

**T.C
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
ADLI TIP ENSTİTÜSÜ**

**DANIŞMAN
Prof. Dr. H. Bülent ÜNER**

**ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİNİN ADLİ BİLİMLER BAKIMINDAN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**YÜKSEK LİSANS ÖĞRENCİSİ
Salih TOPAL**

İSTANBUL-2015

ÖNSÖZ

Yüksek lisans çalışmalarım boyunca bana her türlü desteği veren değerli hocam Prof. Dr. H. Bülent ÜNER'e en içten teşekkürlerimi sunarım.

Bu çalışma süresince yardımlarını esirgemeyen aileme ve çalışma arkadaşlarıma teşekkürü bir borç bilirim.

Haziran, 2015

Salih TOPAL

İÇİNDEKİLER

TABLOLAR	i
ŞEKİLLER	iv
KISALTMALAR	vii
GİRİŞ VE AMAÇ	viii
	1

BİRİNCİ BÖLÜM GÜVENLİK

1- GÜVENLİK	3
1.1- GÜVENLİK KAVRAMI	3
1.2- ANAYASAL VE HUKUKİ TEMELLER	4
1.3- KOLLUK KAVRAMI	5
1.4- KOLLUĞUN İŞLEVİ	6
1.5- KOLLUĞUN SINIFLANDIRILMASI	6

İKİNCİ BÖLÜM TÜRKİYE'DE İÇ GÜVENLİK

2- TÜRKİYE'DE İÇ GÜVENLİK	9
2.1- GENEL KOLLUK	9
2.1.1- POLİS	9
2.1.1.1- POLİSİN YETKİLERİ	10
2.1.1.1.1- POLİSİN KİMLİK TESPİT YETKİSİ	11
2.1.1.1.2- POLİSİN ZOR KULLANMA YETKİSİ	12
2.1.1.1.3- POLİSİN YAKALAMA YETKİSİ	13
2.1.1.1.4- POLİSİN GÖZALTINA ALMA YETKİSİ	15
2.1.1.1.5- POLİSİN ARAMA YETKİSİ	16
2.1.1.1.6- POLİSİN EL KOYMA YETKİSİ	18
2.1.1.1.7- POLİSİN PARMAK İZİ VE FOTOĞRAF ALMA YETKİSİ	20
2.1.1.1.8- POLİSİN İFADE ALMA YETKİSİ	21
2.1.1.1.9- POLİSİN FAALİYETTEN MEN ETME YETKİSİ	22
2.1.1.1.10- POLİSİN SİLAH KULLANMA YETKİSİ	23
2.1.1.1.11- POLİSİN İSTİHBARAT YAPMA YETKİSİ	24
2.1.2- JANDARMA	25
2.1.2.1- JANDARMANIN GENEL OLARAK GÖREVLERİ	25
2.1.3- SAHİL GÜVENLİK	27
2.2- ÖZEL KOLLUK	28
2.2.1- KAMU ÖZEL KOLLUK	28
2.2.1.1- BELEDİYE KOLLUĞU	28
2.2.1.2- ORMAN MUHAFAZA MEMURLARI	29
2.2.1.3- GÜMRÜK MUHAFAZA MEMURLARI	30
2.2.1.4- LİMAN ZABITASI	30
2.2.1.5- HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK KOLLUĞU	30
2.2.1.6- ÇARŞI VE MAHALLE BEKÇİLERİ	30
2.2.1.7- KÖY KORUCULARI, KIR BEKÇİLERİ VE ÇİFTÇİ MALLARINI KORUMA KOLLUĞU	31
2.2.1.8- TEKEL TAKİP MEMURLARI	32
2.2.1.9- KÖY VE MAHALLE MUHTARLARI İLE İHTİYAR HEYETLERİ	32

2.2.1.10- GEMİ KAPTANLARI	33
2.2.2- KAMU DIŞINDAKİ ÖZEL KOLLUK	33
2.2.2.1- ÖZEL KURULUŞLARA BAĞLI ÖZEL GÜVENLİK ÖRGÜTLERİ	33
2.2.2.2- ÖZEL GÜVENLİK ŞİRKETLERİ (TİCARİ ÖZEL KOLLUK)	34
2.2.2.3- GÖNÜLLÜ (FAHRİ)KOLLUK	34
2.2.2.3.1- FAHRİ TRAFİK MÜFETTİŞLİĞİ	34
2.2.2.3.2- FAHRİ AV MÜFETTİŞLİĞİ	35
2.2.2.4- SİVİL SAVUNMADA GÖREVLİNDİRİLEN YURTTAŞLAR	35

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM ÖZEL GÜVENLİK TEŞKİLATI

3- ÖZEL GÜVENLİK TEŞKİLATI	36
3.1- ÖZEL GÜVENLİK KAVRAMI	38
3.2- DÜNYADA ÖZEL GÜVENLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ	39
3.2.1- AMERİKA VE AVRUPA SÜRECİ	39
3.2.2- İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASI	40
3.3.- TÜRKİYE'DE ÖZEL GÜVENLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ	40
3.4- ÖZEL GÜVENLİK SİSTEMİNİN HUKUKİ TEMELLERİ	42
3.5- ÖZEL GÜVENLİK KURULUŞLARI	43
3.5.1- ÖZEL GÜVENLİK BİRİMİ	45
3.5.2- ÖZEL GÜVENLİK ŞİRKETİ	45
3.5.3- ALARM İZLEME MERKEZİ	48
3.5.4- ÖZEL GÜVENLİK EĞİTİM KURUMU	49
4- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN HİZMETLERİ	51
4.1- KORUMA HİZMETİ	53
4.1.1- BINA VE TESİSLERİN KORUNMASI	53
4.1.2- KİŞİLERİN KORUNMASI	54
4.2.- DEVRİYE HİZMETİ	54
4.3- PARA VE DEĞERLİ EŞYA NAKİL VE ULAŞTIRMA HİZMETLERİ	56
4.4- DANIŞMANLIK HİZMETİ	57
4.4.1- KİŞİSEL GÜVENLİK DANIŞMANLIĞI	57
4.4.2- KURUMSAL GÜVENLİK DANIŞMANLIĞI	57
4.5-ARAŞTIRMA(DEDEKTİFLİK HİZMETİ)	58
4.6- GÜVENLİK TEKNOLOJİSİ SAĞLAMA VE ALARM - SİSTEM CEVAP MERKEZİ HİZMETİ	58
5-ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN YETKİLERİ	59
5.1- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN DURDURMA YETKİSİ	60
5.2- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN KİMLİK SORMA YETKİSİ	60
5.3- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN ÖNLEYİCİ ARAMA YAPMA YETKİSİ	61
5.4- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN EMANETE ALMA (ZAPT ETME VE EL KOYMA) YETKİSİ	63
5.5- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN YAKALAMA YETKİSİ	63
5.6- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN ZOR KULLANMA YETKİSİ	64
5.7- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN SİLAH TAŞIMA VE KULLANMA YETKİSİ	67

6- ÖZEL GÜVENLİĞİN DENETLEMESİ	68
6.1- ÖZEL GÜVENLİĞİN İÇ DENETİMİ	69
6.2- ÖZEL GÜVENLİĞİN DIŞ DENETİMİ	70
6.3- ÖZEL GÜVENLİĞİN YARGI DENETİMİ	72
6.4- ÖZEL GÜVENLİK DENETİMİNİN BAZI SORUNLARI	73

7- ÖZEL GÜVENLİĞİN EĞİTİMİ	74
7.1- EĞİTİM KAVRAMI	74
7.2- ÖZEL GÜVENLİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE AMAÇLARI	75
7.3- TEMEL EĞİTİM	76
7.4- YENİLEME EĞİTİMİ	79
7.5- ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI	82

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM GENEL KOLLUK ÖZEL GÜVENLİK İLİŞKİSİ

8-GENEL KOLLUK ÖZEL GÜVENLİK İLİŞKİSİ	85
8.1- GENEL KOLLUK VE ÖZEL GÜVENLİK FAALİYETLERİNİN KİYASLANMASI	85
8.2 GENEL KOLLUK VE ÖZEL GÜVENLİKTE YETKİ PAYLAŞIMI	86
8.3- GÖREV VE SORUMLULUK ALANI PAYLAŞIMI	87
8.4- GENEL KOLLUK VE ÖZEL GÜVENLİK İLİŞKİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ	88

BEŞİNCİ BÖLÜM ANKARA İLİNDE ÖZEL GÜVENLİK PERSONELİ ÜZERİNDE ALAN ARAŞTIRMASI

9.1- GEREÇ VE YÖNTEM	89
9.1.1- ARAŞTIRMANIN MODELİ	89
9.1.2- EVREN VE ÖRNEKLEM	89
9.1.3- VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	100
9.1.4- VERİLERİN ANALİZİ	101
9.2- BULGULAR VE YORUMLAR	102
9.4- TARTIŞMA	157
9.5- SONUÇ	170
ÖZET	171
SUMMARY	172
KAYNAKLAR	173
EKİ (ANKET FORMU)	180
ÖZGEÇMİŞ	184

TABLÖLAR

Tablo 1- Kolluğun Sınıflandırılması

Tablo 2- Özel Güvenlik Görevlisi İstatistiği

Tablo 3- Özel Güvenlik Kuruluşları İstatistiği

Tablo 4- Ülke Geneli Özel Güvenlik Sektörü İstatistikler

Tablo 5- 5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte bulunan ek-11'deki Temel Eğitim Ders Programı

Tablo 6- 5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte bulunan ek-13'teki yenileme eğitim ders programı

Tablo 7- Yıllara Göre Yenileme Sınavı İstatistikleri

Tablo 8- 2014 YGS Sonucuna Göre Merkezi Yerleştirme İle Öğrenci Alan Yükseköğretim Önlisans Programları

Tablo 9- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin yaşlarına göre dağılımı

Tablo 10- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin cinsiyetlerine göre dağılımı

Tablo 11- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı

Tablo 12- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin medeni durumlarına göre dağılımı

Tablo 13- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin unvanlarına göre dağılımı

Tablo 14- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre dağılımı

Tablo 15- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin aylık gelirlerine göre dağılımı

Tablo 16- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri alanlara göre dağılımı

Tablo 17- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce bir sektörde çalışma durumuna göre dağılımı

Tablo 18- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce çalıştığı sektöre göre dağılımı

Tablo 19- Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimlerine ilişkin görüşlerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Tablo 20- Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimlerine ilişkin görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Tablo 21- Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimine ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Tablo 22- Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimine ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 23- Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimine ilişkin görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 24- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Tablo 25- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Tablo 26- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Tablo 27- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 28- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 29- Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Tablo 30- Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Tablo 31- Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Tablo 32- Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 33- Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 34- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri

Tablo 35- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Tablo 36- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Tablo 37- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 38- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 39- Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Tablo 40- Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilere yönelik görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Tablo 41- Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Tablo 42- Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerine yönelik kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 43- Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Tablo 44- Anket konularının yaşa, kıdeme ve hizmet sektörüne göre sonuçlarını gösterir özet tablo

ŞEKİLLER

Şekil 1- Maslow'un Temel İhtiyaçlar Piramidi

Şekil 2- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin yaşa göre dağılımı

Şekil 3- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin cinsiyetlerine göre dağılımı

Şekil 4- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı

Şekil 5- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin medeni durumlarına göre dağılımı

Şekil 6- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin unvanlarına göre dağılımı

Şekil 7- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre dağılımı

Şekil 8- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin aylık gelirlerine göre dağılımı

Şekil 9- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri alanlara göre dağılımı

Şekil 10- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce bir sektörde çalışma durumuna göre dağılımı

Şekil 11- Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce çalıştığı sektöre göre dağılımı

Şekil 12- Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimlerine ilişkin görüşleri

Şekil 13- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşleri

Şekil 14- Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşleri

Şekil 15- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşleri

Şekil 16- Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgileri

KISALTMALAR

A.G.E	: Adı Geçen Eser
A.G.M	: Adı Geçen Makale
A.Ö.A.Y	: Adli Ve Önleme Arama Yönetmeliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AB	: Avrupa Birliği
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
EGM	: Emniyet Genel Müdürlüğü
ETK	: Emniyet Teşkilatı Kanunu
JTGYK	: Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkiler Kanunu
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
MD	: Madde
ÖGG	: Özel Güvenlik Görevlisi
ÖGHK	: Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun
ÖGHKUIY	: Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik
PVSK	: Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
RG	: Resmi Gazete
SGK	: Sahil Güvenlik Komutanlığı
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TDK	: Türk Dil Kurumu
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri

GİRİŞ VE AMAÇ

Bütün canlılar doğduğu ilk günden itibaren güvenliğe ihtiyaç duyar. Her canlı güvenliğini kendi savunma içgüdüleriyle sağlarken insan savunmasız durumdadır.

“Toplumsal yaşamın en önemli unsurlarından birisi hiç kuşkusuz güvenlidir. Bireylerin toplum içinde ya da belirli bir çatı altında mallarını ve kendilerini güvende hissederek huzur içinde yaşama isteği ile bireylerin koruma ve korunma iç güdüsü insanoğlu var olduğundan bu yana bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmıştır.” (1)

Güvenlik ihtiyacı insanın temel ihtiyaçlarından biridir. İnsan kendini güvende hissetmeden diğer ihtiyaçlarını olması gerektiği gibi karşılayamaz.

“Amerikan psikolog Abraham MASLOW tarafından 1943 yılında yayınlanmış İhtiyaçlar Hiyerarşisi Teorisinde, insanın temel gereksinimleri 1.Fizyolojik İhtiyaçlar, 2. Güvenlik İhtiyaçlar, 3. Sevgi ve Aidiyet İhtiyacı, 4. Saygı İhtiyacı, 5. İdeallerini ve Yeteneklerini Geliştirme İhtiyacı olarak beş kategoriye ayırmıştır. Güvenlik ihtiyacı temel fizyolojik ihtiyaçlardan sonra hemen 2. sırada yer almaktadır.” (2)

Şekil 1: Maslow'un Temel İhtiyaçlar Piramidi

İnsanın can ve mal güvenliğini tek başına sağlaması mümkün değildir. Bunun için insanlar topluluk halinde yaşarlar.

İnsanların geçmişten günümüze kadar geçen süreçte hür yaşamalarından daha çok can ve mal güvenliklerinin sağlanarak huzur ve güven içinde yaşamayı istedikleri görülmektedir. Bunu sağlayacak olan da devlettir.

“Toplumun güvenliğinin sağlanması bir devlet için adeta varlık nedenidir. Çünkü siyasal, ekonomik ve sosyal faaliyetler ve kişisel hak ve özgürlükler, ancak bir toplumun güvenli ve huzurlu bir yaşam ortamına sahip olması durumunda gerçekleştirilebilir.” (3)

Modern devlet anlayışında devlet toplumun güvenliğini polis, adliyeler ile ceza ve infaz kurumları vasıtasıyla sağlar. Ayrıca güvenlik ikiye ayrılır: Birincisi iç güvenlik, ikincisi dış güvenlidir. İç güvenlik "kamu düzeni"nin sağlanmasını, dış güvenlik ise "ulusal savunmayı" ifade etmektedir. (4)

Suçluların günümüzde teknolojik gelişmeleri takip ederek birbirinden farklı yöntemleri kullanmak suretiyle suç işledikleri görülmektedir. Bu sebeple devletlerin güvenliği her alanda sağlamak için çağın getirdiği yenilikleri ve teknolojik gelişmeleri takip ederek önlem almaları gerekmektedir.

Bu çalışmanın amacı; 5188 sayılı kanuna göre verilen özel güvenlik hizmetlerinin adli bilimler bakımından detaylı değerlendirmesi yapılarak özel güvenliğin eğitimi, görev ve yetkileri, denetimi, genel kollukla ilişkilerinin nasıl olduğu ve ilişkilerin nasıl geliştirilebileceğinin anlatılmasıdır.

Çalışmanın birinci bölümünde; güvenlik kavramı, anayasal ve hukuki temelleri, kolluk kavramı, kolluğun işlevi ve sınıflandırılması hakkında genel bilgiler verilmiştir.

İkinci bölümde; Türkiye’de iç güvenlik olarak genel ve özel kolluktan bahsedilmiş, genel kolluk görevlilerinden polis ve polisin yetkileri ile jandarma ve sahil güvenlik detaylı olarak anlatılmıştır.

Üçüncü bölümde; özel güvenlik teşkilatından detaylı olarak bahsedilmiştir. Özel güvenlik kavramı, özel güvenliğin dünyadaki ve Türkiye’deki tarihsel gelişimi, özel güvenlik sisteminin hukuki temelleri, özel güvenlik kuruluşları, özel güvenlik görevlilerinin hizmetleri ve yetkileri ile özel güvenliğin denetlenmesi ve eğitimi üzerinde durulmuştur.

Dördüncü bölümde; genel kolluk ve özel güvenlik faaliyetlerinin kıyaslanması, genel kolluk ve özel güvenlikte yetki, görev ve sorumluluk alanı paylaşımı ve ilişkilerinin geliştirilmesi anlatılmıştır.

Beşinci ve son bölümde ise; Ankara ilinde kamu ve özel güvenlik şirketlerinde çalışan 200 özel güvenlik görevlisine yönelik alan araştırması yapılmıştır. Bu alan araştırmasında; özel güvenlik görevlilerinin sosyal durumlarını, mesleki eğitim düzeylerini, çalışma şartlarını, genel kolluk ile arasındaki ilişkilerini, görev ve yetkileri hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik çözümler yapılmıştır.

Güvenlik konusunu daha iyi anlayabilmek için güvenliğin tanımlarına bakmak gerekir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GÜVENLİK

1- GÜVENLİK

1.1- GÜVENLİK KAVRAMI

Güvenlik kavramının tanımına birçok kaynakta yer verilmiştir. Bunlardan bazıları;

Türk dil kurumu güvenliği, "toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu, emniyet" olarak tanımlamıştır. (5)

"Bir kimsenin, bir şeyin özellikle fiziksel saldırı, kaza, soygun vb. bir tehlike, riskle karşı karşıya gelmediği gerçek, nesnel durum, emniyet" (6) anlamlarına gelmektedir.

"Güvenlik, kamu düzenine, kişilerin canına, malına ve hürriyetlerine karşı herhangi bir saldırı ve tehlikenin olmaması, toplum içinde kişilerin korkusuzca yaşaması halidir. Anayasa ve kanunlarla kişilere tanınmış hak ve hürriyetlerin serbestçe kullanılması, bu hak ve hürriyetlerin teminat altında bulundurulmasıdır." (7)

"Güvenlik, insanların kendilerini tehlikede hissetmemeleri, yaşamlarını ve varlıklarını endişesiz biçimde devam ettirmeleridir." (8)

Bir başka tanımda ise güvenlik, "kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi, her türlü faaliyetlerini toplum içersinde rahatlıkla icra edebilmesidir. Sadece kişiler değil devlet dahil diğer tüzel kişilerin de tehlikelerden emin bir şekilde, hukuki, sosyal, maddi ve kişisel olarak yaşamını devam ettirmesi ve geliştirmesi için gerekli olan huzur ortamının sağlanması" olarak tanımlanmıştır." (9)

Güvenliğin tanımını bu çerçevede yapacak olursak; toplumun ve insanların tehlikelere karşı korunması, insanların hak ve özgürlüklerini özgürce kullanmalarının sağlanması, huzur ve güven ortamının tesis edilmesi demektir.

Güvenliğin sağlanması amacıyla kurallara aykırılık göstererek suç işleyen kişilerin yakalanarak yargı önüne çıkartılması gerekmektedir. Bu durumu "asayiş" olarak ifade edebiliriz.

DPT'nin 2001 yılında hazırladığı VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı Güvenlik Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu'na göre;

"Güvenlik kelimesi ile genel olarak iki anlam iç içe geçmiş olarak birlikte anlatılmak istenir. Bu kavramlardan birincisi güvenlik ikincisi de asayişdir. Güvenlikten kastedilen; Devlet otoritesinin tartışmasız bir şekilde tesis edilmesi, Devletin kurumlarının ve diğer ekonomik ve sosyal kurumların engelsiz bir şekilde çalışması ve kişilerin özgürlüklerinin hak ve sınırları içerisinde ve sorumlulukların yerine getirilmesi kaydıyla yaşama can, mal ve namus güvenliklerinin sağlanmasıdır. Her koşulda toplumda güvenliğin sağlanması devamlı ana amaçtır. Buna rağmen bu kurallara karşı

çıkan, kendi haklarını aşan, sorumluluklarını yerine getirmeyen ve Devletin, toplumun ve insanların güvenliklerine karşı çıkıcı eylemlerde bulunan kişilerin bu eylemlerinin önlenmesi ve önlenemeyen eylemlerden dolayı sanık ve suç delillerinin yargı organına teslim edilerek yasal çerçeve içerisinde cezalandırılmasının sağlanması ise asayiş ifade eder. Kısaca, güvenlik suç işlenmesinin önlenmesi, asayiş ise işlenen suçların sanık ve delilleriyle yargı önüne çıkarılarak cezalandırılmasıdır" denilmektedir. (10)

1.2- ANAYASAL VE HUKUKİ TEMELLER

"Güvenlik, içinde Anayasal hak ve özgürlükler duyarlılıklarını barındıran özgül bir devletsel yetki alanıdır." (11)

Devletin sağlamakla yükümlü olduğu huzur ve güven ile ilgili bu görevler 2709 sayılı Anayasamızın çeşitli maddelerinde gösterilmiştir: Anayasanın 2. maddesinde; "Türkiye Cumhuriyeti, toplumun huzuru, milli dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devletidir." denmektedir.

Anayasanın 5. maddesinde ; "Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır." denmektedir.

Yine anayasanın 13. maddesinde şöyle denilmektedir." Temel hak ve hürriyetler, devletin ülkesi ve milletliyle bölünmez bütünlüğünün, milli egemenliğin, kamu düzeninin, genel asayişin, kamu yararının, genel ahlakın ve genel sağlığın korunması amacı ile ayrıca Anayasanın ilgili maddelerinde öngörülen özel sebeplerle, Anayasanın sözüne ve ruhuna uygun olarak kanunla sınırlanabilir. Temel hak ve hürriyetlerle ilgili genel ve özel sınırlamalar demokratik toplum düzeninin gerçeklerine aykırı olamaz ve öngördükleri amaç dışında kullanılamaz."

Devletler toplumun güvenliğini sağlamak zorundadır. Ayrıca çağdaş ve demokratik anlamda devletler temel hak ve özgürlükler ile insanların güvenliğini anayasal güvence altına almıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 5. maddesinde; "Herkes özgürlük ve güvenlik hakkına sahiptir" şeklindeki düzenlemeyle, kişi hak ve hürriyetlerine geniş bir teminat getirilmiştir.

Kolluk kuvvetleri toplumun güvenliğini ve asayişini sağlarken güçlerini şu kanunlardan alırlar:

- 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu
- 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanunu
- 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkiler Kanunu
- 1481 sayılı Asayiş Müessir Bazı Fillerin Önlenmesi Hakkında Kanun
- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu

- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu
- 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçak ile diğer Aletler Hakkında Kanun
- 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu
- 6831 sayılı Orman Kanunu
- 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun

1.3- KOLLUK KAVRAMI

İnsanların güvenliklerini sağlayabilmeleri için toplu halde yaşamasıyla birlikte hak ve kural ihlalleri yaparak suç işleyen kişiler ortaya çıkmıştır. Bu kişilerin yakalanarak cezalandırılabilmesi gereksinimi kolluk kavramını ortaya çıkarmıştır. Kolluk kavramının birçok tanımı yapılmıştır.

Türk Dil Kurumu kolluğun tanımını "Güvenliği sağlamakla görevli polis veya jandarma, zabıta" şeklinde yapmıştır.

“Kolluk terimi kollamak mastarının isim şekli olup, günümüzde eski "zabıta" teriminin karşılığı olarak kullanılmaktadır.” (12)

Diğer bir tanıma göre kolluk; “kamu makamları (otoriteleri) tarafından, kamu düzenini sağlamak amacıyla, kamu özgürlüklerine konulan sınırlamadır. Devlet kolluk gücünü kullanarak, toplumdaki kişilerin tutum ve davranışlarını izleyerek, bunları denetleyerek ve gerektiğinde müdahale ederek, toplumdaki kamu düzenini sağlar. Kolluk sözcüğü, hem idari etkinliği hem de bu etkinliği yürüten görevlileri anlatır.” (13)

“Devletin kamu düzenini sağlama ve koruma görevini yürüten ve ayrı bir kamu hizmetlileri olarak teşkilatlandırılmış olan kuruluşlara zabıta denilmektedir. Bir başka ifadeyle, kamu düzenini koruma, kollama suç ve suçluları tespit etme ve yakalama ile görevli, gerektiğinde zor kullanma yetkisine sahip, kanunla verilen yetkiler dahilinde görev yapan kuruluşlara zabıta (kolluk) denir. Diğer ifadeyle de, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan, yasa ve diğer mevzuatın verdiği görevleri yerine getiren, yetkileri kullanan kuruluşlara zabıta (KOLLUK) denir.” (14)

“Devlet adına kamu düzenini sağlamakla görevli ve zor kullanmaya yetkili kuruluşlara kolluk, faaliyete ise kolluk faaliyeti adı verilmektedir.” (15)

“İdarenin kamu düzenini korumak ve sağlamak için giriştiği tüm faaliyetlere kolluk faaliyeti denilmektedir.” (16)

“Kolluk faaliyetleri, suçun işlenmesi öncesi aşamalarda yapılan önleyici, caydırıcı, koruyucu ve düzenleyici kolluk hizmetlerini kapsadığı gibi, suçun işlenmesinden sonra suçun aydınlanmasına yönelik olarak yapılan soruşturma işlemlerini de kapsar. Birinci aşamada görev yapan kolluğa suç öncesi kolluk veya idari zabıta; ikinci aşamada görev yapan kolluğa ise adli kolluk adı verilir.” (17)

1.4- KOLLUĞUN İŞLEVİ

Kolluk faaliyetlerinin temel amacı kamu yararının sağlanmasıdır. Bu sebeple kolluk faaliyetleri kanunlara uygun olmalıdır.

Devlet kolluk vasıtasıyla insanların toplum içindeki faaliyetlerini denetleyebilmekte ve gerek gördüğünde temel hak ve özgürlüklerini kısıtlayabilmektedir. (18) Kolluk güçleri bu vazifelerini gerekli olduğu zamanlarda hızlı, etkili ve uygun bir şekilde yerine getirdiği ölçüde başarılı olacak, idare de topluma karşı olan vazifesini etkin bir şekilde yerine getirecektir. (19)

“Kolluk faaliyetlerinin temel amacı kamu düzenini sağlamaktır ve yetkili kolluk makamının yaptığı uygulama veya eylem, ancak kamu düzenini korumaya ve kollamaya yönelikse hukuka uygundur.” (20)

Kolluk hizmetlerinin özelliklerinden kısaca bahsedecek olursak;

“Zabıta hizmetlerinin genel olarak özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür.

1) Zabıta (Kolluk) hizmetleri zamanı kapsar: Yani günün 24 saatini içine alan gece ve gündüz devam eden kesintisiz hizmetlerdir. Bu nedenle süreklilik gösterirler. Hizmetin sürekli, etkin ve kesintisiz devam edebilmesi amacıyla zabıtada nöbet sistemi getirilerek günün 24 saati doldurulmuştur.

2) Zabıta (Kolluk) hizmetleri mekanı kapsar: Bu hizmetler tüm alanlarda hizmet verebildiği ölçüde daha güvenli ve huzurlu ortamdaki bahsetmek mümkün olabilecektir. Hizmetlerin tüm mekanı kapsamaları için Merkez, Karakol, Nokta, her türlü yaya-motorize devriyeler çıkarılması gerekmektedir.

3) Zabıta hizmetlerini yapanlar zor kullanma yetkisine sahiptirler. Bu görevleri yapan kişiler yasalarda belirtilen şekil ve şartların doğması halinde yine yasaların belirlediği şekilde zor kullanabilirler.

4) Bu hizmetleri yapan görevliler silah taşırlar. Zor kullanma yetkisinin tabii bir sonucu olarak bu hizmeti verenler yasaların belirttiği esaslar dahilinde silah taşır ve yasalarda belirtilen şartların doğması halinde de silah kullanabilirler.

5) Bu hizmette çalışanlar üniforma giyerler. Üniformalar kuruluşlarının belirlediği esaslara göre tek tiptir.” (14)

1.5- KOLLUĞUN SINIFLANDIRILMASI

Kolluk faaliyetleri topluma, zamana, mekana göre farklılaşmaktadır. Ülkemizde de kolluk birimleri arasında bir sınıflandırılmaya gidilmiştir.

3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununun 1. maddesinde; "Memleketin umumi emniyet ve asayiş işlerinden Dahiliye Vekili mesuldür. Dahiliye Vekili bu işleri, kendi kanunları dairesinde hareket eden Emniyet Umum Müdürlüğü ile Umum Jandarma Komutanlığı ve icabında diğer bütün zabıta teşkilatı vasıtasıyla ifa ve lüzum halinde icra

vekilleri heyeti kararlarıyla Ordu Kuvvetlerinden istifade eder." denmektedir. Maddeden de anlaşılacağı üzere İçişleri Bakanlığı ülkenin genel emniyet ve asayiş işlerinden sorumludur.

Aynı Kanununun 3. maddesinde; Zabıta teşkilatı: Umumi ve hususi olmak üzere iki kısma ayrılır. Umumi zabıta : Silahlı bir kuvvet olan (polis) ve (jandarma) dır. Hususi zabıta : Umumi zabıta haricinde kalan ve mahsus kanunlarına göre teşekkül edip muayyen vazifeleri gören zabıta kuvvetleridir. Jandarma ve hususi zabıta teşkilatı kendi kanunlarına ve emniyet teşkilatı bu kanun hükümlerine tabidir. Jandarma ve hususi zabıta ile emniyet teşkilatının merkezde ve vilayetlerde yekdiğerile irtibat, muhabere ve çalışma tarzları nizamname ile tesbit edilir." denmektedir.

5442 Sayılı İl İdaresi Kanunu' nun 11/A maddesine göre ise, "Vali, il sınırları içinde bulunan genel ve özel ve bütün kolluk kuvvet ve teşkilatının amiridir. Suç işlemlerini önlemek, kamu düzen ve güvenini korumak için gereken tedbirleri alır. Bu maksatla Devletin genel ve özel kolluk kuvvetlerini istihdam eder, bu teşkilat amir ve memurları vali tarafından verilen emirleri derhal yerine getirmekle yükümlüdür." denir.

Maddeden de anlaşılacağı gibi genel ve özel kolluk kuvvetlerini il içerisinde vali görevlendirir ve bu kuvvetler valinin emirlerini yerine getirmekle mükelleftir.

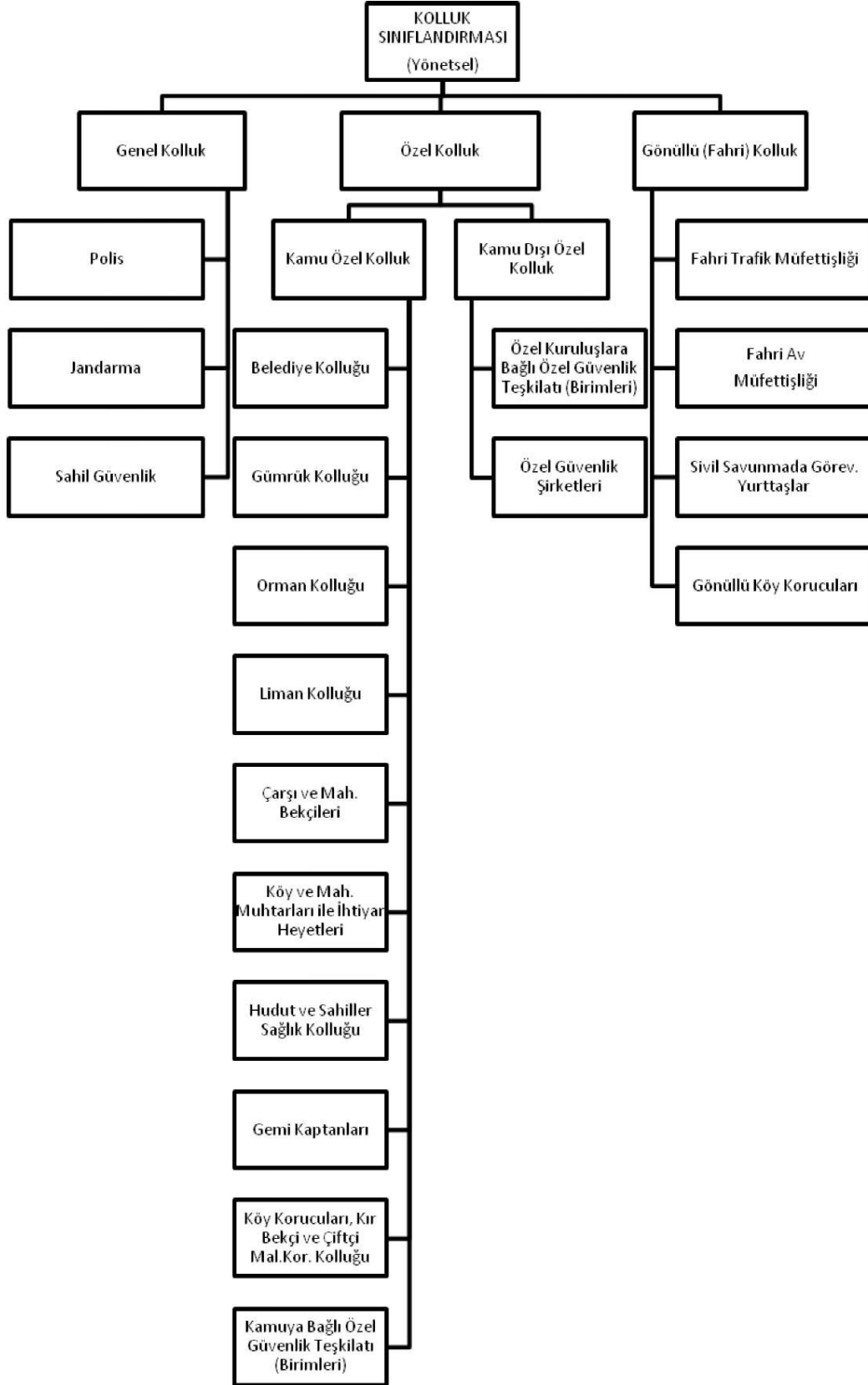
Kolluk sınıflandırması konusunda bazı görüşlere yer vermek gerekirse;

“Genel kolluk (polis ve jandarma), özel kolluk (sahil güvenlik, orman muhafaza, gümrük muhafaza ve hatta çevik kuvvet polis birimleri vb.), yardımcı kolluk (çarşı ve mahalle bekçileri, köy korucuları, gemi kaptanları vb.) ve özel güvenlik kuruluşları biçimindedir. (21)

“Genel (polis, jandarma ve sahil güvenlik), özel (özel güvenlik kuruluşları, belediye zabıtası gibi kamu özel zabıta kuruluşları, köy korucuları vd.) ve yardımcı (gemi kaptanları, çarşı ve mahalle bekçileri vb) kolluk şeklindedir.” (14)

Bu sınıflandırmada ise biraz farklı olarak, temelde 'kamu', 'özel' ve 'gönüllü' kolluk diye üçlü bir ayırım yapılarak, kamu kolluk güçlerini de kendi aralarında 'genel', 'kamu özel' ve 'yardımcı' kolluk diye üçe ayrılmaktadır. (22)

Tablo 1- Kolluğun Sınıflandırılması

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRKİYE'DE İÇ GÜVENLİK

2- TÜRKİYE'DE İÇ GÜVENLİK

Kolluk kuvvetleri ülke içindeki güvenli ortamı kanun çerçevesinde sağlayabilmek için oluşturulmuştur. ETK.'nin 1. maddesinde de bahsedildiği üzere ülkemizde iç güvenlikten sorumlu olan makam İçişleri Bakanlığı'dır. Türkiye'de iç güvenlik genel ve özel kolluk olmak üzere ikiye ayrılır.

2.1- GENEL KOLLUK

“Genel kolluk, genel emniyet ve asayiş, kamu düzenini, genel ahlakı ve huzuru sağlayan ve koruyan ve diğer kanunların verdiği görevleri yapan kuruluşlardan oluşur.” (22)

“Polis belediye sınırları içinde, Jandarma kırsal alanda ve Sahil Güvenlik ise sahillerde ve göllerde görev yapar. Jandarma ve sahil güvenlik, bir yandan asker kimlikleri ile Genel Kurmay Başkanlığına bağlı iken, bir yandan da zabıta kimlikleri ile İçişleri Bakanlığına bağlı olup, kendi görev alanlarında polis gibi genel asayiş yetkilerine sahiptirler.” (23)

“Genel kolluk, başta İçişleri Bakanı olmak üzere vali ve kaymakamın emri altında görev yapmaktadır.” (24)

Genel bir tanım yapmak gerekirse; genel emniyet ve asayiş kanunların kendilerine verdiği yetkiler ölçüsünde sağlamakla görevli kuruluşlara genel kolluk denir.

2.1.1- POLİS

Emniyet Teşkilatı Kanununun 4. maddesinde polis "silahlı icra ve inzibat kuvveti...." şeklinde tanımlanmıştır.

2559 sayılı PVSK'nın 1. maddesinde; “Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatını temin eder. Yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar.” denmektedir.

“Genel kabul gören tanım polisin öncelikle toplumsal düzeni koruyan bir kurum olduğudur.” (25)

“Polis; güvenlik hizmetlerini sunan, kamu düzenini ve yurttaşların can ve malını koruyan bir kamu kurumu ve bu kurumda kamu hizmeti sunan kamu görevlisidir.” (26)

Polis, İçişleri Bakanlığı'na bağlı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatları olarak görev yapmaktadır. Güvenlik ve asayişle ilgili olarak il ve ilçelerde görev yapan polis; illerde il emniyet müdürlükleri, ilçelerde ilçe emniyet müdürlükleri veya ilçe emniyet amirlikleri bünyesinde hizmet vermektedir. (27)

Polise yetki veren birçok kanun, tüzük ve yönetmelik yetki vermektedir. Bu mevzuatlar içerisinde en geniş biçimde görev veren mevzuat ise Polis Vazife ve Salahiyet Kanunudur.

Polis, adli (kovuşturucu) ve idari (önleyici) olmak üzere iki gruba ayrılır:

“Adli polis, en az tam teşekküllü bir polis karakolu bulunan yerlerde adli işlerle uğraşmak üzere, Emniyet Genel Müdürlüğü kadrosundan ayrılan görevlilerden oluşan kısımdır. Karakol istenilen düzeyde teşkilatlanmaya sahip değilse, personelin bir kısmı veya hepsi bu görevde çalışır. İl Emniyet Müdürlükleri'nde adli polis görevi için şube kuruluşuna gidilmiştir. Ancak karakollarda kovuşturucu polis görev yapmaktadır.

Suç soruşturmaları, Emniyet Teşkilat Kanunu'nda yer alan temel prensiplere uygun olarak, yetkili adli makamların talimatları doğrultusunda yapılır. Kamu düzenini bozucu bir suç işlendiğinde adli polis delilleri toplamak, suçu işleyen şahısları yakalamak, Cumhuriyet Savcısı adına soruşturmayı yürütmek ve suçluları adalete teslim etmekle yükümlüdür. 2559 sayılı PYSK' nun 2. madde 6. fıkrasında da polisin adli görevi belirtilerek "İşlenmiş olan bir suç hakkında Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu ile diğer kanunlarda yazılı görevleri yapmak" diye belirtilmiştir. İdari polis, adli polise gerekli hallerde veya savcının isteği üzerine yardımla mükelleftir. İdari polis, adli polisi ilgilendiren bir olay karşısında kaldığı zaman, bir taraftan adli polis görevini yerine getirirken, diğer taraftan adli polisi haberdar eder ve adli zabıta gelince işi ona bırakır. Teorik olarak adli ve idari polis görevlerini ayırmak mümkün olmakla birlikte, tatbikatta bunların görevlerinin sınırlarını ayırmak mümkün değildir.” (27)

“Sosyal ve genel düzenle ilgili kanun, nizam ve emirlerin yapılmasını sağlayan, suçu oluşundan evvel önleyici tedbirler alan polise "idari polis" denir. İdari polis, önleyici, koruyucu ve yardım edici görevleri yapmak için suç oluşturan unsurları göz önüne alarak o mahalde merkez, karakol, nokta, devriye ve motorlu ekipler kurar. Yurtiçine zararlı kişi ve maddelerin girmemesi için giriş kapılarında gerekli kontrolleri yapar, umuma açık yerlerde suçların oluşmaması için tedbirler alır. Ruhsatsız silahları yakalamak için aramalar yapar, genel ahlaka uygun olmayan hareketleri önler. Açılması izne bağlı yerlerden izinsiz açılanları kapatır. Halkı rahatsız edici hareketlerin olmamasını sağlar. Toplu hareketlerin, gösteri yürüyüşlerinin, grevlerin kanun içerisinde devamını sağlar, sarhoş, alil ve acizlerin yardımına koşar, terk edilmiş çocukların ilgili müesseselere yerleştirilmesine dair hizmetleri yapar. Sinema, tiyatro gibi yerlerdeki toplu çıkışlarda suçların oluşmasını önler ve bunun dışındaki diğer önleyici zabıta hizmetlerini görür. İdari kolluğun en belirgin özelliği, önleyici nitelikte olmasıdır. İdare, kanunların suç saydığı fiillerin oluşmaması için önceden bazı önlemler alır ve uygular, emir ve yasaklar koyar, gerektiğinde kuvvet kullanarak bu faaliyetleri engeller. Eğer olmuşsa devamına engel olarak kamu düzenini sağlamış olur ve düzenin devamlı olmasını temin eder. İdari kolluk, kural olarak suçluları izleyici, delilleri toplayıcı değil, düzenleyici, önleyici ve durdurucudur.” (27)

2.1.1.1- POLİSİN YETKİLERİ

“Yetki; bir işe karışma, bir işi yapma veya bir harekette bulunmaya hakkı olmaya denir.”(28) “Hukuksal açıdan yetki, hukuk normlarının yapılmasını istediği hizmetleri yapabilme kudretidir.”(29) “Yetki Anayasa ve kanunlardan kaynaklanır ve sınırı vardır.”(28)

Polisin görevini ifa ederken kanunların kendisine verdiği yetkilerinin neler olduğunu başlıklar halinde görmeye çalışalım:

2.1.1.1.1- POLİSİN KİMLİK TESPİTİ YETKİSİ

“Toplumsal bir varlık olarak insana özgü olan belirti, nitelik ve özelliklerle, birinin belirli bir kimse olmasını sağlayan şartların bütünü” demektir. (30)

Polis kimlik sorma ve kimlik tespit etme yetkisini 2559 sayılı PVSK'nın 4/A Maddesine dayanarak kullanır. Bu maddede polisin nasıl ve kimlere kimlik sorabileceği, kimlik tespitini nasıl yapacağı açıkça anlatılmıştır.

PVSK'nın 4. maddesi(Değişik madde: 02/06/2007-5681 S.K./1.mad)'nin A bendinde;

Polis, kişileri ve araçları;

a) Bir suç veya kabahatin işlenmesini önlemek,

b) Suç işlendikten sonra kaçan faillerin yakalanmasını sağlamak, işlenen suç veya kabahatlerin faillerinin kimliklerini tespit etmek,

c) Hakkında yakalama emri ya da zorla getirme kararı verilmiş olan kişileri tespit etmek,

ç) Kişilerin hayatı, vücut bütünlüğü veya malvarlığı bakımından ya da topluma yönelik mevcut veya muhtemel bir tehlikeyi önlemek,

amacıyla durdurabilir.

Durdurma yetkisinin kullanılabilmesi için polisin tecrübesine ve içinde bulunulan durumdan edindiği izlenime dayanan makul bir sebebin bulunması gerekir. Süreklilik arz edecek, fiilî durum ve keyfilik oluşturacak şekilde durdurma işlemi yapılamaz.

Polis, durdurduğu kişiye durdurma sebebini bildirir ve durdurma sebebine ilişkin sorular sorabilir; kimliğini veya bulundurulması gerekli diğer belgelerin ibraz edilmesini isteyebilir.

Durdurma süresi, durdurma sebebine esas teşkil eden işlemin gerçekleştirilmesi için zorunlu olan süreden fazla olamaz.

Durdurma sebebini ortadan kalkması halinde kişilerin ve araçların ayrılmasına izin verilir.

Polis, durdurduğu kişi üzerinde veya aracında silah veya tehlike oluşturan diğer bir eşyanın bulunduğu hususunda yeterli şüphenin varlığı halinde, kendisine veya başkalarına zarar verilmesini önlemek amacıyla yönelik gerekli tedbirleri alabilir. Ancak bu amaçla kişinin üzerindeki elbisenin çıkarılması veya aracın, dışarıdan bakıldığında içerisi görünmeyen bölümlerinin açılması istenemez.

Bu Kanun ve diğer kanunların verdiği görevlerin yerine getirilmesi sırasında, polis tarafından gerekli işlemler için durdurulan kişiler ve araçlarla ilgili hükümler saklıdır.

Polis, görevini yerine getirirken, kendisinin polis olduğunu belirleyen belgeyi gösterdikten sonra, kişilere kimliğini sorabilir. Bu kişilere kimliğini ispatlamaları hususunda gerekli kolaylık gösterilir.

Belgesinin bulunmaması, açıklamada bulunmaktan kaçınması veya gerçeğe aykırı beyanda bulunması dolayısıyla ya da sair surette kimliği belirlenemeyen kişi tutularak durumdan derhal Cumhuriyet savcısı haberdar edilir. Bu kişi, kimliği açık bir şekilde anlaşılincaya kadar gözaltına alınır ve gerekirse tutuklanır. Gözaltına ve tutuklamaya karar verme yetkisi ve usûlü bakımından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümleri uygulanır.

Kimliğinin tespiti amacıyla tutulan kişiye, kimliği tespit edildikten sonra ve talepte bulunması halinde, bu amaçla tutulduğuna ve tutulma süresine dair bir belge verilir. Kişinin kimliğinin belirlenmesi durumunda, bu nedenle gözaltına alınma veya tutuklanma haline derhal son verilir.

Nüfusa kayıtlı olmadığı için kimliği tespit edilemeyen kişilerin nüfusa kayıtlarının temini için gerekli işlemler yapıldıktan sonra, 5 inci maddeye göre fotoğraf ve parmak izi tespit edilerek kayda alınır.

Kimliği tespit edilemeyen kişinin yabancı olduğunun anlaşılması halinde, 5682 sayılı Pasaport Kanunu ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem yapılır.” denmektedir.

2.1.1.1.2- POLİSİN ZOR KULLANMA YETKİSİ

“Zor kullanma, direnme ve saldırının mahiyetine ve derecesine göre etkisiz hale getirilecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni şartları gerçekleştiğinde her çeşit silah kullanma yetkisini ifade eder.” (31)

Polis zor kullanma yetkisini PYSK'nın 16. maddesine dayanarak kullanmaktadır.

PYSK Madde 16' da; (Değişik madde: 02/06/2007-5681 S.K./4.mad)

“Polis, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direniş kırıkm amacıyla ve kırılm ölçüde zor kullanmaya yetkilidir.

Zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedenî kuvvet, maddî güç ve kanunî şartları gerçekleştiğinde silah kullanılabilir.

İkinci fıkrada yer alan;

a) Bedenî kuvvet; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde doğrudan doğruya kullandığı bedenî gücü,

b) Maddî güç; polisin direnen kişilere karşı veya eşya üzerinde bedenî kuvvetin dışında kullandığı kelepçe, cop, basınçlı su, göz yaşartıcı gazlar veya tozlar, fizikî engeller, polis köpekleri ve atları ile sair hizmet araçlarını, ifade eder.

Zor kullanmadan önce, ilgililere direnmeye devam etmeleri halinde doğrudan doğruya zor kullanılacağı ihtar yapılır. Ancak, direnmenin mahiyeti ve derecesi göz önünde bulundurularak, ihtar yapılmadan da zor kullanılabilir.

Polis, zor kullanma yetkisi kapsamında direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla kullanacağı araç ve gereç ile kullanacağı zorun derecesini kendisi takdir ve tayin eder. Ancak, toplu kuvvet olarak müdahale edilen durumlarda, zor kullanmanın derecesi ile kullanılacak araç ve gereçler müdahale eden kuvvetin amiri tarafından tayin ve tespit edilir.

Polis, kendisine veya başkasına yönelik bir saldırı karşısında, zor kullanmaya ilişkin koşullara bağlı kalmaksızın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun meşru savunmaya ilişkin hükümleri çerçevesinde savunmada bulunur.” Denmektedir.

Polisin zor kullanmaya başvurmak zorunda kaldığı veya zor kullanabileceği haller 5 başlık altında toplanabilir. (32)

- 1) Yasalarla belirlenen kural ve tedbirlere uyulması
- 2) Polisin yasalara uygun olarak verdiği emir ve aldığı tedbirlere uyulması
- 3) Polisin görev yapmasının engellenmesi
- 4) Polise karşı konulması halleri
- 5) Polise saldırılması veya saldırıya kalkışılması hallerinde zor kullanılabilir.

2.1.1.1.3- POLİSİN YAKALAMA YETKİSİ

“Yakalama, kişinin geçici bir süre için nezaret altına alınarak, özgürlüğünün kısıtlanması demek olup, ya bir tehlikenin önlenmesi için veya suç işlendikten sonra sanığın ele geçirilmesi için yapılır. İlk halde önleme yakalamasından, ikinci halde ise adli yakalamadan söz edilir.” (33)

“Yakalama, sanığın bir hakim kararı olmadan özgürlüğünün kısıtlanması sonucunu doğuran en ağır koruma önlemidir. Yakalama, bir ceza olmayıp, bir koruma tedbiridir. Yakalama, hakim kararı olmaksızın bir kimsenin hürriyetinin kaldırılmasıdır.” (34)

Polise yakalama yetkisi veren kanunlar ve maddeleri aşağıda belirtilmiştir:

CMK 90. Maddede;

- (1) Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:
- a) Kişiye suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

(2) Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; Cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.

(3) Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen suçüstü hallerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.

(4) (Değişik fıkra: 25/05/2005-5353 S.K./7.mad) Kolluk, yakalandığı sırada kaçmasını, kendisine veya başkalarına zarar vermesini önleyecek tedbirleri aldıktan sonra, yakalanan kişiye kanunî haklarını derhal bildirir.

(5) (Değişik fıkra: 25/05/2005-5353 S.K./7.mad) Birinci fıkraya göre yakalanıp kolluğa teslim edilen veya ikinci fıkra uyarınca görevlilerce yakalanan kişi ve olay hakkında Cumhuriyet savcısına hemen bilgi verilerek, emri doğrultusunda işlem yapılır.

(6) Yakalama emrine konu işlemin yerine getirilmesi nedeniyle yakalama emrinin çıkarılma amacının ortadan kalkması durumunda mahkeme, hâkim veya Cumhuriyet savcısı tarafından yakalama emrinin derhâl iadesi istenir.

PVSK madde 13 (Değişik madde: 03/08/2002 - 4771 S.K./10. md.)'te ise;

Polis,

A) Suçüstü hâlinde veya gecikmesinde sakınca bulunan diğer hâllerde suç işlendiğine veya suça teşebbüs edildiğine dair haklarında kuvvetli iz, eser, emare veya delil bulunan şüphelileri,

B) Haklarında yetkili mercilerce verilen yakalama veya tutuklama kararı bulunanları,

C) Halkın rahatını bozacak veya rezalet çıkaracak derecede sarhoş olanları veya sarhoşluk hâlinde başkalarına saldıranları, yapılan uyarılara rağmen bu hareketlerine devam edenler ile başkalarına saldırmaya yeltenenleri ve kavga edenleri,

D) Usulüne aykırı şekilde ülkeye giren ya da haklarında sınır dışı etme veya geri verme kararı alınanları,

E) Polisin kanunlara uygun olarak aldığı tedbirlere karşı gelenleri, direnenleri ve görev yapmasını engelleyenleri,

F) Bir kurumda tedavi, eğitim ve ıslahı için kanunlarla ve bu Kanunun uygulanmasını gösteren tüzükte belirtilen esaslara uygun olarak alınan tedbirlerin yerine getirilmesi amacıyla, toplum için tehlike teşkil eden akıl hastası, uyuşturucu madde veya alkol bağımlısı serseri veya hastalık bulaştırabilecek kişileri,

G) Haklarında gözetim altında ıslahına veya yetkili merci önüne çıkarılmasına karar verilen küçükleri,

Yakalar ve gerekli kanunî işlemleri yapar.

Yakalanması belirli bir usule bağlanmış kişilerle ilgili kanun hükümleri saklıdır.

Yakalanan kişilerin kaçması veya saldırıda bulunmasının önlenmesi bakımından kişinin sağlığına zarar vermeyecek şekilde her türlü tedbir alınabilir.

Yakalanan kişilere, yakalama sebebi herhalde yazılı ve bunun mümkün olmaması hâlinde sözlü olarak derhal; toplu suçlarda ise en geç bu kişiler hâkim huzuruna çıkarılmaya kadar bildirilir.

Kişinin yakalandığı, istediği kanunî yakınlarına derhal bildirilir.

Yakalananlardan,

A) Uyuşturucu madde kullanmış olanlar ile sarhoş olanların,

B) Zor kullanılarak yakalananların,

C) Haklarında suç soruşturması yapılacak olan şüpheli ve sanıkların,

Yakalanma anındaki sağlık durumları tabip raporuyla tespit edilir.

Yakalanan kişilerden suç işlediği şüphesi altında olanlar adlî mercilere sevk edilir. Haklarında ıslah veya tedavi tedbiri alınması gerekenler, ilgili kurum yetkilileri tarafından teslim alınır. Yakalama sebebi ortadan kalkanlar derhal serbest bırakılır.” denilmektedir.

CMK'nın 90. maddesinde ve PYSK'nın 13. maddesinde iki türlü yakalamadan bahsedilmektedir. Birincisi; haklarında mahkemelerce yakalama kararı çıkartılan şahısları adli mercilere çıkarmak için yapılır. İkincisi ise suçüstü halinde veya görev esnasında görerek doğrudan yapılan yakalamadır.

2.1.1.1.4- POLİSİN GÖZALTINA ALMA YETKİSİ

Resmi Gazete'nin 01.06.2005 tarih ve 25832 sayılı Yakalama, Gözaltına Alma Ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4. Maddesindeki tanımlar bölümünde “gözaltına alma; Kanunun verdiği yetkiye göre, yakalanan kişinin hakkındaki işlemlerin tamamlanması amacıyla, yetkili hâkim önüne çıkarılmasına veya serbest bırakılmasına kadar kanunî süre içinde sağlığına zarar vermeyecek şekilde özgürlüğünün geçici olarak kısıtlanıp alıkonulmasını ifade eder.” denmektedir.

“Yakalanan kimsenin durumuna "gözaltına alma" veya "nezaret altında bulundurma" denildiği de vardır.” (35)

Resmi Gazete'nin 01.06.2005 tarih ve 25832 sayılı Yakalama, Gözaltına Alma Ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 13. maddesinde; “5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 90 ıncı maddesine göre yakalanan kişi Cumhuriyet savcısı tarafından bırakılması emredilmezse, soruşturmanın tamamlanması için gözaltına alınır.

Gözaltı süresi, yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilmesi için zorunlu süre hariç, yakalama anından itibaren yirmidört saati geçemez. Yakalama yerine en yakın hâkim veya mahkemeye gönderilme için zorunlu süre oniki saatten fazla olamaz.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçlara bakmakla görevli olan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giriyorsa bu süre kırksekiz saattir.” Denmektedir.

Aynı yönetmeliğin 14. Maddesinde; “Toplu olarak işlenen suçlarda, delillerin toplanmasında güçlük veya şüpheli sayısının çokluğu nedeniyle Cumhuriyet savcısı gözaltı süresini her defasında bir günü geçmemek üzere, üç gün süreyle uzatılmasına yazılı olarak emir verebilir. Gözaltı süresinin uzatılması emri, gözaltına alınana derhâl tebliğ edilir. Kimse, bu süreler geçtikten sonra hâkim kararı olmaksızın hürriyetinden mahrum bırakılamaz.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 250 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan suçlara bakmakla görevli olan ağır ceza mahkemelerinin görev alanına giren suçlardan; Anayasanın 120 nci maddesi gereğince olağanüstü hâl ilân edilen bölgelerde yakalanan kişiler hakkında, aynı Kanununun 91 inci maddesinin bir ve üçüncü fıkralarında dört gün olarak belirlenen süre, Cumhuriyet savcısının talebi ve hâkim kararı ile yedi güne kadar uzatılabilir. Hâkim karar vermeden önce yakalanan ve gözaltına alınan kişiyi dinler.” denmektedir.

2.1.1.1.5- POLİSİN ARAMA YETKİSİ

Arama iki türdür. Birincisi suç oluşuktan sonra yapılan adli arama, ikincisi suç oluşmadan önce yapılan önleme aramasıdır. Polise ikisi için de yetki verilmektedir.

1 Haziran 2005’te Resmi Gazete’de yayınlanan 25832 sayılı Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği’nin 5. maddesinde adli aramanın tanımı yapılmıştır. Buna göre; “Adli arama, bir suç işlemek veya buna iştirak veyahut yataklık etmek makul şüphesi altında bulunan kimsenin, saklananın, şüphelinin, sanığın veya hükümlünün yakalanması ve suçun iz, eser, emare veya delillerinin elde edilmesi için bir kimsenin özel hayatının ve aile hayatının gizliliğinin sınırlandırılarak konutunda, işyerinde, kendisine ait diğer yerlerde, üzerinde, özel kâğıtlarında, eşyasında, aracında 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile diğer kanunlara göre yapılan araştırma işlemidir.” denmektedir.

Aynı yönetmeliğin 19. maddesinin birinci fıkrasında önleme aramasının tanımı maddeler halinde yapılmıştır. Buna göre; “Önleme araması;

a) Millî güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması,

b) Suç işlenmesinin önlenmesi,

c) Taşınması veya bulundurulması yasak olan her türlü silâh, patlayıcı madde veya eşyanın tespiti,

amacıyla, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mülkî âmirin yazılı emriyle ikinci fıkrada belirtilen yerlerde, kişilerin üstlerinde, aracında, özel kâğıtlarında ve eşyasında yapılan arama işlemidir.” denmektedir.

CMK'nın 119. maddesinde adli aramadan bahsedilmektedir. Maddede arama kararı vermeye yetkili makam, arama kararında nelerin belirtileceği ve aramanın nasıl yapılacağı belirtilmiştir. Buna göre;

(1) (Değişik fıkra: 25/05/2005-5353 S.K./15.mad) Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının, Cumhuriyet savcısına ulaşamadığı hallerde ise kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri arama yapabilirler. Ancak, konutta, işyerinde ve kamuya açık olmayan kapalı alanlarda arama, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hallerde Cumhuriyet savcısının yazılı emri ile yapılabilir. Kolluk amirinin yazılı emri ile yapılan arama sonuçları Cumhuriyet Başsavcılığına derhal bildirilir.

(2) Arama karar veya emrinde;

a) Aramanın nedenini oluşturan fiil,

b) Aranılacak kişi, aramanın yapılacağı konut veya diğer yerin adresi ya da eşya,

c) Karar veya emrin geçerli olacağı zaman süresi,

Açıkça gösterilir.

(3) Arama tutanağına işlemi yapanların açık kimlikleri yazılır.

(4) Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurulur.

(5) Askerî mahallerde yapılacak arama, ... Cumhuriyet savcısının istem ve katılımıyla askerî makamlar tarafından yerine getirilir.” denmektedir.

Ayrıca PVSK'nın 9. Maddesinde (Değişik madde: 02/06/2007-5681 S.K./3.mad) önleme aramasından bahsedilmektedir:

Polis, tehlikenin veya suç işlenmesinin önlenmesi amacıyla usûlüne göre verilmiş sulh ceza hâkiminin kararı veya bu sebeplere bağlı olarak gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mülkî âmirin vereceği yazılı emirle; kişilerin üstlerini, araçlarını, özel kâğıtlarını ve eşyasını arar; alınması gereken tedbirleri alır, suç delillerini koruma altına alarak 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre gerekli işlemleri yapar.

Arama talep yazısında, arama için makul sebeplerin oluştuğunun gerekçeleriyle birlikte gösterilmesi gerekir.

Arama kararında veya emrinde;

a) Aramanın sebebi,

b) Aramanın konusu ve kapsamı,

- c) Aramanın yapılacağı yer,
 - ç) Aramanın yapılacağı zaman ve geçerli olacağı süre,
- belirtilir.

Önleme araması aşağıdaki yerlerde yapılabilir:

a) 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu kapsamına giren toplantı ve gösteri yürüyüşlerinin yapıldığı yerde veya yakın çevresinde,

b) Özel hukuk tüzel kişileri ile kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları veya sendikaların genel kurul toplantılarının yapıldığı yerin yakın çevresinde,

c) Halkın topluca bulunduğu veya toplanabileceği yerlerde,

ç) Eğitim ve öğretim özgürlüğünün sağlanması için her derecede eğitim ve öğretim kurumlarının idarecilerinin talebiyle ve 20 nci maddenin ikinci fıkrasının (A) bendindeki koşula uygun olarak girilecek yüksek öğretim kurumlarının içinde, bunların yakın çevreleri ile giriş ve çıkışlarında,

d) Umumî veya umuma açık yerlerde,

e) Her türlü toplu taşıma araçlarında, seyreden taşıtlarda,

Konutta, yerleşim yerinde ve kamuya açık olmayan işyerlerinde ve eklentilerinde önleme araması yapılamaz.

Spor karşılaşması, miting, konser, festival, toplantı ve gösteri yürüyüşünün düzenlendiği veya aniden toplulukların oluştuğu hallerde gecikmesinde sakınca bulunan hal var sayılır.

Polis, tehlikenin önlenmesi veya bertaraf edilmesi amacıyla güvenliğini sağladığı bina ve tesislere gelenlerin; herhangi bir emir veya karar olmasına bakılmaksızın, üstünü, aracını ve eşyasını teknik cihazlarla, gerektiğinde el ile kontrol etmeye ve aramaya yetkilidir. Bu yerlere girmek isteyenler kimliklerini sorulmaksızın ibraz etmek zorundadırlar. Milletlerarası anlaşmalar hükümleri saklıdır.

Önleme aramasının sonucu, arama kararı veya emri veren merci veya makama bir tutanakla bildirilir.” denmektedir.

2.1.1.1.6- POLİSİN ELKOYMA YETKİSİ

“Elkoyma; Bir eşya üzerinde, rızası bulunmamasına rağmen, zilyedinin tasarruf yetkisinin kaldırılması anlamına gelmektedir. Elkoyma, bir adli soruşturma nedeniyle suçun oluşma vasıtalarından olan eşyalar ile müsadereye tabi tutulan bir takım eşyanın sahibinin rızasına bakılmaksızın tedbir niteliğinde olmak üzere yetkili resmi makamlarca muhafaza altına alınarak sahibinin veya sahibi sayılan kimsenin geçici olarak zilyedine ve tasarruf emniyetine son veren bir işlemdir.” (36)

“Elkoyma bütün koruma önlemleri gibi geçicidir. Elkonulan eşya yargılama sonunda ya sahibine veya zilyedine geri verilir ya da müsadere edilir. Temel görevi önleyici ve koruyucu hizmetleri yerine getirmek olan polis, sadece suç olan veya suçta kullanılan nesnelere değil, suçta kullanılması olası bulunan kanunen bulundurulması yasak nesnelere de el koyma yetkisine sahiptir. Burada esas olan elkoymak için eşyanın suç teşkil etmesi veya suçta kullanılması değil, suçta kullanılma ihtimalinin varlığıdır. Örneğin bir taş ya da sopanın bulundurulması suç değil ancak bunu bir miting yerine götürmek istemesi polisin bu nesnelere elkoyma yetkisini doğurur.” (32)

CMK’da elkoyma işlemi ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Buna göre;

Madde 123; eşya veya kazancın muhafaza altına alınması ve bunlara elkonulmasından, madde 124; istenen eşyayı vermeyenler hakkında yapılacak işlem, madde 125; içeriği devlet sırrı niteliğindeki belgelerin mahkemece incelenmesinden, madde 126 ise; elkonulamayacak mektuplar, belgelerden bahsetmektedir. CMK 127. Maddede El koymaya kararını verme yetkisi ile ilgili olarak;

(1) Hâkim kararı üzerine veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde Cumhuriyet savcısının; C. Savcısına ulaşılamazsa, kolluk amirinin yazılı emri ile kolluk görevlileri, elkoyma işlemi gerçekleştirir. (dğş.)

(2) Kolluk görevlisinin açık kimliği, elkoyma işlemine ilişkin tutanağa geçirilir.

(3) Cumhuriyet savcısının ya da kolluk amirinin yazılı emri, yirmidört saat içinde görevli hâkimin onayına sunulur. Hâkim, kararını elkoymadan itibaren kırksekiz saat içinde açıklar; aksi hâlde elkoyma kendiliğinden kalkar. (dğş.)

(4) Zilyedliğinde bulunan eşya veya diğer malvarlığı değerlerine elkonulan kimse, hâkimden her zaman bu konuda bir karar verilmesini isteyebilir.

(5) Elkoyma işlemi, suçtan zarar gören mağdura gecikmeksizin bildirilir.

(6) Askerî mahâllerde yapılacak elkoyma işlemi, hâkim veya Cumhuriyet savcısının istem ve katılımıyla askerî makamlar tarafından yerine getirilir.” denmektedir.

CMK Madde 128’in 1. fıkrasında şüpheli veya sanığa ait hangi taşınmazlara, hak ve alacaklara elkoyma yapılacağı belirtilmiş 2. Fıkra ise; TCK’da ve maddede belirtilen diğer kanunları maddelerinde belirtilen hangi suçlar hakkında uygulandığı ayrıca elkoyma işleminin nasıl uygulanacağı ayrıntılı olarak anlatılmıştır.

Ayrıca; madde 129’da postada elkoymadan, madde 130’da avukat bürolarında arama, elkoyma ve postada elkoymadan, madde 131’de elkonulan eşyanın iadesinden, madde 132’de elkonulan eşyanın muhafazası veya elden çıkarılmasından ve madde 134’te ise bilgisayarlarda, bilgisayar programlarında ve kütüklerinde arama, kopyalama ve elkoymadan bahsedilmektedir.

2.1.1.1.7- POLİSİN PARMAK İZİ VE FOTOĞRAF ALMA YETKİSİ

“Parmak izi parmakların birleştiği ilk boğumdan başlayarak parmak ucuna kadar uzanan (iç kısımda bulunan incecik iplik şeklinde görülen ve papila adı verilen kabarcıklar) kısmın iç tarafındaki şekillerin dokunduğu izlerdir. Fotoğraf ise canlı cansız tüm varlıkların çeşitli yöntemlerle mevcut halinin görüntülenmesidir.” (31)

PVSK'nın 5. Maddesinde(Değişik madde: 02/06/2007-5681 S.K./2.mad);

“Polis;

a) Gönüllü,

b) Her çeşit silah ruhsatı, sürücü belgesi, pasaport veya pasaport yerine geçen belge almak için başvuruda bulunan,

c) Başta polis olmak üzere, genel veya özel kolluk görevlisi ya da özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilen,

ç) Türk vatandaşlığına başvuruda bulunan,

d) Sığınma talebinde bulunan veya gerekli görülmesi halinde, ülkeye giriş yapan sair yabancı,

e) Gözaltına alınan,

kişilerin parmak izini alır.

Birinci fıkraya göre alınan parmak izi, ait olduğu kişinin kimlik bilgileri ile birlikte, ne zaman ve kim tarafından alındığı belirtilmek suretiyle, bu amaca özgü sisteme kaydedilerek saklanır. Ancak, parmak izinin hangi sebeple alındığı sisteme kaydedilmez.

Olay yerinden elde edilen ve kime ait olduğu henüz tespit edilemeyen parmak izleri, kime ait olduğu tespit edilinceye kadar, ilgili soruşturma dosya numarası ile birlikte sisteme kaydedilir.

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 81 inci maddesi ile 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanunun 21 inci maddesi hükümlerine göre alınan parmak izleri de bu sisteme kaydedilir.

(a) bendi hariç birinci fıkra ile dördüncü fıkra kapsamına giren kişilerin ayrıca fotoğrafları alınarak, ikinci fıkrada belirlenen esaslara uygun olarak parmak izi ile birlikte sisteme kaydedilir.

Bu sistemde yer alan bilgiler, kimlik tespiti, suçun önlenmesi veya yürütülmekte olan soruşturma ve kovuşturma kapsamında maddî gerçeğin ortaya çıkarılması amacıyla mahkeme, hâkim, Cumhuriyet savcısı ve kolluk tarafından kullanılabilir.

Kolluk birimleri, kimlik tespiti yapmak ya da olay yerinden alınan parmak izini karşılaştırmak amacıyla doğrudan bu sistemle bağlantı kurabilir.

Sistemde kayıtlı bilgilerin hangi kamu görevlisi tarafından ve ne amaçla kullanıldığının denetlenebilmesine imkân tanıyan bir güvenlik sistemi kurulur.

Sistemde yer alan kayıtlar gizlidir; altıncı ve yedinci fıkralarda belirlenen amaçlar dışında kullanılamaz.

Sisteme kayıtlı olan parmak izi ve fotoğraflar, kişinin ölümünden itibaren on yıl ve her halde kayıt tarihinden itibaren seksen yıl geçtikten sonra sistemden silinir.

Parmak izi ile fotoğrafların sistemde kaydedilmesi ve saklanması ile bu kayıtlardan yararlanmaya ilişkin diğer esas ve usûller, İçişleri Bakanlığı tarafından Adalet Bakanlığının görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.” denmektedir.

2.1.1.1.8- POLİSİN İFADE ALMA YETKİSİ

01.06.2005 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 25832 sayılı Yakalama, Gözaltına Alma Ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4. maddesinde bulunan tanımlar bölümünde ifade almanın tanımı yapılmıştır. Bu tanıma göre ifade alma; “Şüphelinin kolluk görevlileri veya Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suçla ilgili olarak dinlenmesini ifade eder.” denmektedir.

5271 sayılı CMK'nın 147. maddesine göre şüpheli veya sanığın ifadesi alınır. Ancak bu maddede ifade alma işlemi cumhuriyet savcısının yaptığı belirtilerek polis bu konudaki görevine değinilmemiştir. Polisin ifade alma görevi 2559 sayılı PVSK'da ve 01.06.2005 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 25832 sayılı Yakalama, Gözaltına Alma Ve İfade Alma Yönetmeliği'nde belirtilmiştir.

PVSK'nın 15. Maddesinde; “Polis; yaptığı tahkikat esnasında ifadelerine müracaat lazım gelen kimseleri çağırır ve kendilerine lüzumu olan şeyleri sorar.” Denmektedir.

PVSK Ek Madde 6'da ise(Değişik madde: 02/06/2007-5681 S.K./5.mad);

“Polis, bu maddede yazılı görevlerinin yanında, Ceza Muhakemesi Kanunu ve diğer mevzuatta yazılı soruşturma işlemlerine ilişkin görevleri de yerine getirir.

Polis, bir suça ilişkin olarak kendisine yapılan sözlü ihbar ve şikâyetleri ve görevi sırasında öğrendiği suça ilişkin bilgileri yazılı hale getirir.

Edinilen bilgi veya alınan ihbar veya şikâyet üzerine veya kendiliğinden bir suçla karşılaşan polis, olay yerinde kişilerin ve toplumun sağlığına, vücut bütünlüğüne veya malvarlığına zarar gelmemesi ve suçun delillerinin kaybolmaması ya da bozulmaması için derhal gerekli tedbirleri alır.

Bir suç işlendiği veya işlenmekte olduğu bilgisini edinen polis, olay yerinin korunması, delillerin tespiti, kaybolmaması ya da bozulmaması için acele tedbirleri aldıktan sonra el koyduğu olayları, yakalanan kişiler ile uygulanan tedbirleri derhal Cumhuriyet savcısına bildirir ve Cumhuriyet savcısının emri doğrultusunda işin aydınlatılması için gerekli soruşturma işlemlerini yapar.

Yapılacak araştırma sonunda edinilen bilginin bir kabahate ilişkin olduğu hallerde, konu araştırılarak gerekli yasal işlem yapılır veya yapılması sağlanır.” denmektedir.

Ayrıca 01.06.2005 tarihli Resmi Gazetede yayınlanan 25832 sayılı Yakalama, Gözaltına Alma Ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 23. ve 24. maddelerinde polisin ifade almadaki görevlerinden bahsedilmektedir.

2.1.1.1.9- POLİSİN FAALİYETTEN MENETME YETKİSİ

“Kapatma mesken, hususi ve umumi işyerlerinin belirli bir süre veya işletilmeden alıkonulmasıdır. Başka bir ifadeyle umuma açık yerlerle faaliyetleri neticesinde umuma açık yer haline dönüşen tüzel kişiliğe haiz kurum ve kuruluşların lokal ve benzeri yerlerin yasal olmayan faaliyetlerinden dolayı belirli bir süre veya devamlı olarak işletilmeden alıkonulması veya icraatlarının durdurulmasıdır.” (37)

Polisin faaliyetten men etme yetkisi PVSK'nın 7. ve 8. ve 19. maddelerinde yer almaktadır. Buna göre;

PVSK Madde 7- (Değişik:01.12.2004/25657-5259 /2.Md.) Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathane; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler ve benzeri yerler umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.

Sabit veya seyyar olarak kullanılan kara, deniz, hava ve her çeşit taşıma araçlarında, birinci fıkrada belirtilen faaliyetlerin icrası durumunda, bu yerler de umuma açık istirahat ve eğlence yeri sayılır.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatı bağlı olduğu kolluk kuvvetinin görüşü alındıktan sonra belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler; bu alanların dışında il özel idareleri tarafından verilir. Kolluk kuvveti görüşünü yedi gün içinde verir. Ruhsat talepleri bir ay içinde sonuçlandırılır. İzin alınmadan açılan umuma açık istirahat ve eğlence yerleri kapatılır.

Bu iş yerlerinin faaliyet göstereceği alanları belirlemeye veya mevcut umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin bu amaç için ayrılan yerlerde toplanmasına, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyeler; bu alanlar dışında il özel idareleri yetkilidir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin bulunacağı alanların tespiti ve bu yerlerin ruhsatlandırılmasında uygulanacak usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle düzenlenir.

Bu iş yerleri için düzenlenen iş yeri açma ve çalışma ruhsatlarının bir örneği yetkili kolluk kuvvetine gönderilir. Bu iş yerleri genel güvenlik ve asayiş yönünden genel kolluk tarafından denetlenir.

Bu yerlerin ruhsatlandırılmasında 14.6.1989 tarihli ve 3572 sayılı İş Yeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 5 inci ve 6 ncı maddelerinin hükümleri uygulanmaz.” denmektedir.

PVSK'nın 8. Maddesinde(Değişik:01.12.2004/25657-5259 /3.Md.);

“Polisçe kat’i delil elde edilmesi halinde;

A) Kumar oynanan umumî ve umuma açık yerler ile her çeşit özel ve resmi kurum ve kuruluşlara ait lokaller,

B) Mevzuata aykırı bir şekilde uyuşturucu madde imal edilen, satılan, kullanılan, bulundurulan yerler,

C) Mevzuata aykırı faaliyet gösteren genelevler, birleşme yerleri ve fuhuş yapılan evler ve yerler,

D) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasal düzenine, genel güvenliğe ve genel ahlâka zararı dokunacak oyun oynatılan, temsil verilen, film veya video bant gösterilen yerler ile internet üzerinden yapılan yayınlara izin verilen yerler,

E) Derneklere, sendikalara, loca ve kulüplere, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile benzeri kurum ve kuruluşlara ait ve yalnız üyelerinin yararlanması için açılan lokallerden, birden fazla denetim sonunda ve yazılı ihtarla rağmen, iç yönetmeliğine aykırı faaliyet göstererek umuma açık yer durumuna geldiği tespit edilenler,

F) (Ek:13.01.2007/26402-5571/1.md.) Her türlü denize elverişli araçlarla günübirlik tur düzenleyen veya her türlü mal ve hizmet satanlardan, müşteriye faaliyetlerini duyururken veya müşteri kabul ederken çevreyi veya müşteriyi rahatsız edecek yöntemler kullananlar,

Mahallin en büyük mülkî amiri tarafından otuz günü geçmemek üzere geçici süreyle faaliyetten men edilir.

Bu maddede yazılı fiiller sebebiyle bir yıl içinde üç defa faaliyetten men edilen işyerlerinde, bu fiiller tekrar işlendiği takdirde, işyeri açma ve çalışma ruhsatları, mahallin en büyük mülkî amirinin bildirimine üzerine, belediye veya il özel idaresi tarafından beş iş günü içinde iptal edilir.” Denmektedir.

PVSK'nın 19. Maddesinde ise; “Polis; sokak, meydan ve umuma mahsus yerlerde intizamı temin ve Seyrüsefer Talimatnamesindeki vasıflara uygun olmıyan nakil vasıtalarını işletmekten ve bu vasıtaları sarhoş olarak veya seyrüseferin intizam ve selametini bozacak surette idare edenleri çalışmaktan meneder.” denmektedir.

2.1.1.1.10-POLİSİN SİLAH KULLANMA YETKİSİ

3201 sayılı ETK'nın 3. maddesinin 2. fıkrasında; “Umumi zabıta : Silahlı bir kuvvet olan (polis) ve (jandarma) dır.” Denmektedir. Ayrıca aynı kanunun 4.

maddesinde; Polis silahlı icra ve inzibat kuvvetidir...” şeklinde polisin tarifi yapılmaktadır. Bu iki madde polisin bize silahlı bir kolluk türü olduğunu gösterir.

PVSK'nın 16. Maddesi (Değişik madde: 02/06/2007-5681 S.K./4.mad)'nde ise polisin zor kullanma yetkisinden bahsedildikten sonra zor kullanmanın üst ölçütü olan silah kullanmadan da bahsedilmiş, hangi hallerde ve nasıl silah kullanılacağı anlatılmıştır. Buna göre;

“Polis;

a) Meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında,

b) Bedenî kuvvet ve maddî güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde,

c) Hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde,

silah kullanmaya yetkilidir.

Polis, yedinci fıkranın (c) bendi kapsamında silah kullanmadan önce kişiye duyabileceği şekilde "dur" çağrısında bulunur. Kişinin bu çağrıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş edilebilir. Buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahla ateş edilebilir.

Polis, direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde duraksamadan silahla ateş edebilir.” denmektedir.

2.1.1.1.11- POLİSİN İSTİHBARAT YAPMA YETKİSİ

Polis, toplumun gelecekte herhangi bir tehlikeye maruz kalmaması, ülke güvenliğinin korunması ve suçun işlenmesinin önlenmesi gibi amaçlarla istihbari bilgiler toplar.

PVSK Ek Madde 7 (16/06/1985 - 3233/7 md.)'nin 1. fıkrasında polisin istihbari bilgi toplamasıyla ilgili olarak;

“Polis Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğüne, Anayasa düzenine ve genel güvenliğine dair önleyici ve koruyucu tedbirleri almak, emniyet ve asayişini sağlamak üzere, ülke seviyesinde istihbarat faaliyetlerinde bulunur, bu amaçla bilgi toplar, değerlendirir, yetkili mercilere veya kullanma alanına ulaştırır. Devletin diğer istihbarat kuruluşlarıyla işbirliği yapar.” Denmektedir. Maddenin devamındaki fıkralarda ise istihbarat faaliyetindeki diğer hususlar detaylı olarak anlatılmaktadır.

2.1.2- JANDARMA

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu'nun 3. maddesinde jandarmanın tanımı yapılmıştır. Buna göre; "Türkiye Cumhuriyeti Jandarması emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanun ve nizamların verdiği görevleri yerine getiren silahlı, askeri bir güvenlik ve kolluk kuvvetidir." denmektedir.

ETK'nın 3. maddesinde; "Umumi zabıta : Silahlı bir kuvvet olan (polis) ve (jandarma) dır." Denmektedir. Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu'nun 25. maddesinde " Polis teşkilatı bulunmayan yerlerde il, ilçe ve bucak jandarma komutanları ile jandarma karakol komutanları bu kanunda yazılı vazifeleri yapar ve yetkileri kullanırlar." denmektedir.

Jandarma Genel Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetlerinin bir parçası olup, silahlı kuvvetlerle ilgili görevler ile eğitim ve öğretim bakımından Genelkurmay Başkanlığına, emniyet ve asayiş işleriyle, diğer görev ve hizmetlerin ifası bakımından İçişleri Bakanlığına bağlı bir kuruluştur.(38)

Güvenlik hizmetlerini, Jandarma Genel Komutanlığına bağlı Jandarma Bölge Komutanlıkları, İl Jandarma Komutanlıkları, İlçe Jandarma Komutanlıkları ve Jandarma Karakol Komutanlıkları ile yerine getirir. Buna göre Türkiye genelinde (14) Jandarma Bölge Komutanlığı, her ilde, o ilin adıyla anılan toplam (81) İl Jandarma Komutanlığı, İl Jandarma Komutanlıklarına bağlı, bulunduğu ilçenin adıyla anılan toplam (920) İlçe Jandarma Komutanlığı mevcuttur. İlçe Jandarma Komutanlıkları, emniyet ve âsâyiş hizmetlerini, kendilerine bağlı değişik sayıdaki Jandarma karakolları vasıtasıyla yürütürler. (38)

2.1.2.1- JANDARMANIN GENEL OLARAK GÖREVLERİ

2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanununun 7. Maddesinde;

"Jandarmanın sorumluluk alanlarında genel olarak görevleri şunlardır;

Mülki görevleri

Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, yapmak.

Adli Görevleri

İşlemiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek,

Askeri Görevleri

Askeri kanun ve nizamların gereği görevlerle Genel Kurmay Başkanlığınca verilen görevleri yapma

Diğer Görevleri

Yukarıda belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile buralara dayalı emir ve kararlarla jandarmaya verilen görevleri yapmak.” denmektedir.

Aynı kanununun 10. Maddesinde ise; “Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanı; Polis görev sahası dışı olup, bu alanlar il ve ilçe belediye hudutları haricinde kalan veya polis teşkilatı bulunmayan yerlerdir. Jandarma, kendisine verilen görevlerin ifası ile ilgili olarak diğer güvenlik kuvvetleri ile işbirliği ve koordinasyonda bulunur. Jandarma veya Emniyet Teşkilatı, kendi sorumluluk sahasında yetersiz kaldıkları veya kalacaklarının değerlendirilmesi halinde, mahalli mülki amirler tarafından birbirlerinin sorumluluk sahalarında geçici olarak görevlendirilebilirler. Jandarmanın diğer güvenlik kuvvetleriyle işbirliği ve koordinasyon esasları ve emir komuta ilişkileri yönetmelikle belirlenir.” denmektedir.

“Ülke içerisinde polis ile birlikte genel güvenliği, asayiş ve kamu düzenini korumakla görevli jandarma, kendisine verilen görevleri aşağıda belirtilen yetkileri kullanarak yapmalıdır.” (39)

1. Genel düzeni sağlama yetkisi
2. Uyarıda bulunma ve emir verme yetkisi
3. Kanun ve kişiler aleyhine işlenen eylem ve hareketleri yasaklama yetkisi
4. Kimlik sorma yetkisi
5. Kişileri arama yetkisi
6. Genel arama yetkisi
7. El koyma yetkisi
8. Parmak izi ve fotoğraf alma yetkisi
9. Zor kullanma yetkisi
10. Silah kullanma yetkisi

Jandarmanın trafik hizmetlerinin yürütülmesiyle ilgili de görevleri vardır.2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 6. maddesinin b bendinde; “Genel Zabıta: Trafik zabıtasının bulunmadığı veya yeterli olmadığı yerlerde polis; polisin ve trafik teşkilatının görev alanı dışında kalan yerlerde de jandarma, trafik eğitimi almış subay, astsubay ve uzman jandarmalar eliyle yönetmelikte belirtilen esas ve usullere uygun olarak trafiği düzenlemeye ve trafik suçlarına el koymaya görevli ve yetkilidir.” denmektedir.

Türkiye genelindeki devlet yollarının % 26’sı, il yollarının % 86’sı ve köy yollarının tamamı jandarma trafik sorumluluk bölgesinde yer almaktadır. (38)

2.1.3-SAHİL GÜVENLİK

“2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanununun 2. maddesine göre " Sahil Güvenlik Komutanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri kadro ve kuruluşu içerisinde olup, barışta görev ve hizmet yönünden İçişleri Bakanlığına bağlıdır." Ancak, Olağanüstü durumlarda Genelkurmay Başkanının isteği üzerine, bir kısmı ya da tümü ile Deniz Kuvvetleri Komutanlığı hareket komutasına veya emrine, savaş halinde ise tümü ile doğrudan doğruya Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrine girer.” denmektedir.

Sahil Güvenlik Komutanlığı, 4 Bölge Komutanlığı ve buralara bağlı 6 Grup Komutanlığı ile Sahil Güvenlik Hava Komutanlığı, Eğitim Merkezi Komutanlığı ve İkmal Merkezi Komutanlıklarından oluşmaktadır. (40)

Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın görevleri 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu'nun 4. maddesinde belirtilmiştir. Bu madde göz önünde bulundurularak görevleri şu şekilde belirtilmiştir:

Sahil Güvenlik Komutanlığı hizmet yönünden İçişleri Bakanlığı'na bağlı silahlı bir kuvvet olarak, ülkemizin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale Boğazlarında, liman ve körfezlerinde, karasularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslar arası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimimiz altında bulunan tüm deniz alanlarında faaliyetlerini sürdürmektedir. Denizlerimizde genel kolluk kuvveti olarak görev ve yetkilere sahip olan Sahil Güvenlik Komutanlığı'na 2692 sayılı yasa ile tevdi edilen başlıca görevler şunlardır:

- Sahil ve karasularımızı korumak, güvenliğini sağlamak,
- Denizlerimizde can ve mal emniyetini sağlamak,
- Deniz ve kıyılarda görülecek başıboş mayın, patlayıcı madde ve şüpheli cisimler için gerekli tedbirleri alarak, ilgili makamlara iletmek,
- Deniz seyir yardımcılarının çalışma durumlarını izlemek, görülen aksaklıkları ilgili makamlara iletmek,
- Karasularımıza giren mültecileri, yanlarında bulunabilecek silah ve mühimmattan arındırmak ve bunları ilgili makamlara teslim etmek,
- Deniz yolu ile yapılan her türlü kaçakçılık eylemine engel olmak,
- Gemi ve deniz araçlarının telsiz, sağlık, pasaport, demirleme, bağlama, avlanma, dalgıçlık ve bayrak çekme ile ilgili kanunlarda belirtilen hükümlere aykırı eylemlerini önlemek,
- Su ürünleri avcılığını denetlemek, Deniz kirliliğini önlemek maksadıyla denetimler yapmak,
- Su altı dalışlarını denetleyerek, eski eser kaçakçılığına engel olmak,

- Türk arama kurtarma sahasında, uluslararası arama ve kurtarma sözleşmesi ile ulusal arama kurtarma yönetmeliğinde belirtilen esaslar dahilinde arama kurtarma görevlerini yerine getirmek,
- Yat turizmi faaliyetlerini denetlemek,
- Emredildiğinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığı emrinde ülke savunmasına katkıda bulunmaktır. (40)

Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın yetkileri 2692 sayılı kanunun 5. Maddesinde belirtilmiştir. Buna göre;

“Sahil Güvenlik Komutanlığı mensupları kendilerine bu Kanun ile verilen görevlerin yapılmasında; silah kullanma yetkisi dahil kanunların diğer güvenlik kuvvetlerine tanıdığı bütün hak ve yetkilere sahiptirler.

Liman sınırları dışında Türk Kanunlarına göre cezalandırılması gereken eylemlere, ilgili kanun ve uluslararası anlaşmalar hükümlerine göre elkoyarlar.

Suçun denizde başlayıp karada devam etmesi ya da suçluların karaya geçmesi hallerinde, yetkili güvenlik kuvveti olaya elkoyuncaya kadar suç delillerinin kaybolmasını ve suçluların kaçmasını önlemek amacıyla yetkilerini karada da sürdürürler. Durum, en kısa sürede gerekli imkanlar kullanılarak mahalli mülki amire bildirilir.” denmektedir.

2.2-ÖZEL KOLLUK

ETK'nın 3. maddesinde özel kolluğun tanımı yapılmıştır. Buna göre; "Hususi zabıta: umumi zabıta haricinde kalan ve mahsus kanunlarına göre teşekkül edip muayyen vazifeleri gören zabıta kuvvetleridir." Denmektedir. Kanun maddesinden de anlaşılacağı üzere polis ve jandarma haricindeki her kolluk özel kolluk kabul edilmektedir.

Araştırmamızda özel kolluk kuvvetleri kamu özel kolluk ve kamu dışındaki özel kolluk kuvvetleri olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

2.2.1- KAMU ÖZEL KOLLUK

Genel kolluk dışında kalan ve hizmet alanları ve yetkileri özel kanunlar ile sınırlandırılmış olan kamu kuruluşlarından oluşur. Bu kolluk teşkilatı Belediye zabıtası, Orman Muhafaza ve Gümrük Muhafaza gibi kuruluşlardır. Bunların genel kolluk kuvvetlerinden farkı, görev alanı, yetki alanı ve bağlı buldukları makam itibariyledir. (41)

2.2.1.1- BELEDİYE KOLLUĞU

Belediye kolluğu tabirinin eş anlamlısı Belediye Zabıtasıdır. Belediye Zabıtasının Zabitanın görev ve yetkileri 03.07.2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 51. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre;

“Belediye zabıtası, beldede esenlik, huzur, sağlık ve düzenin sağlanmasıyla görevli olup bu amaçla, belediye meclisi tarafından alınan ve belediye zabıtası tarafından

yerine getirilmesi gereken emir ve yasaklarla bunlara uymayanlar hakkında mevzuatta öngörülen ceza ve diğer yaptırımları uygular.

Görevini yaparken zabıtaya karşı gelenler, kolluk kuvvetlerine karşı gelenler gibi cezalandırılır.

Belediye zabıta teşkilâtının çalışma usûl ve esasları, çalışanların görev ve yetkileri, memurluğa alınması için taşımaları gereken nitelikler, alacakları meslek içi eğitim, görevde yükselme, meslekten çıkarılma, giyecekleri kıyafet ve savunma amaçlı olarak kullanacakları aletler ile zabıta teşkilâtında hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimler, İçişleri Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. Belediye, bu yönetmeliğe aykırı olmamak üzere ek düzenlemeler yapabilir.

Zabıta hizmetleri kesintisiz olarak yürütülür. Zabıta personelinin çalışma süresi ve saatleri 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda belirtilen çalışma süre ve saatlerine bağlı olmaksızın, hizmetin aksatılmadan yürütülmesini sağlayacak şekilde düzenlenir. Belediye zabıta ve özel güvenlik hizmetlerinde fiilen çalışanlara, fazla mesai ücreti olarak yılı bütçe kanununda belirlenen üst sınırı aşmamak kaydıyla belediye meclisi kararı ile tespit edilen maktu tutar ödenir.” denmektedir.

“Belediye Kolluğunun belediye sınırları içinde bayındırlık, sağlık, trafik, tarım, hayvan sağlığı, ekonomi, sosyal yardım ve koruma gibi alanlarda kolluk görevleri vardır.” (42)

2.2.1.2- ORMAN MUHAFAZA MEMURLARI

6831 sayılı Orman Kanunu'nun 77. maddesinde(Değişik: 23/1/2008-5728/191 md.); “Orman memurları, bu Kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını taşırlar. Orman teşkilatında her sınıf, derece ve vazifede çalışan memurlardan, Çevre ve Orman Bakanlığınca ve Orman Genel Müdürlüğünce lüzum görülecek olanlar, Bakanlar Kurulunca seçilecek silahla teçhiz olunurlar. Bu silahlar memurlara orman idaresince demirbaş olarak verilir. Ayrıca, kolluk görevi yapan orman memurları idarece verilecek özel kıyafetle donatılır. Devlet ormanlarından gayri ormanlarda çalışan orman bekçilerine de umumi hükümler dairesinde silah taşıma izni verilebilir.” Denmektedir. Maddeden de anlaşılacağı üzere orman muhafaza memurları görev esnasında silah taşırlar.

“6831 sayılı Orman Kanunu ile ormanların korunması, kaçak ve usulsüz kesim yapılmaması, yapanların yakalanması ve bu fiilleri yapanların adli mercilere teslim edilmesi görevi orman kolluğu olan orman muhafaza memurlarına verilmiştir.” (14)

Kanunun 79. maddesinde orman memurlarının yetkileri yer almıştır. Buna göre; “Orman memurları, bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillere ilişkin delilleri bir tutanakla tespit eder. Bu Kanuna aykırılık oluşturan fiillerin işlenmesi suretiyle elde edilen orman malları ile bu Kanunda yer alan suçların işlenmesinde kullanılan nakil vasıtası ve sair eşyaya Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre elkonulur. Ancak, Cumhuriyet savcısına ulaşılamadığı hallerde elkoyma, orman işletme şefinin yazılı emri ile yapılır. Ayrıca, orman muhafaza memurları Ceza Muhakemesi Kanunu hükümlerine göre şüphelileri yakalama yetkisine sahiptir.” denmektedir.

2.2.1.3- GÜMRÜK MUHAFAZA MEMURLARI

Gümrük Muhafaza Memurları Gümrük Müsteşarlığı bünyesinde görev yapar. Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 485 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile kurulmuştur. Bu KHK' de 19.06.1994 tarihli 541 sayılı KHK ile yapılan değişiklikte görevleri yeniden düzenlenmiştir. 541 Sayılı KHK'nın 8. maddesinde müsteşarlığın görevleri belirtilmiştir. Sorumluluğunda bulunan yer ve sahalarda gerektiğinde ilgili kuruluşlarla işbirliği yapmak suretiyle kaçakçılığı men,takip ve tahkik etmek başlıca görevlerindendir.

Bu kolluk görevlileri de silahlıdır. Silahlarını 5607 sayılı kanunun 22. Maddesine istinaden gerektiğinde kullanabilirler. 541 sayılı KHK madde 3'te; Gümrük Müsteşarlığı merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatı ile bağlı kuruluşlardan oluşur." denmektedir.

2.2.1.4- LİMAN ZABITASI

"618 sayılı Limanlar Kanununa ve ona dayanılarak çıkartılan Limanlar Tüzüğüne göre kurulmuş bir kolluk teşkilatıdır." (14)

Liman kolluğu, limanlarda emniyet ve asayişini sağlamak, deniz kıyılarına açılacak bir kısım tesisler için izin vermek, denizlere tecavüzü ve limanları daraltıcı girişimleri engellemek, düzensiz yapılan dalgıçlık faaliyetlerine mani olmak, batan gemilerin çıkarılmasını sağlamak amacıyla kurulmuştur. Ayrıca bu kolluk belirtilen bu emir ve yasalara uymayanlara kanunda yazılı cezaları kesme ile suçluları ilgili makamlara teslim etme yetkisine sahip bulunmakta ve liman başkanlığına bağlı olarak görev yapar. (42)

"618 sayılı Limanlar Kanununa göre ve ona dayanarak çıkartılan Limanlar Tüzüğüne göre kurulmuş bir kolluk teşkilatı olmamakla beraber fiilen bu görevi genel kolluk yürütmektedir. Ayrıca gümrük muhafaza teşkilatı da limanlarda görev almaktadır." (37)

2.2.1.5- HUDUT VE SAHİLLER SAĞLIK KOLLUĞU

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu hükümlerine göre kurulan ve görev yapan bir kolluk teşkilatıdır.

"Türkiye'de hudut ve sahiller sağlık kolluğu olarak kolluk niteliklerine haiz ayrı bir kolluk bulunmamaktadır. Söz konusu görevleri Sağlık Bakanlığına bağlı Hudut ve Sahiller Genel Müdürlüğü hudutlarımızda yerine getirmektedir.

2.2.1.6- ÇARŞI VE MAHALLE BEKÇİLERİ

Çarşı ve Mahalle Bekçileri, Belediye hudutları içerisinde 772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanuna göre hizmet vermektedirler.

772 sayılı Kanunun 2. maddesine göre" Çarşı ve mahalle bekçi teşkilatı, en büyük mülkiye amirinin emrinde, genel zabıtaya yardımcı, silahlı bir kuruluştur. Emniyet teşkilatı bulunan yerlerdeki bekçi kuruluşlarının mesleki amiri, polisin ilçedeki en büyük

amiridir. Jandarmanın görev alanında bulunan belediye sınırları içindeki bekçi kuruluşlarının mesleki amiri ise ilçe Jandarma birlik komutanıdır." denmektedir.

772 sayılı Çarşı ve Mahalle Bekçileri Kanununun 3. maddesinde, bekçilerin görevini üç ana gruba ayrılarak her bir grupta yer alan görevleri de sayılmıştır. Buna göre; birinci grup da genel kolluk kuvvetlerinin derhal müdahalesine imkân bulunmayan acele ve zaruri hallerdeki görevleri, ikinci grup da genel kolluk kuvvetlerine yardım yönünden görevleri ve üçüncü grup da mahalle sakinlerinin istirahat, sağlık ve selametini sağlamak bakımından görevleri bulunmaktadır.

Aynı kanunun 4. maddesinde; “Çalışma süreleri ve fazla mesai ücreti hakkındaki genel hükümler saklı kalmak şartıyla çarşı ve mahalle bekçileri genel olarak güneşin batışı saatinden doğuşu saatine kadar vazife görürler. Güvenlik veya kamu düzeni bakımından gecikmede sakınca bulunan fevkalade hallerde vali ve kaymakamın vereceği emirlerle gündüz de çalıştırılabilir. Bunun dışında her ne suretle olursa olsun, gündüz çalıştırılmazlar.” denmektedir.

2.2.1.7- KÖY KORUCULARI, KIR BEKÇİLERİ VE ÇİFTÇİ MALLARINI KORUMA KOLLUĞU

442 sayılı Köy Kanunu'nun 68. maddesinde; Köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını ve malını korumak için köy korucuları bulundurulur.” Denmektedir. Kanunun 72. maddesinde; “Korucular köy muhtarının emri altındadır. Resmi işlerde onun her emrini tutmağa mecburdur” denmektedir. 73. maddesinde ise; “Korucular silahlıdırlar. Kendilerine karşı gelenler jandarmaya karşı gelmiş gibi ceza görürler.” denir.

“Köy sınırı içinde herkesin ırzını, canını ve malını korumak için köy korucuları bulundurulur. Her köyde en az bir korucu bulunur. Köyün nüfusu bin kişiden fazla olması durumunda her beş yüz kişi için bir korucu daha görevlendirilir. Korucular, Köy Muhtarının emrindedirler.” (43)

Aynı kanunun 74. maddesinde ise geçici köy korucularından bahsedilmektedir. “Bakanlar Kurulunca tespit edilecek illerde; olağanüstü hal ilanını gerektiren sebeplere ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması veya her ne sebeple olursa olsun köylünün canına ve malına tecavüz hareketlerinin artması hallerinde, valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile yeteri kadar geçici köy korucusu görevlendirilmesi kararlaştırılabilir.” denir.

“Geçici Köy Korucuları, olağanüstü hal ilanını gerektiren nedenler ve şiddet hareketlerine ait ciddi belirtilerin köyde veya çevrede ortaya çıkması durumlarında Valinin teklifi ve İçişleri Bakanının onayı ile görevlendirilirler. Görev süresince ücret ve tazminat alırlar.” (43)

Kır Bekçileri, Kır Bekçileri Hakkında Kanun ile kurulmuştur. Daha sonra kanunda değişiklikler yapılmıştır. Bunlar, köy ve kasaba dışında emniyet ve asayiş temin, binaları ve ekili alanları korumakla görevlidirler. 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun ile kır bekçileri hakkında kapsamlı hükümler getirilmiştir. Aynı kanunun 12. maddesine göre bekçilerin görevleri; çiftçi mallarını korumak, zarar verenler hakkında yasal işlemler yapmak şeklinde belirtilmiştir. Kır ve Koruma bekçileri silahlıdırlar. (43)

Çiftçi Mallarını Koruma Bekçileri 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun ile kurulmuştur. Bu kolluğun görevleri kanunun 12. maddesinde ve maddenin atıf yaptığı 24. maddede belirtilmiştir. Buna göre 12. maddede; “Bekçilerin vazifeleri şunlardır:

I - Çiftçi mallarını korumak,

II - Çiftçi mallarına zarar iras edildiği hallerde 24 üncü maddede gösterilen muameleleri ve bu kanunda yazılı diğer vazifeleri ifa etmek.” Denmektedir. 24. maddede ise; “Birinci maddede yazılı çiftçi mallarına bir zarar vukuunda bekçiler fiilin devamına mani olacak tedbirleri almakla beraber husule gelen zararın tesbitine yarayacak delilleri toplayarak keyfiyeti koruma veya ihtiyar meclisine bildirmek mecburiyetindedirler. İmkan bulunan hallerde bir zabıt varakası da tutulur.” Denir. 13. maddenin 1. fıkrasında ise; “Bekçilerin bu kanunda yazılı vazifelerden gayri işlerde istihdamları veya kısa bir zaman için dahi olsa kendi mntıkları haricine gönderilmeleri yasaktır.” denmektedir.

2.2.1.8- TEKEL TAKİP MEMURLARI

“Merkezde doğrudan bağlı oldukları bir birim bulunmamakla beraber Tekel ve Gümrük Bakanlığı"nın taşra örgütünü oluşturan Tekel Baş Müdürlükleri bünyesinde görev yaparlar. Yakalama ve zor kullanma yetkileri olmakla beraber silah kullanma yetkileri yoktur.” (44)

2.2.1.9- KÖY VE MAHALLE MUHTARLARI İLE İHTİYAR HEYETLERİ

442 sayılı Köy Kanunu'nun 34. maddesinde; “ Köyün sınırı içinde köylüye ait işleri yapmak ve yaptırmak muhtarla onun başında bulunduğu ihtiyar meclisinin vazifesidir.” denmektedir.

Muhtarın görevleri madde 35'te belirtilmiştir. Bura göre; Muhtarın göreceği işler ikiye ayrılır:

1- Devlet işleri;

2- Köy işleri.” Denmektedir. 36. maddede muhtarın göreceği devlet işleri 16 madde halinde sayılmıştır. Bunların başlıcaları; Hükümet tarafından bildirilecek kanunları, nizamları köy içinde ilan etmek ve halka anlatmak ve kanunlar, nizamlar, talimatlar, emirler ile kendisine verilecek işleri görmek; Köyün sınırı içinde dirlik ve düzenliği korumak (asayiş korumak); Salgın ve bulaşık hastalıkları günü gününe Hükümete haber vermek; Her ay içinde köyde doğan, ölen, nikahlanan ve boşananların defterini yapıp ertesi ayın onuncu gününden evvel nüfus memuruna vermek ve köyün nüfus defterini birlikte götürerek vukuatı yürütmek; Köylünün ırzına ve canına ve malına el uzatan ve Hükümet kanunlarını dinlemeyen kimseleri köy korucuları ve gönüllü korucularla yakalattırarak Hükümete göndermektir.

37. maddede ise muhtarın köy işleri ile ilgili görevleri 8 maddede anlatılmıştır. Bunlardan bazılarını sayacak olursak; kanunun 13. maddesinde bulunan köylünün mecburi işlerini ihtiyar meclisi ile görüşerek yapmak ve yaptırmak, kanunun 14. maddesinde sayılan yapılması köylünün isteğine bağlı olan şeylerin yapılabilmesi için köylülere öğüt vermek; İhtiyar meclisi kararı ile köy işlerine harcanacak parayı toplamak, harcanan paralar hakkında ihtiyar meclisine hesap vermektir.

“Mahalle muhtarlarının ve ihtiyar kurullarının, 4571 sayılı kanuna göre, mahalle sakinleri için ikamet belgesi ve buna benzer çeşitli belgeleri verme yetkileri ve yükümlülükleri vardır. Ayrıca, uygun görülmesi halinde, 1774 sayılı Kimlik bildirme Kanunu gereğince, adı geçen kanunda belirtilen kimseleri polise bildirmek görevleri bulunmaktadır.” (42)

2.2.1.10- GEMİ KAPTANLARI

Gemiyi sevk ve idare eden kimseye kaptan denir. Kaptan gemi adamları üzerinde inzibati salâhiyetlere sahiptir. Gemi nizam ve inzibatını korumak maksadı ile birtakım tedbirler alabilir. Halin icabına göre yolcular üzerinde bile zor kullanılabilir. Bir kimseyi bir yere kapatabilir, gemiden uzaklaştırabilir. (45)

“6762 sayılı Türk Ticaret Kanununun 1472. maddesine göre, Gemi yabancı bir memlekette veya denizde bulunduğu sırada gemi adamlarından veya gemideki diğer kimselerden birisinin her hangi bir suç işlemesi halinde kaptanın seçeceği gemi zabıtları ve diğer itimada değer kimselerle suçun ispatına yarımacak bütün delilleri doğru ve tam olarak tesbit etmeye, toplamaya, delillerin ziyaa uğramaması için mümkün olan bütün tedbirleri almaya ve hususiyle şahıslar üzerinde veya eşyalarında gerekli aramaları yapmaya, gerekli kimseleri dinleyip sözlerini zapta geçirmeye, suç yerinin durumunu tesbit etmeye, suç vasıtalarını saklamaya mecburdur. Kaçması veya delilleri yok etmesi veya delillerin gereği gibi toplanmasına engel olması tehlikesi mevcut olduğu takdirde kaptan maznunu tevkif edebilir.” Denmektedir. Ayrıca “Gemi kaptanları silah taşıyabilirler.” (42)

2.2.2- KAMU DIŞINDAKİ ÖZEL KOLLUK

Bu kısımda özel kuruluşlara bağlı özel güvenlik örgütleri, özel güvenlik şirketleri (ticari özel kolluk) ve gönüllü (fahri kolluk) birimlerinden bahsedilecektir.

2.2.2.1- ÖZEL KURULUŞLARA BAĞLI ÖZEL GÜVENLİK ÖRGÜTLERİ

2495 sayılı Bazı Kurum ve Kuruluşların Korunması ve Güvenliklerinin Sağlanması Hakkında Kanun ile kurulan ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunla faaliyetlerine devam eden özel güvenlik teşkilatları kamu kurumlarına bağlı olarak hizmet verebildikleri gibi özel güvenlik kuruluşlarına bağlı olarak da hizmet verebilmektedirler.

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 7. Maddesinde; “Kanun kapsamında özel güvenlik, kişiler tarafından özel güvenlik görevlisi istihdam edilerek; kurum veya kuruluş bünyesinde özel güvenlik birimi kurularak veya özel güvenlik şirketlerinden hizmet satın alınmak suretiyle sağlanabilir. Özel güvenlik hizmetinin ne şekilde sağlanacağı kişi veya kuruluşlar tarafından belirlenir.” Denmektedir. Yani; Özel kuruluşlar bu hizmetten ister kendi bünyelerinde bir özel güvenlik birimi kurmak suretiyle, isterse başka bir özel güvenlik şirketinden hizmet satın almak suretiyle faydalanabilirler.

2.2.2.2- ÖZEL GÜVENLİK ŞİRKETLERİ (TİCARİ ÖZEL KOLLUK)

“Ticari özel kolluk, ticari amaçlı olarak güvenlik hizmeti verilmesi ve ticari kuruluşların güvenlik görevlisi istihdam etmesi veya talep edenlerin güvenlik ihtiyacının karşılanması ile ilgilidir. Diğer bir ifade ile özel sektör tarafından ücret karşılığı güvenlik hizmetinin üretilmesi ve pazarlanması ile ilgilidir.” (46)

Özel güvenlik şirketleri ticari amaçla kurulur. Kişilerin ve binaların korunması, para ve değerli eşya nakillerinin yapılması, güvenlik danışmanlığı, güvenlik teknolojisi sağlama, alarm sistemleri gibi alanlarda ücret karşılığında hizmet vermektedirler.

2.2.2.3- GÖNÜLLÜ (FAHRİ) KOLLUK

“Bu kolluk türü, gönüllü olarak "polislik" yapan veya polise yardımcı olan kişi ve kuruluşları anlatmaktadır. Ücretsiz olarak güvenlik hizmeti vermek anlamına gelmektedir.” (22)

“Birçok batı ülkesinde bu şekilde hizmet veren kişi ve kuruluşlar yasal olarak örgütlenip kurumsallaşmıştır. İngiltere’de tamamen gönüllü olarak polisin yanında yer alan "Special Constabulary" ve bir tür komşuluk müessesesi olup mahallenin güvenliği için kurulan "Neighbourhood Watch", gibi kurumlar buna örnek olarak verilebilir.” (22)

“Ayrıca belki güvenlik kuvvetlerinin ulaşamadığı veya etkisiz kaldığı bazı küçük alanlarda, kendilerini polis yerine koyarak bir tür güvenlik sağlamaya çalışan kişi veya öbeklerden söz etmek mümkündür, ancak bunların yasal olmadığının belirtilmesi gerekir. Amerika’da yaygın olan ve Vigilant (gönüllü) denilen, ya da Türkçe’de "çete" olarak kavramlaştırılan kişi veya gruplar bu yasadışı oluşumlara örnek olarak gösterilebilir. Aslında yaygın görüş, gönüllü polisliğin çağdaş demokratik toplumlarda kabul edilemeyecek bir kurum olduğu yönündedir.” (47)

Ülkemizde gönüllü kolluğa örnek olarak Fahri Trafik Müfettişliği ve Fahri Av Müfettişliği gösterilebilir.

2.2.2.3.1-FAHRİ TRAFİK MÜFETTİŞLİĞİ

Fahri Trafik Müfettişliği gönüllülük esasına göre yapılır. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda yer alan Ek Madde 6(Ek: 17/10/1996 - 4199/43 md.)’da Fahri Trafik Müfettişlerinin görev ve sorumlulukları belirtilmiştir. Buna göre;

“Sürücülerin trafik kurallarına uyup uymadığını denetlemekle sorumlu olan yetkililere yardımcı olmak üzere Karayolu Trafik Güvenliği Kurulunca önerilen ve Karayolu Trafik Güvenliği Üst Kurulunca uygun görülen kişilere, valilerce "fahri trafik müfettişliği" görevi verilir. Fahri trafik müfettişleri; 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun suç saydığı fiilleri işleyenler hakkında işlem yapılması amacıyla, Emniyet Genel Müdürlüğünce kendilerine verilen tutanağı düzenlemek ve bunları aracın tescilli olduğu trafik kuruluşuna gönderilmek üzere en geç bir hafta içerisinde herhangi bir trafik kuruluşuna teslim etmek zorundadırlar. Fahri trafik müfettişleri İçişleri Bakanlığının belirleyeceği esas ve usullere göre eğitime tabi tutulabilirler. Bu hizmet fahri ve ücretsizdir. Görevini kötüye kullandığı tespit edilen fahri trafik müfettişleri iki aydan altı aya kadar hafif hapis cezası ile cezalandırılırlar. Yargılamaları tabi oldukları esaslara

göre yapılır. Ayrıca belgeleri iptal edilir. Fahri trafik müfettişlerinin yetki ve sorumlulukları ile diğer usul ve esaslar İçişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenir.” denmektedir.

2.2.2.3.2- FAHRİ AV MÜFETTİŞLİĞİ

11.07.2003 tarih ve 4915 sayılı “Kara Avcılığı Kanunu’nun 20. maddesinin 5. fıkrasında; Av koruma ve kontrollerinde Bakanlık görevlilerine veya güvenlik güçlerine gönüllü destek sağlamak üzere Bakanlıkça belirlenecek kişilere fahri av müfettişliği görev ve unvanı verilebilir.” denmektedir.

3 Temmuz 2004 gün ve 25511 sayılı “Fahri Av Müfettişlerinin Seçimi Eğitimi Görev ve Yetkileri ile Çalışma Esas ve Usullerine Dair Yönetmeliği’nin 5. Maddesinde Fahri Av Müfettişi olacak kişilerde aranacak şartlar belirtilmiştir. Bu maddeye göre Fahri Av müfettişi olmak için en az yirmi beş yaşında, en az ilkokul mezunu, avcı eğitimi kurslarına katılmış olmak, av ve yaban hayatı konusunda faaliyet gösteren avcı kuruluşu veya gönüllü kuruluşlardan en az birisine üye olmak, kamu hizmetlerinden yasaklı olmamak ve TCK’nın 53 üncü maddesinde belirtilen suçlardan birine mahkûm olmamak gerekmektedir.

Ayrıca aynı yönetmeliğin 12. Maddesinde müfettişlerin çalışma esas ve usulleri belirtilmiştir. Maddede belirtilen hususlardan bazıları şunlardır:

Av koruma memurları, saha bekçileri, genel kolluk kuvvetleri, köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri ile köy ve kırsal bekçileriyle birlikte veya münferiden denetim yaparlar. Koruma ve denetim yapan müfettişler; avlaklarda yaka kokartlarını takmak ve kimliklerini göstermek zorundadırlar. Müfettişler, avlaklarda şüpheli gördükleri kişileri takip eder, av suçu veya kabahati işlenmemesi için avcılara yasal avcılığın önemine ilişkin rehberlik yapar, av suçu/kabahati işleyenler hakkında delil teşkil edecek her türlü bilgiyi toplar. Konut ve üst araması ile araç içi araması yapamazlar, suç veya kabahat araç-gereçlerine ve av hayvanlarına el koyamazlar. Bu durumlarda en yakın köy muhtar ve ihtiyar heyeti üyeleri ile köy ve kırsal bekçilerine, av koruma memurları veya genel kolluk kuvvetlerine durumu bildirirler. Görev zaman ve mahalleri sınırlı olmayıp ülkenin her yerinde görevli sayılırlar.

2.2.2.4- SİVİL SAVUNMADA GÖREVLENDİRİLEN YURTTAŞLAR

5902 sayılı Afet Ve acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat Ve Görevleri Hakkında kanununun 2. Maddesinde sivil savunmanın tanımı yapılmıştır. Buna göre; “Düşman saldırılarına karşı halkın can ve mal kaybının en az seviyeye indirilmesi, hayati önem taşıyan her türlü resmi ve özel tesis ve kuruluşların korunması ve faaliyetlerinin devamını sağlayacak iyileştirmenin yapılması, savunma gayretlerinin halk tarafından en yüksek seviyede desteklenmesi ve halkın moralini yüksek tutmak için alınacak her türlü silahsız koruyucu ve kurtarıcı tedbir ve faaliyetleridir.” denmektedir.

Sivil Savunma Genel Müdürlüğü, 1959-2009 yılları arasında İçişleri Bakanlığı'na bağlı olarak Sivil Savunma hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesiyle görevli olmuş kurumdur. 29 Mayıs 2009 tarih ve 5902 sayılı Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'unun 17 Haziran 2009'da Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla lağvedilmiş, yetki ve sorumlulukları Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı'na devredilmiştir. Ancak 5902 sayılı kanuna göre Afet ve Acil

Durum Yönetimi Başkanlığı bünyesinde Sivil Savunma Daire Başkanlığı olarak görev yapmaktadır.

Sivil Savunmada görev alacak yurttaşlar ile ilgili bütün planlamaları Sivil Savunma Daire Başkanlığı yapmaktadır. 5902 sayılı kanununun 11. Maddesinde Sivil Savunma Daire Başkanlığının görevleri belirtilmiştir. Buna göre;

“Sivil Savunma Dairesi Başkanlığının görevleri şunlardır:

a) Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlarda sivil savunma hizmetlerini planlamak, uygulamak ve denetlemek.

b) Her türlü silahsız koruyucu ve kurtarıcı tedbirleri, acil kurtarma ve ilk yardım faaliyetlerini planlamak ve yürütmek.

c) Seferberlik ve savaş hazırlıklarında ihtiyaç duyulacak sivil kaynakları tespit etmek.

ç) Sivil savunma gayretlerinin halk tarafından desteklenmesi ve halkın moralinin korunmasını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmak.

d) Kimyasal, biyolojik, radyolojik ve nükleer maddelerin meydana getireceği tehlikelere karşı alınacak önlemleri ve yapılacak çalışmaları tespit etmek ve bunlarla ilgili bakanlık, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak.

e) Başkan tarafından verilecek benzeri görevleri yapmak.” denmektedir.

3- ÖZEL GÜVENLİK TEŞKİLATI

Günümüzde genel asayiş hizmeti veren polisin hem kamu veya özel kurum ve kuruluşlarında görev alması mümkün değildir. Ayrıca diğer ülkelerde de böyle bir uygulamanın örneği yoktur. Artık birçok ülkede güvenlik hizmetleri özelleştirilmektedir. (48)

“Teknolojik gelişmeye paralel olarak elektronik ve teknolojik suçlardaki artışın yanında özel sektör işletmeciliğinin hızla gelişerek çok değerli bilgi, sermaye birikimi ve teknoloji gibi değerlere sahip olması, bilgisayar kullanması ve değerli bilgilerini bilgisayarlarda muhafaza etmeye başlaması, bombalama ve uçak kaçırma olaylarının artması gibi olaylar yanında bu sektörün uluslararası alanlarda faaliyet göstermeye başlaması, özel sektörün özel güvenliğe olan talebini ortaya çıkarmıştır. Ayrıca özel sektörde, güvenliğin tam olarak sağlanamaması nedeniyle şirketin uğradığı zararın, suçlunun yakalanıp ceza almasından daha önemli olduğu fikrinin gelişmesi özel güvenlik sistemine talep oluşturan diğer bir etkidir. Bu hizmet tümüyle özel kesime devredilemeyeceğinden, özel sektörün sunacağı güvenlik hizmetlerinin alanlarını belirlemek ve belirlenen bu alanlarda çalışmasını sağlamak için sürekli gözetim ve denetim altında bulundurmaya devletin yapması gereken görevdir. Çünkü dünyada en ideal ve sağduyu sahibi olan kişilerin ve çok iyi örgütlenmiş olduğuna inanılan teşkilatların bile denetlenmedikleri sürece, istenilen şekilde görev yaptıkları ender rastlanan olaylardandır.” (49)

“Özel güvenlik hizmetleri yapılanma ve ulaştırma şekli açısından üç şekilde görevini yerine getirmektedir.” (50);

- Firmanın kendi içerisinde oluşturduğu özel güvenlik birimi, özel güvenlik birimi personeli; şirketin kendi personeli olup şirket yetkililerince atanan güvenlik müdürüne bağlı olarak görev yaparlar ve ücretini bu kurumdan alırlar.

- Kiralayan tarafından kontrol edilen ve yönetilen özel bir güvenlik şirketinden sağlanmış olan güvenlik personelleri, burada iş gücü kiralaması söz konusudur. Güvenlik hizmetlerinden yararlanmak isteyen şirket, özel bir güvenlik şirketinden güvenlik personeli kiralar ve ihtiyacı olan güvenlik hizmetinin istediği şekilde yerine getirilmesini ister.

- Hizmet talep eden firmanın belli bir ücret karşılığında özel güvenlik firmasıyla anlaşmasıdır. Bu tip hizmet şeklinde kontrol ve yönetim özel güvenlik firmasının yönetimindedir. Hizmet talep eden firmanın güvenlik hizmetinin sağlanmasında özel güvenlik firması anlaşma ölçüleri içerisinde sorumludur.

Ülkemizde özel güvenlik teşkilatı her geçen gün büyümektedir. Aşağıda yıllara göre özel güvenlik görevlilerine verilen sertifika, verilen özel güvenlik kimlik kartı, tahsis edilen özel güvenlik kadrosu ve aktif olarak çalışan özel güvenlik sayılarına ilişkin istatistik veriler sunulmuştur:

Tablo 2- Özel Güvenlik Görevlisi İstatistiği (70)

YILLAR	ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİSİ İSTATİSTİĞİ			
	VERİLEN SERTİFİKA SAYISI	VERİLEN ÖZEL GÜVENLİK KİMLİK KARTI SAYISI	TAHSİS EDİLEN ÖGG KADRO SAYISI	ÇALIŞAN (İSTİHDAM EDİLEN) ÖGG SAYISI
01.01.2008	312.025	215.809	112.961	86.574
01.01.2009	415.471	276.490	212.407	113.832
01.01.2010	554.354	351.341	266.071	123.129
01.01.2011	690.546	427.967	306.159	135.616
01.01.2012	832.813	486.652	348.279	147.474
01.01.2013	958.192	557.989	401.912	167.088
01.01.2014	1.066.781	596.121	434.781	199.707
01.01.2015	1.186.070	682.323	534.742	233.457
01.04.2015	1.216.871	711.374	549.640	239.898

3.1- ÖZEL GÜVENLİK KAVRAMI

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun'da özel güvenliğin tanımı yapılmamıştır. Ancak Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 7. maddesinde özel güvenlik; "...kişiler tarafından özel güvenlik görevlisi istihdam edilerek; kurum veya kuruluş bünyesinde özel güvenlik birimi kurularak veya özel güvenlik şirketlerinden hizmet satın alınmak suretiyle sağlanabilir..." şeklinde açıklanmıştır.

Özel güvenliğin farklı tanımları yapılmıştır. Bunlardan bazıları;

"Özel güvenlik ve koruma faaliyetlerinin genel kolluktan farklı olarak kendi özel yasalarıyla yetkilendirilmiş kişi ve kuruluşlar aracılığıyla yapılmasıdır." (51)

"Gerçek ve tüzel kişilere ait yaşam hakkı, mülkiyet, zilyetlik ve işletme yönetimi hakları ile diğer hak ve hürriyetlerin saldırıya uğramaması amacıyla kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyette verilen koruma ve güvenlik hizmetlerine özel güvenlik denir." (52)

3.2- DÜNYADA ÖZEL GÜVENLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

Özel güvenlik sisteminin ortaya çıkış tarihi tam olarak bilinmemektedir. Ancak kilit, çit ve parmaklı pencerelerin kullanılması gibi ev koruma teknikleri çok eskilere dayanır. (53)

Zaman ilerledikçe toplumun ve insanların güvenliğini sağlama görevini devlet üstlenmiş, toplumda huzur ve emniyet duygusunu tesis etmeye çalışmıştır.

Sürekli değişen ve gelişen güvenlik problemlerine devletlerin kolluk güçlerinin yetişememesi insanların özel ve devlet kuruluşlarının güvenlik hizmeti taleplerinin artması sonucu özel güvenlik hizmetleri ortaya çıkmıştır. (53)

Dünyada özel güvenlik hizmetlerinin ortaya çıkışı ve gelişimini Avrupa ve Amerika Süreci ile İkinci Dünya Savaşı Sonrasındaki süreç olarak işlemekte fayda bulunmaktadır.

3.2.1- AMERİKA VE AVRUPA SÜRECİ:

“Özel güvenlik sektörünün öncüleri ABD' de Allan PINKERTON, Avrupa' da ise Philip SORENSON adlı İsveçli olmuştur.” (54) “1850 yılında kurduğu Pinkerton Ulusal Dedektiflik Servisi, logosunda bulunan göz ile "asla uyumayalım" sloganını taşıyordu.” (55) “Öncelikle özel işletmeler ve resmi kurumlara istihbarat ve araştırma hizmetleri vermekteydi.” (54) “1860 ve 1870' li yıllarda Amerika' da artan şehirlerarası suçlar, banka hırsızlıkları, tren soygunları, cinayetler gibi olaylarla ortaya çıkan Dalton Boys, Jesse James, Farringtons, The Sontags, The Renos gibi suçlular ve çeteleri yakalamak için Pinkerton ulusal seviyede büyümüştür.” (55) “Pinkerton'un özel güvenlik şirketi ABD başkanı Lincoln'a yakın koruma görevlisi istihdam etmiştir” (56)

“1850' li yıllarda Henry WELLS ve William FARGO tarafından kurulan American Express adlı taşımacılık firması, kendi bünyelerinde Shoygun Riders isimli özel dedektif ve özel güvenlik görevlilerini oluşturdu. Özel güvenlik sistemleri içersinde yer alan nakil ve zırhlı araç hizmetleri alanında ise Perry BRINK tarafından Washington' da Brink Com. adlı bir şirket kurulmuştur. İlk kez 1891 yılında para taşımacılığı yapılmıştır ve dönemin ABD başkanı Abraham LİNCOLN Brink 'in hizmetlerinden yararlanmışır.” (54) “Elektronik güvenlik sistemleri alanında ise 1858 yılında Evdin HOLMES tarafından ilk hırsızlık alarm sistemi geliştirilmiştir. (55) Daha sonra yangın alarm ve güvenlik sistemleri konusunda 1909 yılında "Baker" adlı şirket kurulmuştur.” (54)

“İngiltere' de 19. yy' nin başlarında demiryolları ve endüstriyel firmalarda özel koruma bekçileri kullanılmaktaydı. Sokaklarda artan hırsızlıkları işleyen kişileri yakalamak üzere oluşturulan The Bow Street Runner özel güvenliğe alternatif olarak gösterilebilir.” (55). “Fakat özel güvenliğin Avrupa 'da güvenlik güçleri açısından ayrı bir modelini oluşturan Sorenso'dur. Philip SORENSEN, yangın, sel, tabi felaket gibi tehlikelerle suçları önleme ve bunların getireceği zararları önleme konusunda eğitim görmüş personel sağlamıştır.” (54)

“Diğer yandan İngiltere' de özel güvenlik şirketlerinin ortaya çıkışına öncelikle özel dedektiflik şirketlerinin kurulması neden olarak gösterilmektedir. 18. ve 19. yy'da

özel dedektiflik yapan şahısların olduğu 20.yy'ın ikinci yarısında boşanma davalarını takip eden ve delilleri toplayan Garnier adlı bir şirketin İngiltere' de kurulması özel güvenliğin gelişimine öncülük etmiştir.” (57)

“Sanayi toplumu sürecinde öncelikle kişiler kendi mallarının güvenliğini sağlamak üzere özel koruma bekçileri kullanmışlardır. Yine para nakli ve kişilerin korunmasında özel güvenlikten faydalanılmıştır. Örneğin Almanya' da özel güvenlik ilk kez sanayi kuruluşlarının korunmasında gözetim bekçileri kullanılmıştır. Daha sonra şahıslar alarm sistemlerini polise bağlamak yerine özel güvenliğe bağladılar. Sektör bu yönde hizmet vermeye başladı” (58)

3.2.2- İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI SONRASI

“20 yy' da özel güvenlik sektörü tam olarak anlaşılmiş ve kayda değer büyüme gözlenmiştir.” (57) “İngiltere'de 1935'li yıllarda nakit para ve değerli eşyanın taşınmasıyla ilgili Securiter adlı bir şirketin kurulduğu belirtilmektedir.” (57)

“1.ve 2. dünya savaşlarında askeri casusluk, istihbarat, sabotaj ve diğer yer altı faaliyetlerine karşı bir tür korunma şekli olarak özel güvenlik sistemine ilgi artmıştır. Özel güvenlik sistemleri açısından geliştirilen programlar zamanla ulusal güvenlik sisteminin bir parçasını oluşturmuştur.” (54)

“Dünya savaşı ABD açısından özel güvenlik sektörünün gelişme dönemi olmuştur.” (56) “Soğuk savaş dönemi özel güvenlik sektörünün ergenleştiği, 1960' lı yıllar ise olgunlaştığı dönemlerdir.” (56) “İngiltere'de 1970'li yıllarda tahminen 105.000 civarında özel güvenlik görevlisi varken, aynı tarihte İngiliz polis teşkilatı toplam 110.000 kişiden oluşuyordu.” (59). “Özel Güvenlik Endüstrisi 1980' li yıllarda 1 milyondan fazla insanı çalıştıran bir milyar dolarlık iş sektörü haline gelmiştir.” (55)

3.3- TÜRKİYEDE ÖZEL GÜVENLİĞİN TARİHSEL GELİŞİMİ

“Yapılan birçok çalışmada özel güvenlik sektörünün ülkemizde çok eskiye dayandığı vurgulanmaktadır. Örneğin İslamiyet öncesi dönemden kalan ve esnaf birliğini oluşturan sivil toplum örgütü Ahilik sisteminin bazı güvenlik hizmetlerinde rol aldığı belirtilmektedir.” (56) “Yine aynı şekilde "Derbentçiler", "Asesler", "Kervansalar", "İl Erleri" gibi bazı oluşumlar özel güvenlik hizmetlerine benzer faaliyetlerde bulduklarını ileri sürmektedirler.” (54) “Ancak Türkiye 'de özel güvenlik hizmetlerinin tarihi gelişimini Ases'lere dayandığını söylersek Yeniçerileri bütünüyle özel ordu demek gerekecektir. Çünkü Asesler Yeniçerilerin aralarından seçilmektedir. Özel güvenlik sektörü modernitenin getirdiği yeni bir alandır, ortaçağa dayandırmak mümkün değildir.” (60)

“Ülkemizde ise özel güvenlik kavramının temeli 1957 yılına dayanmaktadır. Türkiye'deki özel güvenlik kavramının ve ihtiyacının başlangıcını barajların korunması teşkil etmektedir.” (46)

“Hirfanlı Barajı inşaatı sırasında 1957-1958 yıllarında bazı sabotaj olayları yaşanmıştır. İki yangın ve bir dolgu beton çökmesinden sonra polis konuyla ilgilenmeye başlamış, bu arada üçüncü yangın da yaşanmıştır. Türbün ve jeneratörlere sabotaj yapılması ise son anda önlenememiş, Yugoslavya ve Bulgaristan göçmenleri arasından devşirilen

sabotörler yakalanmış böylece Özel güvenlik konusu ilk kez 31 Ocak 1966 tarihinde, Milli Güvenlik Kurulu'nda görüşülmüş, MGK'nın 97 sayılı kararı ile barajların güvenliği bağlamında Türkiye gündemine girmiştir.” (61)

“Buna rağmen özel güvenlik Türkiye gündemine girdiği 1966 yılından 1980 yılına kadar olağan sayılabilecek bir dönemde yasalaşma girişimi birkaç kez gündeme gelmesine rağmen yasal dayanağına kavuşturulamamıştır.” (60)

Ancak 1981 yılında yürürlüğe giren 2495 sayılı bazı kurum ve kuruluşların korunması ve güvenliklerinin sağlanması hakkındaki kanun ile yasalaşmıştır.

2495 sayılı yasa ile ilgili uygulamada sorunlarla karşılaşmış bunun üzerine yasa üzerinde 1992 ve 1995 yıllarında iki kez değişikliğe gidilmiştir. (62)

“Ülkemizde bu alandaki sıçramanın 9 Ocak 1996'da Sabancı Center'in 25. katında düzenlenen Özdemir Sabancı suikastı ile hız kazandığı görülmüştür. O günlerde iş merkezindeki suikastın ardından gelen güvenlik zafiyeti tartışmaları, özel güvenlik sektörünü yeni gelişmelere taşımıştır. 2495 sayılı kanunla birlikte bankalara, sanayi ve ticari ve turistik tesislere Güvenlik Teşkilatı kurma imkânı tanınmıştır. Sabancı Suikastından sonra sektörde yaşanan genişlemeyle birlikte özel güvenlik şirketi sayısı İstanbul'da 180'e, Türkiye genelinde ise 250'ye çıkmıştır.” (63)

“ABD'deki 11 Eylül saldırıları sektöre küresel bir ivme kazandırırken, İstanbul'da meydana gelen İngiliz Konsoloslğunun, HSBC Bankasının ve Sinagogların hedef alındığı saldırılarda Türkiye'deki sektörü tekrar tetiklemiş ve pazarın büyüklüğü 1 milyar Euro'yu aşınca piyasaya yeni güvenlik şirketleri girmiştir. Hükümet bu duruma seyirci kalamamış ve güvenlik sektörünün düzenlenmesi amacıyla 5188 sayılı "Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun 10.06.2004 tarihinde kabul edilip 26 Haziran 2004 Tarih ve 25504 sayılı Resmi Gazete yayınlanmıştır." (64)

“5188 sayılı kanunla ilk defa özel güvenlik hizmeti üreten özel güvenlik şirketleri ve bunların çalıştırdığı özel güvenlik görevlileri yasal bir zemine kavuşmuştur. Bu bağlamda ihtiyaç sahipleri tarafından ilgili makamlardan gerekli izinlerin alınması sonucu, önleyici güvenlik hizmeti uygulamalarının genel kolluk kuvvetlerinin haricinde de uygulanabilmesine imkân tanınmıştır. Özel güvenlik görevlilerinin ve şirketlerinin sorumluluk ve görev alanları belirlenmiş, eğitim konusu standart hale getirilmiş ayrıca yabancı gerçek ve tüzel kişilerin özel güvenlik hizmeti verebilmeleri ve özel güvenlik şirketi kurabilmeleri mütekabiliyet esasına dayandırılmıştır.” (62)

5188 sayılı kanunun yürürlüğe girmesinden sonra 03 Şubat 2009 tarih ve 27130 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Bakanlar Kurulu Kararı ile Özel Güvenlik Daire Başkanlığı kurularak Haziran/2009' da faaliyete başlamıştır.(www.ozelguvenlik.pol.tr) Bu gelişmenin ardından 02.11.2011 tarih ve 28103 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 661 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile İçişleri Bakanlığı adına 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunundaki denetimleri yürütmek üzere Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığı, kurulmuş ve 13.02.2012 tarihli İçişleri Bakanı onayı ile faaliyete geçmiştir. (65)

3.4- ÖZEL GÜVENLİK SİSTEMİNİN HUKUKİ TEMELLERİ

Özel güvenlik hizmetinin de devletin verdiği diğer hizmetler gibi hukuka uygun olması gerekir. hukuka uygun olması gerekmektedir. Ülkemizde özel güvenlik sisteminin hukuki temellerinden bahsedecek olursak;

“1981 yılında çıkarılan kanunla, devletçe alınan güvenlik önlemlerine ek olarak, kamu ya da özel kişilere ait olan, her türlü kurum ve kuruluşun günün koşullarına uygun şekilde güvenliklerinin sağlanabilmesi için bankalar başta olmak üzere, görevlendirilen genel kolluk gücünün yeterli olmaması ve o yıllarda yoğun bir terör tehdidi bulunması nedeniyle, kurum ve kuruluşlarda özel güvenlik örgütlerinin kurulmasına olanak tanıyan 2495 Sayılı Kanun yürürlüğe girdi.” (48)

“Böylece 2495 Sayılı Kanun ile, milli ekonomiye, ülke güvenliğine veya toplum yaşamına önemli ölçüde katkısı bulunan kurum ve kuruluşların, kendi görev alanları içerisinde güvenliklerini sağlamalarına olanak tanınmış oldu.” (48)

“2004 yılına kadar yürürlüğünü sürdüren 2495 Sayılı Yasa, uygulamada karşılaşılan gereksinimlere yanıt veremez duruma gelmiştir. Örneğin 2495 Sayılı Yasa kişilerin özel koruması ile ilgili bir düzenleme içermemektedir. Yasa'da sayılanların dışındaki kurum ve kuruluşların ise özel güvenlik örgütünü kurmalarının zorunlu olması; bu zorunluluğa uymayanların yaptırımla karşılaşmaları vb. gibi konular yüzünden yeni düzenleme yapma gereği doğmuştur.” (66)

“5188 Sayılı Yasa öncelikle 1990'lı yıllardan itibaren hiçbir yasal dayanağı olmaksızın piyasada yaygınlaşan ve kendilerine özel koruma, özel güvenlik gibi isimler vererek bu anlamda hizmetler vermeye çalışan özel oluşumların denetim altına alınması ve fiili durumların önüne geçilmesi amacıyla 10.06.2004 tarihinde TBMM'ce kabul edilip 26.06.2004 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu yasanın uygulanmasına ilişkin yönetmelik de yasanın 26. maddesi uyarınca düzenlenip çıkarılmıştır.” (67)

“Bu yasanın temel amacı yasama organında şöyle gerekçelendirilmektedir.” (68);

1) Özel ve tüzel kişilerin sadece kendilerini, taşınır ve taşınmaz mallarını korumak üzere istihdam edecekleri silahsız kişiler için bu kanuna göre izin alma mecburiyeti yoktur.

2) Özel güvenliğin sağlanması hukuk devleti anlayışına uygun olarak kişi ve kuruluşların serbest iradelerine bırakılmaktadır.

3) Kendilerine özel güvenlik izni verilenlere, bu hizmeti sağlamak üzere, özel güvenlik personeli istihdam etme, özel güvenlik birimi kurma veya hizmeti özel güvenlik şirketlerine gördürme seçeneği tanınmaktadır.

4) Özel sektör kuruluşlarına devletin izni ve denetimi altında özel güvenlik hizmeti ile özel güvenlik eğitimi verme imkânı sağlanmaktadır.

5) Bu alanda istihdam edilecek personel özel güvenlik eğitimi alacaktır.

6) Toplantı, konser, tören gibi geçici süreli organizasyonlar ile para ve değerli eşya nakli gibi hususlarda özel güvenlik hizmetinden yararlanma imkânı sağlanmaktadır.

7) Özel koruma ve güvenlik görevlilerinin üçüncü kişilere karşı verecekleri zararların tazmini amacıyla özel güvenlik sorumluluk sigortası zorunlu hale getirilmektedir.

8) Özel koruma ve güvenlik hizmetlerini özel kuruluşların da yerine getirmesine imkân sağlarken izinsiz faaliyetler ile Kanunda belirlenen kurallara aykırı davranışlar için ağır cezalar öngörülmektedir.

9) Kısaca, “Kanunla koruma ve özel güvenlik hizmetlerinin çağdaş ihtiyaçlara ve gelişmelere uygun olarak, devletin izni ve denetimi altında etkin ve demokratik bir şekilde yerine getirilmesi amaçlanmaktadır.” (69)

3.5- ÖZEL GÜVENLİK KURULUŞLARI

Diğer ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de toplumun hızla büyümesi, güvenlik ihtiyaçlarının artmasına neden olmuştur. Bu durum güvenlik ihtiyaçlarının karşılanması konusunda genel kolluk yetersiz kalmasına ve özel sektörünün de güvenlik hizmeti vermeye başlamasına neden olmuştur.

Bu doğrultuda devlet kanuni alt yapıları hazırlayarak özel güvenlik kuruluşlarının kurulmasını sağlamıştır. 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun ve uygulama yönetmeliği bu amaçla hazırlanmıştır. Buna göre özel güvenlik hizmeti veren özel güvenlik kuruluşları şunlardır:

- Özel Güvenlik Birimi
- Özel Güvenlik Şirketi
- Alarm İzleme Merkezi
- Özel Güvenlik Eğitim Kurumları

Yıllara göre ülkemizdeki özel güvenlik izni verilen yer, özel güvenlik şirketi, özel güvenlik eğitim kurumu ve alarm merkezi sayıları aşağıdaki tabloda istatistiki olarak belirtilmiştir:

Tablo 3- Özel Güvenlik Kuruluşları İstatistiği (70)

YILLAR	ÖZEL GÜVENLİK İZİNİ VERİLEN YER SAYISI	ÖZEL GÜVENLİK ŞİRKETİ SAYISI		ÖZEL GÜVENLİK EĞİTİM KURUMU SAYISI		ALARM İZLEME MERKEZİ SAYISI	
	FAAL	FAAL	KAPANAN	FAAL	KAPANAN	FAAL	KAPANAN
01.01.2008	28.660	914	19	313	21	114	3
01.01.2009	34.268	1.005	41	371	35	131	6
01.01.2010	42.906	1.108	63	437	47	150	9
01.01.2011	47.501	1.212	82	471	76	194	17
01.01.2012	53.635	1.247	130	480	109	224	34
01.01.2013	58.283	1.279	206	495	153	269	44
01.01.2014	61.045	1.299	293	506	195	302	65
01.01.2015	67.199	1.330	369	514	258	321	73
01.04.2015	67.938	1.353	394	487	288	329	79

Tablo 4- Ülke Geneli Özel Güvenlik Sektörü İstatistikler (70)

	SORUMLULUK BÖLGESİ	01.04.2015	TOPLAM
SERTİFİKA VERİLEN SAYISI	JANDARMA	3.260	1.220.131
	POLİS	1.216.871	
ÖZEL GÜVENLİK KİMLİĞİ VERİLEN SAYISI	JANDARMA	129.211	840.585
	POLİS	711.374	
TAHSİS EDİLEN ÖGG SAYISI	JANDARMA	82.104	631.744
	POLİS	549.640	
ÇALIŞAN (İSTİHDAM EDİLEN) ÖGG SAYISI	JANDARMA	54.146	294.044
	POLİS	239.898	
ÖZEL GÜVENLİK İZİNİ ALAN YER SAYISI	JANDARMA	9.801	77.739
	POLİS	67.938	
FAAL ÖZEL GÜVENLİK ŞİRKETİ SAYISI	JANDARMA	3	1.356
	POLİS	1.353	
FAAL ÖZEL GÜVENLİK EĞİTİM KURUMU SAYISI	JANDARMA	1	488
	POLİS	487	
ALARM İZLEME MERKEZİ SAYISI	JANDARMA	1	330
	POLİS	329	

3.5.1- ÖZEL GÜVENLİK BİRİMİ

5188 sayılı Kanunun Uygulamasına İlişkin Yönetmeliğin 4. maddesinde yer alan tanımlarda özel güvenlik biriminin tanımı yapılmıştır. Buna göre; özel güvenlik birimi "Bir kurum veya kuruluşun güvenliğini sağlamak üzere, kendi bünyesinde kurulan birimini ifade ettiği belirtilmektedir.

Özel güvenlik birimleri hakkında yapılan tanımlara bakacak olursak;

"Özel güvenlik birimleri kamuya ya da özel kişilere ait kurum ve kuruluşların, sabotaj, yangın, hırsızlık, soygun, yağma, yıkma ve zorla işten alıkoyma gibi tehdit, tehlike veya tecavüzlere karşı korunmalarının ve güvenliklerinin daha etkin olarak sağlanması ve diğer fiziki önlemlerin aldırılması amacıyla kendi bünyelerinde kurdukları birimlerdir." (53)

"Özel güvenlik birimleri, kamu ya da özel kuruluşların bünyelerinde özel güvenliği sağlamak amacıyla oluşturdukları ve genellikle kurum veya kuruluşun başkanı ya da genel müdürüne doğrudan bağlı bir birimdir. Ancak uygulamada çoğu kurumda sivil savunma sekreterliğine bağlanmış durumdadır." (2)

5188 sayılı kanunun 3. maddesinde özetle; Kişilerin silahlı personel tarafından korunması, kurum ve kuruluşlar bünyesinde özel güvenlik birimi kurulması veya güvenlik hizmetinin şirketlere gördürülmesi özel güvenlik komisyonunun kararı üzerine valinin iznine bağlıdır. Bir kuruluş bünyesinde özel güvenlik birimi kurulmuş olması, ihtiyaç duyulduğunda ayrıca güvenlik şirketlerine hizmet gördürülmesine mani değildir." denmektedir.

"Özel güvenlik birimi, koruma ve güvenlik müdürü, koruma ve güvenlik amiri, koruma ve güvenlik şefi ve koruma ve güvenlik görevlilerinden oluşmaktadır. (53) Bazı kurumlarda koruma ve güvenlik müdürü kadrosu bulunmamakta ve kamu kurumlarında yetki ve sorumluluk basamakları daha fazla iken özel sektöre bağlı kuruluşlarda yatay bir örgütlenme seçeneğinin benimsendiği görülmektedir. Ayrıca özel güvenlik biriminin örgütlenmesi, korunacak kuruluşun büyüklüğü ve özelliğine göre değişmektedir." (53)

3.5.2- ÖZEL GÜVENLİK ŞİRKETİ

Özel güvenlik şirketi ile ilgili yapılan tanımlara bakacak olursak;

Özel güvenlik şirketleri güvenlik hizmetleri üretmek amacıyla özel kişiler ve kuruluşlar tarafından kar amacına yönelik kurulan ve bu hizmetleri talep üzerine ihtiyaç duyanlara sunan firmalardır." (31)

"Ek güvenlik ihtiyacı olan kişi veya kuruluşlara sözleşme ile ücret karşılığında yasal düzenlemelere bağlı kalmak koşuluyla güvenlik hizmetleri sunan kuruluşlar olarak tarif etmekte ve özel güvenlik şirketlerini üç kategoriye ayırarak açıklamaktadır." (53) Bunlar;

1) Maddesel ve Mekaniksel Hizmetler Sunan Şirketler; Kilitler, kasalar, kuvvetli yapılar, ızgaralı çerçeveler, kepenkler, güvenlik camları, tel örgü araç güvenlik sistemleri gibi işlemleri sağlayan firmalardır.

2) Elektrik ve Elektronik Hizmetleri Sunan Şirketler; Alarm takıcıları, detektörler, kapılı devre TV kontrol panelleri, hareketli video kameraları, giriş kodlu kart sistemleri, elektronik açma kapama devreleri, duman ve yangın detektörleri gibi sistemleri pazarlayan ve ihtiyacı olan kuruluşlara monte eden firmalardır.

3) İnsan Gücüne Dayanan Hizmetleri Sunan Şirketler; Devriye sistemi, para nakil işlemleri, alarm durumunda ilk müdahale, uzaktan kumandalı sistemlerin kontrol mekanizmasının iyileştirilmesi, araştırma ve danışma servisleri gibi hizmetleri yerine getiren firmalardır.

5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun 5. maddesinde özel güvenlik şirketlerinden bahsedilmiştir. Buna göre; Şirketlerin, özel güvenlik alanında faaliyette bulunması İçişleri Bakanlığı'nın iznine bağlı bulunmaktadır. Herhangi bir özel güvenlik şirketine faaliyet izni verilebilmesi için, şirket hisselerinin nama yazılı olması ve faaliyet alanının münhasıran koruma ve güvenlik hizmeti olması zorunlu tutulmaktadır. Özel güvenlik şirketleri, şubelerini bir ay içinde Bakanlığa ve ilgili valiliğe yazılı olarak; hisse devirlerini bir ay içinde Bakanlığa bildirmekle mükelleftirler. (ÖGHK., md.5/1)

Yabancı kişilerin özel güvenlik şirketi kurabilmesi ve yabancı şirketlerin Türkiye'de özel güvenlik hizmeti verebilmesi, mütekabiliyet/karşılıklılık esasına tâbidir (ÖGHK., md.5/2)

Özel güvenlik şirketlerinin kurucu ve yöneticilerinde, "Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olmak" ve "Taksirli suçlar hariç olmak üzere, ağır hapis veya altı aydan fazla hapis veyahut affa uğramış olsa bile Devletin şahsiyetine karşı işlenen suçlarla, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, dolandırıcılık, emniyeti suiistimal, sahtecilik, hileli iflas veya istimal ve istihlak kaçakçılığı hariç kaçakçılık, resmi ihale ve alım satımlara fesat karıştırma, Devlet sırlarını açığa vurma, laf atma, sarkıntılık, ırza tasallut, ırza geçme, kız, kadın veya çocuk kaçırma ve alıkoyma, fuhşa teşvik, fuhuş için aracılık, uyuşturucu madde kullanma, uyuşturucu madde kaçakçılığı suçlarından dolayı hükümlü bulunmamak" şartları aranmaktadır. Yöneticilerin ayrıca dört yıllık yüksek okul mezunu olmaları, "Kamu haklarından yasaklı olmamak" şartı taşımaları ve özel güvenlik temel eğitimini başarıyla tamamlamış olmaları da yine 5188 sayılı yasa ile zorunluluk haline getirilmiştir. (ÖGHK., md.5/3)

Kurucu ve yöneticilerde aranan şartların kaybedilmesi halinde, iki ay içinde eksiklik giderilmediği veya bu kurucu ve yöneticiler değiştirilmediği takdirde faaliyet izni iptal edilmektedir (ÖGHK., md.5/4)

Bu şirketler tarafından üçüncü kişi, kurum ve kuruluşlara sağlanacak koruma ve güvenlik hizmetleri, hizmetin başlamasından en geç bir hafta önce ilgili valiliğe yazılı olarak bildirilmekte; acil ve geçici nitelikteki koruma ve güvenlik hizmetlerinde ise bu süre kaydı aranmamaktadır (ÖGHK., md.5/5)

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 01.04.2015 verilerine göre yurt genelinde özel güvenlik izni verilen yer sayısı 67.938 iken faaliyet gösteren özel güvenlik şirketi sayısı ise 1353'tür. Ayrıca özel güvenlik görevlisi kimliğine sahip özel güvenlikçi sayısı 840.585 iken çalışan özel güvenlikçi sayısı ise 294.044 kişidir. (70)

Özel Güvenlik Şirketlerinin izin sürecinde Özel Güvenlik Komisyonu çok önemlidir. 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 5. maddesi özel güvenlik komisyonundan bahseder. Maddenin 1. fıkrasında; “Özel güvenlik komisyonu, her ilde valinin görevlendireceği bir vali yardımcısının başkanlığında, il emniyet müdürlüğü, il jandarma komutanlığı, ticaret odası başkanlığı ve sanayi odası başkanlığının temsilcilerinden oluşur. Sanayi odasının bulunmadığı illerde Komisyona, ticaret ve sanayi odası başkanlığının temsilcisi katılır. Özel güvenlik izni verilmesi ya da bu uygulamanın kaldırılması için başvuran kişi ya da kuruluşun temsilcisi Komisyonun ilgili toplantısına üye olarak katılır.” Denmektedir.

Özel güvenlik komisyonunun görevleri ise aynı yönetmeliğin 6. maddesinde belirtilmiştir. Buna göre özel güvenlik komisyonunun görevleri;

1) İşi veya konumu sebebiyle korunma ihtiyacı duyan kişinin talebi üzerine, özel güvenlik personeli istihdam etmek veya özel güvenlik şirketlerinden hizmet satın almak suretiyle güvenliğin sağlanmasına karar vermek,

2) Kurum ve kuruluşların talebi üzerine, işyerinin, çalışanların ve tesislerin özel güvenlik birimi kurmak veya özel güvenlik şirketlerinden hizmet satın almak suretiyle güvenliğin sağlanmasına karar vermek,

3) Özel güvenlik hizmetini yerine getirecek azami personel sayısını, bulundurulabilecek veya taşınabilecek silah ve teçhizatın miktar ve niteliğini, gerektiğinde kişiler, özel güvenlik birimleri veya özel güvenlik şirketleri tarafından alınacak fiziki ve aletli güvenlik tedbirleri belirlemek,

4) Para ve değerli eşya naklinde veya geçici süreli koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılmak üzere özel güvenlik şirketlerince ve eğitimde kullanılmak üzere özel eğitim kurumlarında bulundurulabilecek veya taşınabilecek silah sayısını ve niteliğini belirlemek,

5) Koruma ve güvenlik hizmetinin yerine getirileceği alanı belirlemek ve zorunlu hallerde görev alanını genişletmek,

6) Para ve değerli eşya nakli veya cenaze töreni gibi kamuya açık ya da umumi mahallerde sağlanan özel güvenlik hizmetlerinde kamu hürriyetlerinin korunması amacıyla gerektiğinde sınırlandırıcı kararlar almak,

7) Özel güvenlik uygulamasının sona erdirilmesine ilişkin talepleri karara bağlamak,

8) Özel güvenlik faaliyetleriyle ilgili denetim sonucunda, valinin talebi üzerine alınacak tedbirleri kararlaştırmak,

9) Kanun ve Yönetmelikte belirtilen diğer hususlar ile vali tarafından görüşülmesi istenen konuları görüşüp karara bağlamaktır.

Ayrıca Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğe 8. maddesinde özel güvenlik izni ile ilgili işlemler belirtilmiştir. Maddede özetle;

“Kişi ve kuruluşlar, özel güvenlik izni için valiliğe yapacakları başvuruda özel güvenlik hizmetinin konusunu, özel güvenlik hizmetinin ne şekilde yerine

getirileceğini, hizmetin azami olarak kaç personel eliyle yürütüleceğini, ihtiyaç duyulacak silah ve teçhizatın miktar ve niteliğini belirtir.

Valilik tarafından özel güvenlik talebine ilişkin gerekli inceleme yapıldıktan sonra Komisyon, özel güvenlik izninin verilip verilmemesine, özel güvenliğin sağlanmasına ilişkin yõteme ve özel güvenlik hizmetini yerine getirecek azami personel sayısına, bu amaçla bulundurulacak veya taşınacak silahların azami sayısına karar verir.

Genel güvenlik kapsamında korunmanın mümkün olduğu ya da özel koruma ve güvenlik uygulamasının kamu hürriyetlerinin korunması açısından sakıncalı görüldüğü hallerde özel güvenlik izni verilmemesine karar verilir ve bu kararın gerekçesi de belirtilir.” denmektedir.

3.5.3- ALARM İZLEME MERKEZİ

5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 4. maddesindeki tanımlar bölümünde Alarm izleme merkezi "konut, işyeri ve tesislerin güvenliğini sağlamak amacıyla, teknik donanım kullanarak bunları izleyen işletmeler" olarak tarif edilmiştir.

“Koruma faaliyeti sürdürülen bina ve tesislerde, kontrol noktalarında, beklenmeyen bir sorun çıktığında, önlem alınması maksadıyla, diğer görevlilere ve genel kolluk personeline haber vermek için kullanılan acil haberleşme sistemlerinin bulunduğu merkezlerdir. Alarm izleme merkezlerinde girişe izin verilmemektedir. Turnike geçiş sistemleri ile kameralı izleme sistemleri bu merkezlerde kayda alınmaktadır. Buraya ulaşan veriler dikkatle takip edilerek değerlendirilmektedir.” (71)

5188 sayılı 5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 23. maddesinde alarm izleme merkezi kurabilmek için gerekli işlemleri ile ilgili alarm izleme merkezlerinin görevlerinden bahsedilmiştir. Buna göre;

“Alarm izleme merkezi kurma ve işletme için yeterlilik belgesi valiliklerce verilir. Yeterlilik belgesi için valiliğe yapılacak başvuruya aşağıdaki belgelerden birer suret eklenir.

- a) Kurucu ve yöneticilerin T.C. Kimlik Numarası,
- b) Yöneticilerin dört yıllık yüksek okul mezunu olduğunu belgeleyen diploma veya dengi belgenin aslı veya Bakanlıkça/valiliklerce onaylı sureti.
- c) Alarm izleme merkezini temsil edecek yöneticiler için yetki belgesi,
- d) Yöneticilerin özel güvenlik temel eğitim sertifikası (genel kolluk birimlerinde daha önce çalışmış olanlardan buna ilişkin belge),
- e) Alarm izleme merkezinde kullanılacak teknik teçhizatın amaca elverişliliğine ilişkin taahhütname.

Bilgi ve belgelerin incelenmesinden sonra gerekli şartları taşıdığı anlaşılan alarm izleme merkezlerinin kurucu ve yöneticileri hakkında güvenlik soruşturması yaptırılır.

Soruşturma sonuçlarının olumlu olması halinde, Ek-5'te örneği belirlenen Alarm İzleme Merkezi Kurma ve İşletme Yeterlilik Belgesi düzenlenir. Kanunun yürürlüğe girmesinden önce yetkili merciler tarafından verilen Alarm İzleme Merkezi Kurma ve İşletme İzinleri verildikleri süre için geçerlidir.

Alarm izleme merkezleri, alarm sistemleri aracılığıyla sürekli olarak yapılan izleme sırasında gelen ihbarları değerlendirir ve teknik bakımdan doğrulanan ihbarları sorumluluk bölgesindeki genel kolluğa en kısa zamanda bildirir." Denmektedir.

"Ayrıca telsiz frekansı kullanılacaksa ayrıca frekans tahsisi ve izni için Telsiz Genel Müdürlüğünden izin almak gerekmektedir." (72)

"Alarm haber alma merkezlerinde çeşitli hizmetler verilmekte ve raporlamalar yapılmaktadır. Bunlar şu şekilde sıralanabilir:

Sistemin açma/kapama saatlerinin raporlanması, Sistemin hangi kullanıcılar tarafından, hangi tarih ve saatlerde açılıp kapandığının raporlanması, Telefon hattının kesildiğinin bildirilmesi, Sistemde oluşan herhangi bir arızanın bildirilmesi, Sistemin periyodik olarak kendini kontrol etmesi, Yeni şifre verilmesi, Sistemin kurulması, kapatılması, hangi tarihlerde ve hangi sebeplerle alarmın devreye girdiğinin raporlanması, sadece yangın veya hırsızlık olaylarında değil, aynı zamanda sağlık ile ilgili herhangi bir sorun yaşandığında da ilgililerin ulaşmasının temin edilmesi." (73)

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 01.04.2015 verilerine göre ülkemizde; 330 Alarm Merkezi bulunmaktadır. (70)

3.5.4- ÖZEL GÜVENLİK EĞİTİM KURUMU

"Özel güvenlik personeli için eğitim, özellikle mesleki standartların yükseltilmesi, mesleki ve sosyal bir statü elde etmelerine olanak sağlaması, toplumsal işleyişin sağlıklı olarak sürdürülmesine katkı sunacak bireyleri yetiştirmesi ve bireyleri bir meslek sahibi yaparak istihdama destek olması, sunulan iş veya hizmetlerden maksimum tatmin sağlanması, hukuk rejiminin sürdürülmesine katkı sağlanması ve bireysel anlamda iş tatmininin tesis edilmesi gibi nedenlerden dolayı son derece önemlidir." (46)

5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 4. maddesindeki tanımlar bölümünde özel güvenlik eğitim kurumu; "Özel güvenlik görevlileri ve yönetici adaylarına özel güvenlik eğitimi vermek üzere Bakanlığın izniyle kurulan eğitim kurumları" olarak tarif edilmiştir.

5188 sayılı "Özel güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun"un 14. maddesinin 2. ve 3. fıkralarında Özel güvenlik eğitim kurumları hakkında bilgi verilmektedir. Buna göre;

Özel güvenlik eğitimi, ücreti karşılığında İçişleri Bakanlığınca verilebileceği gibi, Bakanlıktan faaliyet izni alan özel eğitim kurumlarınca da verilebilir. Yeterli bina, araç, gereç ve personel bulunması şartıyla özel güvenlik yenileme eğitimi, valiliğin izniyle güvenlik hizmetinin sağlandığı yerde verilebilir. Özel güvenlik eğitimi verecek kurumların kurucu ve yöneticilerinde 5 inci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen şartlar aranır. Özel güvenlik eğitiminin niteliği, müfredatı, eğitimcilerde ve eğitim merkezlerinde aranacak şartlar ile eğitim sonucu yeterliliğin belirlenmesine ve sınavlarda

görevlendirileceklere yapılacak ödemelere ilişkin esas ve usuller yönetmelikle düzenlenir.” denmektedir.

Ayrıca 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik" in 31. ve 32. maddelerinde de yine özel güvenlik eğitim kurumları ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Buna göre yönetmeliğin 31. maddesinde;

“Özel güvenlik temel eğitimi ve yenileme eğitimi Bakanlıktan faaliyet izni alan özel eğitim kurumlarında yapılır. Özel güvenlik eğitim izni için Bakanlığa yapılacak başvuruya aşağıdaki bilgi ve belgelerden birer suret eklenir.

- a) Eğitim yapılacak tesisin adresi, tapusu veya kira sözleşmesi,
- b) Binaya ilişkin yapı kullanma izni veya eğitim kurumu açılmasında fenni sakınca olmadığına ilişkin belediyeden alınan yazı,
- c) Kurucu, yönetici ve uzman eğiticilerin T.C. Kimlik Numarası,
- d) Kurucu, yönetici ve uzman eğiticilerin nüfus cüzdan sureti ve ikamet belgeleri,
- e) Yöneticilerin dört yıllık yüksek okul mezunu olduğunu belgeleyen diploma veya dengi belgenin örneği,
- f) Eğitim kurumunu temsil edecek yöneticiler için yetki belgesi,
- g) Yöneticilerin özel güvenlik temel eğitim sertifikası (genel kolluk birimlerinde daha önce çalışmış olanlardan buna ilişkin belge)
- h) Eğitim yapılacak tesisin yangın sigortası ve zorunlu deprem sigortası poliçelerinin birer sureti.” Denmektedir.

Yönetmeliğin 32. maddesinde ise müracaatların değerlendirilmesinden bahsedilir. Buna göre;

“Bilgi ve belgelerin eksiksiz olarak teslim edildiği anlaşıldığında, eğitim merkezinin bulunduğu ilde, sorumluluk bölgesi esasına göre başkanı emniyet müdürü veya jandarma subay sınıfı bir rütbeli olan ve özel güvenlikle ilgili birimde çalışan üç kişiden oluşan bir inceleme komisyonu görevlendirilir. Bu komisyon tarafından, tesisin özel güvenlik eğitimi verilmesine uygun olup olmadığı, eğitim araç ve gereçleriyle, teçhizatın yeterli olup olmadığı, yangına karşı gerekli önlemlerin alınıp alınmadığı, belge ve bilgilerin gerçeği yansıtıp yansıtmadığı araştırılarak, belirtilen yerde eğitim merkezi açılıp açılmayacağına ilişkin bir rapor düzenlenir.

Başvurunun alınmasıyla birlikte açılacak eğitim kurumunun kurucuları ve yöneticisi hakkında güvenlik soruşturması başlatılır.

İnceleme ve soruşturma sonucu olumlu olan özel güvenlik eğitim kurumları hakkında, ruhsat harcını yatırmalarını müteakiben, Ek-10’da örneği belirlenen Özel Güvenlik Eğitim Kurumu Faaliyet İzin Belgesi düzenlenir. Faaliyet izin belgesi eğitim

kurumunun kurucusuna, yöneticisine, kanuni vekiline veya eğitim kurumlarınca yetkilendirilen kişiye elden teslim edilir.” denmektedir.

Emniyet Genel Müdürlüğünün 01.04.2015 tarihli verilerine göre yurt genelinde 488 tane Özel Güvenlik Eğitim Kurumu eğitim faaliyetinde bulunmaktadır. (70)

4- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN HİZMETLERİ

“Günümüzde bina ve tesislerin korunması, kişilerin korunması, nakil esnasında para ve kıymetli malların korunması, spor müsabakaları, sahne gösterileri, fuar ve her türlü sosyal etkinliklerde koruma ve güvenlik tedbirlerinin alınması, sivil havacılık güvenliğinin sağlanması, liman güvenliğinin sağlanması, güvenlik sistemleri kurulması bakım ve yönetimi, alarm sistemleri ve elektronik gözetim ile önleyici tedbirlerin alınması gibi dallarda, özel güvenlik hizmeti alım ve kullanımı yapılmaya başlanmış ve bu amaçla özel güvenlik sistemleri kurulmuştur. Hatta son zamanlarda geniş bir konsept oluşturan güvenlik danışmanlığı, güvenlik yönetimi ve araştırma hizmetleri de özel güvenlik endüstrisinde yer almıştır.” (74)

“Görüleceği üzere özel güvenlik hizmetleri farklı farklıdır. Örneğin yakın koruma hizmeti farklı bir özel güvenlik hizmeti, spor karşılaşmaları, tören ve cenaze, konser, toplu alanlardaki özel güvenlik hizmetleri farklı, para ve değerli eşyaların nakline ilişkin özel güvenlik hizmetleri ise daha farklıdır.” (74)

“Özel Güvenlik Personelinin görevlerini işletmenin genel çalışma prensipleri doğrultusunda araç gereç ve eşyaları etkin bir şekilde kullanmasına, işyerinin güvenliğine, çevre koruma düzenlemelerine ve mesleğin verimlilik ve kalite gerekliliklerine uygun olarak şu şekilde sıralayabiliriz:” (75)

- Görevi ile ilgili iş organizasyonu yapmak,
- Gerektiğinde ön danışma hizmetlerini yapmak,
- Ziyaretçi ve personel giriş çıkış kayıtlarını tutmak,
- Giriş çıkışları kayda bağlı olan yerleri kayıt altına almak,
- İşyeri içinde diğer çalışanlar ile bilgi iletişimini sağlamak,
- Görevine engel olan sorunları ilgililere bildirmek,
- Kayıp ve buluntu eşyaları tutanakla tespit ederek kayıt altına almak,
- Güvenlik araç ve gereçlerini temin/teslim etmek, bunların bakımının yapılmasını sağlamak,
- Görev alanı içinde ve yakın çevresinde gözetim yapmak,
- Sabit nokta nöbetinde gözetim yapmak,
- Devriye nöbetinde gözetim yapmak,

- Kamera görüntülerini izlemek ve kayıt yapmak,
- Görev alanı içinde denetim yapmak,
- Devriye denetim tespitini yapmak,
- Tesisteki malzeme ve demirbaşların korunmasını sağlamak,
- Görev yerinde güvenlik kurallarına uyulmasını sağlamak,
- Kritik bölgeleri kontrol etmek,
- Fiziki tedbirleri kontrol etmek,
- Teknik tedbirleri kontrol etmek,
- Giriş kartı uygulamalarını kontrol etmek,
- Acil beklenmedik olaylara müdahale etmek, bu tip olaylarda tahliyeye yardımcı olmak,
- Yangına ilk müdahalede bulunmak,
- Görev alanında işlenmiş ve işlenmekte olan suçları kolluk kuvvetlerine bildirmek,
- Kolluk kuvvetleri gelinceye kadar sanığı/tanığı alıkoymak,
- Suç mahallinin korunmasını sağlamak,
- Olay yerinde delillerin muhafazasını sağlamak,
- Olay tutanağı tutmak,
- Sanığı kolluk kuvvetlerine teslim etmek,
- Tanıklık yapmak,
- Eşkâl tanımlaması yapmak,
- Mesleki gelişime ilişkin faaliyetleri sürdürmek,
- Meslekle ilgili toplantı, seminer vb. faaliyetlere katılmak,
- Meslekle ilgili yayınları teknolojik gelişmeler izlemek,
- Meslekle ilgili hizmet içi eğitim, işbaşı eğitim vb. faaliyetlere katılmak.

Sayılan maddelerden de anlaşılacağı üzere genel kolluk ile özel güvenliğin görevleri birbirine paralel görevlerdir.

Ayrıca teknolojinin hızla değişmesi ve gelişmesi ile özel güvenlik sektörünün de aynı doğrultuda kendini geliştirerek daha çeşitli alanlarda hizmet vermeye devam edeceği aşikardır.

4.1- KORUMA HİZMETİ

“Koruma, her zaman her yerde bir şekilde karşımıza çıkan bir kavramdır. Hayatımızı çevreleyen kırılmaması gereken ince bir kabuktur. Genel anlamda koruma: can ve mal emniyetini bozmaya yönelik mevcut veya muhtemel tehlikelere karşı alınan tedbirler bütünüdür.” (76)

“Özel güvenlik hizmetlerinin uygulama alanları ve özel güvenlik sistemleri geniş bir platformda değerlendirilmektedir ancak güvenliğin sağlanmasında önde gelen en önemli unsur koruma hizmetlerinin yürütülmesidir. Suçların işlenmesini önlemek, suç işlenmesinde caydırıcı olmak, dışarıdan gelecek tehditlere ve saldırılara karşı görevli olunan bölgenin güvenliğini sağlamak koruma hizmetlerinin amaçlarındandır. Koruma hizmetleri, kurum, kuruluş, bina ve tesislerin korunması ile önemli kişilerin korunması şeklinde iki kategoride incelenmektedir.” (77) “Yapılan bir araştırmada kişilerin ve şirketlerin güvenliğinin sağlanması için teknik cihazların yeterli olmayacağı düşünülmekte, koruma personeliyle beraber tercih edilmektedir. Ancak ev ve sitelerin korunmasında maliyet yüksek olduğundan sadece teknik cihazlarla koruma tercih edilmektedir.” (44) Koruma hizmetinin tercih edilmesinin sebebi tehlikeye maruz kalınması durumunda fiziksel olarak müdahale edilebilmesidir.

“Koruma hizmetinde, tam koruma ifadesi kullanmak yanlıştır. Zira koruma hizmetinde saldırgan daima bir adım önde olup başarılı olma ihtimali yüksek olduğu için güvenlik görevlileri bu durumu iyi tahlil edip her türlü ihtimali ayrı ayrı ve dikkatle değerlendirmelidir.” (78)

I) Koruma görevlilerince, güvenliğini sağlayacakları kişi, yer ve eşya ile ilgili daima bir acil eylem planı bulunmalı, güvenlik görevi esnasında karşılaşılabilecek ani durumlarda bu plan dahilinde hareket edilmeli, koruma planı ile acil eylem planını sorumlu ve yetkili kişiler hariç kimseye bildirilmemelidir.

II) Koruma hizmeti günün her saatinde yapılmalı, söz konusu hizmet yerine getirilirken ekip çalışmasına önem verilmeli ve ferdi hareketlerden kaçınılmalıdır. Zira ferdi hareketler, telafisi mümkün olmayan aksaklık ve zarar meydana getirebilir.

Özel güvenlik görevlilerince koruma hizmeti iki türlü verilmektedir. Birincisi; bina ve tesislerin korunması, ikincisi ise kişilerin korunmasıdır. İkisinde de dikkat edilmesi gereken farklı hususlar vardır.

4.1.1- BİNA VE TESİSLERİN KORUNMASI

“Bina ve tesislerin korunması, sabit nokta hizmetleri, ana girişlerde oluşturulan kontrol noktası uygulamaları, fiziki güvenlik sistemleri, elektronik güvenlik cihazları, devriye uygulamaları gibi farklı yöntemlerin çeşitli kombinasyonlarıyla uygulanmaktadır. Özellikle ana giriş ve çıkışlarda oluşturulan kontrol noktalarında, güvenliği sağlanan bölgeye giriş ve çıkışlar kontrol altında tutulmakta, korunan bölgeye giren şahıslar ve otolar bilinmekte, bölge güvenilir bir hale getirilmektedir. Bu tip

görevler genellikle üniformalı ifa edilmektedir ancak sivil personelde çalıştırılabilir.” (37) “Şahısların üst eşya ve araç kontrolleri, köpekler, x-ray cihazları, detektörler gibi yardımcı güvenlik cihazlarından azami ölçüde yararlanılarak yapılmaktadır. Böylece içeriye sokulması yasak nesnelere şahıslar arındırılarak dışarıdan gelecek tehdit ve tehlikeler engellenmiş olur. Kurum görevlileri bir suçla karşılaştıklarında suça el koyarlar, devamını engellerler, suçluları yakalarlar ve derhal kamu güvenlik güçlerine teslim ederler. Bugün birçok kamu kurum ve kuruluşları özel güvenlik tarafından korunmaktadır. Hatta askeri kurumların bile özel güvenlik tarafından güvenliği sağlanmaktadır.” (44) “Ülkemizde ise Milli Savunma Bakanlığı merkez ve taşra teşkilatında Genelkurmay Başkanlığı ve Kuvvet Komutanlıkları hariç toplam 777 güvenlik personeli tarafından güvenlik hizmeti verilmektedir.” (79)

4.1.2- KİŞİLERİN KORUNMASI

“Kişilerin korunması, kişinin suikast, sabotaj ve diğer bedensel saldırılar ile utandırıcı ve itibarını zedeleyici manevi saldırılara karşı, ikametlerinde, işyerlerinde, yaya veya araçlı her türlü seyahatlerinde korunmasına yönelik tedbirlerdir.” (77,80) “Kişi koruma bir tür koruyucu güvenlik hizmetidir. Kişilere yönelik saldırılar aynı zamanda topluma yönelik bir saldırı olarak düşünülebilir çünkü yankı uyandıracaktır. Kişi koruma hizmeti 24 saat esasına göre fiziki kapasitesi ve kondisyonu yüksek, tehdit ve saldırı anında derhal koruma planını uygulayıp ani karar verme yeteneğine sahip, bu konuda eğitim almış personelden oluşur.” (80) “Tedbirlerin uygulanmasında teknolojik güvenlik sistem ve cihazları kullanılabilir ve çoğunlukla silahlı ifa edilir.” (81)

Kişi koruma hizmeti bina koruma hizmeti ile beraber yürütülür. Ancak kişi işyerinden, evinden vb. kapalı alandan ayrıldığı zaman sivil giyimli güvenlik görevlileri tarafından yakın koruma hizmeti verilir.

4.2- DEVRIYE HİZMETİ

Devriye önleyici tedbirlerden biri olup güvenliği sağlamak amacıyla yaya, motorlu veya motorsuz araçlarla yapılır.

“Görevli olduğu bölge içersinde en az iki görevli tarafından yaya veya araçlı olarak ifa edilerek suçların işlenmesini önlemek (caydırıcı olmak), buna rağmen işlenmiş bir suça müdahale etmek, vatandaşın kendini güven içinde hissetmesini sağlamak üzere yapılan hizmete devriye hizmeti denir.” (82)

Devriyenin temel fonksiyonları:

- Kişilerin (ayrıca bina ve ikametlerin) güvenliklerini sağlamak,
- Suçlara karşı caydırıcı olmak,
- Halkın yardım çağrısına daha hızlı bir şekilde cevap vermek,
- Halk ile yakın ilişki içine girmek,
- Halktan bilgi akışını arttırmak. (83)

“Özel güvenlik sisteminin misyon, amaç ve hedefleri devriye hizmetleriyle tamamen bağlantılıdır ve devriye hizmetleri bu doğrultuda bir araçtır. Bu nedenle özel güvenlik devriye sisteminin oturtulması ve maksimum başarıyı göstermesi için aşağıda belirtilen genel kurallara dikkat etmesi hizmetin verimliliği açısından son derece önemlidir.” (82, 84)

- 1) Vatandaşa güven duygusu verilebilmesi için öncelikle üniforma daima temiz olmalıdır.
- 2) Devriyenin teçhizatı tam ve eksiksiz olmalıdır (telsiz, silah, cop, düdük, yedek şarjör, fener, yedek pil, not defteri, kalem, çelik yekek vs.).
- 3) Devriye görevi en az iki kişi tarafından ifa edilmelidir. Olaylara müdahalede tek kişi yetersiz kalacak, neticede istenmeyen durumlar oluşacaktır. Özellikle gece görevlerinde devriye mutlaka en az 2 kişi olmalıdır.
- 4) Haberleşmenin gizliliği ilkesine bağlı kalınmalı ayrıca vatandaşın rahatsız olmaması için telsiz sesi kısık tutulmalıdır.
- 5) Devriye gezen görevli etraftaki vatandaşa güven vermeli, görünür olmalı ve suç işlendiğinde müdahale etmeye hazır olduğunu hissettirmelidir.
- 6) Devriye görevlisi kendinden emin, vakur ve bilgili olmalıdır.
- 7) Devriye görevlisi hizmet sunduğu kişilerin problemlerini, sosyal ve ekonomik yapılarını bilinmelidir.
- 8) Devriye görevlisi yüksek sesle konuşulmamalı, lakayt ve davranışlarda bulunmamalıdır.
- 9) Görev bölgesi çok iyi bilinmelidir (giriş ve çıkış yerleri, gizli ve saklanma yerleri, tehlikeli yerler, ıssız yerler, kalabalık yerler, sokakların başlangıç ve bitimleri, bağlantı ve çevre yolları, işyerleri ve çeşitleri vb.). Bölgeyi tanımayan iki görevli devriye çıkartılmaz, en azından bir kişi bölgeye hakim olmalıdır.
- 10) Görev bölgesinde işyeri sahipleri, çalışanlar ve ikamet edenler tanınmalı ve kayıtları tutulmalıdır.
- 11) Yaya devriye yavaş ve tempolu adımlarla, motorize ise yavaş seyrederek. Etraf sürekli gözetlenmeli ve dikkatli olmalıdır.
- 12) Zaman zaman ani dönüşler yapılarak daha önce kontrol edilen yerler tekrar incelenmelidir.
- 13) Devriye güzergahı dışına çıkılmaz ve mıntika terk edilmez. Acil durumlarda bilgi vererek güzergah dışına çıkılmalıdır.
- 14) Kural olarak bölgenin tamamı gezilir ve dolaşılır fakat riskli bölgelerde daha fazla devriye gezilmelidir.

15)Halkın yoğun olduğu yerlerde duraklama ve bekleme noktaları oluşturulur, sık sık bu noktalar değiştirilir, yani rutin olmaz. Rutin bir devriye suçlular tarafından çabucak keşfedilecektir.

16)Motorize araç bakımlı ve temiz olmalı, motorize devriye durduğunda dışarıya görevli çıkarak hem güvenliğini sağlamalıdır. Böylece 360 derece gözetleme imkânı bulunur.

17)Özel güvenlik tedbirleri konusunda toplumsal duyarlılığın oluşması için Vatandaşların desteğini ve katılımını sağlamalı, iyi ilişkiler geliştirilmelidir.

18)Devriye görevine çıkmadan önce hazırlık yapmalıdır. Fiziki yönden araç, gereç, teçhizat hazırlanmalı, psikolojik yönden göreve motive olmalıdır.

19)Görev hitamı rapor yazılır veya rapor defteri doldurulur.

4.3- PARA VE DEĞERLİ EŞYALAR NAKİL VE ULAŞTIRMA HİZMETİ

“Nakil hizmetleri, para, değerli eşya veya diğer malzemelerin taşınması için özel güvenlik görevlileri tarafından yapılan bir hizmettir. Nakil hizmetlerinde zırhlı araç kullanılabileceği gibi yakın koruma, eğitilmiş köpek ve eskort da kullanılabilir.” (57). “Bu hizmetler yapılırken kamu alanları kullanılabilir ve genellikle silahlı ifa edilir. Silahlı olarak bu hizmetleri yapmak için onay alınması gerekmektedir. Ayrıca zırhlı araçlarda kurşun geçirmez yelek, gaz maskesi gibi materyaller bulunur.” (85)

Ülkemizde çoğu bankanın kıymet nakilleri zırhlı araçlarla özel güvenlik görevlilerince yapılmaktadır. Başta Merkez Bankası olmak üzere bazı bankalar kıymet nakilleri sırasında polisten eskort hizmeti ve personel talep etmektedir.

“Son yıllarda hava meydanları, deniz limanları gibi yerlerde artan terör saldırıları özel güvenlik hizmetlerine duyulan önemi daha da ortaya koymuştur. Liman ve havaalanlarında özel güvenlik hizmetlerinin daha etkin yapılması yanında özel güvenlik hizmetlerinden farklı sektörlere de ihtiyaç duyulmaktadır.” (86)

5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 33. Maddesinin 3. Fıkrasında (Değişik fıkra: RG-26/9/2009-27358); “Havalimanı ve havaalanlarında istihdam edilecek özel güvenlik görevlileri Sivil Havacılık Güvenliği ile Uyuşturucu Madde Bilgileri derslerini, deniz limanlarında istihdam edilecek özel güvenlik görevlileri, ISPS Kod. çerçevesinde Deniz Limanı Güvenliği ve Uyuşturucu Madde Bilgileri derslerini, almak zorundadır.” Denmektedir.

Havalimanı, liman ve sınır kapılarında görevlendirilen özel güvenlik görevlileri 25.07.1997 tarih ve 97/9707 sayılı Sivil Hava Meydanları, Limanlar Ve Sınır Kapılarında Güvenliğin Sağlanması, Görev Ve Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Yönetmeliğe uygun olarak hizmet verirler. Havalimanı, liman ve sınır kapılarının güvenliğinden o ilin valisi sorumludur. 97/9707 sayılı yönetmeliğin 1. Maddesinde; “Bu Yönetmelik, sivil hava meydanlarında, limanlarda ve sınır kapılarında güvenlik ve diğer hizmetlerin tek otoritenin yönetimi altında düzenli, sürekli ve etkin bir biçimde yerine getirilmesi, sivil hava meydanlarında Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü (ICAO) ve Avrupa Sivil Havacılık Konferansı (ECAC) tarafından belirlenen güvenlik önlemlerinin

alınması, sivil hava meydanları, limanlar ve sınır kapılarında görevli kuruluşlar arasında koordinasyon ve işbirliğinin sağlanmasında mülki idare amirlerinin görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesi amacıyla hazırlanmıştır.” denmektedir.

4.4- DANIŞMANLIK HİZMETİ

“Güvenlik danışmanları bireylere ya da şirketlere kendi mal varlıklarını veya şahısları korumak için tavsiyeler vermekte ve önerilerde bulunmaktadır. Değerli mallarını korumak isteyen veya riskleri azaltmak için bilgi talep eden birçok firma polis yerine bu konuda uzmanlaşmış özel güvenlik sektörüne başvurmaktadır. Her meslekte olduğu gibi, burada da bir grup uzman görev yapmakta ve bilgilerini ücret karşılığında satmaktadır. Genel olarak bu kişilere "Güvenlik danışmanı" denilmektedir.” (87)

Güvenlik danışma hizmetleri iki alanda verilmektedir. Birincisi kişisel güvenlik danışmanlığı, ikincisi ise kurumsal güvenlik danışmanlığıdır.

4.4.1- KİŞİSEL GÜVENLİK DANIŞMANLIĞI

“Kişisel güvenlik danışmanlığı evde, işyerinde, okulda, hastanede, seyahatlerde, otomobil kullanırken, , telefonla görüşürken, alışveriş yaparken gibi daha birçok alanda alınacak pratik güvenlik tedbirlerini içermektedir. Hırsızlık, kapkaç, soygun, adam kaçırmaya, gasp, cinsel saldırılar, şiddet gibi olaylardan korunma yöntemleri tavsiyeler şeklinde müşterilere iletilmektedir.” (77)

4.4.2- KURUMSAL GÜVENLİK DANIŞMANLIĞI

“Sanayi tesisleri, binalar, konutlar, siteler, limanlar gibi daha birçok alanda meydana gelebilecek riskleri en aza indirmek veya mevcut tedbirleri revize etmek amacıyla sunulan bir hizmettir. Muhtemel saldırı, sabotaj, hırsızlık, yangın, tabii afetler gibi daha birçok risklere karşı prosedürler oluşturulmaktadır.” (59)

- 1) Güvenlik Risk Analizi
- 2) Güvenlik Planlarının Oluşturulması
 - a) Koruma ve Tahliye Planı
 - b) Sabotaj ve Sabotajlara Karşı Koyma Planı
 - c) Soygun ve Hırsızlıkları Önleme ve Müdahale Planı
 - d) Yangın Planı
 - e) Toplantı, Gösteri Yürüyüşü Müdahale Planı
 - f) İşgören Arası Çatışmalara Karşı Müdahale Harekat Planı
 - g) Diğer Acil Durum Planları ve Prosedürleri
- 3) Güvenlik Sisteminin Tesisi

- a) Personel Güvenliği
- b) Tesis Güvenliği
- c) İş Güvenliği ve İş Sağlığı
- d) Bilgi Güvenliği
- e) Network ve Ağ Güvenliği
- f) Gıda ve Hijyen Güvenliği
- g) Evrak Güvenliği
- h) Yönetim Güvenliği
- i) İletişim Güvenliği
- j) Operasyon Güvenliği

4.5- ARAŞTIRMA (DEDEKTİFLİK) HİZMETİ

1994 yılında hazırlanan ancak kanunlaşmayan Özel Dedektiflik Yasa Tasarısı'nın 5. maddesinde özel dedektifin tanımı yapılmıştı. Buna göre özel dedektif; “gerçek ve tüzelkişiler adına, talep edilen konu ile sınırlı olarak mevcut kanunlar çerçevesinde her türlü bilgileri toplayıp değerlendiren, araştırma ve inceleme yapan gerçek ve tüzelkişilere karşı, her türlü tecavüzleri engelleyen veya defeden, kuruluş, bina, mal ve eşyanın korunmasını sağlayan, bu görevleri sırasında bir suçta muttali olduğunda ilgilileri haberdar eden, bu arada suç kanıtlarının kaybolmamasını sağlayan ve bu Kanunla verilen sınırlı yetkileri kullanan görevlidir.” denmektedir. (88)

Ülkemizde kanuni bir karşılığı olmamasına rağmen bu tür hizmetlerin verildiğini biliyoruz. Evden, okuldan kaçan çocukların takibi, eşlerin birbirini izletmesi, evlenmek istenilen kişilerin araştırılması, kayıp veya çalıntı eşya ve araçların araştırılması gibi hizmetler araştırma hizmetlerinden bazılarıdır.

4.6- GÜVENLİK TEKNOLOJİSİ SAĞLAMA VE ALARM - SİSTEM CEVAP MERKEZİ HİZMETİ

“Güvenlik hizmetlerinin daha verimli bir şekilde ifa edilebilmesi için teknolojik donanımlara, elektronik cihazlara ve ekipmanlara ihtiyaç vardır. Bu cihazların kamu güvenlik örgütlerince sürekli değişen teknolojiye paralel olarak takip edilmesi, bakım onarımının yapılması devlete ek külfet getirmektedir. Tüm bu hizmetleri devletin tek başına yapması yerine damlaya damlaya göl olur misali her kurumun kendi çapında bu hizmeti vermesi devletten büyük bir yükü kaldıracaktır.” (89)

“Alarm sistemleri korunması gereken yere ve bölgeye alarm cihazları yerleştirerek bölgenin güvenliğini sağlamaya yönelik önleyici tedbirler arasındadır. Alarm cihazları özel bir merkezi alarm tablosu vasıtasıyla takip ve idare edilir.” (90)

“Bazı durumlarda santral alarm sistemleri olay yerine özel güvenlik görevlileri göndermek yerine, olaya polis merkezlerince el konulmasını sağlamaktadır. Genellikle alarm aktarıcı sitemlerle polis uyarılmakta, böylece polisin olaya el koyması gerçekleştirilirken bir özel güvenlik görevlisi de bölgeye gönderilmektedir. Alarm sistemlerinin en büyük sakıncası hâlâ yanlış alarm sayısının oldukça yüksek olmasıdır. Bu nedenle polis, polis merkezlerine direkt bağlantı yapılmasını istememektedir. Eğer santral sistem operatörleri polise haber vermeden önce alarmın doğruluğunu kontrol etme inisiyatifine sahip olursa bir dereceye kadar polise intikal eden yanlış alarm sayısı azaltılabilir. Nitekim Hollanda'da özel güvenlik şirketi NASEC, hırsız alarmına direkt olarak bağlanmıştır. Polis ise gerçekten binaya birisi girdiğinde çağrılmaktadır. Aynı şekilde Yeni Zelanda polisi alarma karşı ilk sorumluluğu üzerinden atmıştır.” (91)

5- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN YETKİLERİ

Yetkinin kelime anlamına ilişkin bazı tanımlar yapılmıştır. Bunlardan bazılarını bakacak olursak;

Yetki; bir işe karışma, bir işi yapma veya bir harekette bulunmaya hakkı olmaya denir. (28) Hukuksal açıdan yetki, hukuk normlarının yapılmasını istediği hizmetleri yapabilme kudretidir. (29) Yetki Anayasa ve kanunlardan kaynaklanır ve sınırı vardır. (28)

“Kanun tüzük ve yönetmeliklerde yapılması istenilen hizmetleri yapabilme gücüdür.” (41)

“Yetki her şeyden önce geneldir. Kişilik dışıdır, devredilebilir, ancak kanunda aksine bir kayıt olmamalıdır. Kişi statüden çıkınca artık o yetkiyi kullanamaz. Yetkiyi alan, o yetkisini gerektiğinde kullanmak zorundadır. Yetkiyi kullanmamak, yanlış kullanmak kullananlar açısından suç teşkil eder. Yetkinin kullanılmasında kanunların tayin ve tespit ettiği sınırlar içerisinde kamu yararı ve kamu güvenliği gereklidir ve hiç kimse yetkiyi kendi çıkarları için kullanamaz.” (92)

5188 sayılı kanunun 7. maddesinde özel güvenlik görevlilerinin yetkileri maddeler halinde belirtilmiştir. Buna göre;

“Özel Güvenlik Personelinin yetkileri şunlardır:

1) Koruma ve güvenliğini sağladıkları alanlara girmek isteyenleri duyarlı kapıdan geçirebilir, bu kişilerin üstlerini dedektörle arayabilir, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirebilir.

2) Toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde kişilere kimlik sorar, duyarlı kapıdan geçirir, bu kişilerin üstlerini dedektörle arar, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirir.

3) 1412 sayılı CMUK'un 127 nci maddesine göre (4.12.2004 tarihinde kabul edilen ve 1 Haziran 2005 de yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'nın denk düşen 90.maddesine göre) yakalama ve yakalama nedeniyle orantılı arama yapar.

4) Görev alanında, haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunan kişileri yakalar ve arar.

5) Yangın, deprem gibi tabii afet durumlarında ve imdat istenmesi halinde görev alanındaki işyeri ve konutlara girer.

6) Hava meydanı, liman, gar, istasyon ve terminal gibi toplu ulaşım tesislerinde kimlik sorar, kişileri duyarlı kapıdan geçirir, bu kişilerin üstlerini dedektörle arar, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirir.

7) Genel kolluk kuvvetlerine derhal bildirmek şartıyla, aramalar sırasında suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da suç teşkil etmemekle birlikte tehlike doğurabilecek eşyayı emanete alır. Terk edilmiş ve bulunmuş eşyayı emanete alır.

8) Kişinin vücudu veya sağlığı bakımından mevcut bir tehlikeden korunması amacıyla yakalama yapar.

9) Olay yerini ve delilleri korur, bu amaçla CMUK'un 157.maddesine göre (4.12.2004 tarihinde kabul edilen ve 1 Haziran 2005 de yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK'nın denk düşen 168.maddesine göre) yakalama yapar.

10)TMK'nın 981 inci maddesine, BK'nın 52 nci maddesine, TCK'nın 49 uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) ve (2) numaralı bentlerine göre zor kullanır.” Denmektedir.

5188 sayılı kanunun 9. maddesinin 1. fıkrasında; “Bu görevliler 7 nci maddede sayılan yetkileri sadece görevli oldukları süre içinde ve görev alanlarında kullanabilirler.” denmektedir. Yani görev alanı dışında özel güvenlik görevlilerine tanınan yetkilerin kullanılamayacağı belirtilmiştir. Ayrıca aynı kanunun 12. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında; “Özel güvenlik görevlilerine valilikçe kimlik kartı verilir. Kimlik kartında görevlinin adı ve soyadı ile silahlı ya da silahsız olduğu belirtilir. Kimlik kartı görev alanı ve süresi içerisinde herkes tarafından görülebilecek şekilde yakaya takılır. Üzerinde kimlik kartı olmayan özel güvenlik görevlileri Kanunun 7 nci maddesinde sayılan yetkileri kullanamazlar.” denmektedir. Bu da özel güvenlik görevlilerinin kendilerine verilen yetkileri kullanabilmeleri için kendilerine verilen özel güvenlik kimlik kartlarını yakalarına takmaları gerektiğini göstermektedir.

Özel güvenlik görevlilerinin yetkilerini; durdurma, kimlik sorma, önleyici arama yapma, emanete alma, yakalama, zor kullanma ile silah taşıma ve kullanma yetkisi olarak yedi başlık altında inceleyeceğiz.

5.1- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN DURDURMA YETKİSİ

Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı kanunda belirtilen yetkileri kullanırken görev alanı içinde olmak kaydı ile makul şüphe olması durumunda polise tanınan durdurma yetkisini kullanabilir. Durdurduğu kişilere makul şüpheyi giderecek sorular sorabilir.

5.2- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN KİMLİK SORMA YETKİSİ

“Kimlik kişiliğe taalluk eden unsurların durum ve şanların tümünü gösteren, yani şahısları ayıran niteliklerdir.” (31)

“Özel Güvenlik Görevlilerinin ana görevini oluşturan önleyici yetkilerinin arasında temel hak ve özgürlüklere en az müdahale edici mahiyette olanı kimlik sorma yetkisidir. Önleyici mahiyetteki kimlik sorma yetkisinin, şüphenin doğması ve yoğunlaşması ile adli nitelikli yakalama, elkoyma ve hatta kimlik tesbitine kadar gidebilecek süreci başlatması mümkündür.” (60)

Özel güvenlik görevlisinin kimlik sorma yetkisi 5188 sayılı kanunun 7/b ve 7/f maddelerinde düzenlenmiştir. Buna göre 7/b’de; “Toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini dedektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.” 7/f’de ise; “Hava meydanı, liman, gar, istasyon ve terminal gibi toplu ulaşım tesislerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini dedektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme.” Den bahsedilir. Buradan da anlaşılacağı üzere özel güvenlik görevlisi toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri, cenaze ve düğün törenleri ile hava meydanı, liman, gar, terminal gibi yerlerde şahıslara kimlik sorma yetkisine sahiptir.

Özel güvenlik görevlilerinin kimlik sorma yetkisinin kullanılması da diğer tüm yetkilerinde olduğu gibi üç ön şartın bir arada bulunmasına bağlıdır. Bu şartlar kanunun 9. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen görevli oldukları sürede ve görev alanı içinde olması ile kanunun 12. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında belirtilen özel güvenlik kimlik kartlarının yakada takılı olmasıdır. Özel güvenlik görevlisi bu şartlara uymadan kimlik sorma yetkisine haiz değildir.

“Kimlik kontrolünde güvenli mesafede durularak bilgiler teyit edilir, resim- mühür kontrolü yapılır. Kimlik ibraz edilmediğinde öncelikle araştırılmalı, makul şüphe değerlendirilmelidir. Sahte kimlik durumunda Resmi Evrakta Sahtecilik Suçu işlendiğinden kişi yakalanır ve genel kolluğa teslim edilir. Kimlik bilgilerini doğru vermediği ve başkasının kimlik bilgilerini verdiği taktirde İftira Suçu işlendiğinden şikayet varsa yine şahıs yakalanır ve genel kolluğa teslim edilir. Şahıs kimlik bilgilerini bilerek vermiyorsa bu suç değildir ancak makul şüphe değerlendirilmeli, kabahatler kanununa göre işlem yapılması için genel kolluğa haber verilmelidir.” (51)

“Kimlik sorma yetkisi ile kimlik tespit yetkisi ayrı şeylerdir. Zira kimlik tespitinde daha sonraki koruma ve güvenlik amaçlı tedbirler için ilgili kişinin kayıtlara alınması söz konusu olduğu halde kimlik sormada kayıtlara alınması söz konusu değildir. Bu bağlamda özel güvenlik görevlilerinin kimlik sorma yetkisi vardır, fakat kimlik tesbit etme yetkisi yoktur.” (31)

“Yasalarımızda kimlik taşımamanın suç olduğuna ilişkin bir kural bulunmamaktadır. 2559 sayılı Yasa'nın 4. maddesi uyarınca polisin kimlik sormasının nedeni, ilgilinin kimlik taşıyıp taşımadığını saptamak değil, davranışlarının kuşku uyandırması nedeniyle aranan kişilerden olup olmadığını tespittir. Kişinin kimliğini kanıtlayamaması, bu konudaki kuşkuyu pekiştiren bir öge niteliğindedir.”(93)

5.3- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN ÖNLEYİCİ ARAMA YAPMA YETKİSİ

Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliğinin 19. maddesinde önleme aramasının tanımı yapılmıştır. Buna göre; "Millî güvenlik ve kamu düzeninin, genel sağlık ve genel ahlâkın veya başkalarının hak ve hürriyetlerinin korunması, Suç işlenmesinin önlenmesi,

Taşınması veya bulundurulması yasak olan her türlü silâh, patlayıcı madde veya eşyanın tespiti, amacıyla, hâkim kararı veya gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde mülkî âmirin yazılı emriyle ikinci fıkrafta belirtilen yerlerde, kişilerin üstlerinde, aracında, özel kâğıtlarında ve eşyasında yapılan arama işlemidir..." denilmektedir.

“Arama saklanan sanığın ve suç belgelerinin elde edilmesi için bir kimsenin evinde, iş yerinde, üzerinde veya eşyasında yapılan araştırma işlemidir.” (30)

Özel güvenlik görevlilerinin arama yetkileri 5188 sayılı kanunun 7. maddesinin a, b, d, f ve g bentlerinde belirtilmiştir. Buna göre özel güvenlik görevlileri;

Koruma ve güvenliğini sağladıkları alanlara girmek isteyenleri duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirmek suretiyle ararlar. (ÖGHK, md.7/a)

Toplantı, konser, spor müsabakası, sahne gösterileri ve benzeri etkinlikler ile cenaze ve düğün törenlerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme (ÖGHK, md.7/b)

Görev alanında, haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunan kişileri yakalama ve arama (ÖGHK, md.7/d)

Hava meydanı, liman, gar, istasyon ve terminal gibi toplu ulaşım tesislerinde kimlik sorma, duyarlı kapıdan geçirme, bu kişilerin üstlerini detektörle arama, eşyaları X-ray cihazından veya benzeri güvenlik sistemlerinden geçirme (ÖGHK, md.7/f)

Genel kolluk kuvvetlerine derhal bildirmek şartıyla, aramalar sırasında suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da suç teşkil etmemekle birlikte tehlike doğurabilecek eşyayı emanete alma yetkilerine sahiptir (ÖGHK, md.7/g)

Ayrıca Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 14. maddesinde; “Görev alanında, can ve mal güvenliğinin ve kamu düzeninin sağlanması, suç işlenmesinin önlenmesi, taşınması veya bulundurulması yasaklanmış her türlü silah, patlayıcı madde veya eşyanın tespit edilmesi amacıyla detektörle, x-ray cihazından geçirerek veya Kanunda belirtilen durumlarda gerektiğinde üst araması yapılabilir. Kamuya açık alanlarda üst araması, 24/5/2003 tarihli ve 25117 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Adli ve Önleme Aramaları Yönetmeliği hükümlerine göre yapılır. Bu alanlarda özel güvenlik görevlilerince yapılacak üst araması genel kolluğun gözetim ve denetiminde yapılır. Arama sırasında yakalanan kişiler veya el konulan madde ve cisimler, yasal işlemi yapılmak üzere bir tutanakla genel kolluğa teslim edilir. Arama kişinin aynı cinsiyetindeki görevli tarafından yapılır.” denilmektedir.

Maddeden de anlaşılacağı üzere üst aramasında cinsiyet ayırımına gidilmiş, üstü aranan kişi ile özel güvenlik görevlisinin aynı cinsten olması gerektiği belirtilmiştir.

5.4- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN EMANETE ALMA (ZAPT ETME VE EL KOYMA) YETKİSİ

“Bir mal veya eşya üzerinde zilyede ait tasarruf yetkisinin kamu gücü kullanılarak kaldırılmasıdır.” (60)

“Hukukumuzda iki türlü el koyma mevcuttur.” (60)

Adli El koyma; suç delili olan ve müsadereye konu olan bir mal veya eşya üzerinde zilyede ait tasarruf yetkisinin kamu gücü kullanılarak veya kişinin rızası ile geçici olarak kaldırılmasıdır.

Önleme El Koyması; henüz suç işlenmeden önce tehlikenin ortadan kaldırılması amacıyla aramanın şartlarının gerçekleşmesi durumunda, arama neticesi elde edilen eşyaya el konulmasıdır. Özel kolluğun önleme amacıyla elkoyma yetkisine sahip olabilmesi için yasal bir yetkiye sahip olması ya da suça ilişkin adli işlerle görevlendirilmiş olması gerekir.

“Özel güvenlik görevlileri üç halde el koyma yetkisine sahiptir.” (60)

- Bir tehlikenin ya da suçun önlenmesi amacıyla bazı eşya ve aletlerin görev alanına girmesini önleyip onları hapsedebilir.
- Bir suçun delili olan eşyayı, bulundurulması, taşınması suç olan eşyayı zaptedebilir.
- Terk edilmiş veya bulunmuş eşyayı zaptedebilir.

Özel Güvenlik Görevlilerinin el koyma yetkisi 5188 sayılı kanunun 7 maddesinin (g) ve (h) bentlerinde düzenlenmiştir. Kanunun 7/g maddesinde; “Genel kolluk kuvvetlerine derhal bildirmek şartıyla, aramalar sırasında suç teşkil eden veya delil olabilecek ya da suç teşkil etmemekle birlikte tehlike doğurabilecek eşyayı emanete alma yetkilerine sahiptir.” denmektedir. 7/h maddesinde ise; “Terk edilmiş ve bulunmuş eşyayı emanete alma yetkileri bulunmaktadır.” denmektedir.

5.5- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN YAKALAMA YETKİSİ

Yakalama, Gözaltına Alma ve İfade Alma Yönetmeliği'nin 4. maddesinde bulunan tanımlar bölümünde yakalamanın tanımı yapılmıştır. buna göre yakalama; “Kamu güvenliğine, kamu düzenine veya kişinin vücut veya hayatına yönelik var olan bir tehlikenin giderilmesi için denetim altına alınması gereken veya suç işlediği yönünde hakkında kuvvetli iz, eser, emare ve delil bulunan kişinin gözaltına veya muhafaza altına alma işlemlerinden önce özgürlüğünün geçici olarak ve fiilen kısıtlanarak denetim altına alınmasını ifade eder.” denmektedir.

“Önleme yakalaması, "Kişinin vücudu veya hayatı bakımından mevcut bir tehlikeden korunması için gerekli ise, o kişinin özgürlüğünün kısıtlanmasıdır.” (94)

Özel güvenlik görevlilerine yakalama yetkileri 5188 sayılı kanununun 7. maddesinin c, d, ı ve j bentlerinde belirtilmiştir. Kanunun 7/c maddesinde; “CMK'nın 90.

Maddesine göre yakalama” denmektedir. Özel güvenlik görevlilerinin yakalama yetkisi 5271 sayılı CMK’nın 90. Maddesinin ilk üç fıkrasında belirtilmiştir. Buna göre;

1) Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

a) Kişiye suçu işlerken rastlanması.

b) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması.

2) Kolluk görevlileri, tutuklama kararı veya yakalama emri düzenlenmesini gerektiren ve gecikmesinde sakınca bulunan hâllerde; cumhuriyet savcısına veya âmirlerine derhâl başvurma olanağı bulunmadığı takdirde, yakalama yetkisine sahiptirler.

3) Soruşturma ve kovuşturması şikâyete bağlı olmakla birlikte, çocuklara, beden veya akıl hastalığı, malûllük veya güçsüzlükleri nedeniyle kendilerini idareden aciz bulunanlara karşı işlenen suçüstü hallerinde kişinin yakalanması şikâyete bağlı değildir.” denmektedir.

5188 sayılı kanunun 7/d maddesinde; “Görev alanında, haklarında yakalama, tutuklama veya mahkûmiyet kararı bulunan kişileri yakalama ve arama”, 7/ı maddesinde “Kişinin vücudu veya sağlığı bakımından mevcut bir tehlikeden korunması amacıyla yakalama” 7/j maddesinde ise; “Olay yerini ve delilleri koruma, bu amaçla Ceza Muhakemesi Kanununun 168 inci maddesine göre yakalama” denmektedir. CMK madde 168 de ise; “Olay yerinde görevine ait işlemlere başlayan adli kolluk görevlisi, bunların yapılmasına engel olan veya yetkisi içinde aldığı tedbirlere aykırı davranan kişileri, işlemler sonuçlanıncaya kadar ve gerektiğinde zor kullanarak bundan men eder.” denmektedir.

“Kolluk kuvvetleri için yakalamadaki amaç yakalanan kişiyi muhafaza altına alarak suç işlemesine veya kendisine karşı suç işlenmesine engel olabileceği gibi, suç işleyen bir kişiyi yakalayarak mahkeme önüne çıkarmak olabilir. Bu durumda yakalama, önleme (muhafaza altına alma) amaçlı ve adli amaçlı olmak üzere ikiye ayrılır.” (95)

“Önleme yakalaması, kişinin vücudu veya hayatı bakımından mevcut bir tehlikeden korunması için gerekli olduğu durumlarda o kişinin özgürlüğünün kısıtlanmasıdır.” (60)

Adli yakalama ise “Tutuklamanın mümkün kılınması ve dolayısı ile ceza muhakemesinin selametle ve emniyetle yapılabilmesi gayesi ile ve henüz bir tutuklama kararı ve dolayısı ile müzekkeresi verilmeden önce, sanığın kişi hürriyetinin kaldırılmasıdır.” (96)

5.6- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN ZOR KULLANMA YETKİSİ

“Zor kullanma; kademeli bir şekilde artan maddi gücün uygulanmasıdır.” (28)

“Güvenlik hizmeti ve görevi genelde zor kullanmayı gerektiren bir faaliyettir. Yani kuvvete dayanan bir iş veya meslektir. Bu nedenle genel kollukta olduğu gibi belirli durum ve koşullarda özel güvenlik görevlisine "zor kullanma yetkisi"nin verilmesi normaldir. Aslında bu, bazı temel hakların güvence altına alınması bakımından da önemlidir.” (72)

“Özel Güvenlik Görevlilerine tanınan bu yetki, diğer yetkilerde olduğu gibi yer ve zaman bakımından sınırlandırılmıştır. Yer bakımından, görevli olduğu işletme, yer, bina ile sınırlıdır. Bu bakımından yetki alanı genel kolluk ile kıyaslanamayacak kadar küçük ve sınırlı bir alanı kapsamaktadır. Zaman bakımından da yetkileri fiilen görevli olduğu süre ile sınırlıdır. Süresinin sonunda bu sıfatından dolayı zor kullanma yetkisini kullanamaz.” (60)

Polisin zor kullanma yetkisi PVSK Madde 16 (Değişik madde: 02/06/2007-5681 S.K./4.mad)’da düzenlenmiştir. Bu maddenin 1. Fıkrasında; “Polis, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direnişi kırmak amacıyla ve kıracak ölçüde zor kullanmaya yetkilidir.” denmektedir.

Özel güvenlik görevlilerinin zor kullanma yetkileri 5188 sayılı ÖGHK'nın 7. maddesinin k bendinde belirtilmiştir. Buna göre özel güvenlik görevlileri;

“Türk Medeni Kanununun 981 inci maddesine, Borçlar Kanununun 52 nci maddesine, Türk Ceza Kanununun 24 ve 25 inci maddelerine göre zor kullanma” yetkisine sahiptir.

Türk Medeni Kanunun 981. maddesinde; “Zilyet, her türlü gasp veya saldırıyı kuvvet kullanarak defedebilir.” (MK, md.981/1)

"Zilyet, rızası dışında kendisinden alınan şeyi taşınmazlarda el koyanı kovarak, taşınırlarda ise eylem sırasında veya kaçarken yakalananın elinden alarak zilyetliğini koruyabilir. Ancak, zilyet durumun haklı göstermediği derecede kuvvet kullanmaktan kaçınmak zorundadır." (MK, md.981/2) denmektedir.

5188 sayı kanunun 7/k maddesinde zor kullanma konusunda özel güvenlik görevlilerinin yetkilerinden bahsedilirken Borçlar Kanununun 52. maddesine atıfta bulunulmuştur. 818 sayılı Borçlar Kanunu 1926 yılında yürürlüğe girmiş, 2011 yılında 6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun yürürlüğe girmesiyle yürürlükten kaldırılmıştır. Ancak 5188 sayılı kanunun 7/k maddesinde atıf yapıldığından eski kanuna göre değerlendirme yapacağız.

818 Sayılı Borçlar Kanunu (Eski) madde 52’de;

"Meşru müdafaa halinde mütecevizin şahsına veya mallarına yapılan zarardan dolayı tazminat lazım gelmez." (BK, md.52/1)

“Kendisini veya diğerini zarardan yahut derhal vuku bulacak bir tehlikeden vikaye için başkasının mallarına hâlel iras eden kimsenin borçlu olduğu tazminat miktarını hâkim, hakkaniyete tevfikân tayin eder.” (BK, md.52/2)

"Kendi hakkını korumak için zor kullanan kimse hal ve mevkiâ nazaran zamanında hükümetin müdahalesi temin edilemediği yahut hakkının ziyana uğramasını yahut hakkının kullanılması hususunun pek çok müşkül olmasını menî için başka vasıtalar mevcut olmadığı takdirde, bir günâ tazminat itasiyle mükellef olmaz." (BK, Md.52/3) denmektedir.

Türk Ceza Kanununun 24. maddesinde ;

“Kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmez. (TCK Md. 24/1)

Yetkili bir merciden verilip, yerine getirilmesi görev gereği zorunlu olan bir emri uygulayan sorumlu olmaz.(TCK Md. 24/2)

Konusu suç teşkil eden emir hiçbir surette yerine getirilemez. Aksi takdirde yerine getiren ile emri veren sorumlu olur.(TCK Md. 24/3)

Emrin, hukuka uygunluğunun denetlenmesinin kanun tarafından engellendiği hallerde, yerine getirilmesinden emri veren sorumlu olur.” (TCK Md. 24/4) denmektedir.

Türk Ceza Kanununun 25. maddesinde ise;

“Gerek kendisine ve gerek başkasına ait bir hakka yönelmiş, gerçekleşen, gerçekleşmesi veya tekrarı muhakkak olan haksız bir saldırıyı o anda hal ve koşullara göre saldırı ile orantılı biçimde defetmek zorunluluğu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.(TCK Md. 25/1)

Gerek kendisine gerek başkasına ait bir hakka yönelik olup, bilerek neden olmadığı ve başka suretle korunmak olanağı bulunmayan ağır ve muhakkak bir tehlikeden kurtulmak veya başkasını kurtarmak zorunluluğu ile ve tehlikenin ağırlığı ile konu ve kullanılan vasıta arasında orantı bulunmak koşulu ile işlenen fiillerden dolayı faile ceza verilmez.” denmektedir. (TCK Md. 25/2)

“Özel güvenlik görevlisinin zor kullanmaya başvurmak durumunda kaldığı veya zor kullanabileceği haller dört başlık altında toplanabilir: (22)

- 1) Verdiği yasal emir ve yönlendirmelere uyulmaması,
- 2) Belirlenen yasal kural ve önlemlere uyulmaması,
- 3) Görev yapmasının engellenmesi ve
- 4) Karşı koyulması durumlarında.”

Ancak zor kullanmaya başvurduğu zaman bazı kurallara uyulması veya bazı koşulların aranması gerekir. Bunlar şöyle sayılabilir: (22)

1) Öncelikle hiç kimse istediği zaman ve şekilde zor kullanamaz. Diğer bir deyiş ile kuralsız olarak zor kullanma yoluna gidilemez, gerekli koşulların oluşması gerekir.

2) Zor kullanmaya karar vermesi ve bunun için gereken koşulların varlığı halinde ayrıca kişilerin rızasının sorulmasına gerek yoktur.

3) Zor kullanmayı gerektiren hallerin ortaya çıkmasında görevlinin kendisi bir neden konumunda olmamalıdır.

4) Zor kullanma, kanunlara uygun olarak, bir görevin yerine getirilmesi amacıyla olmalıdır. Görev dışı, kişisel bir amaç için ve kanunsuz olmamalıdır.

5) Zor kullanmak için "zorunlu" kalınmış olmalıdır. "Zorunluluk", olaya karışmak, olaya karışanların kaçmasını önlemek ve yakalamak, suç kanıtlarını korumak vs. için, diğer bütün

yetkilerin kullanıldığını, bütün yolların denendiğini ve zor kullanmaktan başka bir çözümün olmadığını anlatır.

6) Zor kullanmanın niteliği ve derecesi durumun şiddeti ile orantılı olmalı ve karşılaşılan karşı koyma ya da saldırıya göre değişmelidir. Burada anlatılmak istenilen şey, ortaya gelen olayın ve olay çıkaranların başvurduğu şiddetin boyutları dikkate alınarak bir zor kullanma yolunun seçilmesidir.

7) Son olarak kullanılacak kuvvetin türü kademeli olarak arttırılmalıdır. Kuvvet sıra ile bedeni güç, maddi güç, araç, gereç ve silah kullanma şeklinde olabilir. Dolayısıyla duruma göre uygun şiddette bir kuvvet türü saptanmalıdır.

8) Özel güvenlik görevlisi kendi yetkilerini ve bunların yasal sınırlarını bilmesi gerekmekte, halkın onaylamayacağı uygulamalarda bulunmaktan uzak durmasının sağlanacağı önlemler önem taşımaktadır. Bütün güvenlik kuruluşları, halkın emniyet ve güven içinde yaşaması için çalıştığına göre, hizmetten yararlanan herkesin özel güvenlik görevlileri, kendi karar ve uygulamalarına katılması ve taraftar olmasını sağlayacak biçimde hareket etmesi gerekir.

Ayrıca 5188 sayılı kanunun 9. maddesinin 3. fıkrasında; “Zor kullanma ve yakalama yetkilerinin kullanılmasını gerektiren olaylar en seri vasıta ile yetkili genel kolluğa bildirilir; yakalanan kişi ve zapt edilen eşya genel kolluğa teslim edilir.” denmektedir.

5.7- ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNİN SİLAH TAŞIMA VE KULLANMA YETKİSİ

“Silah kullanma yetkisi, başka çarenin kalmadığı, yani saldırı, mukavemet veya kaçma vs. gibi bir fiilin önüne geçmenin başka yol ile mümkün olmaması halinde kullanılmalı ve şahsın ölü olarak ele geçirilmesinden ziyade yakalanmasını sağlamak ya da saldırıyı bertaraf etmek amacıyla olmalıdır.” (22)

5188 sayılı kanunda özel güvenlik görevlilerinin silah kullanma yetkisi ile ilgili olarak dolaylı bir düzenlemeye gidilirken silah bulundurma ve taşıma yetkisi kanunun 8. Maddesinde görev alanı 9. Maddesinde belirtilmiş, kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 24,25,26,27,28,29 ve 30. maddelerinde ise ayrıntılı olarak düzenlenmiştir:

5188 sayılı kanunun 8. maddesinde; “Hangi koruma ve güvenlik hizmeti için ne miktar ve özellikte ateşli silah bulundurulabileceği komisyon tarafından belirlenir.”(ÖGHK Md. 8/1)

“Ancak eğitim ve öğretim kurumlarında, sağlık tesislerinde, talih oyunları işletmelerinde, içkili yerlerde silahlı özel güvenlik görevlisi çalıştırılmasına izin verilmez. Özel güvenlik görevlileri, özel toplantılarda, spor müsabakalarında, sahne gösterileri ve benzeri etkinliklerde silahlı olarak görev yapamazlar.”(ÖGHK Md. 8/2)

“Koruma ve güvenlik hizmetinde kullanılacak silah ve teçhizat, ilgili kişi veya kuruluş tarafından temin edilir. Özel güvenlik şirketleri ateşli silah alamaz ve bulunduramazlar. Ancak özel güvenlik şirketlerine, para ve değerli eşya nakli, geçici süreli koruma ve güvenlik hizmetlerinde kullanılmak üzere, özel güvenlik eğitimi veren kurumlara, silah eğitiminde kullanılmak üzere, komisyonun kararı ve valinin onayı ile silah alma, kullanma ve taşıma izni verilebilir.”(ÖGHK Md. 8/3) denmektedir.

Aynı kanunun 9. Maddesinde ise; “Bu görevliler 7 nci maddede sayılan yetkileri sadece görevli oldukları süre içinde ve görev alanlarında kullanabilirler.”(ÖGHK Md. 9/1)

“Özel güvenlik görevlileri silahlarını görev alanı dışına çıkaramazlar. İşlenmiş bir suçun sanığı veya suç işleyeceğinden kuvvetle şüphe edilen kişinin takibi, dışarıdan yapılan saldırılara karşı tedbir alınması, para ve değerli eşya nakli, kişi koruma ve cenaze töreni gibi güzergah ifade eden durumlarda güzergah boyu görev alanı sayılır. Görev alanı, zorunlu hallerde Komisyon kararıyla genişletilebilir.”(ÖGHK Md. 9/2)

“Zor kullanma ve yakalama yetkilerinin kullanılmasını gerektiren olaylar en seri vasıtayla yetkili genel kolluğa bildirilir; yakalanan kişi ve zapt edilen eşya genel kolluğa teslim edilir.”(ÖGHK Md. 9/3) denmektedir.

“Genel olarak silah kullanmada aranacak şartlar ve uyulacak kurallar şöyle sıralanmıştır.” (22)

- Öncelikle silah kullanma son çare olmalıdır. Yani başka her türlü yetki kullanılıp, her yol ve yöntem denenerek, kademeli güç kullanılıp yetersiz kalınmış ise silah kullanmak zorunda olunmalıdır.
- Ateş etme öldürmek amacıyla değil, yakalama ve kaçmayı önlemeye yetecek derecede olmalıdır. Örneğin eğer yetiyorsa havaya ateş ederek korkutmak gibi. Ayrıca, ateş etmeden önce mutlaka 'dur' uyarısı yapılmalıdır.
- Namlu ile ateş edilen kişi arasında üçüncü bir kişi bulunmamalıdır. Bu amaçla üçüncü kişilere zarar vermemek için, örneğin kalabalık yerlerde silah kullanmaktan kaçınılmalıdır.
- Kullanılan silah ve aletler özel güvenlik görevlisine kullanmak üzere verilen türden olmalıdır. Başka türlü araç kullananlar sorumluluktan kurtulamazlar.
- Toplu olarak yapılan müdahalelerde toplu kuvvetin başındaki amirin emri olmadan kendiliğinden ateş edilmemelidir. Burada yasal savunma gibi haller hariç tutulmalıdır.
- Son olarak elde olmayan bazı olaylara neden vermemek açısından silah ile belirli yerlere girmemek gerekir. Gösteri yapan kalabalığın arasına silahla girmek oldukça tehlikelidir.

Özel güvenlik görevlilerinin silah kullanabilmeleri için 15 saat teorik, 15 saat uygulama olmak üzere 30 saatlik silah bilgisi ve atış eğitimini başarıyla tamamlamış olması gerekmektedir. Ayrıca silahlı görev yapan özel güvenlik görevlilerinin kimlik kartlarında “silahlı” ibaresi bulunmalıdır.

6.4- ÖZEL GÜVENLİĞİN DENETLENMESİ

“Özel güvenlik sistemlerinin denetimi konusunda gelişmiş ülkelerde tartışmalar sürdürülmekte ve bu konuda çeşitli görüşler ortaya atılmaktadır. Bu görüşler genel olarak üç çerçevede toplanmaktadır.” (31)

Birinci olarak, otokontrol sistemi denilen özel güvenlik şirketlerinin kendi aralarına kuracakları komisyonlarla denetim ve kontrolünün sağlanmasıdır. Buna kendini düzenleme ve kontrol etmede denilebilir.

İkinci olarak, özel güvenlik şirketleri parlamento tarafından finansmanı sağlanan, kar amacı gütmeyen bir "Gözlem ve Tescil Komitesi" aracılığıyla düzenlenmesi ve kontrol edilmesidir.

Üçüncü görüşe göre ise, özel güvenlik konusu ile ilgili hukuki düzenlemeler ayrıntılı bir şekilde ele alınmalı, izin ve kontrol işlemleri İçişleri Bakanlığınca ya da bazı ülkelerde (Hollanda) olduğu gibi Adalet Bakanlığınca yerine getirilmelidir.

Ülkemizde özel güvenliğin denetlenmesi 5188 sayılı kanunda ve kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte belirtilmiştir. Buna göre özel güvenliğin denetlenmesini iç, dış ve yargı denetimi olarak ele alacağız.

6.1- ÖZEL GÜVENLİĞİN İÇ DENETİMİ

Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 17/07/2012 tarih ve 2012/71 sayılı Özel Güvenlik Hizmetleri Birleştirilmiş Genelgesi madde 5.1 de özel güvenlik kuruluşlarının hiyerarşik yapıları anlatılmıştır. Bu maddede; "Kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlarda, özel güvenlik hizmetinin yönetimi ve özel güvenlik görevlilerinin denetimi amacıyla, özel güvenlik birimlerinin iş hacmine ve personel sayısına göre yeteri kadar koruma ve güvenlik şefi, koruma ve güvenlik amiri ve koruma ve güvenlik müdürü kadroları oluşturulabilecektir. Bu görevliler koruma ve güvenlik hizmetlerinin aksatılmadan yürütülmesi için gerekli tedbirleri alacak ve tespit ettikleri eksiklikleri kurum yetkilisine bildirecektir. Koruma ve güvenlik müdürü, koruma güvenlik amiri ile koruma ve güvenlik şefi kurum yetkilisinin belirleyeceği birime bağlanabilecektir." denmektedir.

5188 sayılı Kanunda sorumluluk özel güvenlik izni verilen kişi ve kuruluşlara bırakılmıştır. 5188 sayılı Kanunun uygulamasına ilişkin yönetmeliğin 4. maddesinde düzenlenen tanımlar kısmında yönetici ve özel güvenlik görevlisinin tanımı yapılmıştır. Buna göre; "Yönetici: Özel güvenlik şirketlerinde ve alarm izleme merkezlerinde özel güvenlik görevlilerine emir ve komuta etme, alınacak güvenlik tedbirlerini, bunların yerini, sırasını ve zamanını belirleme ve değiştirme yetki ve sorumluluğuna sahip olan yöneticiler ile özel güvenlik eğitim kurumlarında eğitimden sorumlu olan yöneticileri, özel güvenlik görevlisi: Kanun kapsamında özel koruma ve güvenlik hizmetini yerine getirmek amacıyla istihdam edilen kişileri, ifade eder." denmektedir.

5188 sayılı kanun ve uygulanmasına ilişkin yönetmelik hükümlerine riayet edilmemesinden özel güvenlik iznini alan kişi ve kuruluşlar sorumlu tutulmuştur. Adli ve idari işlemler yaptırımlar sözkonusu kişi ve kuruluşlara uygulanmaktadır.

Bunun sonucunda kişi ve kuruluşların yöneticileri çalıştırdıkları özel güvenlik görevlilerinin düzenlemelere uygun davranıp davranmadıklarını kontrol etmektedirler.

5188 sayılı Kanun ve uygulamasına ilişkin yönetmelikte özel güvenlik görevlileri için disiplin kuralları belirtilmemiştir. Ancak Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 17/07/2012 tarih ve 2012/71 sayılı Özel Güvenlik Hizmetleri Birleştirilmiş Genelgesi madde 5.9. maddesinde "Kanununun 20. maddesi (c) bendinde belirtilen idari suçların haricinde, özel güvenlik görevlilerinin işleyecekleri disiplin suçlarında personelin çalıştığı kurumun mevzuatına ve İş Hukukuna göre işlem yapılacaktır." denmektedir.

6.2- ÖZEL GÜVENLİĞİN DIŞ DENETİMİ

Ülkemiz açısından Özel güvenlik hizmetlerinde denetim ile ilgili hususlar 5188 sayılı kanunun 22 ve 6. maddesi ile kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 43, 44, 45. maddelerinde düzenlenmiştir.

Kanunun 22. maddesinde;

“İçişleri Bakanlığı ve valilikler özel güvenlik hizmetleri kapsamında, özel güvenlik birimlerini, özel güvenlik şirketlerini ve özel güvenlik eğitimi veren kurumları denetlemeye yetkilidir. Denetimin mahiyeti, kapsamı, usul ve esasları yönetmelikle belirlenir.

Denetim sonucu tespit edilen eksikliklerin ilgili kişi, kurum, kuruluş ve şirketlerce verilen süre içinde giderilmesi zorunludur.

Amacı dışında faaliyet gösterdiği veya suç kaynağına dönüştüğü tespit edilen şirketlerin ve özel eğitim kurumlarının faaliyet izni iptal edilir. Bu şekilde faaliyet izni iptal edilen şirketlerin veya kurumların, kurucu ve yöneticileri, özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi veren kurumlarda kurucu ve yönetici olamazlar.” Denmektedir.

İçişleri Bakanlığı ve valiliklerin özel güvenlik kuruluşlarını denetleme yetkileri vardır. Yapılan denetimde görülen eksikliklerin giderilmesi için süre verilir. Belirtilen sürede eksikliklerin giderilememesi durumunda idari ve adli yaptırımlar uygulanır. Amacı dışında faaliyet gösteren ve faaliyetlerinin suça dönüştüğü anlaşılan özel güvenlik kuruluşlarının faaliyet izin belgeleri iptal edilir.

Kanunun 6. maddesinde ise;

“Mülki idare amirleri havalimanı, liman, gümrük, gar ve istasyon gibi yerler ile spor müsabakalarının, sahne gösterilerinin ve benzeri etkinliklerin yapıldığı yerlerdeki özel güvenlik tedbirlerini denetlemeye ve kamu güvenliğinin gerektirdiği hallerde ek önlemler aldirmaya yetkilidir.

Kamu güvenliğinin sağlanması yönünden 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ile vali ve kaymakamlara verilen yetkiler saklıdır. Bu yetkilerin kullanılması durumunda özel güvenlik birimi ve özel güvenlik personeli mülki idare amirinin ve genel kolluk amirinin emirlerini yerine getirmek zorundadır.” Denmektedir.

Ayrıca aynı doğrultuda Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik madde 13' de;

"Mülki idare amirleri, özel güvenlik uygulamasını ve özel güvenlik tedbirlerini halkın can ve mal güvenliğinin ve kamu hürriyetlerinin korunması amacıyla denetlemeye, özel güvenlik görevlilerinin yetkisini aşan uygulamaları kaldirmaya ve alınan güvenlik tedbirlerinin değiştirilmesini veya ilave tedbirler alınmasını istemeye yetkilidir. Spor müsabakalarında güvenliğin sağlanmasıyla ilgili olarak, 28/4/2004 tarihli ve 5149 sayılı Spor Müsabakalarında Şiddet ve Düzensizliğin Önlenmesine Dair Kanunun il ve ilçe spor güvenlik kurullarına tanıdığı yetkiler saklıdır.

Özel güvenlik görevlileri ve yöneticileri görev alanları içerisinde genel güvenliğin ve kamu düzeninin bozulduğu hallerde durumu hemen genel kolluğa bildirir.

Özel güvenlik kapsamında korunan ve güvenliği sağlanan yerlerde can ve mal güvenliğinin ciddi şekilde tehlikeye düştüğü veya düşeceği anlaşıldığında, mülki idare amirleri genel kolluğu görevlendirir. Bu durumda özel güvenlik görevlileri mülki idare amiri ve genel kolluk amirinin emrine girer.” Denmektedir.

Kanunun 6. ve yönetmeliğin 13. maddelerinde valinin özel güvenlik kuruluşları üzerindeki yetkilerinden bahsedilmektedir. Ayrıca gerektiğinde özel güvenlik görevlilerini genel kolluk amirinin emrine vererek olağanüstü durumlarda genel yönetimin üstünlüğü belirtilmiştir.

Yönetmeliğin altıncı bölümünde denetimden bahsedilmektedir. Yönetmeliğin 43, 44, 45 ve 46. maddeleri bu bölümdedir.

43. maddede; “Bakanlık ve valilikler, Kanun ve bu Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilip getirilmediğini, yasak uygulama ve davranışların bulunup bulunmadığını ve amaç dışında faaliyet gösterilip gösterilmediğini tespit etmek amacıyla, özel güvenlik şirketlerini, alarm izleme merkezlerini, özel güvenlik birimlerini ve özel eğitim kurumlarını her zaman denetleyebilir.

Havalimanı ve deniz limanlarının denetiminde, uluslar arası anlaşmalar ve 25/7/1997 tarih ve 97/9707 sayılı Sivil Hava Meydanları, Limanlar ve Sınır Kapılarında Güvenliğin Sağlanması, Görev ve Hizmetlerin Yürütülmesi Hakkında Yönetmelik hükümlerinin yerine getirilip getirilmediği göz önünde bulundurulur.” Denir.

44. maddede; “Denetim sırasında, faaliyet izninin ve personelin çalışma izinlerinin geçerli olup olmadığı; özel güvenlik görevlileri için mali sorumluluk sigortasının yaptırılıp yaptırılmadığı; üçüncü kişilere verilen koruma ve güvenlik hizmetlerine ilişkin sözleşmelerin usulüne uygun düzenlenip düzenlenmediği ve bu sözleşmelerin zamanında valiliğe bildirilip bildirilmediği; görev alanına uyulup uyulmadığı; silah ve teçhizatın ruhsatlı olup olmadığı ve bunların usulüne uygun korunup korunmadığı; kayıt ve defterlerin usulüne uygun tutulup tutulmadığı; eğitim hizmetlerinin bu Yönetmelik hükümlerine uygun yürütülüp yürütülmediği, Kanun ve bu Yönetmeliğin diğer hükümlerinin uygulanıp uygulanmadığı ve amaç dışında faaliyet gösterilip gösterilmediği incelenir.” denir.

45. maddede ise; “Denetim sonucu düzenlenen raporun bir sureti denetlenen birimin dosyasında muhafaza edilir, diğer sureti valiliğe, ilgisine göre bir sureti de Bakanlığa sunulur.

Denetim sonucunda tespit edilen eksiklikler ilgili kişi, kurum, kuruluş, eğitim kurumu, alarm izleme merkezi ve şirkete yazılı şekilde bildirilerek bu eksiklikleri gidermesi için eksikliğin niteliğine göre asgari yedi gün süre verilir. Bu süre sonunda eksiklikler giderilmediği takdirde veya denetim sonucu konusu suç teşkil eden uygulamalar tespit edildiğinde Kanunun 19 uncu ve 20 nci maddesinde belirtilen cezalar uygulanır.

Ayrıca, amacı dışında faaliyet gösterdiği veya suç kaynağına dönüştüğü tespit edilen şirketlerin veya özel eğitim kurumlarının faaliyet izni Bakanlıkça, alarm izleme merkezlerinin yeterlilik belgesi valilikçe iptal edilir.” denilmektedir.

Bahsettiğimiz 5188 sayılı kanun ve uygulanmasına ilişkin yönetmelik maddelerinde denetleme yetkisi İçişleri Bakanlığı ve valiliklere verilmiştir. Uygulamada bu yetkiyi İçişleri Bakanlığı adına merkezde 2011 yılında Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulan Özel Güvenlik Denetleme Başkanlığı, illerde vali adına İl Emniyet Müdürlüğü Özel Güvenlik Şube Müdürlüğü ve İl Jandarma Komutanlığına bağlı özel güvenlik birimi kullanarak denetim yapılmaktadır.

6.3- ÖZEL GÜVENLİĞİN YARGI DENETİMİ

5188 sayılı Kanunda kişi ve özel güvenlik kuruluşlarına yönelik adli ve idari yaptırımlar aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

Kanununun 19. maddesinde;

“Bu Kanunda öngörülen adlî suçlar ve cezalar şunlardır:

a) Bu Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen özel güvenlik iznini almadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişiler veya kuruluşların yöneticileri üç aydan bir yıla kadar hapis veya adlî para cezası ile cezalandırılır.

b) Bu Kanununun 5 inci maddesinde belirtilen faaliyet iznini almadan özel güvenlik faaliyetinde bulunan şirketlerin kurucu ve yöneticilerine, bu Kanununun 3 üncü maddesinde belirtilen izni almadan özel güvenlik birimi oluşturan kurum ve kuruluşların yöneticileri, bu Kanununun 14 üncü maddesinde belirtilen izni almadan özel güvenlik eğitimi veren kurum ve kuruluşların yöneticileri, üç aydan bir yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adlî para cezası ile cezalandırılır. Bu şekilde cezalandırılan kişiler, özel güvenlik şirketlerinde ve özel güvenlik eğitimi veren kurumlarda kurucu ve yönetici olamazlar.

c) Bu Kanununun 11 inci maddesine göre çalışma izni verilmeyen kişileri özel güvenlik görevlisi olarak istihdam eden kişi, kurum, kuruluş veya şirketlerin yetkilileri, üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu kişilerin silâhlı olarak çalıştırılmış olması hâlinde, verilecek ceza bir kat artırılır. Bu suçun bir tüzel kişinin faaliyeti çerçevesinde işlenmesi hâlinde ayrıca bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur.

d) Bu Kanununun 21 inci maddesinde belirtilen özel güvenlik malî sorumluluk sigortasını yaptırmadan özel güvenlik görevlisi istihdam eden kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticileri istihdam ettikleri her kişi için yüzelli gün adlî para cezası ile cezalandırılır.

e) Bu Kanunda belirtilen faaliyet iznini almadan özel güvenlik hizmeti veya özel güvenlik eğitimi verdiğini ilân eden veya reklam yapan kişi; kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticileri, altı aya kadar hapis ve elli günden az olmamak üzere adlî para cezası ile cezalandırılır.” denmektedir.

Ayrıca Kanununun 20. Maddesinde İdarî para cezasını gerektiren fiiller belirtilmiştir;

a) 17 nci maddede belirtilen grev yasağına uymayan, ateşli silâhını bu Kanuna aykırı veya görev alanı dışında kullanan veya özel güvenlik kimlik kartını başkasına kullandıran özel güvenlik görevlisine bin Türk Lirası idarî para cezası verilir ve bu kişilerin çalışma izni valilikçe iptal edilir. Bu kişiler bir daha özel güvenlik görevlisi olamazlar.

b) Diğer kişi, kurum ve kuruluşlara sağlanacak özel güvenlik hizmetini 5 inci maddede belirtilen süre içinde ilgili valiliğe bildirmeyen özel güvenlik şirketlerine her bildirim için bin Türk Lirası,

c) 6 ncı madde uyarınca mülkî idare amirlerince istenen ilave tedbirleri almayan kişi, kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine ikibin Türk Lirası,

d) 22 nci madde gereğince tespit edilip giderilmesi istenen eksiklikleri gidermeyen kişi, kurum, kuruluş veya şirketlerin yöneticilerine ikibin Türk Lirası,

e) Özel güvenlik görevlisini koruma ve güvenlik hizmetleri dışında başka bir işte çalıştıran kişi, kurum ve kuruluşlara her eylemleri için bin Türk Lirası,

f) 11 inci maddenin ikinci fıkrası ile 12 nci maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen bildirimleri süresinde yerine getirmeyenlere bin Türk Lirası,

idarî para cezası verilir.

Bu maddede öngörülen idarî para cezaları mahallî mülkî amir tarafından verilir.” Denmektedir.

İdari para cezalarının uygulanması yönetmeliğin 46. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; “Kanunun 20 inci maddesinde belirtilen hallerde, suça ilişkin tutanaklar eklenmek suretiyle, ilgili kişi ve kuruluşa en az yedi gün süre verilerek savunması istenir. Savunması yeterli görülmeyenlere ilçelerde kaymakamın, illerde valinin onayı ile idari para cezası verilir.

Para cezası verilmesine ilişkin onaylar yedi gün içinde ilçelerde mal müdürlüklerine, illerde defterdarlığa gönderilir.

Bu maddede öngörülen idari para cezaları o yerin valilik veya kaymakamlığının bildirimini üzerine 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre Maliye Bakanlığınca tahsil olunur.” denmektedir.

Bu maddelere baktığımızda özel güvenlik hizmeti veren kişi ve kuruluşların üzerinde adli ve idari olmak üzere her türlü yargı denetimi olduğunu görmekteyiz. Yargı denetiminin sağlıklı işleyebilmesi için özel güvenlik kuruluşlarının uygun ve verimli bir şekilde yapılması gerekmektedir.

6.4- ÖZEL GÜVENLİK DENETİMİNİN BAZI SORUNLARI

Özel güvenlik görevlileri özel kuruluşlarda istihdam edilebildiği gibi kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilmektedir. Özel güvenlik iznini almadan özel güvenlik görevlisi istihdam edilmemesi, faaliyet iznini almadan özel güvenlik faaliyetinde bulunulmaması, çalışma izni verilmeyen kişilerin özel güvenlik görevlisi olarak istihdam edilmemesi, özel güvenlik görevlilerinin kimliksiz çalıştırılmaması, koruma ve güvenlik hizmetleri dışında başka bir işte çalıştırılmaması, bildirimlerinin zamanında yapılması, mali sorumluluk sigortalarının yaptırılması gibi hususlar özel güvenlik kuruluşları açısından önemlidir. Bu düzenlemelere aykırı hareket etmelere karşı adli ve idari yaptırımlar uygulanmaktadır. Ancak bu düzenlemelere aykırı hareket eden, yerine getirmeyen kendi bünyesinde özel

güvenlik çalıştıran kamu kurum ve kuruluşlarına ve sorumlularına herhangi bir adli ve idari yaptırımın uygulanıp uygulanmayacağı belirtilmemiştir.

Yönetmelikte denetimin yetkili birimlerce her zaman yapılabileceği belirtilmiş, Emniyet Genel Müdürlüğü'nün 17/07/2012 tarih ve 2012/71 sayılı Özel Güvenlik Hizmetleri Birleştirilmiş Genelgesinin 13.1. 'deki a) bendinde ise özel güvenlik kuruluşlarının yılda en az bir defa ve gerek duyuldukça her zaman denetlenebileceği belirtilmiştir. Ancak uygulamada bunun bazı sıkıntıları olduğu görülmektedir. Özel güvenlik kuruluşlarının denetlenmesinin büyük illerden ziyade küçük illerde daha sağlıklı yapılabildiği görülmektedir. Özellikle Ankara, İstanbul ve İzmir gibi büyük şehirler düşünüldüğünde her geçen gün sayıları artan özel güvenlik kuruluşlarının yılda bir kez bile denetlenemediği görülmektedir. Bu sebeple denetim mekanizmasının iyi işlediği söylenemez.

Polis ve Jandarma tarafından denetlendiği ve genel kolluk geldiğinde yardımcı kolluk sıfatıyla hareket ettiği için hem kurumsal olarak hem de görevliler olarak her zaman düşük konumda görülmüş ve bu nedenle de genel kolluk birimleri ile zaman zaman anlaşmazlıklar yaşanmıştır. Bu durumun birçok nedeni bulunmaktadır. (2)

Akla gelen bir diğer husus ise, yönetmeliğin 45. maddesinin 3. fıkrasına göre amacı dışında faaliyet gösterdiği veya suç kaynağına dönüştüğü tespit edilen şirketlerin veya özel eğitim kurumlarının faaliyet izni Bakanlıkça, alarm izleme merkezlerinin yeterlilik belgesi valilikçe iptal edilmektedir. Ancak faaliyet izni veya yeterlilik belgesi iptal edilen kişilerin daha sonra başka isimle veya başka kişinin adına şirket kurarak düzenlemelere aykırı hareket etmeye devam ettikleri, çoğu zaman bünyesinde çalıştırdıkları özel güvenlik görevlilerinin, kendisinden hizmet alan insanların veya özel güvenlik eğitimi almak için gelen öğrencilerin mağdur edildiği görülmektedir.

7- ÖZEL GÜVENLİĞİN EĞİTİMİ

7.1- EĞİTİM KAVRAMI

“Eğitimin birbirinden farklı birçok tanımı yapılmıştır. Buna göre Yenal; “Eğitim, yaşamı kolaylaştırmak, geliştirmek ve yaşanır hale getirmektir. Nitelikli bir eğitim ise, ezbere dayanan bilgi aktarımından daha çok, düşünmeyi, muhakemeyi ve araştırmayı özendirir, aynı zamanda "iyi insan- iyi vatandaş" olma formasyonuna yardım eden bir eğitimidir.” demektedir. (97)

“Ertürk; eğitimi, bireylerin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla istenilen değişikliği meydana getirme veya yeni davranışlar kazandırma süreci olarak tanımlamaktadır.” (98)

“Eğitim kavramı ile ilgili yapılan tanımların üç ortak yönü vardır. Birincisi, bireyin yeteneklerinin geliştirmesi gerektiği sayılması, ikincisi, bireyde davranış değişikliğinin kendi yaşantısı yolu ile oluşacağı, üçüncüsü, eğitimin bir süreç olduğudur. Bireyin eğitilebilmesi ve amaca ulaşabilmesi için aşağıdaki koşulların yerine getirilmesi gerekir.” (99)

- Eğitilecek bireyin istekli olması, ilgi duyması, benimsemesi ve algılaması,
- Eğitilecek bireyin zihinsel ve bedensel güçlerinin, yeteneklerinin elverişli olması,

- Eğitim için yer, zaman, araç ve öğretici bakımlarından uygun ortam sağlanması,
- Bireyin davranışını değiştirebilmesi için gerekli bilgi, beceri ve tutum kazandırılması.

7.2- ÖZEL GÜVENLİK EĞİTİMİNİN ÖNEMİ VE AMAÇLARI

“Özel güvenlik eğitimi; özel güvenlik personelinin görevlerini gerektiği gibi yapmalarını ve yetkilerini yeterince kullanmalarını sağlayacak, mesleki ve genel bilgilerle donatılmış, güvenlik hizmetinin gerektirdiği bedeni ve fikri kabiliyetlere sahip kılmak üzere verilen eğitimidir. Özel güvenlik eğitimi; özel güvenlik görevlisi olmak isteyen bireylerin, bireysel gelişimlerinin yanında mesleki ve sosyal bir statü elde etmelerine olanak sağlaması ve bireyleri bir meslek sahibi yaparak istihdama destek olması yönleriyle eğitimin genel amaçlarını gerçekleştirir düzeyde olmalıdır.” (46)

Chuvala ve Fischer, özel güvenlik görevlileri ile ilgili olarak, “iyi bir personel seçimi ve başarılı bir eğitimin bu sektörde kaliteyi artıracak ifade etmişlerdir.” (100)

Özel güvenlik hizmetlerinin başarılı bir şekilde verilebilmesi için bedensel güce dayalı olmayan çağın teknolojik ve demokratik gelişmelerine uygun olarak düzenlenen bir özel güvenlik eğitiminin verilmesi şarttır.

Özel güvenlik eğitim programından amaç, bu eğitimi başarıyla bitiren her kursiyerin (101);

- İnsan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkesine bağlı olarak özel güvenlik görevlisinin yetkilerini doğru yerde ve zamanında kullanabilmesini,
- Yetkilerin uygulanış tarzlarını iyi bilmesini,
- İnsanlarla görevi sırasında etkili iletişim kurabilmesini,
- Eğitim tesislerinde görev alacaklarsa, rehberlik uzmanları ve eğitim yöneticileriyle işbirliği sağlamasını,
- Ateşli silah bulunduracak veya taşıyacaksa bunun hukuki koşullarını, silah mekaniği ve atıl becerisini geliştirmesini,
- Liman güvenliğinin uluslar arası standartlarını ve gereğini bilmesini,
- Kişi koruyacaklarsa ilke ve yöntemlerini bilmesini,
- Kullanacağı güvenlik sistemlerinin operatörlüğünü yapabilmesini,
- Başta uyuşturucu madde kullanımı olmak üzere, sık karşılaşılan suçlar ve nedenleriyle, toplumsal olaylarda tedbir alabilmesini,
- Olay yerindeki şüpheli cisimlere karşı davranışları ve olay yerinin korunmasını öğrenmesini,
- Yangın ve doğal afet durumlarında hareket tarzlarını ve alınabilecek önlemleri öğrenmesini, amaçlamaktadır.

Ülkemizde özel güvenlik eğitimi iki türlü verilmektedir. Birincisi temel eğitim, ikincisi yenileme eğitimidir.

7.3- TEMEL EĞİTİM

“Temel eğitim kavramı, 1950'lerde, öğrenimden yoksun kalmış, okuma yazma bilmeyen yetişkinlere verilecek eğitimi anlatmak için UNESCO tarafından kullanılmıştır. 1970'lere doğru temel eğitim kavramının bu anlamı daha da genişletilerek değişik mesleklerde, alanlarda insanların daha sonraki yaşam ve öğrenimleri için temel nitelik olacak olan eğitimi anlatmak için kullanılmıştır.” (102)

Özel güvenlik görevlisi olacak kişilere verilecek temel eğitimden 5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 33. maddesinde bahsedilmiştir. Buna göre;

“Özel güvenlik temel eğitimine alınan adaylar asgari yüz yirmi saatlik eğitime tabi tutulur. Programın yirmi saati silah ve atış eğitimine ayrılır. Ateşli silah taşımayacak özel güvenlik görevlilerinin silah ve atış eğitimini alması zorunlu değildir. Bu görevlilerin temel eğitimi doksan yüz saatten aşağı olmayacak şekilde düzenlenir. 18. Madde gereğince alınması gereken “özel güvenlik görevlisi olur” ibareli sağlık raporu temel eğitimden önce istenir.(ÖGHDKUİY.m.33/1)

Özel güvenlik temel eğitiminde okutulacak dersler, asgari ders saatleri, uzman öğreticilerin nitelikleri Ek-11'deki tabloda gösterilmiştir... (ÖGHDKUİY.m.33/2)

Özel güvenlik görevlilerine çalışacakları yerin ve yapacakları görevin özelliğine göre alan eğitimleri verilebilir. (ÖGHDKUİY.m.33/3)

Temel ve yenileme eğitiminde kursiyerlere silah bilgisi ve atış dersi kapsamında 15 metre mesafeden ve 25 fişek üzerinden atış yaptırılır. Kursiyerlerin atış eğitiminde başarılı kabul edilmesi için 25 adet fişekin en az 15 adedinin hedefe isabet etmesi gerekir. Yeterli başarıyı gösteremeyen kursiyerlere ek fişek istihkakı alınmak suretiyle başarılı oluncaya kadar atış yaptırılır. Atış için alınan fişek istihkaklarının sarf edildiğine dair atış yapılan yerin sorumlusu ve eğitim kurumu yöneticisi tarafından imzalanacak tutanak tutulur. (ÖGHDKUİY.m.33/6)

Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlilerine, istihdam edildikleri kurum/kuruluş veya şirket tarafından her yıl en az 25 fişek üzerinden hizmet içi eğitim atışı yaptırılır.” (ÖGHDKUİY.m.33/7) denmektedir.

Ayrıca 5188 sayılı kanunun 14. Maddesinin(Değişik fıkra:12.04.2011/27903-3.madde) 1. fıkrasında; “Yükseköğretim kurumlarının güvenlikle ilgili fakülte ve meslek yüksek okullarından mezun olanlar ile fakülte veya meslek yüksek okullarının güvenlikle ilgili bölümlerinden mezun olanlarda silah eğitimi dışında özel güvenlik temel eğitimi şartı aranmaz. Genel kolluk kuvvetlerinden ve Milli İstihbarat Teşkilatından emekli olanlar ile en az beş yıl bu görevlerde çalıştıktan sonra kendi istekleriyle görevlerinden ayrılmış olanlarda, özel güvenlik temel eğitimi şartı ve Kanununun 10 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen eğitim şartı aranmaz.” denmektedir.

Tablo 5- 5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte bulunan ek-11'deki Temel Eğitim Ders Programı

Sıra No	Ders	Saat	Uygulanma Yöntemi	Uzman Öğreticinin Niteliği	Program
1	Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları	20	İnteraktif	Asgari 5 yıl meslek tecrübesine sahip mülki idare amiri, hakim, savcı, avukat ve dört yıllık yüksek okul mezunu genel kolluk çalışanları ve bunların emeklileri.	5188 sayılı Yasa, özel güvenlik görevlisinin yetkileri, yetkilerin kullanılış şartları, yetkiler karşısında kişi hakları, İş Kanunu ve işçi hakları, 2559 sayılı PVSK, özel güvenlik yetkilerinin aşılması durumunda TCK'ya göre uygulanacak yaptırımlar.
2	Güvenlik Tedbirleri	20	15 saat teorik, 5 saat uygulama	4 yıllık Yüksekokul mezunu ve genel kollukta asgari 5 yıl hizmet tecrübesi sahibi olanlar.	Kontrol, nokta, devriye hizmetleri, yakalama, arama, el koyma, zor kullanma, tutanak düzenlenmesi, temel uyuşturucu madde bilgileri, olay yerine gelen ilk ekibin görevleri ve olay yerinin önemi, şüpheli şahıs, paket ve poşetlerde alınması gereken tedbirler.
3	Güvenlik Sistem ve Cihazları	5	Tümü Uygulama	Elektrik veya Elektronik Mühendisi veya güvenlik sistemlerinin her birisi ile ilgili sertifika sahibi olanlar	Kapı ve el tipi metal dedektörü, X-Ray cihazı, çevre güvenlik sistemleri, CCTV, CACS patlayıcı/uyuşturucu koklama dedektörü ve güncel teknolojik sistemler.
4	Temel İlk Yardım	10	6 saat teorik, 4 saat uygulama	Tıp doktoru veya ilk yardım eğitici sertifikasına sahip 4 yıllık yüksek okul mezunu sağlık personeli ile paramedik olmak	İlk yardımın tanımı, amacı, olay yeri değerlendirmesi, temel yaşam desteği, kanama, şok ve yaralanmalar; yanık, donma ve sıcak çarpmaları; kırık, çıkık ve burkulmalar; koma, zehirlenmeler, hasta ve yaralı taşıma teknikleri, hayvan ve böcek ısırılmaları
5	Yangın Güvenliği ve Tabii Felaketlerde Müdahale Tarzı	8	İnteraktif	Asgari 5 yıllık hizmet tecrübesine sahip itfaiyeci veya 4 yıllık yüksekokul mezunu olan sivil savunma uzmanı	İtfaiye teşkilleri, yanma ve yangın, yangın sebepleri, doğalgaz, LPG, akaryakıt yangınları, önleyici tedbirler, söndürücü maddeler, söndürme ilkeleri, söndürme cihazları, yangın dolapları, yangın türleri, tabii felaketlerde yardım ve kurtarma yöntemleri

6	Uyuşturucu Madde Bilgileri	2	İnteraktif	4 yıllık yüksekokul mezunu ve genel kollukta asgari 5yıl hizmet tecrübesi olanlar	Uyuşturucu madde türleri veya genel olarak tanınması
7	Etkili İletişim	12	İnteraktif	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, halkla ilişkiler veya iletişim alanında 4 yıllık yüksekokul mezunu olmak veya bu konularda yüksek lisans ya da doktora yapmış olmak.	İletişim teknikleri, empati, sempati.
8	Kalabalık Yönetimi	10	4 saat teorik ders, 6 saat uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu ve genel kollukta asgari 5yıl hizmet tecrübesi veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olmak	Teorik olarak toplum psikolojisi, grup dinamiği, çatışma nedenleri ve önleme yöntemleri, kalabalık oluşumu ve özellikleri , pratik olarak önleme ve müdahale esasları, cop kullanma, göz yaşartıcı gazların özellikleri ve korunma yöntemleri.
9	Kişi Koruma	9	Tümü uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu ve genel kollukta asgari 5yıl hizmet tecrübesi veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olmak	Korumanın ilkeleri, suikastler, yaya ve araçla koruma teknikleri, öncü çalışması.
10	Genel Kollukla İlişkiler	4	İnteraktif	4 yıllık yüksekokul mezunu ve genel kollukta asgari 5yıl hizmet tecrübesi olmak.	Genel kolluğun görev, yetki ve sorumlulukları, genel kolluk-özel kolluk ilişkileri ve bunun suç önlemedeki yeri ve önemi, özel güvenliğin genel kolluğa yardımcı olma yükümlülüğü, genel kolluğun özel güvenlik alanına girerken uyması gereken kurallar ve istisnai durumlar.
11	Silah Bilgisi ve Atış	20	15 saat teorik, 5 saat uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu ve genel kolluk ile TSK muharip sınıflarında asgari 5 yıl hizmet tecrübesi veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olmak	Silah mekaniği, silah temizliği ve bakımı, atış, güvenlik açısından dikkat edilecek hususlar

Ayrıca yönetmeliğin 35. maddesinde, özel güvenlik eğitimi süresince verilen derslerin en az üçte ikisine devam zorunluluğu olduğu ve kabul edilebilir bir özrü bulunmaksızın derslerin %10'undan fazlasına devam etmeyenlerin kursla ilişiği kesildiği,

36. maddesinde, özel güvenlik temel eğitimini tamamlayanların yazılı ve uygulamalı sınava tabi tutulduğu, 37. maddesinde, yazılı sınav sorularınının 100 sorudan oluşan birinci kısım ile adayların silah bilgisinin ölçüldüğü ve 25 sorudan oluşan ikinci kısım olmak üzere çoktan seçmeli sorulardan oluşan iki kısım halinde yapıldığı, 38. maddesinde, uygulamalı sınavda, onbeş metre mesafeden ve beş adet fişek üzerinden yaptırılan atış ile adayların atış becerisinin ölçüldüğü, 39. maddesinde, sınavlarda yeterli başarıyı sağlayamayan adayların yeniden özel eğitim kursuna devam etmeksizin bir yıl içinde birbirini takip eden üç sınava daha katılabildiği ve en son 41. maddesinde ise; özel güvenlik temel eğitimini başarıyla tamamlayan ve sınav sonucunda geçer not alan adaylara özel güvenlik eğitim sertifikası verildiği ve bu sertifikaların 5 yıl süre ile geçerli olduğu belirtilmektedir.

7.4- YENİLEME EĞİTİMİ

Belli bir konuda eğitim alındıktan sonra elde edilen bilgi ve beceriler zamanla kaybolur. Edinilen bilgi ve becerileri korumak ve daha da arttırmak için yenileme eğitime ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç özel güvenlik eğitimi için de geçerli olduğundan temel eğitimini başarıyla tamamlayarak özel güvenlik kimlik kartını alan kişilere her 5 yılda bir tekrar eğitim verilerek bilgi ve becerileri yenilenir. Verilen bu eğitime yenileme eğitimi denmektedir.

5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 39. maddesinin 4. fıkrasında; “Yenileme eğitimi; özel güvenlik görevlilerinin mevcut bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik yapılır.” denmektedir.

Ayrıca aynı yönetmeliğin 34. maddesi yenileme eğitiminden bahseder. Buna göre;

Özel güvenlik görevlileri ile yöneticiler kimlik kartlarının yenilenebilmesi için beş yılda bir yenileme eğitimi alır. (ÖGHDKUİY, m. 34/1)

Yenileme eğitimi altmış ders saatinden oluşur. Yenileme eğitiminin on ders saati silah bilgisi ve atış dersine ayrılır. Yenileme eğitiminde okutulacak ders konuları ve saatleri Ek-13’de gösterilmiştir.(ÖGHDKUİY, m. 34/2)

Havalimanı ve deniz limanlarında görevli özel güvenlik görevlilerinin yenileme eğitimi için uluslararası sözleşmelerden kaynaklanan diğer hükümler saklıdır. (ÖGHDKUİY, m. 34/3)

Özel güvenlik yenileme eğitimi günlük sekiz saat ve haftada kırksekiz saatten fazla olamaz. Bir ders saati kırk dakikadır ve iki ders arası en az on dakika ara verilir. İhtiyaç halinde aynı ders konusunda ve ikişer dersten fazla olmayacak şekilde blok ders yapılabilir. (ÖGHDKUİY, m. 34/4)

Yenileme eğitimi, kendi bünyesinde özel güvenlik birimi olup, en az yirmi özel güvenlik görevlisi istihdam edilen yerlerde, yeterli araç-gereç ve materyal ile sınıf ortamı oluşturulması ve il valiliği tarafından yerinde yapılacak incelemede uygun değerlendirilmesi halinde, Ek-13’te belirtilen eğitim müfredatı doğrultusunda fiilen hizmet verilen yerlerde de yapılabilir. Ancak, özel güvenlik şirketlerinden koruma ve/veya güvenlik hizmeti alanlar yerinde yenileme eğitimi yapamazlar.(ÖGHDKUİY, m. 34/5)

Yenileme eğitimine katılan özel güvenlik görevlileri ile yöneticilerin hizmet ve iş akitleri devam eder, eğitim süresince özlük haklarından yoksun bırakılamaz.” denmektedir. (ÖGHDKUIY, m. 34/6)

Yenileme eğitimi sonrasında yapılan sınavlar özel güvenlik görevlilerinin seviye tespitine yöneliktir. Sınav neticesi aldığı puanlar verilecek sertifikaya işlenir ve yükselmelerde işverence göz önüne alınabilir. Özel güvenlik görevlileri seviye puanlarını yükseltmek için çalışma izinleri süresince seviye yükseltme sınavlarına girebilirler.” denmektedir.

Tablo 6- 5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte bulunan ek-13'teki yenileme eğitim ders programı

S. Nu.	Ders	Saat	Yöntemi	Uzman Öğreticinin Niteliği	Program
1	Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları	10	İnteraktif	Asgari 5 yıl meslek tecrübesine sahip mülki idare amiri, hâkim, savcı, avukat ve dört yıllık yüksek okul mezunu olan genel kolluk çalışanları ve bunların emeklileri.	5188 sayılı Yasa, özel güvenlik görevlisinin yetkileri, yetkilerin kullanılış şartları, yetkiler karşısında kişi hakları, İş Kanunu ve işçi hakları, 2559 sayılı Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu, özel güvenlik yetkilerinin aşılması durumunda Türk Ceza Kanununa göre uygulanacak yaptırımlar
2	Güvenlik Tedbirleri	10	7 saat teorik, 3 saat uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kollukta asgari 5 yıl hizmet tecrübesi sahibi olanlar.	Kontrol, nokta ve devriye hizmetleri; yakalama, arama, el koyma, zor kullanma, tutanak düzenlenmesi, temel uyuşturucu madde bilgileri, olay yerine ilk gelen ekibin görevleri ve olay yerinin önemi, şüpheli şahıs, paket, poşetlerde alınması gereken tedbirler
3	Güvenlik Sistem ve Cihazları	3	Tümü Uygulama	Elektrik veya Elektronik Mühendisi veya en az lise mezunu güvenlik sistemlerinin her birisi ile ilgili sertifika sahibi olanlar	Kapı ve El tipi metal dedektörü, X-RAY cihazı, çevre güvenlik sistemleri, CCTV, CACS, patlayıcı/uyuşturucu koklama dedektörü ve güncel teknolojik sistemler.
4	Temel İlk Yardım	4	2 saat teorik, 2 saat uygulama	Tıp doktoru veya ilk yardım eğitici sertifikasına sahip 4 yıllık yüksek okul mezunu sağlık personeli, diş hekimi veya paramedik olmak	İlkyardımın tanımı, amacı, olay yeri değerlendirmesi, temel yaşam desteği; kanama, şok ve yaralanmalar; yanık, donma ve sıcak çarpmaları; kırık, çıkık ve burkulmalar; koma, zehirlenmeler, hasta ve yaralı taşıma teknikleri,

					hayvan ve böcek ısırılmaları
5	Yangın Güvenliği ve Tabii Felaketlerde Müdahale Tarzı	4	İnteraktif	Asgari 5 yıllık hizmet tecrübesine sahip itfaiyeci veya 4 yıllık yüksekokul mezunu olan sivil savunma uzmanı	İtfaiye teşkilleri, yanma ve yangın, yangın sebepleri, doğalgaz, LPG, akaryakıt yangınları, önleyici tedbirler, söndürücü maddeler, söndürme ilkeleri, söndürme cihazları, yangın dolapları, yangın türleri, tabii felaketlerde yardım, kurtarma yöntemleri
6	Uyuşturucu Madde Bilgileri	1	İnteraktif	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kollukta asgari 5 yıl hizmet tecrübesi sahibi olanlar.	Uyuşturucu madde türleri ve genel olarak tanınması
7	Etkili İletişim	8	İnteraktif	Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık, Halkla İlişkiler, Psikoloji veya İletişim alanında 4 yıllık yüksekokul mezunu olmak veya bu konularda yüksek lisans yada doktora yapmış olmak	İletişim teknikleri, empati, sempati
8	Kalabalık Yönetimi	4	2 saat teorik ders, 2 saat uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kollukta asgari 5 yıl hizmet tecrübesi veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olanlar	Teorik olarak Toplum psikolojisi, grup dinamiği, çatışma nedenleri ve önleme yöntemleri, kalabalık oluşumu ve özellikleri; Pratik olarak önleme ve müdahale esasları, cop kullanma, göz yaşartıcı gazların özellikleri ve korunma yöntemleri
9	Kişi Koruma	4	Tümü uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kollukta asgari 5 yıl hizmet tecrübesi veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olanlar	Korumanın ilkeleri, suikastlar, yaya ve araçla koruma teknikleri, öncü çalışması
10	Genel Kollukla İlişkiler	2	İnteraktif	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kollukta asgari 5 yıl hizmet tecrübesi sahibi olanlar	Genel Kolluğun görev, yetki ve sorumlulukları, genel/özel kolluk ilişkileri ve bunun suç önlemedeki yeri ve önemi, özel güvenliğin genel kolluğa yardımcı olma yükümlülüğü, genel kolluğun özel güvenlik alanına girerken uyması gereken kurallar ve istisnai durumlar

11	Silah Bilgisi ve Atış	10	5 saat teorik, 5 saat uygulama	4 yıllık yüksekokul mezunu olan ve genel kolluk ile TSK muharip sınıflarında asgari 5 yıl hizmet tecrübesi veya konuyla ilgili hizmet içi eğitim sertifikası sahibi olanlar	Silah mekaniği, silah temizliği ve bakımı, atış, güvenlik açısından dikkat edilecek hususlar
----	-----------------------	----	--------------------------------	---	--

Tablo 7- Yıllara Göre Yenileme Sınavı İstatistikleri (70)

YILLARA GÖRE SINAV İSTATİSTİKLERİ				
(YENİLEME EĞİTİM SINAVLARI)				
YILI	SINAVA GİREN			YENİLEME SINAVI YILLARA GÖRE ORTALAMA BAŞARI PUANI
	SİLAHLI	SİLAHSIZ	TOPLAM	
2009	22.286	2.754	25.040	65
2010	44.924	19.437	64.361	59
2011	41.389	21.196	62.585	53
2012	29.898	14.743	44.641	45
2013	35.638	16.418	52.056	49
2014	35.373	12.331	47.704	50
TOPLAM	209.508	86.879	296.387	51,75

7.5- ÖZEL GÜVENLİK VE KORUMA PROGRAMI

Ülkemizde Üniversite koşullarında eğitim sunan Özel Güvenlik Okulları hızla artmaktadır. Özel güvenlik eğitimi veren şirket ve eğitim kurumlarından başka Türkiye’de bulunan üniversiteler de sektörün ihtiyacını görerek daha nitelikli personel yetiştirmek amacıyla, “Savunma ve Güvenlik” ve “Özel Koruma ve Güvenlik” programları isimleriyle iki yıllık bölümler açmaya başlamıştır. (103)

İlk olarak İstanbul Üniversitesinde “Savunma ve Güvenlik Bölümü”, açılarak 2002-2003 eğitim öğretim döneminde eğitimine başlamış, 2009 yılında ismi değiştirilerek “Özel Güvenlik ve Koruma” adıyla, özel güvenlik personelini yüksek öğretim düzeyinde ilk yetiştiren eğitim programı olmuştur. Üniversite yönetimi bu programın açılma nedenini ise; güvenlik ihtiyacının giderek artması, çalışma alanlarının çeşitlenmesi ve bu ihtiyaca cevap verecek eğitilmiş personel bulunmaması, olarak belirtmektedir. Türkiye’de İstanbul Üniversitesinden sonra birçok üniversite, bünyesinde Özel Güvenlik ve Koruma programı açmış hatta üniversitelerin bazıları aynı bölümün ikinci öğretim programını da açarak eğitim vermeye başlamıştır. Türkiye’de üniversitelere bağlı Özel Güvenlik ve Koruma bölümleri 14 tane dir. (103)

2011 sonu itibarıyla Türkiye genelinde 14 tane üniversitenin Meslek Yüksek Okullarında Özel Güvenlik ve Koruma programı bulunmaktayken bazı üniversitelerin

programlarını sonlandırdığı, bazı üniversitelerin ise Özel Güvenlik Ve Koruma Programı açarak öğrenci alımı yaptığı görülmektedir. 2014 YGS sonucuna göre öğrenci alan önlisans programlarının arasından Özel Güvenlik ve Koruma Programını ayırarak bir tablo oluşturduk. Buna göre oluşturulan tablo aşağıda sunulmuştur:

Tablo 8- 2014 YGS Sonucuna Göre Merkezi Yerleştirme İle Öğrenci Alan Yükseköğretim Önlisans Programları (104)

ÜNİVERSİTELER	KONTENJANLAR					
	BİRİNCİ ÖĞRETİM			İKİNCİ ÖĞRETİM		
	GENEL	KIZ	ERKEK	GENEL	KIZ	ERKEK
Adıyaman Üniversitesi	41			41		
Aksaray Üniversitesi	36					
Anadolu Üniversitesi	1025					
Artvin Çoruh Üniversitesi	36					
Atatürk Üniversitesi	62					
Bahçeşehir Üniversitesi (Burslu)	33					
Bitlis Eren Üniversitesi	52					
Celal Bayar Üniversitesi	52			52		
Çankırı Karatekin Üniversitesi	31			31		
Gaziantep Üniversitesi	36			36		
Giresun Üniversitesi	62			62		
İnönü Üniversitesi	41			41		
İstanbul Üniversitesi	36					
Kafkas Üniversitesi			31			31
		21			21	
Karabük Üniversitesi	41			41		
Kocaeli Üniversitesi			62			62
		36			36	
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	41			41		
Mustafa Kemal Üniversitesi	41					
Nevşehir Üniversitesi	62			62		
Niğde Üniversitesi	52			52		
Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi	41					
Pamukkale Üniversitesi	52					
Uludağ Üniversitesi	31			31		
Yalova Üniversitesi	41			41		
TOPLAM	1945	57	93	531	57	93
GENEL TOPLAM	2776					

Mezunların istihdam olanakları; Mezunlar; kamu kurum ve kuruluşlarının bünyesinde oluşturulan özel güvenlik birimlerinde, kişilerin silahlı koruması olarak, özel güvenlik şirketlerinde; bu şirketlerce verilecek güvenlik hizmet alanlarında (kamu kurum ve kuruluşları, alışveriş merkezleri, bankalar, gar, havalimanı, terminal, tramvay gibi ulaşım sistemleri, toplantı, konser, spor karşılaşmaları, sahne gösterileri gibi etkinlikler ve fabrikalar) çalışabilmektedirler. (105)

Bu programdan mezun olanların özel güvenlik kimlik kartını nasıl alacağı 5188 sayılı kanununun 14. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre; “Özel güvenlik temel eğitimi teorik ve pratik eğitim ile silah eğitiminden oluşmak üzere yüz yirmi ders saatinden; yenileme eğitimi altmış ders saatinden az olmamak üzere düzenlenir. Halen bünyesinde güvenlik fakültesi veya meslek yüksek okulu bulunan ve bünyesinde güvenlik bölümleri (fakülte veya meslek yüksek okulu) açabilecek olan üniversitelerin bu bölümlerinden mezun olanlarda beş yıl süreyle silah eğitimi hariç özel güvenlik temel eğitimi şartı aranmaz.” denmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GENEL KOLLUK ÖZEL GÜVENLİK İLİŞKİSİ

8- GENEL KOLLUK ÖZEL GÜVENLİK İLİŞKİSİ

Genel kolluk ve özel güvenlik birimleri olarak ikisinin de amacı güvenliği sağlamaktır. Bu bakımdan daima birbiriyle münasebette bulunur, güvenlik bakımından birbirlerini tamamlarlar.

Birbirini tamamlama durumunun anlaşılabilir olarak uygulanabilmesi için iki tarafın da birbiri hakkında bilgi sahibi olması gerekmektedir. Bunun için genel kolluk ve özel güvenlik birimleri en başta kendilerini tanımalıdırlar. Bu sayede sağlıklı bir iletişim ve işbirliği sağlamak mümkün olur.

Genel kolluk ve özel güvenlik ilişkisini anlayabilmek için öncelikle aralarındaki benzerlik ve farklılıkları görmemiz gerekmektedir.

8.1- GENEL KOLLUK VE ÖZEL GÜVENLİK FAALİYETLERİNİN KİYASLANMASI

Öncelikle genel kolluk ve özel güvenliğin bazı benzerliklerinden maddeler halinde bahsedelim:

- Güvenlik hizmeti vermeden önce kendilerine uygun görülen eğitimi alırlar.
- Genelde resmi üniformalı çalışırlar.
- Aralarında hiyerarşik yapıya sahiptirler.
- Kendilerine kanunlarca verilen yetkiler çerçevesinde sorumluluk bölgelerinde güvenliği sağlarlar.

Genel kolluk ve özel güvenlik birbirlerine benzer gözükse de, benzerliğinden çok birbirlerinden farklı oluşu göze çarpmaktadır. Birbirleri arasındaki farklılıklardan yine maddeler halinde bahsedecek olursak;

- Güvenlik hizmeti vermeye başlamadan önce eğitim alırlar. Bu eğitim genel kollukta ve özel güvenlikte farklıdır. Genel kollukta 2 yıllık meslek yüksek okulu ve 4 yıllık üniversite düzeyinde eğitim verilirken, özel güvenlikte bu eğitim sadece 120 saattir
- İkisi de resmi üniformalı çalışır ancak genel kolluğun rozeti sabit olmasına rağmen özel güvenliğin rozeti her özel güvenlik kuruluşuna göre farklılık göstermektedir.
- Sorumluluk bölgeleri açısından da ciddi farklılıklar vardır. Genel kolluk güvenlik hizmetini polis bütünü belediye sınırları içerisinde, jandarma ise belediye sınırlarının dışında verirken, özel güvenlik sadece görevli olduğu yer sınırlı kalmak kaydıyla verir.
- Genel kolluk bütün kamuya kar amacı gütmeyen güvenlik hizmeti verirken, özel güvenlik kar amacı güderek belirli özel müşterilerine güvenlik hizmeti vermektedir.
- Genel kolluk görev haricinde de güvenlikle ilgili yetkili ve sorumlu iken özel güvenlik sadece görev zamanında yetkili ve sorumludur.
- Genel kolluk kendisine verilen silah taşıma yetkisini her zaman kullanırken, özel güvenlik sadece görevli olduğu yerde ve saate silah taşıma yetkisine sahiptir.
- Genel kolluk personel araç gereç bakımından büyük örgütlerden oluşmakta iken özel güvenlik sadece bağlı bulunduğu özel güvenlik kuruluşunun sahip olduğu örgütsel yapı içerisinde personel araç ve gerece sahiptir.
- Genel kolluğun suç oluşmadan önce önleyici görevi olduğu gibi suç oluştuğundan sonra şüphelileri yakalayıp adli makamlara teslim etmesi açısından adli görevi olmasına rağmen özel güvenliğin sorumluluk bölgesinde suçun oluşmaması için önleyici görevi olduğu gibi suç oluştuğundan sonra genel kolluğa bildirme görevi vardır.
- Son olarak, jandarma veya polisin aksine, özel güvenlik sağlam bir geçmişe ve geleneklere sahip değildir.

Genel kolluk ve özel güvenlik arasındaki farklar hakkında daha birçok örnek vermek mümkündür.

8.2 GENEL KOLLUK VE ÖZEL GÜVENLİKTE YETKİ PAYLAŞIMI

Genel kolluğun yetkileri adli ve idari olmak üzere ikiye ayrılır: İdari görevi; suç oluşmadan önce suçun oluşmaması için önleyici tedbirler almak, adli görevi ise suç oluştuğundan sonra şüphelileri kanunların kendisine verdiği yetkileri kullanarak adli mercilere çıkarmaktır.

“Özel güvenlik personeli açısından yetki çalıştığı kurumun işletmesine, konumlanmasına, idari yapılanmasına bağlı olarak kaynağını yasalardan alan, hizmetlerden yap denilenlerin yapılması, yapma denilenlerin de yapılmaması şeklinde tanımlanabilir. Yetki anayasa ve yasalardan güç alır. Dolayısıyla yetkinin yasal kaynağı

ve yasal sınırları vardır. Yetkili görevlinin göreve ilişkin işi yapmaması veya gereğinden fazla aşırıya kaçarak yapması onun sorumlu duruma düşmesine sebep olur. Bu yüzden yerine getirilen görev yetki sınırları çerçevesinde kalarak yetkili kişi tarafından gerektiği şekilde yerine getirilmelidir.” (37)

“Özel kolluk görevlilerine verilen yetkiler de esas itibariyle adli nitelikte olup, aramayı, yakalamayı ve bu amaçla zor kullanmayı içermekte olup, bu görevliler, olay yeri incelemesi, telefon dinleme, gizli izleme, ifade alma gibi özel nitelikteki yetkileri kullanamamaktadır. Çünkü bu yetkiler, teknik olarak özel bir yapılanmayı ve bazı yetkilerin kullanılması açısından, fiziksel olarak, hâkim, savcı ve avukat ile yakın bir ilişki içinde olmayı gerektirir.” (95)

Ancak özel güvenliğin asıl görevi sorumlu olduğu bölgede önleyici tedbirler alarak suçun oluşmasını önlemektir. Bu bakımdan genel kolluğa yardımcı olur.

“Özel güvenlik görevlileri, görevli olmayan kişilerin, güvenliklerini sağladıkları şirket, iş merkezi gibi yerlere girmelerini engelleyebilir ve işverenlerinin verdiği görev çerçevesinde düzenlemelere gidip kurallar koyabilir.” (106)

“Bugün, hiç olmadığı kadar, özel güvenlik birimleri kolluk güçlerine emniyet ve güvenlik konularında yardımcı olmaktadır. Onların iş dünyası, sanayi, taşımacılık ve devlet alanındaki çalışmaları, kamu düzeninin devamı için kolluk güçlerine yardımcı nitelikte olup çok hayati bir misyona sahiptir.” demektedir. (106)

“Eğer polis ve özel güvenlik birbirlerini tamamlayıcı bir şekilde çalışır, özel sektör suçtan korunma olayına daha etkin bir biçimde girerse bu polisi daha ağır suçların önlenmesine ya da aydınlatılmasına yöneltecektir.” (44)

8.3 GÖREV VE SORUMLULUK ALANI PAYLAŞIMI

Genel kolluğun görev ve sorumluluk alanları ile belirlenmiştir. Buna göre genel kolluk bütün halkın genel güvenliğinden 24 saat sorumludur.

Özel güvenlik görevlileri ise; sadece görevli oldukları zaman diliminde görevli olduğu alan içerisinde sorumludur. 5188 sayılı kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliğin 9. maddesinde; “Bu görevliler 7 nci maddede sayılan yetkileri sadece görevli oldukları süre içinde ve görev alanlarında kullanabilirler. Özel güvenlik görevlileri silahlarını görev alanı dışına çıkaramazlar. İşlenmiş bir suçun sanığı veya suç işleyeceğinden kuvvetle şüphe edilen kişinin takibi, dışarıdan yapılan saldırılara karşı tedbir alınması, para ve değerli eşya nakli, kişi koruma ve cenaze töreni gibi güzergâh ifade eden durumlarda güzergâh boyu görev alanı sayılır. Görev alanı, zorunlu hallerde Komisyon kararıyla genişletilebilir. Zor kullanma ve yakalama yetkilerinin kullanılmasını gerektiren olaylar en seri vasıta ile yetkili genel kolluğa bildirilir; yakalanan kişi ve zapt edilen eşya genel kolluğa teslim edilir.” denmektedir.

Maddeden de anlaşılacağı üzere özel güvenlik görevlileri sadece kendi görev alanlarında yetkili ve sorumludur. Ayrıca göreviyle ilgili kendisine verilen silahı görev yeri dışına çıkaramaz. Ancak genel kolluk 24 saat görevli olduğu için kendisine verilen silahı bazı istisna yerler(mahkemeler, akıl hastaneleri gibi) haricinde her yere götürebilir.

Özel güvenlik görev alanı içerisinde önleyici tedbirler alır. Ancak görev alanında her hangi bir suça rastlarsa suçu ve suçluyu muhafaza altına alarak derhal genel kolluğa bildirir. Bu da genel kolluk ve özel güvenlik arasında bir görev alanı paylaşımının bir göstergesidir.

Özel güvenlik görevlisi kendi görev alanı içinde kanunun kendisine verdiği yetkileri kullanabilirken görev alanı dışında bir vatandaşın suçla karşılaştığı durumda sahip olduğu yetkiler kadar yetki kullanır. Bundan fazla yetkisi olduğunu düşünerek hareket etmesi kendisini suçlu konumuna sokar.

8.4- GENEL KOLLUK VE ÖZEL GÜVENLİK İLİŞKİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ

Genel kolluk ve özel güvenlik ilişkilerinin geliştirilmesi en başta bu birimlerde çalışan insanlara bağlıdır. Birbirlerinin görev, sorumluluk ve yetkilerini öğrenerek birbirleriyle iletişim halinde olmaları gerekmektedir.

Genel kolluk görevlileri kendi görev ve sorumluluklarını öğrenirken özel güvenliğin görev, yetki ve sorumluluklarını da öğrenmelidir. Özel güvenliğe yetki veren mevzuat sorumluluk bölgesinde işlenen bir suçun aydınlatılabilmesi ve şüphelilerin yakalanabilmesi için genel kolluğa yardımcı olma yükümlülüğü getirmiştir. Güvenlik görevlileri bu konuda eğitim alırken genel kolluk kendisine özel güvenliğin yardımcı olma yükümlülüğü ile ilgili bilgi sahibi değildir. Uygulamada genel kolluğun özel güvenliğin amiri olduğu, ne derse yapmak zorunda olduğu gibi yanlış bir algı bulunmaktadır.

“Özel güvenlik görevlileri için iç güvenliği sağlama noktasında görev alan farklı kolluk birimleri arasındaki yetki ve görev alanının sınırlarının bilinmesi özel güvenlik görevlilerinin kendi görev alanlarının sınırlarının bilinmesi kadar önemlidir. Zira, özel güvenlik görevlisi kendi görev alanında yetkilerini kullanırken, kendi görev alanında bulunan genel kolluk görevlileri ile devamlı dayanışma ve iletişim halinde olacaktır.” (95)

Genel kolluğun büyük bir devlet örgütü olması, özel güvenliğin ise irili ufaklı özel güvenlik kuruluşlarından oluşan bir yapısı olduğundan genel kolluk ve özel güvenlik ilişkilerinin geliştirilmesinde en büyük görev genel kolluğa düşmektedir. Buna göre;

- Özel güvenlik konusunda genel kolluk görevlilerine yönelik eğitimler düzenlemek,
- Özel güvenlik hizmetleri konusunda kaliteyi arttırmak için ulusal ve uluslar arası gelişmeleri takip etmek,
- Genel kolluk ve özel güvenlik birimlerini bir araya getirerek ortaya çıkan sorunları görüşüp çözüme kavuşmasını sağlamak,
- Gelişen ve değişen şartlara göre mevzuatın güncellenmesi için çalışmalar yapmak,
- Ayrıca özel güvenlik kuruluşlarını sağlıklı bir şekilde denetleyerek kanunlara uygun bir şekilde görev yapmalarını sağlamak,

Genel kolluğun yerine getirebileceği görevler olarak değerlendirilmektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

ANKARA İLİNDE ÖZEL GÜVENLİK PERSONELİ ÜZERİNDE ALAN ARAŞTIRMASI

9.1- Gereç Ve Yöntem

Bu bölümünde, araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel teknikler hakkında bilgi verilmiştir.

9.1.1- Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, özel güvenlik görevlilerinin mesleklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve bu görüşlerinin görevlilerin bazı demografik özelliklerine (yaş, cinsiyet, öğrenim durumu, medeni durum, görevi, kıdemi, geliri, kurumunun hizmet verdiği alan, daha önce başka bir sektörde çalışması) göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlandığından araştırma genel tarama modeline örnektir.

9.1.2- Evren ve Örneklem

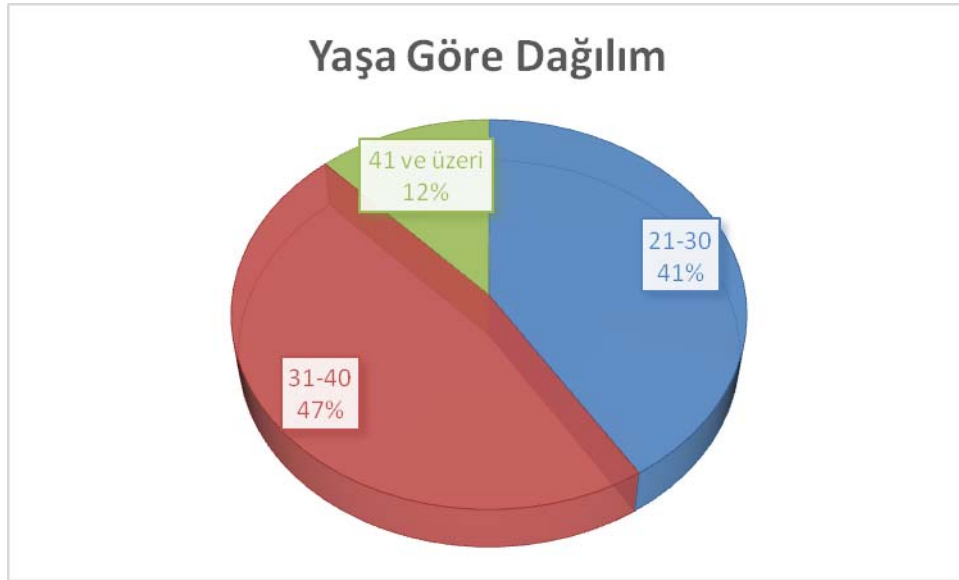
Bu araştırmanın evrenini 2014 yılı şubat ve nisan ayları arasında Ankara ilinin Çankaya, Yenimahalle ve Altındağ ilçelerinde bulunan toplamda 5 adet kamu bankası, devlet hastanesi, alışveriş merkezi, havaalanı ve özel şirketlerde görev yapmakta olan 200 özel güvenlik çalışanı oluşturmaktadır. Özel güvenlik müdürleri vasıtasıyla söz konusu çalışanların tamamına ulaşılmıştır.

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerine ilişkin demografik bilgilerine göre dağılımı Tablo 9-Tablo 18'de gösterilmiştir.

Tablo 9.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin yaşlarına göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Yaş	21-30	82	41,0
	31-40	94	47,0
	41 ve üzeri	24	12,0
Toplam		200	100,0

Tablo 9’da gösterilen bilgiler incelendiğinde, özel güvenlik görevlilerinin %41,0’inin (n=82) 21-30 yaş aralığında, %47,0’sinin (n=94) 31-40 yaş aralığında ve %12,0’sinin de (n=24) 41 yaş ve üzerinde olduğu belirlenmiştir. Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin yaşlarına göre dağılımı ayrıca Şekil 2’de de yer almaktadır. Şekil 2 incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin 31-40 yaş ile 21-30 yaş arasında olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 2. Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin yaşa göre dağılımı

Tablo 10.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin cinsiyetlerine göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kadın	22	11,0
	Erkek	178	89,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 10’da yer alan bilgiler incelendiğinde araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin %89,0’unun (n=178) erkek; %11,0’inin (n=22) ise kadın olduğu belirlenmiştir. Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin cinsiyetlerine göre dağılımları ayrıca Şekil 3’te de gösterilmiştir. Şekil 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğunun erkek olduğu görülmektedir.

Şekil 3. Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin cinsiyetlerine göre dağılımı

Tablo 11.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Öğrenim durumu	Lise ve altı	167	83,5
	Ön lisans ve üstü	33	16,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 11’teki bilgiler incelendiğinde, özel güvenlik görevlilerinin %83,5’inin (n=167) lise ve altı bir öğrenim durumuna sahip olduğu, %16,5’inin (n=33) de ön lisans ve üstünde bir eğitim durumu bulunduğu saptanmıştır. Öğrenim durumlarına göre özel güvenlik görevlilerinin dağılımı Şekil 4’te de gösterilmiştir ve Şekil 4 incelendiğinde araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin genel olarak lise ve altında eğitim durumlarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Şekil 4. Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı

Tablo 12.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin medeni durumlarına göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Medeni durumu	Evli	160	80,0
	Bekar	40	20,0
	Toplam	200	100,0

Tablo 12’te yer alan bilgiler incelendiğinde araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin %80,0’inin (n=160) evli, %20,0’sinin de (n=40) bekar olduğu görülmektedir. Özel güvenlik görevlilerinin medeni durumlarına göre dağılımları ayrıca Şekil 5’te incelendiğinde, görevlilerinin genel olarak evli olduğu belirlenmiştir.

Şekil 5. Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin medeni durumlarına göre dağılımı

Tablo 13.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin unvanlarına göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Unvanı	Özel güvenlik görevlisi	177	88,5
	Özel güvenlik yöneticisi	23	11,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 13'te yer alan bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin %88,5'inin (n=177) özel güvenlik görevlisi, %11,5'inin (n=23) de özel güvenlik şefi, amiri, müdürü, yöneticisi gibi özel güvenlik yöneticisi olduğu belirlenmiştir. Özel güvenlik görevlilerinin görev yaptıkları unvanlarına göre dağılımı Şekil 6'da yer almaktadır. Şekil 6'da da görüldüğü gibi araştırma kapsamında görüşleri alınan çalışanların büyük çoğunluğunun özel güvenlik görevlisi olduğu tespit edilmiştir.

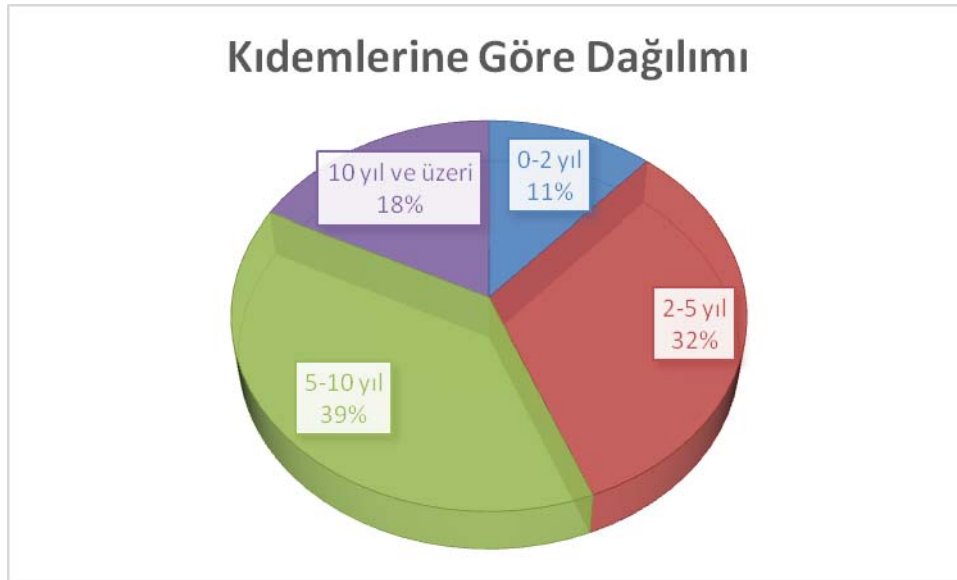

Şekil 6.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin unvanlarına göre dağılımı

Tablo 14.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Kıdem	0-2 yıl	23	11,5
	2-5 yıl	65	32,5
	5-10 yıl	77	38,5
	10 yıl ve üzeri	35	17,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 14 incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinden %11,5'inin (n=23) 0-2 yıl, %32,5'inin (n=65) 2-5 yıl, %38,5'inin (n=77) 5-10 yıl ve %17,5'inin (n=35) de 10 yıl ve üzerinde kıdeme sahip oldukları belirlenmiştir. Özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre dağılımları ayrıca Şekil 7'de incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğunun 5-10 yıl ile 2-5 yıl kıdeme sahip olduğu saptanmıştır.

Şekil 7.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre dağılımı

Tablo 15.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin aylık gelirlerine göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Geliri (aylık)	500-1000 TL	69	34,5
	1000 TL ve üzeri	131	65,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 15 incelendiğinde araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinden %34,5'inin (n=69) 500-1000 TL; %65,5'inin (n=131) de 1000 TL ve üzerinde aylık gelirlerinin bulunduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin aylık gelirlerine göre dağılımları ayrıca Şekil 8'de incelendiğinde, 1000 TL ve üzerinde aylık gelire sahip özel güvenlik görevlilerinin çoğunlukta olduğu görülmektedir.

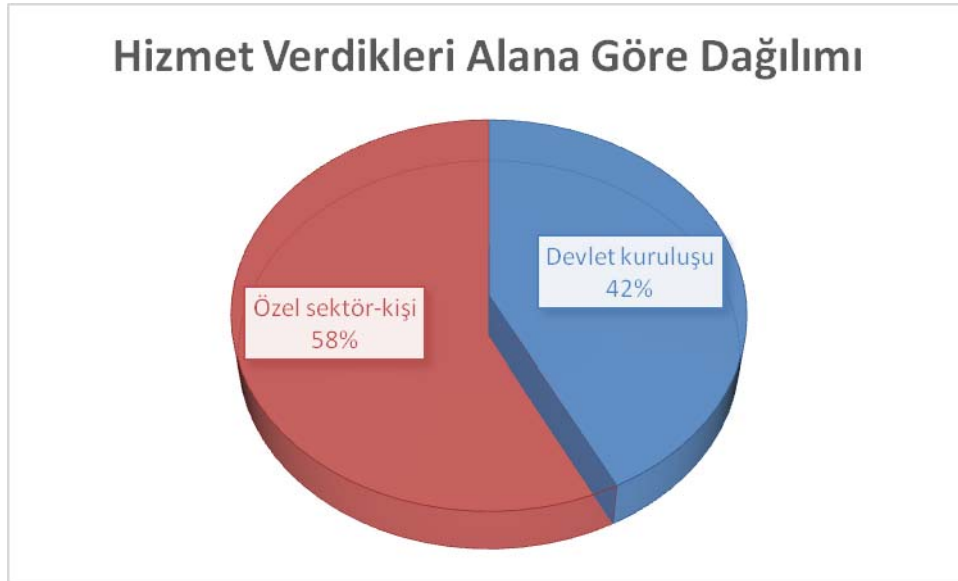

Şekil 8.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin aylık gelirlerine göre dağılımı

Tablo 16.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri alanlara göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Hizmet verdiği alan	Devlet kuruluşu	85	42,5
	Özel sektör-kişi	115	57,5
Toplam		200	100,0

Tablo 16’de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin %42,5’inin (n=85) devlet kuruluşunda, %57,5’inin (n=115) de özel sektörde ve kişi hizmetinde görev yaptığı tespit edilmiştir. Özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri alanlara göre dağılımları ayrıca Şekil 9’da gösterilmiştir. Şekil 9 incelendiğinde, özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri alanlara göre dağılımlarının genel olarak benzer olmakla birlikte, özel sektör ve kişi hizmetinde çalışan görevlilerinin daha çok olduğu görülmektedir.

Şekil 9.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri alanlara göre dağılımı

Tablo 17.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce bir sektörde çalışma durumuna göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	N	%
Daha önce bir sektörde çalışma durumu	Evet	165	82,5
	Hayır	35	17,5
	Toplam	200	100,0

Tablo 17'deki bilgiler doğrultusunda araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin %82,5'inin (n=165) daha önce başka bir sektörde çalıştığını, %17,5'inin (n=35) ise özel güvenlik görevlisi olmadan önce başka bir sektörde çalışmadığını ifade ettikleri saptanmıştır. Görevlilerinin daha önce başka bir sektörde çalışma durumuna göre dağılımları Şekil 10'da ayrıca incelendiğinde, özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğunun daha önce başka bir sektörde çalıştığı belirlenmiştir.

Şekil 10.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce bir sektörde çalışma durumuna göre dağılımı

Tablo 18.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce çalıştığı sektöre göre dağılımı

Değişken	Kategoriler	n	%
Daha önce çalıştığı sektör	Emniyet teşkilatı	4	2,0
	Silahlı kuvvetler	9	4,5
	Diğer	152	76,0
Toplam		165	100,0

Tablo 18’de yer alan bilgiler incelendiğinde, özel güvenlik görevlisi olmadan önce farklı bir sektörde çalışan 165 görevlinin %2,0’sinin (n=4) emniyet teşkilatında, %4,5’inin (n=9) silahlı kuvvetlerde ve %76,0’sının (n=152) da diğer sektörlerde çalıştığı belirlenmiştir. Özel güvenlik görevlilerinin daha önce çalıştığı sektöre göre dağılımları ayrıca Şekil 11’de gösterilmiştir. Şekil 11 incelendiğinde çalışanların çoğunluğunun daha önce diğer sektörlerde çalıştığı görülmektedir.

Şekil 11.Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin daha önce çalıştığı sektöre göre dağılımı

9.1.3- Veri Toplama Araçları

Bu araştırmanın problem ve alt problemlerinin çözümlenmesi amacıyla gerekli olan veriler, “Özel Güvenlik Görevlilerinin Mesleki Görüşleri Anketi” ve “Kişisel Bilgi Formu” ile toplanmıştır.

Kişisel Bilgi Formu

Özel güvenlik görevlilerinin kişisel bilgilerinin belirlenmesi amacıyla çalışanların yaşlarına, cinsiyetlerine, öğrenim durumlarına, medeni durumlarına, unvanlarına, kıdemlerine, aylık gelirlerine, çalıştıkları kurumun hizmet verdikleri alanlarına, daha önce başka bir sektörde çalışma durumuna ve cevabı evet ise daha önce çalıştığı sektöre ilişkin bilgilerin yer aldığı kişisel bilgi formu hazırlanmıştır.

Özel Güvenlik Görevlilerinin Mesleki Görüşleri Anketi

Bu araştırma kapsamında özel güvenlik görevlilerinin mesleklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından bir anket geliştirilmiştir. Anketin geliştirilme aşamasında izlenen adımlar şu şekildedir:

A. Ölçülecek Özelliğin Tanımlanması

Özel güvenlik görevlilerinin mesleklerine ilişkin görüşlerinin tanımlanması işlemi gerçekleştirilmiştir. Bu amaçla öncelikle alan yazın incelemesi gerçekleştirilmiştir. Ardından ikiyüz özel güvenlik görevlisi ile görüşme yapılmış, görevlilerin mesleklerine yönelik görüşleri alınmıştır. Alan yazın taraması ve görüşmelerden elde edilen bilgiler doğrultusunda çalışma öncesi mesleki eğitim, özel güvenlik hizmetleri, çalışma şartları, genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkiler, görev ve yetkileri hakkındaki bilgiler olmak üzere beş alt başlık oluşturulmuştur.

B. Deneme Maddelerinin Oluşturulması

Deneme maddelerinin oluşturulması amacıyla alan yazında yer alan maddeler, anketler incelenmiştir. Daha sonra özel güvenlik görevlilerinin mesleklerine ilişkin görüşlerini tespit etmek amacıyla belirlenen doğrultuda çalışma öncesi mesleki eğitim, özel güvenlik hizmetleri, çalışma şartları, genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkiler, görev ve yetkileri alt başlıkları doğrultusunda denemeli 30 madde oluşturulmuştur.

C. Uzman Görüşünün Alınması

Özel güvenlik görevlilerinin mesleklerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla altı alt boyut doğrultusunda oluşturulan denemeli maddeler için iki konu alan uzmanının ve bir ölçme değerlendirme uzmanı ile Türk dili uzmanının görüşleri alınmıştır. Uzmanların görüşleri doğrultusunda maddeler üzerinde gerekli görülen düzeltmeler gerçekleştirilmiştir. Örneğin konu alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda bazı maddeler "... yeterlidir." şeklinde ifade edilirken bazı maddeler "... yeterli değildir." biçiminde belirtilmiştir.

D. Ön Uygulamanın Gerçekleştirilmesi

Hazırlanan anket formunun anlaşılabilirliği, cevap verilebilirliğinin tespit edilmesi amacıyla uygulamaya başlamadan önce üç özel güvenlik görevlisi ile ön uygulama çalışması gerçekleştirilmiştir. Özel güvenlik görevlilerinin anlamakta zorlandığı bir ifade bulunmadığı, anket maddelerinin tamamına cevap verebildikleri tespit edilmiştir.

E. Ankete Son Şeklinin Verilmesi

Özel güvenlik görevlilerinin mesleklerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla 30 maddeden oluşan anket formunda yer alan maddeler, 5'li likert tipinde derecelendirilmiştir. Katılımcıların her bir maddeye ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla ifadeler "Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum" olarak derecelendirilmiştir. Çalışmanın amacının, yürütücüsü gibi bilgilerin yer aldığı yönerge de oluşturularak ankete son şekli verilmiş ve Ek'te gösterilmiştir.

9.1.4. Verilerin Analizi

Araştırmanın problemlerinin çözümlenmesi amacıyla öncelikle veri toplama araçlarından elde edilen veri setlerine ilişkin betimsel istatistikler (frekans ve yüzde değerleri) hesaplanmıştır. Daha sonra araştırmanın alt problemleri doğrultusunda verilerin çözümlenmesi gerçekleştirilmiştir. Verilerin analizinde ilişkisiz ölçümlerde t testi ve tek yönlü varyans analizi, çoklu karşılaştırmalarda LSD testi hesaplanmıştır. Verilerin çözümlenmesinden elde edilen bulgular, tablolar şeklinde gösterilmiş ve sonuçlar yorumlanmıştır.

9.2- BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri doğrultusunda bulgulara ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1. Özel güvenlik görevlilerinin meslekleri için gerekli olan eğitime ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin meslekleri için gerekli olan eğitime ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla çalışanlara altı madde yöneltilmiştir. Çalışanların mesleki eğitime yönelik maddelere vermiş oldukları cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve sonuçlar Tablo'da gösterilmiştir.

Tablo 19'da yer alan bilgiler incelendiğinde araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin "Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahiptirler." maddesine %15,0'inin (n=30) hiç katılmadığı, %29,0'unun (n=58) katılmadığı, %27,0'sinin (n=54) kararsız olduğu, %18,0'inin (n=36) katılım gösterdiği ve %11,0'inin (n=22) de tamamen katılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 19'daki bilgiler incelendiğinde araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin "Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumları yetersizdir." maddesine %16,0'sinin (n=32) hiç katılmadığı, %26,0'sinin (n=52) katılmadığı, %20,5'inin (n=41) kararsız olduğu, %20,0'sinin (n=40) katılım gösterdiği ve %17,5'inin (n=35) de tamamen katılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo incelendiğinde özel güvenlik görevlilerinin "Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli değildir." maddesine %13,5'inin (n=27) hiç katılmadığı, %28,0'inin (n=56) katılmadığı, %21,0'inin (n=42) kararsız olduğu, %22,0'sinin (n=44) katılım gösterdiği ve %15,5'inin (n=31) de tamamen katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo incelendiğinde, özel güvenlik görevlilerinin "Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitim yeterlidir." maddesine %18,0'inin (n=36) hiç katılmadığı, %23,0'ünün (n=46) katılmadığı, %14,5'inin (n=29) kararsız olduğu, %34,0'ünün (n=68) katılım gösterdiği ve %10,5'inin (n=21) de tamamen katılım gösterdiği saptanmıştır.

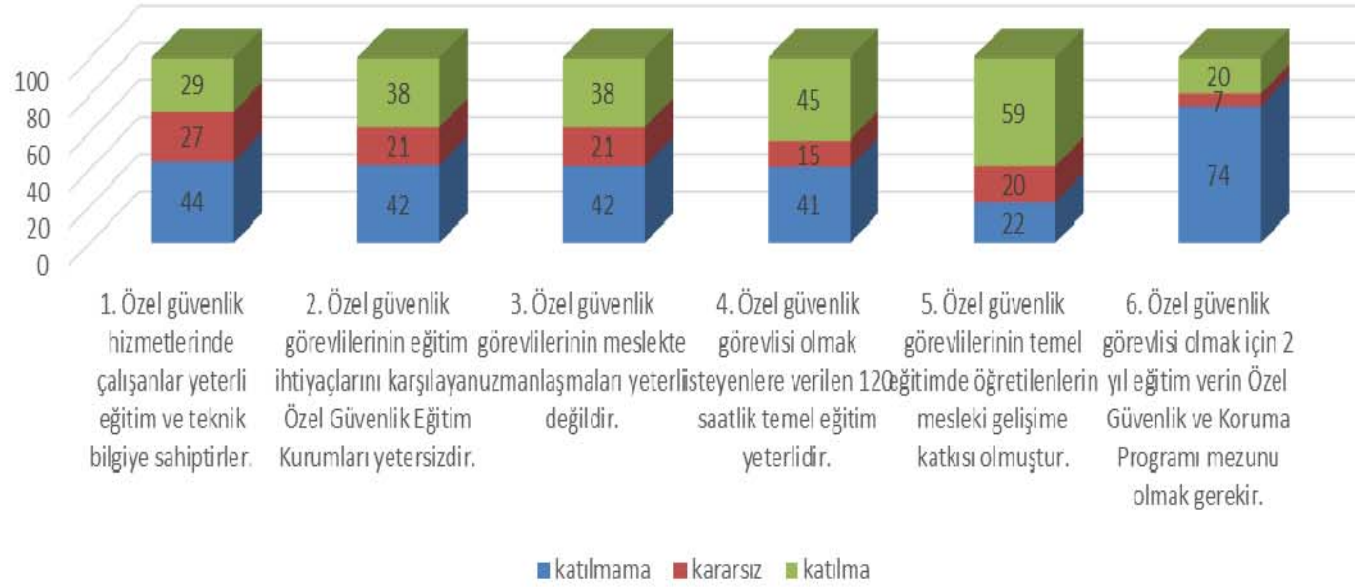
Tablo 19’da yer alan bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmuştur.” maddesine %5,5’inin (n=11) hiç katılmadığı, %16,5’inin (n=33) katılmadığı, %19,5’inin (n=39) kararsız olduğu, %46,0’sının (n=92) katılım gösterdiği ve %12,5’inin (n=25) de tamamen katılım gösterdiği tespit edilmiştir.

Tablo 19’da son olarak araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim veren Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmak gerekir.” maddesine %39,0’unun (n=78) hiç katılmadığı, %35,0’inin (n=70) katılmadığı, %6,5’inin (n=13) kararsız olduğu, %11,0’inin (n=22) katılım gösterdiği ve %8,5’inin (n=17) de tamamen katılım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 19. Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimlerine ilişkin görüşlerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Mesleki eğitime ilişkin Maddeler	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
1. Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahiptirler.	30	15,0	58	29,0	54	27,0	36	18,0	22	11,0
2. Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumları yetersizdir.	32	16,0	52	26,0	41	20,5	40	20,0	35	17,5
3. Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli değildir.	27	13,5	56	28,0	42	21,0	44	22,0	31	15,5
4. Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitim yeterlidir.	36	18,0	46	23,0	29	14,5	68	34,0	21	10,5
5. Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmuştur.	11	5,5	33	16,5	39	19,5	92	46,0	25	12,5
6. Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmak gerekir.	78	39,0	70	35,0	13	6,5	22	11,0	17	8,5

Mesleki eğitime ilişkin görüşler

Şekil 12. Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimlerine ilişkin görüşleri

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimlerine ilişkin görüşlerinin daha iyi incelenebilmesi amacıyla “hiç katılmıyorum-katılmıyorum” kategorileri birleştirilerek “katılmama”; “tamamen katılıyorum-katılıyorum” birleştirilerek de “katılıyorum” kategorisi oluşturulmuştur. Çalışanların cevapları ayrıca Şekil 12’de gösterilmiştir. Şekil 12’de yer alan bilgiler incelendiğinde özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmasına genel olarak katılım göstermedikleri (%44),
- Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumlarının yetersiz olmasına genel olarak katılım göstermedikleri (%42),
- Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli olmamasına genel olarak katılım göstermedikleri (%42),
- Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmasına genel olarak katılım gösterdikleri (%45),
- Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmasına genel olarak katılım gösterdikleri (%59),
- Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmasına genel olarak katılım göstermedikleri (%74)

tespit edilmiştir.

Tablo 20. Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimlerine ilişkin görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Maddeler	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
1. Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahiptirler.	1,00	5,00	2,81	1,22
2. Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumları yetersizdir.	1,00	5,00	2,97	1,34
3. Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli değildir.	1,00	5,00	2,98	1,29
4. Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitim yeterlidir.	1,00	5,00	2,96	1,31
5. Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmuştur.	1,00	5,00	3,44	1,08
6. Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmak gerekir.	1,00	5,00	2,15	1,28

Araştırma kapsamında özel güvenlik görevlilerinin maddelere ilişkin cevapları “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert tipi derece ile alınmıştır. Tablo 20’de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitime ilişkin sırasıyla;

- Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmuştur.
 - Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli değildir.
 - Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumları yetersizdir.
 - Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitim yeterlidir.
 - Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahiptirler.
 - Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmak gerekir.
- ifadelerine katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

4.2. Özel güvenlik görevlilerinin meslekleri için gerekli olan eğitime ilişkin görüşleri, görevlilerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin bazı demografik özelliklerine göre meslekleri için gerekli eğitime yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi gerçekleştirilmiştir

4.2.1. Yaşa Göre

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitime yönelik görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 21’de gösterilmiştir.

Tablo 21. Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimine ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Maddeler	Yaş	N	\bar{X}	SS	df	F	P	Anlamlı fark
M1	20-30	82	2,82	1,23	2 (197)	0,330	0,719	---
	31-40	94	2,85	1,26				
	41 ve üzeri	24	2,63	1,01				
M2	20-30	82	2,74	1,34	2 (197)	3,220	0,042	31-40>20-30
	31-40	94	3,22	1,34				
	41 ve üzeri	24	2,75	1,26				
M3	20-30	82	2,94	1,31	2 (197)	1,404	0,248	---
	31-40	94	3,11	1,31				
	41 ve üzeri	24	2,63	1,13				
M4	20-30	82	2,66	1,29	2 (197)	3,781	0,024	31-40>20-30
	31-40	94	3,17	1,32				
	41 ve üzeri	24	3,17	1,20				
M5	20-30	82	3,29	1,15	2 (197)	1,246	0,290	---
	31-40	94	3,52	0,99				
	41 ve üzeri	24	3,58	1,14				
M6	20-30	82	2,06	1,23	2 (197)	4,514	0,012	41 ve üzeri>20-30 41 ve üzeri>31-40
	31-40	94	2,04	1,23				
	41 ve üzeri	24	2,88	1,48				

Tablo 21’de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmasına ($F_{(2,197)}=0,330$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli olmamasına ($F_{(2,197)}=1,404$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmasına ($F_{(2,197)}=2,246$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Başka bir anlatımla 20-30 yaş, 31-40 yaş ile 41 ve üzeri yaşında olan çalışanların söz konusu maddelere ilişkin mesleki eğitime yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Buna karşın özel güvenlik görevlilerinin

- Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumlarının yetersiz olmasına ($F_{(2,197)}=3,220$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmasına ($F_{(2,197)}=3,781$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmasına ($F_{(2,197)}=4,514$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin çalışanların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında farklılık olduğunun belirlenmesi amacıyla çoklu karşılaştırma LSD testi hesaplanmıştır. LSD testi sonucunda 31-40 yaş grubundaki ($\bar{X}=3,22\pm 1,34$) çalışanların özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan özel eğitim kurumlarının yetersiz olmasına ve özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmasına ($\bar{X}=3,17\pm 1,32$) 20-30 yaş grubundaki çalışanlardan ($\bar{X}=2,74\pm 1,34$) daha fazla katıldığı belirlenmiştir. Araştırmaya katılan 41 yaş ve üzerindeki çalışanların ($\bar{X}=2,88\pm 1,48$) 20-30 yaş ($\bar{X}=2,06\pm 1,23$) ile 31-40 yaş grubundaki çalışanlara ($\bar{X}=2,04\pm 1,23$) göre özel güvenlik görevlisi olmak için iki yıl eğitim verilerek özel güvenlik ve koruma mezunu olmasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

4.2.2. Kıdeme Göre

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitime yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo'da gösterilmiştir.

Tablo 22. Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimine ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M1	5 yıldan az	88	2,65	1,18	198	1,679	0,095
	5 yıldan fazla	112	2,94	1,23			
M2	5 yıldan az	88	2,97	1,42	198	-0,038	0,970
	5 yıldan fazla	112	2,97	1,29			
M3	5 yıldan az	88	2,94	1,24	198	-0,357	0,722
	5 yıldan fazla	112	3,01	1,33			
M4	5 yıldan az	88	2,65	1,17	198	-3,049	0,003
	5 yıldan fazla	112	3,21	1,37			
M5	5 yıldan az	88	3,32	1,05	198	-1,362	0,175
	5 yıldan fazla	112	3,53	1,10			
M6	5 yıldan az	88	2,28	1,35	198	1,313	0,191
	5 yıldan fazla	112	2,04	1,23			

Tablo 22'deki bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmasına($t_{(198)}=1,679$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumlarının yetersiz olmasına ($t_{(198)}=-0,038$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli olmamasına ($t_{(198)}=-0,357$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmasına ($t_{(198)}=-1,362$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmasına ($t_{(198)}=1,313$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$).

Başka bir deyişle farklı kıdemlere sahip özel güvenlik görevlilerinin söz konusu maddelerine yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre

- Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmasına ($t_{(198)}=-3,049$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$).

5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların ($\bar{x}=3,21\pm1,37$) 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre ($\bar{x}=2,65\pm1,17$) genel olarak 120 saatlik temel eğitimi yeterli olduğuna katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

4.2.3. Hizmet Sektörüne Göre

Araştırmaya kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitime yönelik görüşlerinin hizmet verdikleri sektörler göre anlamlı bir farklılık göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 23'te gösterilmiştir.

Tablo 23. Özel güvenlik görevlilerinin mesleki eğitimine ilişkin görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Hizmet sektörü	N	\bar{x}	SS	df	t	p
M1	Devlet kuruluşu	85	3,04	1,24	198	2,274	0,024
	Özel-şahıs	115	2,64	1,18			
M2	Devlet kuruluşu	85	3,07	1,28	198	0,909	0,364
	Özel-şahıs	115	2,90	1,39			
M3	Devlet kuruluşu	85	3,05	1,28	198	0,630	0,529
	Özel-şahıs	115	2,93	1,30			
M4	Devlet kuruluşu	85	3,19	1,35	198	2,137	0,034
	Özel-şahıs	115	2,79	1,26			
M5	Devlet kuruluşu	85	3,55	1,05	198	1,333	0,184
	Özel-şahıs	115	3,35	1,09			
M6	Devlet kuruluşu	85	2,15	1,28	198	0,028	0,978
	Özel-şahıs	115	2,15	1,29			

Tablo 23'te yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumlarının yetersiz olmasına ($t_{(198)}=0,909$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli olmamasına ($t_{(198)}=0,630$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmasına ($t_{(198)}=1,333$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmasına ($t_{(198)}=0,028$; $p>0,05$)

ilişkin görüşlerinin hizmet verdikleri sektöre göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile devlet kuruluşunda görev yapan özel sektör görevlileri ile özel-şahısta hizmet veren görevlilerin söz konusu maddelere yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Bununla beraber özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri sektöre göre

- Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmasına ($t_{(198)}=2,274$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmasına ($t_{(198)}=2,137$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Devlet sektöründe çalışan görevlilerin ($\bar{x}=3,04\pm 1,24$) özel sektörde-şahısta görev yapan çalışanlara göre ($\bar{x}=2,64\pm 1,18$) özel güvenlik hizmetlerinde çalışanların yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmalarına daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır. Benzer şekilde devlet sektöründe çalışan özel güvenlik görevlilerinin ($\bar{x}=3,19\pm 1,34$) özel sektör-şahısta görev yapan çalışanlara göre ($\bar{x}=2,79\pm 1,26$) 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

4.3. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla çalışanlara üç madde yöneltilmiştir. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin maddelere vermiş oldukları cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 24’te gösterilmiştir.

Tablo 24’teki bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranları azalacaktır.” ifadesine %8,0’inin (n=16) hiç katılmadığı, %11,5’inin (n=23) katılmadığı, %12,5’inin (n=25) kararsız olduğu, %40,5’inin (n=81) katıldığı ve %27,5’inin de (n=55) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

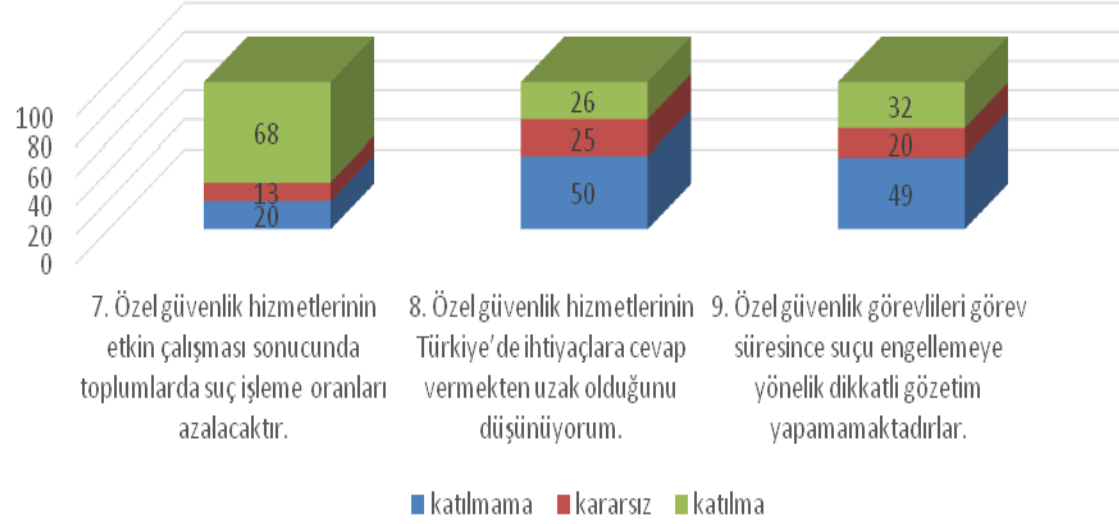
Tablo incelendiğinde, “Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünüyorum.” maddesine özel güvenlik görevlilerinin %17,5’inin (n=35) hiç katılmadığı, %32,5’inin (n=65) katılmadığı, %24,5’inin (n=49) kararsız olduğu, %18,5’inin (n=36) katıldığı ve %7,5’inin (n=15) tamamen katıldığı saptanmıştır.

Tablo’daki bilgiler doğrultusunda “Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamaktadırlar.” ifadesine araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinden %18,0’inin (n=36) hiç katılmadığı, %31,0’inin (n=62) katılmadığı, %19,5’inin (n=39) kararsız olduğu, %15,5’inin (n=31) katıldığı ve %16,0’unun da (n=32) tamamen katıldığı yönünde görüş bildirdiği belirlenmiştir.

Tablo 24 Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Özel güvenlik hizmetlerine ilişkin Maddeler	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
7. Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranları azalacaktır.	16	8,0	23	11,5	25	12,5	81	40,5	55	27,5
8. Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünüyorum.	35	17,5	65	32,5	49	24,5	36	18,5	15	7,5
9. Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamaktadırlar.	36	18,0	62	31,0	39	19,5	31	15,5	32	16,0

Özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşler

Şekil 13. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşleri

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin daha iyi incelenebilmesi amacıyla “hiç katılmıyorum-katılmıyorum” kategorileri birleştirilerek “katılmama”; “tamamen katılıyorum-katılıyorum” birleştirilerek de “katılıyorum” kategorisi oluşturulmuştur. Çalışanların cevapları ayrıca Şekil’de gösterilmiştir. Şekil’de yer alan bilgiler incelendiğinde özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranlarının azaltılmasına genel olarak katılım gösterdikleri (%68),
- Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünmesine genel olarak katılım göstermedikleri (%50),
- Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamasına genel olarak katılım göstermedikleri (%49)

tespit edilmiştir.

Tablo 25. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Maddeler	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
7. Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranları azalacaktır.	1,00	5,00	3,68	1,22
8. Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünüyorum.	1,00	5,00	2,66	1,18
9. Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamaktadırlar.	1,00	5,00	2,81	1,34

Araştırma kapsamında özel güvenlik görevlilerinin maddelere ilişkin cevapları “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert tipi derece ile alınmıştır. Tablo’da yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin sırasıyla;

- Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranları azalacaktır.
- Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünüyorum.
- Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamaktadırlar.

ifadelerine katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

4.4. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşleri, görevlilerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin bazı demografik özelliklerine göre özel güvenlik hizmetlerine yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi gerçekleştirilmiştir

4.4.1. Yaşa Göre

Özel güvenlik hizmetlerine yönelik özel güvenlik görevlilerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 26’da gösterilmiştir.

Tablo 26. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Maddeler	Yaş	N	\bar{X}	SS	df	F	p	Anlamlı fark
M7	20-30	82	3,50	1,26	2 (197)	1,556	0,214	---
	31-40	94	3,82	1,20				
	41 ve üzeri	24	3,75	1,11				
M8	20-30	82	2,57	1,14	2 (197)	0,354	0,702	---
	31-40	94	2,72	1,18				
	41 ve üzeri	24	2,67	1,34				
M9	20-30	82	2,90	1,33	2 (197)	0,390	0,678	---
	31-40	94	2,72	1,37				
	41 ve üzeri	24	2,79	1,28				

Tablo 26’da yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranlarının azaltılmasına ($F_{(2,197)}=1,556$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünmesine ($F_{(2,197)}=0,354$; $p>0,05$),

- Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamasına ($F_{(2,197)}=0,390$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Başka bir anlatımla 20-30 yaş, 31-40 yaş ile 41 ve üzeri yaşında olan çalışanların söz konusu maddelere ilişkin özel güvenlik hizmetlerine yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır.

4.4.2. Kıdeme Göre

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 27’de gösterilmiştir.

Tablo 27. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M7	5 yıldan az	88	3,61	1,28	198	-0,682	0,496
	5 yıldan fazla	112	3,73	1,17			
M8	5 yıldan az	88	2,55	1,12	198	-1,165	0,246
	5 yıldan fazla	112	2,74	1,22			
M9	5 yıldan az	88	3,02	1,38	198	2,053	0,041
	5 yıldan fazla	112	2,63	1,29			

Tablo 27’deki bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranlarının azaltılmasına ($t_{(198)}=-0,682$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünmesine ($t_{(198)}=-1,165$; $p<0,05$),

ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Başka bir deyişle 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlarla 5 yıldan fazla kıdeme sahip özel güvenlik görevlilerinin söz konusu maddelerine yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre

- Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamasına ($t_{(198)}=2,053$; $p>0,05$),
- yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). 5 yıldan az

kıdeme sahip çalışanların ($\bar{X}=3,02\pm 1,38$) 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanlara göre ($\bar{X}=2,63\pm 1,29$) özel güvenlik görevlilerinin görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

4.4.3. Hizmet Sektörüne Göre

Özel güvenlik hizmetlerine ilişkin özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri sektörlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 28’de gösterilmiştir.

Tablo 28. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Hizmet sektörü	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M7	Devlet kuruluşu	85	3,92	1,04	198	2,399	0,017
	Özel-şahıs	115	3,50	1,31			
M8	Devlet kuruluşu	85	2,68	1,16	198	0,281	0,779
	Özel-şahıs	115	2,63	1,20			
M9	Devlet kuruluşu	85	2,64	1,31	198	-1,545	0,124
	Özel-şahıs	115	2,93	1,36			

Tablo 28’de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünmesine ($t_{(198)}=0,281$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamasına ($t_{(198)}=-1,545$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin hizmet verdikleri sektöre göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile devlet kuruluşunda görev yapan özel sektör görevlileri ile özel-şahısta hizmet veren görevlilerin söz konusu maddelere yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Bununla beraber özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri sektöre göre

- Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranlarının azaltılmasına ($t_{(198)}=2,399$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Devlet sektöründe çalışan görevlilerin ($\bar{X}=3,92\pm 1,04$) özel sektörde-şahısta görev yapan çalışanlara

($\bar{X}=3,50\pm 1,31$) göre özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranlarının azaltılmasına daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

4.5. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşleri nelerdir?

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla çalışanlara 5'li likert tipinde derecelendirilmiş dokuz madde yöneltilmiştir. Çalışanların çalışma şartlarına yönelik maddelere vermiş oldukları cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve sonuçlar Tablo'da gösterilmiştir.

Tablo 29'da yer alan bilgiler incelendiğinde, "Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli değildir." ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %5,5'inin (n=11) hiç katılmadığı, %13,0'ünün (n=26) katılmadığı, %6,0'sının (n=12) kararsız olduğu, %32,0'sinin (n=64) katıldığı ve %43,5'inin de (n=87) tamamen katıldığı yönünde görüş bildirdiği tespit edilmiştir.

Tablo incelendiğinde, "Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalıdır." maddesine araştırma kapsamında görüşleri alınan okul öncesi öğretmenlerinden %4,0'ünün (n=8) hiç katılmadığı, %11,5'inin (n=23) katılmadığı, %6,5'inin (n=13) kararsız olduğu, %30,5'inin (n=61) katıldığı ve %47,5'inin de (n=95) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 29'daki bilgiler doğrultusunda özel güvenlik görevlilerinin "Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonu sağlanmıştır." maddesine %17,5'inin (n=35) hiç katılmadığı, %30,0'unun (n=60) katılmadığı, %19,0'unun (n=38) kararsız olduğu, %25,0'inin (n=50) katıldığı ve %8,5'inin de (n=17) tamamen katıldığını belirttiği görülmektedir.

Tablo 29'da "Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemler yeterli değildir." maddesine özel güvenlik görevlilerinin %8,0'inin (n=16) hiç katılmadığı, %24,0'ünün (n=48) katılmadığı, %19,5'inin (n=39) kararsız olduğu, %33,5'inin (n=67) katıldığı ve %15,0'inin de (n=30) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 29'da yer alan bilgiler doğrultusunda "Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli değildir." görüşleri

ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %4,5'inin (n=9) hiç katılmadığı, %13,5'inin (n=27) katılmadığı, %8,5'inin (n=17) kararsız olduğu, %25,5'inin (n=51) katıldığı ve %48,0'inin de (n=96) tamamen katıldığı belirlenmiştir.

Tablo incelendiğinde, “Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarımı karşılamakta yeterli değildir.” ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %7,0'sinin (n=14) hiç katılmadığı, %7,5'inin (n=15) katılmadığı, %8,5'inin (n=17) kararsız olduğu, %24,0'ünün (n=48) katıldığı ve %53,0'ünün de (n=106) tamamen katıldığı belirlenmiştir.

Tablo 29'da özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerekmektedir.” maddesine özel güvenlik görevlilerinin %3,0'unun (n=6) hiç katılmadığı, %7,0'sinin (n=14) katılmadığı, %8,0'inin (n=16) kararsız olduğu, %24,5'inin (n=49) katıldığı ve %57,5'inin de (n=115) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

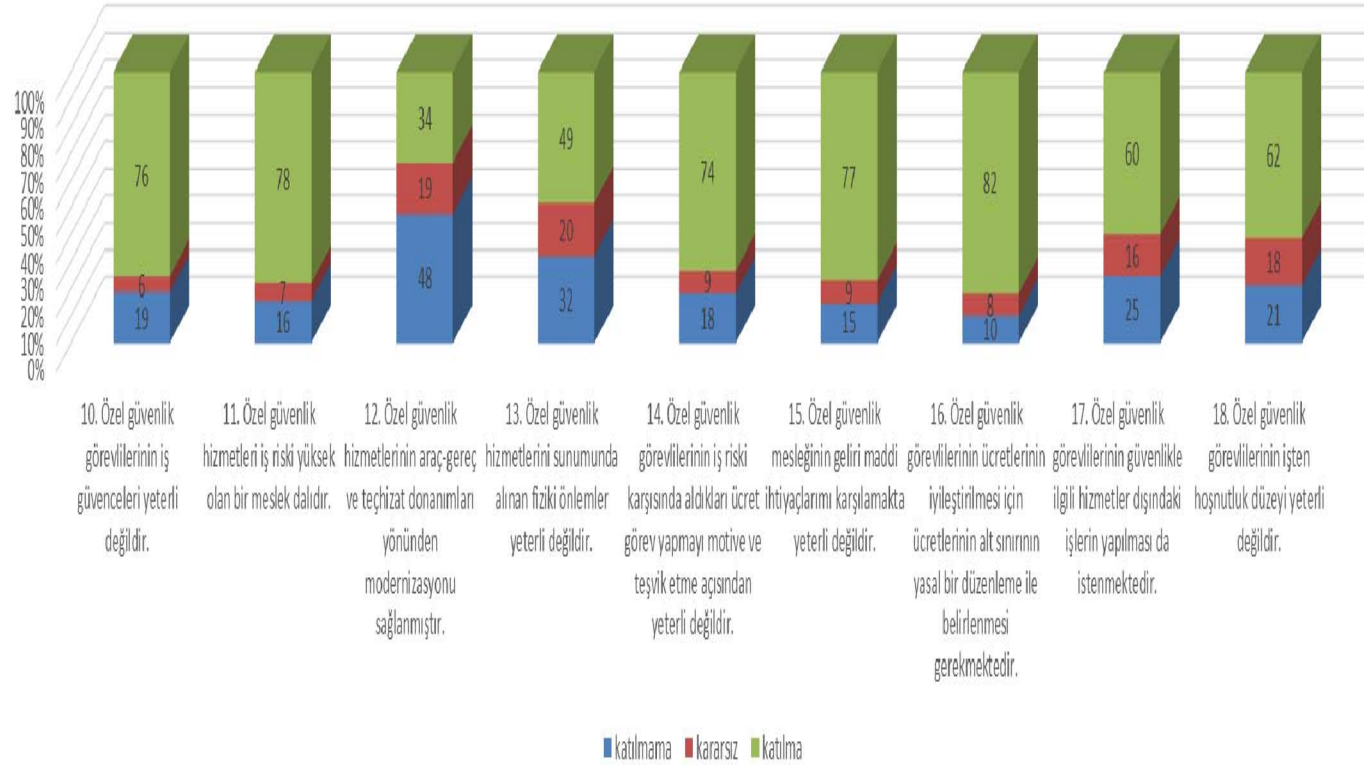
Tablodaki bilgiler doğrultusunda özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılması da istenmektedir.” maddesine %8,0'inin (n=16) hiç katılmadığı, %16,5'inin (n=13) katılmadığı, %15,5'inin (n=31) kararsız olduğu, %28,0'inin (n=56) katıldığı ve %32,0'sinin de (n=64) tamamen katıldığını belirttiği görülmektedir.

Tablo 29'da son olarak “Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli değildir.” maddesine özel güvenlik görevlilerinin %7,0'sinin (n=14) hiç katılmadığı, %14,0'ünün (n=28) katılmadığı, %17,5'inin (n=35) kararsız olduğu, %31,5'inin (n=63) katıldığı ve %30,0'unun da (n=60) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 29. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Çalışma şartlarına ilişkin Maddeler	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
10. Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli değildir.	11	5,5	26	13,0	12	6,0	64	32,0	87	43,5
11. Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalıdır.	8	4,0	23	11,5	13	6,5	61	30,5	95	47,5
12. Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonu sağlanmıştır.	35	17,5	60	30,0	38	19,0	50	25,0	17	8,5
13. Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemler yeterli değildir.	16	8,0	48	24,0	39	19,5	67	33,5	30	15,0
14. Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli değildir.	9	4,5	27	13,5	17	8,5	51	25,5	96	48,0
15. Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli değildir.	14	7,0	15	7,5	17	8,5	48	24,0	106	53,0
16. Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerekmektedir.	6	3,0	14	7,0	16	8,0	49	24,5	115	57,5
17. Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılması da istenmektedir.	16	8,0	33	16,5	31	15,5	56	28,0	64	32,0
18. Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli değildir.	14	7,0	28	14,0	35	17,5	63	31,5	60	30,0

Çalışma şartlarına ilişkin görüşler

Şekil 14. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşleri

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin daha iyi incelenebilmesi amacıyla “hiç katılmıyorum-katılmıyorum” kategorileri birleştirilerek “katılmama”; “tamamen katılıyorum-katılıyorum” birleştirilerek de “katılıyorum” kategorisi oluşturulmuştur. Çalışanların cevapları ayrıca Şekil’de gösterilmiştir. Şekil’de yer alan bilgiler incelendiğinde özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdiği (%76)
- Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına genel olarak katılım gösterdiği (%78)
- Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonunun sağlanmasına genel olarak katılım göstermediği (%48)
- Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemlerin yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdiği (%49)
- Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdiği (%74)
- Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdiği (%77)
- Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine genel olarak katılım gösterdiği (%82)
- Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılmasının da istenmesine genel olarak katılım gösterdiği (%60)
- Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdiği (%62)

belirlenmiştir.

Tablo 30. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Maddeler	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
10. Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli değildir.	1,00	5,00	3,95	1,23
11. Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalıdır.	1,00	5,00	4,06	1,17
12. Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonu sağlanmıştır.	1,00	5,00	2,77	1,24
13. Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemler yeterli değildir.	1,00	5,00	3,24	1,20
14. Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli değildir.	1,00	5,00	3,99	1,23
15. Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli değildir.	1,00	5,00	4,09	1,24
16. Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerekmektedir.	1,00	5,00	4,27	1,07
17. Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılması da istenmektedir.	1,00	5,00	3,60	1,30
18. Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli değildir.	1,00	5,00	3,64	1,24

Araştırma kapsamında özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartları maddelere ilişkin cevapları “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert tipi derece ile alınmıştır. Tablo’da yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin sırasıyla;

- Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerekmektedir.

- Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli değildir.
- Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalıdır.
- Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli değildir.
- Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli değildir.
- Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli değildir.
- Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılması da istenmektedir.
- Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemler yeterli değildir.
- Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonu sağlanmıştır.

ifadelerine katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

4.6. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşleri, görevlilerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin bazı demografik özelliklerine göre çalışma şartlarına yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi gerçekleştirilmiştir

4.6.1. Yaşa Göre

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına yönelik görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo'da gösterilmiştir.

Tablo 31. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Maddeler	Yaş	N	\bar{X}	SS	df	F	p	Anlamli fark
M10	20-30	82	3,72	1,43	2 (197)	4,549	0,012	31-40>diğerleri
	31-40	94	4,22	1,05				
	41 ve üzeri	24	3,67	0,96				
M11	20-30	82	3,98	1,27	2 (197)	3,121	0,046	31-40>40 ve üzeri
	31-40	94	4,24	1,00				
	41 ve üzeri	24	3,63	1,31				
M12	20-30	82	2,73	1,23	2 (197)	0,698	0,499	---
	31-40	94	2,86	1,32				
	41 ve üzeri	24	2,54	0,98				
M13	20-30	82	3,16	1,26	2 (197)	0,580	0,561	---
	31-40	94	3,24	1,20				
	41 ve üzeri	24	3,46	1,02				
M14	20-30	82	3,77	1,37	2 (197)	2,395	0,094	---
	31-40	94	4,12	1,17				
	41 ve üzeri	24	4,25	0,79				
M15	20-30	82	3,79	1,46	2 (197)	5,417	0,005	31-40>21-30
	31-40	94	4,38	0,95				
	41 ve üzeri	24	3,92	1,21				
M16	20-30	82	3,94	1,33	2 (197)	6,940	0,001	20-30<diğerleri
	31-40	94	4,51	0,80				
	41 ve üzeri	24	4,42	0,65				
M17	20-30	82	3,46	1,34	2 (197)	1,358	0,260	---
	31-40	94	3,76	1,25				
	41 ve üzeri	24	3,42	1,38				
M18	20-30	82	3,52	1,29	2 (197)	2,310	0,102	---
	31-40	94	3,82	1,20				
	41 ve üzeri	24	3,29	1,16				

Tablo 31'de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonunun sağlanmasına ($F_{(2,197)}=0,698$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemlerin yeterli olmamasına ($F_{(2,197)}=0,580$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve

teşvik etme açısından yeterli olmamasına ($F_{(2,197)}=2,395$; $p>0,05$),

- Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılmasının da istenmesine ($F_{(2,197)}=1,358$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli olmamasına ($F_{(2,197)}=2,310$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Başka bir anlatımla 20-30 yaş, 31-40 yaş ile 41 ve üzeri yaşında olan çalışanların söz konusu maddelere ilişkin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir.

Buna karşın özel güvenlik görevlilerinin

- Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli olmamasına ($F_{(2,197)}=4,549$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına ($F_{(2,197)}=3,121$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına ($F_{(2,197)}=5,417$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine ($F_{(2,197)}=6,940$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin çalışanların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında farklılık olduğunun belirlenmesi amacıyla çoklu karşılaştırma LSD testi hesaplanmıştır.

LSD testi sonucunda; 31-40 yaş aralığındaki çalışanların ($\bar{X}=4,22\pm 1,05$) özel güvenlik görevlilerinin iş güvencelerinin yeterli olmamasına; 20-30 yaş grubundaki çalışanlar ($\bar{X}=3,72\pm 1,43$) ile 41 yaş ve üzerindeki çalışanlardan ($\bar{X}=3,67\pm 0,96$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

31-40 yaş grubundaki çalışanların ($\bar{X}=4,24\pm 1,00$) “Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına” 20-30 yaş aralığındaki çalışanlardan ($\bar{X}=3,98\pm 1,27$) ve 41 yaş ve üzerindeki çalışanlardan ($\bar{X}=3,63\pm 1,31$) daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına, 31-40 yaş aralığındaki çalışanların ($\bar{X}=4,38\pm 0,95$) 20-30 yaş aralığındaki çalışanlardan ($\bar{X}=3,79\pm 1,46$) ve 41 yaş ve üzerindeki çalışanlardan ($\bar{X}=3,92\pm 1,21$) daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

Araştırmaya katılan 20-30 yaş grubundaki çalışanların ($\bar{X}=3,94\pm 1,33$) özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile

belirlenmesi gerektiğine 31-40 yaş grubundaki çalışanlar ($\bar{X}=4,51\pm0,80$) ile 41 yaş ve üzerindeki çalışanlara ($\bar{X}=4,42\pm0,65$) göre daha az katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

4.6.2. Kıdeme Göre

Araştırmaya kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 32'de gösterilmiştir.

Tablo 32. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	\bar{X}	SS	df	t	p																																																																																												
M10	5 yıldan az	88	3,59	1,34	198	-3,777	0,000																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	4,23	1,06				M11	5 yıldan az	88	3,83	1,31	198	-2,507	0,013	5 yıldan fazla	112	4,24	1,02	M12	5 yıldan az	88	2,63	1,14	198	-1,467	0,144	5 yıldan fazla	112	2,88	1,31	M13	5 yıldan az	88	3,03	1,19	198	-2,112	0,036	5 yıldan fazla	112	3,39	1,20	M14	5 yıldan az	88	3,67	1,32	198	-3,333	0,001	5 yıldan fazla	112	4,24	1,10	M15	5 yıldan az	88	3,73	1,44	198	-3,722	0,000	5 yıldan fazla	112	4,37	0,98	M16	5 yıldan az	88	4,07	1,17	198	-2,336	0,020	5 yıldan fazla	112	4,42	0,96	M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31	M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022
M11	5 yıldan az	88	3,83	1,31	198	-2,507	0,013																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	4,24	1,02				M12	5 yıldan az	88	2,63	1,14	198	-1,467	0,144	5 yıldan fazla	112	2,88	1,31	M13	5 yıldan az	88	3,03	1,19	198	-2,112	0,036	5 yıldan fazla	112	3,39	1,20	M14	5 yıldan az	88	3,67	1,32	198	-3,333	0,001	5 yıldan fazla	112	4,24	1,10	M15	5 yıldan az	88	3,73	1,44	198	-3,722	0,000	5 yıldan fazla	112	4,37	0,98	M16	5 yıldan az	88	4,07	1,17	198	-2,336	0,020	5 yıldan fazla	112	4,42	0,96	M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31	M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18								
M12	5 yıldan az	88	2,63	1,14	198	-1,467	0,144																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	2,88	1,31				M13	5 yıldan az	88	3,03	1,19	198	-2,112	0,036	5 yıldan fazla	112	3,39	1,20	M14	5 yıldan az	88	3,67	1,32	198	-3,333	0,001	5 yıldan fazla	112	4,24	1,10	M15	5 yıldan az	88	3,73	1,44	198	-3,722	0,000	5 yıldan fazla	112	4,37	0,98	M16	5 yıldan az	88	4,07	1,17	198	-2,336	0,020	5 yıldan fazla	112	4,42	0,96	M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31	M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18																				
M13	5 yıldan az	88	3,03	1,19	198	-2,112	0,036																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	3,39	1,20				M14	5 yıldan az	88	3,67	1,32	198	-3,333	0,001	5 yıldan fazla	112	4,24	1,10	M15	5 yıldan az	88	3,73	1,44	198	-3,722	0,000	5 yıldan fazla	112	4,37	0,98	M16	5 yıldan az	88	4,07	1,17	198	-2,336	0,020	5 yıldan fazla	112	4,42	0,96	M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31	M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18																																
M14	5 yıldan az	88	3,67	1,32	198	-3,333	0,001																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	4,24	1,10				M15	5 yıldan az	88	3,73	1,44	198	-3,722	0,000	5 yıldan fazla	112	4,37	0,98	M16	5 yıldan az	88	4,07	1,17	198	-2,336	0,020	5 yıldan fazla	112	4,42	0,96	M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31	M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18																																												
M15	5 yıldan az	88	3,73	1,44	198	-3,722	0,000																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	4,37	0,98				M16	5 yıldan az	88	4,07	1,17	198	-2,336	0,020	5 yıldan fazla	112	4,42	0,96	M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31	M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18																																																								
M16	5 yıldan az	88	4,07	1,17	198	-2,336	0,020																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	4,42	0,96				M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31	M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18																																																																				
M17	5 yıldan az	88	3,52	1,30	198	-0,694	0,488																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	3,65	1,31				M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18																																																																																
M18	5 yıldan az	88	3,41	1,28	198	-2,307	0,022																																																																																												
	5 yıldan fazla	112	3,81	1,18																																																																																															

Tablo 32'deki bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonunun sağlanmasına (($t_{(198)}=-1,467$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılmasının da istenmesine (($t_{(198)}=-0,694$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Başka bir deyişle farklı kıdemlere sahip özel güvenlik görevlilerinin söz konusu maddelerine yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre

- Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli olmamasına (($t_{(198)}=-3,777$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına (($t_{(198)}=-2,507$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemlerin yeterli olmamasına (($t_{(198)}=-2,112$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmamasına (($t_{(198)}=-3,333$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına (($t_{(198)}=-3,722$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine (($t_{(198)}=-2,336$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli olmamasına (($t_{(198)}=-2,307$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$).

5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların ($\bar{X}=4,23\pm 1,06$) 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre ($\bar{X}=3,59\pm 1,34$) özel güvenlik görevlilerinin iş güvencelerinin yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Benzer şekilde 5 yıldan daha fazla kıdeme sahip çalışanların özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına, özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemlerin yeterli olmamasına, özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmamasına, özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına, özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için

ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine ve özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

4.6.3. Hizmet Sektörüne Göre

Araştırmaya kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına yönelik görüşlerinin hizmet verdikleri sektörlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 33’de gösterilmiştir.

Tablo 33. Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Hizmet sektörü	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M10	Devlet kuruluşu	85	4,46	0,75	198	5,365	0,000
	Özel-şahıs	115	3,57	1,38			
M11	Devlet kuruluşu	85	4,45	0,89	198	4,195	0,000
	Özel-şahıs	115	3,77	1,26			
M12	Devlet kuruluşu	85	2,72	1,26	198	-0,511	0,610
	Özel-şahıs	115	2,81	1,23			
M13	Devlet kuruluşu	85	3,38	1,17	198	1,434	0,153
	Özel-şahıs	115	3,13	1,22			
M14	Devlet kuruluşu	85	4,33	1,11	198	3,440	0,001
	Özel-şahıs	115	3,74	1,26			
M15	Devlet kuruluşu	85	4,58	0,75	198	5,100	0,000
	Özel-şahıs	115	3,72	1,41			
M16	Devlet kuruluşu	85	4,60	0,77	198	3,952	0,000
	Özel-şahıs	115	4,02	1,18			
M17	Devlet kuruluşu	85	4,04	1,10	198	4,281	0,000
	Özel-şahıs	115	3,27	1,35			
M18	Devlet kuruluşu	85	3,89	1,21	198	2,575	0,011
	Özel-şahıs	115	3,44	1,24			

Tablo 33’te yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonunun sağlanmasına ($t_{(198)}=-0,511$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemlerin yeterli olmamasına

($t_{(198)}=1,434$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin hizmet verdikleri sektöre göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Başka bir ifade ile devlet kuruluşunda görev yapan özel sektör görevlileri ile özel-şahısta hizmet veren görevlilerin söz konusu maddelere yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Bununla beraber özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri sektöre göre

- Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli olmamasına ($t_{(198)}=5,365$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına ($t_{(198)}=4,195$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmamasına ($t_{(198)}=3,440$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına ($t_{(198)}=5,100$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine ($t_{(198)}=3,952$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılmasının da istenmesine ($t_{(198)}=4,281$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyinin yeterli olmamasına ($t_{(198)}=2,575$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Devlet sektöründe çalışan görevlilerin ($\bar{X}=4,46\pm 0,75$) özel sektörde-şahısta görev yapan çalışanlara göre ($\bar{X}=3,57\pm 1,38$) özel güvenlik görevlilerinin iş güvencelerinin yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Benzer şekilde özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmamasına, özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına, özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine, güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılmasının da istenmesine, işten hoşnutluk düzeyinin yeterli olmamasına devlette görev yapan özel güvenlik görevlilerinin özel sektörde-şahıs hizmetinde görev yapan çalışanlara göre daha fazla katılım gösterdiği saptanmıştır.

4.7. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşleri nelerdir?

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla çalışanlara 5’li likert tipinde derecelendirilmiş dört madde yöneltilmiştir. Çalışanların maddelere vermiş oldukları cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 34’te gösterilmiştir.

Tablo 34 incelendiğinde, “Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesini yükseltici değildir.” ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %9,0’unun (n=18) hiç katılmadığı, %22,5’inin (n=42) katılmadığı, %19,0’unun (n=38) kararsız olduğu, %27,0’sinin (n=54) katıldığı ve %22,5’inin de (n=45) tamamen katıldığı yönünde görüş bildirdiği belirlenmiştir.

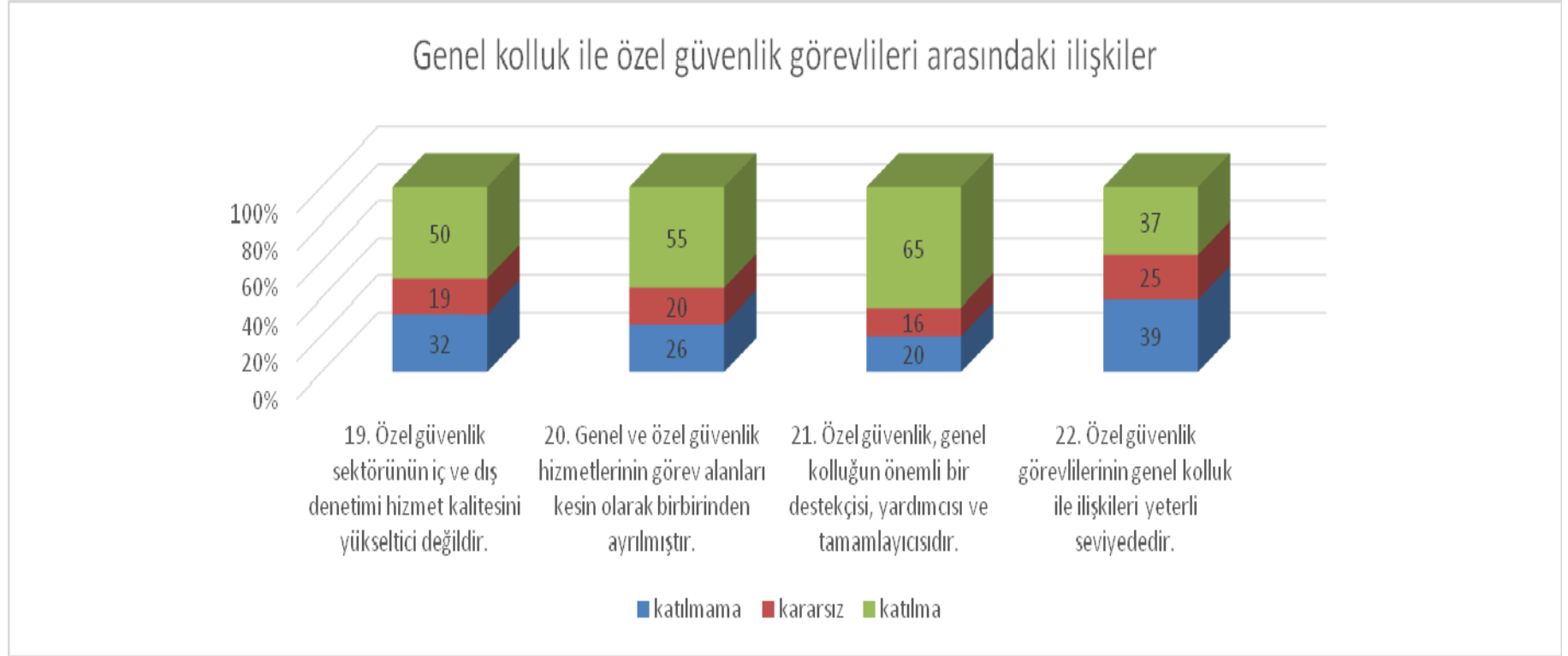
Tablo 34’te özel güvenlik görevlilerinin “Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmıştır.” maddesine özel güvenlik görevlilerinin %11,0’inin (n=22) hiç katılmadığı, %15,0’inin (n=30) katılmadığı, %19,5’inin (n=39) kararsız olduğu, %28,0’inin (n=56) katıldığı ve %26,5’inin de (n=53) tamamen katıldığı yönünde görüş bildirdiği tespit edilmiştir.

Tablo 34’teki bilgiler doğrultusunda özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısıdır.” maddesine %5,5’inin (n=11) hiç katılmadığı, %14,0’ünün (n=28) katılmadığı, %15,5’inin (n=31) katıldığı ve %26,5’inin (n=53) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir..

Tabloda son olarak “Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkileri yeterli seviyededir.” maddesine özel güvenlik görevlilerinin %10,5’inin (n=21) hiç katılmadığı, %28,5’inin (n=57) katılmadığı, %24,5’inin (n=49) kararsız olduğu, %28,0’inin (n=56) katıldığı ve %8,5’inin de (n=17) tamamen katıldığını belirttiği görülmektedir.

Tablo 34. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri

Genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik Maddeler	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
19. Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesini yükseltici değildir.	18	9,0	45	22,5	38	19,0	54	27,0	45	22,5
20. Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmıştır.	22	11,0	30	15,0	39	19,5	56	28,0	53	26,5
21. Özel güvenlik, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısıdır.	11	5,5	28	14,0	31	15,5	77	38,5	53	26,5
22. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkileri yeterli seviyededir.	21	10,5	57	28,5	49	24,5	56	28,0	17	8,5

Şekil 15. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşleri

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin daha iyi incelenebilmesi amacıyla “hiç katılmıyorum-katılmıyorum” kategorileri birleştirilerek “katılmama”; “tamamen katılıyorum-katılıyorum” birleştirilerek de “katılıyorum” kategorisi oluşturulmuştur. Çalışanların cevapları ayrıca Şekil’de gösterilmiştir. Şekil’de yer alan bilgiler incelendiğinde özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesinin yükseltici olmamasına genel olarak katılım gösterdiği (%50)
- Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına genel olarak katılım gösterdiği (%55)
- Özel güvenliğin, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısı olmasına genel olarak katılım gösterdiği (%65)
- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkilerinin yeterli seviyede olmasına katılım gösteren (%37), kararsız olan (%25) ve katılmayan (%39) çalışanların bulunduğu

belirlenmiştir.

Tablo 35. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Maddeler	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
19. Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesini yükseltici değildir.	1,00	5,00	3,32	1,29
20. Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmıştır.	1,00	5,00	3,44	1,32
21. Özel güvenlik, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısıdır.	1,00	5,00	3,67	1,17
22. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkileri yeterli seviyededir.	1,00	5,00	2,96	1,15

Araştırma kapsamında özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik maddelere verdikleri cevapları “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” olmak üzere 5’li

likert tipi derece ile alınmıştır. Tablo'da yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin sırasıyla;

- Özel güvenlik, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısıdır.
- Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmıştır.
- Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesini yükseltici değildir.
- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkileri yeterli seviyededir.

ifadelerine katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

4.8. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşleri, görevlilerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin bazı demografik özelliklerine göre genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi gerçekleştirilmiştir

4.8.1. Yaşa Göre

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 36'da gösterilmiştir.

Tablo 36. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Maddeler Yaş	N	\bar{X}	SS	df	F	p	Anlamlı fark
M19	20-30	82	3,29	1,33	2 (197)	0,034	0,966
	31-40	94	3,34	1,25			
	41 ve üzeri	24	3,29	1,37			
M20	20-30	82	3,46	1,34	2 (197)	0,032	0,969
	31-40	94	3,41	1,33			
	41 ve üzeri	24	3,46	1,25			
M21	20-30	82	3,40	1,28	2 (197)	5,950	0,003
	31-40	94	3,73	1,09			
	41 ve üzeri	24	4,29	0,75			
M22	20-30	82	2,71	1,17	2 (197)	3,461	0,033
	31-40	94	3,10	1,12			
	41 ve üzeri	24	3,25	1,11			

Tablo 36’da yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesinin yükseltici olmamasına ($F_{(2,197)}=0,034$; $p>0,05$),
- Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına ($F_{(2,197)}=0,032$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Başka bir anlatımla 20-30 yaş, 31-40 yaş ile 41 ve üzeri yaşında olan çalışanların söz konusu maddelere ilişkin çalışma şartlarına ilişkin görüşlerinin benzerlik gösterdiği tespit edilmiştir. Buna karşın özel güvenlik görevlilerinin

- Özel güvenliğin, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısı olmasına ($F_{(2,197)}=5,950$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkilerinin yeterli seviyede olmasına ($F_{(2,197)}=3,461$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin çalışanların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında farklılık olduğunun belirlenmesi amacıyla çoklu karşılaştırma LSD testi hesaplanmıştır.

LSD testi sonucunda; 41 yaş ve üzerindeki çalışanların ($\bar{X}=4,29\pm 0,75$) özel güvenliğin genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcı olmasına; 20-30 yaş

grubundaki çalışanlar ($\bar{X}=3,40\pm 1,28$) ile 31-40 yaş grubundaki çalışanlardan ($\bar{X}=3,73\pm 1,09$) daha yüksek olduğu belirlenmiştir.

Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına, 20-30 yaş grubundaki özel güvenlik görevlilerinin ($\bar{X}=2,71\pm 1,17$) 31-40 yaş grubundaki çalışanlar ($\bar{X}=3,10\pm 1,12$) ile 41 ve üzerinde yaşa sahip çalışanlardan ($\bar{X}=3,25\pm 1,11$) daha az katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

4.8.2. Kıdeme Göre

Araştırmaya kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 37’de gösterilmiştir.

Tablo 37. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M19	5 yıldan az	88	3,30	1,31	198	-0,189	0,850
	5 yıldan fazla	112	3,33	1,28			
M20	5 yıldan az	88	3,33	1,44	198	-1,048	0,296
	5 yıldan fazla	112	3,53	1,22			
M21	5 yıldan az	88	3,44	1,20	198	-2,404	0,017
	5 yıldan fazla	112	3,84	1,12			
M22	5 yıldan az	88	2,82	1,06	198	-1,492	0,137
	5 yıldan fazla	112	3,06	1,22			

Tablo 37’deki bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesinin yükseltici olmamasına ($t_{(198)}=-0,189$; $p>0,05$),
- Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına ($t_{(198)}=-1,048$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkilerinin yeterli seviyede olmasına ($t_{(198)}=-1,492$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Başka bir deyişle farklı kıdemlere sahip özel güvenlik görevlilerinin söz konusu maddelerine yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre

- Özel güvenliğin, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısı olmasına ($t_{(198)}=-2,404$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların ($\bar{X}=3,84\pm 1,12$) 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre ($\bar{X}=3,44\pm 1,20$) özel güvenliğin genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısı olmasına daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

4.8.3. Hizmet Sektörüne Göre

Araştırmaya kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin hizmet verdikleri sektörler göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 38’de gösterilmiştir.

Tablo 38. Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşlerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Hizmet sektörü	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M19	Devlet kuruluşu	85	3,41	1,17	198	0,912	0,363
	Özel-şahıs	115	3,24	1,37			
M20	Devlet kuruluşu	85	3,73	1,22	198	2,706	0,007
	Özel-şahıs	115	3,23	1,36			
M21	Devlet kuruluşu	85	3,85	1,11	198	1,904	0,058
	Özel-şahıs	115	3,53	1,20			
M22	Devlet kuruluşu	85	3,16	1,16	198	2,233	0,027
	Özel-şahıs	115	2,80	1,13			

Tablo 38’de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesinin yükseltici olmamasına ($t_{(198)}=0,912$; $p>0,05$),

- Özel güvenliğin, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısı olmasına ($t_{(198)}=1,904$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin hizmet verdikleri sektöre göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Başka bir ifade ile devlet kuruluşunda görev yapan özel sektör görevlileri ile özel-şahısta hizmet veren görevlilerin söz konusu maddelere yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Bununla beraber özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri sektöre göre

- Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına ($t_{(198)}=2,706$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkilerinin yeterli seviyede olmasına ($t_{(198)}=2,233$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Devlet sektöründe çalışan görevlilerin ($\bar{x}=3,73\pm 1,22$) özel sektörde-şahısta görev yapan çalışanlara göre ($\bar{x}=3,23\pm 1,36$) genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Benzer şekilde özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkilerinin yeterli seviyede olmasına devlet sektöründe çalışanların ($\bar{x}=3,16\pm 1,16$) özel-şahısta çalışanlara ($\bar{x}=2,80\pm 1,13$) göre daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

4.9. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkileri hakkındaki bilgileri ne düzeydedir?

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkileri hakkındaki bilgilerinin belirlenmesi amacıyla çalışanlara sekiz madde yöneltilmiştir. Çalışanların söz konusu maddelere vermiş oldukları cevaplara ilişkin frekans ve yüzde değerleri hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 39’da gösterilmiştir.

Tablo 39’da “Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramışlardır.” maddesine özel güvenlik görevlilerinin %15,0’inin (n=30) hiç katılmadığı, %14,0’ünün (n=28) katılmadığı, %25,0’inin (n=50) kararsız olduğu, %30,5’inin (n=61) katıldığı ve %15,5’inin de (n=31) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 39’da yer alan bilgiler doğrultusunda “Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerekir.” ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %4,5’inin (n=9) hiç katılmadığı, %10,5’inin (n=21) katılmadığı, %4,0’inin (n=8) kararsız olduğu, %33,5’inin (n=67) katıldığı ve %47,5’inin de (n=95) tamamen katıldığı belirlenmiştir.

Tablo incelendiğinde, “Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemektedirler.” ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %9,5’inin (n=19) hiç katılmadığı, %27,5’inin (n=55) katılmadığı, %17,0’sinin (n=34) kararsız olduğu, %22,0’sinin (n=48) katıldığı ve %24,0’ünün de (n=48) tamamen katıldığı belirlenmiştir.

Tablo 39’da özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerekir.” maddesine özel güvenlik görevlilerinin %7,5’inin (n=15) hiç katılmadığı, %4,5’inin (n=9) katılmadığı, %4,0’ünün (n=8) kararsız olduğu, %27,5’inin (n=55) katıldığı ve %56,5’inin de (n=113) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

Tablo 39’daki bilgiler doğrultusunda özel güvenlik görevlilerinin “Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumludur.” maddesine %3,5’inin (n=7) hiç katılmadığı, %5,5’inin (n=11) katılmadığı, %6,5’inin (n=13) kararsız olduğu,

%34,5'inin (n=69) katıldığı ve %50'sinin de (n=100) tamamen katıldığını belirttiği görülmektedir.

Tablo 39'da "Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilirler." maddesine özel güvenlik görevlilerinin %50,0'sinin (n=100) hiç katılmadığı, %29,0'unun (n=58) katılmadığı, %7,5'inin (n=15) kararsız olduğu, %6,0'sının (n=12) katıldığı ve %7,5'inin de (n=15) tamamen katıldığı yönünde görüş belirttiği tespit edilmiştir.

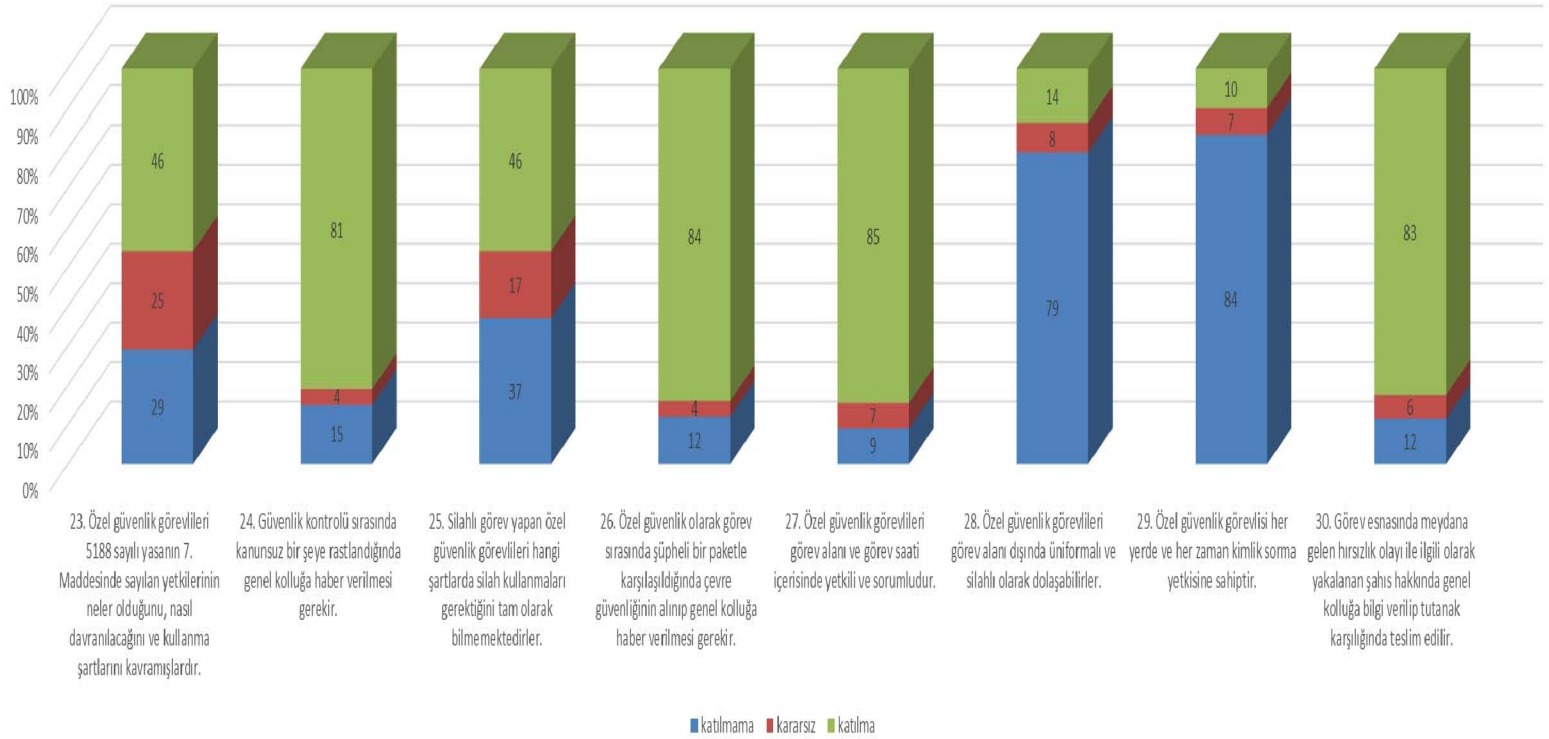
Tablo 39'da yer alan bilgiler doğrultusunda "Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahiptir." ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %52,5'inin (n=105) hiç katılmadığı, %31,0'inin (n=62) katılmadığı, %6,5'inin (n=13) kararsız olduğu, %4,5'inin (n=9) katıldığı ve %5,5'inin de (n=11) tamamen katıldığı belirlenmiştir.

Tabloda son olarak, "Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilir." ifadesine özel güvenlik görevlilerinin %8,0'inin (n=16) hiç katılmadığı, %3,5'inin (n=7) katılmadığı, %6,0'sının (n=12) kararsız olduğu, %28,5'inin (n=57) katıldığı ve %54,0'ünün de (n=108) tamamen katıldığı belirlenmiştir.

Tablo 39. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerine yönelik frekans ve yüzde değerleri

Görev ve yetkilerine ilişkin Maddeler	Hiç katılmıyorum		Katılmıyorum		Kararsızım		Katılıyorum		Tamamen Katılıyorum	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
23. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramışlardır.	30	15,0	28	14,0	50	25,0	61	30,5	31	15,5
24. Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerekir.	9	4,5	21	10,5	8	4,0	67	33,5	95	47,5
25. Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemektedirler.	19	9,5	55	27,5	34	17,0	44	22,0	48	24,0
26. Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerekir.	15	7,5	9	4,5	8	4,0	55	27,5	113	56,5
27. Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumludur.	7	3,5	11	5,5	13	6,5	69	34,5	100	50,0
28. Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilirler.	100	50,0	58	29,0	15	7,5	12	6,0	15	7,5
29. Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahiptir.	105	52,5	62	31,0	13	6,5	9	4,5	11	5,5
30. Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilir.	16	8,0	7	3,5	12	6,0	57	28,5	108	54,0

Görev ve yetkilerine ilişkin bilgileri

Şekil 16. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgileri

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine yönelik bilgi düzeylerinin daha iyi incelenmesi amacıyla “hiç katılmıyorum-katılmıyorum” kategorileri birleştirilerek “katılmama”; “tamamen katılıyorum-katılıyorum” birleştirilerek de “katılıyorum” kategorisi oluşturulmuştur. Çalışanların cevapları ayrıca Şekil’de gösterilmiştir. Şekil’de yer alan bilgiler incelendiğinde özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramış olmalarına katılım gösterdiği (%46)
- Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine genel olarak katılım gösterdiği (%81)
- Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemelerine genel olarak katılım gösterdiği (%46)
- Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine genel olarak katılım gösterdiği (%84)
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına genel olarak katılım gösterdiği (%85)
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine genel olarak katılım göstermediği (%79)
- Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına genel olarak katılım göstermediği (%84),
- Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine genel olarak katılım gösterdiği (%83)

tespit edilmiştir.

Tablo 40. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilere yönelik görüşlerine yönelik hesaplanan betimsel istatistikler

Maddeler	Minimum	Maksimum	\bar{X}	SS
23. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramışlardır.	1,00	5,00	3,18	1,28
24. Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerekir.	1,00	5,00	4,09	1,16
25. Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemektedirler.	1,00	5,00	3,24	1,34
26. Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerekir.	1,00	5,00	4,21	1,19
27. Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumludur.	1,00	5,00	4,22	1,03
28. Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilirler.	1,00	5,00	1,92	1,22
29. Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahiptir.	1,00	5,00	1,80	1,11
30. Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilir.	1,00	5,00	4,17	1,20

Araştırma kapsamında özel güvenlik görevlilerinin maddelere ilişkin cevapları “Tamamen Katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç Katılmıyorum” olmak üzere 5’li likert tipi derece ile alınmıştır. Tablo’da yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin ilişkin sırasıyla;

- Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumludur.
- Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin

alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerekir.

- Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilir.
- Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerekir.
- Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemektedirler.
- Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramışlardır.
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilirler.
- Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahiptir.

ifadelerine katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

4.10. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgileri, görevlilerinin demografik özelliklerine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin bazı demografik özelliklerine göre görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerinin anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi gerçekleştirilmiştir

4.10.1. Yaşa Göre

Araştırmaya katılan özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine yönelik bilgilerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla tek yönlü varyans analizi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 41'de gösterilmiştir.

Tablo 41. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerinin yaşlarına göre tek yönlü varyans analizi sonuçları

Maddeler	Yaş	N	\bar{X}	SS	df	F	P	Anlamlı fark
M23	20-30	82	2,96	1,26	2 (197)	1,960	0,144	---
	31-40	94	3,34	1,28				
	41 ve üzeri	24	3,25	1,29				
M24	20-30	82	3,72	1,37	2 (197)	7,639	0,001	20-30<diğerleri
	31-40	94	4,36	0,87				
	41 ve üzeri	24	4,29	1,04				
M25	20-30	82	3,16	1,31	2 (197)	0,238	0,789	---
	31-40	94	3,30	1,39				
	41 ve üzeri	24	3,25	1,26				
M26	20-30	82	4,01	1,33	2 (197)	2,183	0,115	---
	31-40	94	4,31	1,12				
	41 ve üzeri	24	4,50	0,88				
M27	20-30	82	3,85	1,27	2 (197)	9,590	0,000	20-30<diğerleri
	31-40	94	4,48	0,73				
	41 ve üzeri	24	4,46	0,72				
M28	20-30	82	2,34	1,42	2 (197)	8,958	0,000	20-30>diğerleri
	31-40	94	1,62	0,96				
	41 ve üzeri	24	1,67	1,01				
M29	20-30	82	2,05	1,28	2 (197)	4,079	0,018	20-30>diğerleri
	31-40	94	1,66	1,02				
	41 ve üzeri	24	1,46	0,51				
M30	20-30	82	3,63	1,48	2 (197)	15,959	0,000	20-30<diğerleri
	31-40	94	4,54	0,74				
	41 ve üzeri	24	4,54	0,88				

Tablo 41’de yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramış olmalarına ($F_{(2,197)}=1,960$; $p>0,05$),
- Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemelerine ($F_{(2,197)}=0,238$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaştığında çevre güvenliğinin

alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine ($F_{(2,197)}=2,183$; $p>0,05$), ilişkin görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Başka bir anlatımla 20-30 yaş, 31-40 yaş ile 41 ve üzeri yaşında olan çalışanların söz konusu maddelere ilişkin bilgilerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Buna karşın özel güvenlik görevlilerinin

- Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine ($F_{(2,197)}=7,639$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına ($F_{(2,197)}=9,590$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine ($F_{(2,197)}=8,958$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına ($F_{(2,197)}=4,079$; $p<0,05$),
- Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine ($F_{(2,197)}=15,959$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin çalışanların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Hangi gruplar arasında farklılık olduğunun belirlenmesi amacıyla çoklu karşılaştırma LSD testi hesaplanmıştır.

LSD testi sonucunda 20-30 yaş grubundaki çalışanların ($\bar{X}=3,72\pm 1,32$) güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine 31-40 yaş grubundaki çalışanlar ($\bar{X}=4,36\pm 1,32$) ile 41 yaş ve üzerindeki çalışanlardan ($\bar{X}=4,29\pm 1,04$) daha fazla katıldığı belirlenmiştir. Benzer şekilde 20-30 yaş grubundaki özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına, özel güvenlik görevlisinin her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına 30-40 yaş grubundaki ile 40 ve üzerindeki yaşa sahip çalışanlardan daha az katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

Bununla birlikte 20-30 yaş grubundaki özel güvenlik görevlilerinin ($\bar{X}=4,36\pm 1,32$) özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine, 30-40 yaş grubundaki çalışanlar ($\bar{X}=1,62\pm 0,96$) ile 41 yaş ve üzerindeki çalışanlardan ($\bar{X}=1,67\pm 1,01$) daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Aynı şekilde 20-30 yaş grubundaki çalışanların özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına diğer yaş gruplarındaki çalışanlardan daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

4.10.2. Kıdeme Göre

Araştırmaya kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilere yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin

belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 42’de gösterilmiştir.

Tablo 42. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerine yönelik kıdemlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Kıdem	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M23	5 yıldan az	88	2,83	1,25	198	-3,471	0,001
	5 yıldan fazla	112	3,45	1,24			
M24	5 yıldan az	88	3,77	1,29	198	-3,563	0,001
	5 yıldan fazla	112	4,34	0,97			
M25	5 yıldan az	88	3,32	1,26	198	0,779	0,437
	5 yıldan fazla	112	3,17	1,40			
M26	5 yıldan az	88	3,97	1,33	198	-2,602	0,010
	5 yıldan fazla	112	4,40	1,04			
M27	5 yıldan az	88	4,01	1,12	198	-2,508	0,011
	5 yıldan fazla	112	4,38	0,92			
M28	5 yıldan az	88	1,93	1,12	198	0,121	0,904
	5 yıldan fazla	112	1,91	1,30			
M29	5 yıldan az	88	1,73	0,96	198	-0,765	0,445
	5 yıldan fazla	112	1,85	1,22			
M30	5 yıldan az	88	3,83	1,38	198	-3,668	0,000
	5 yıldan fazla	112	4,44	0,96			

Tablo 42’deki bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemelerine ($t_{(198)}=0,779$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine ($t_{(198)}=0,121$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına ($t_{(198)}=-0,765$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği saptanmıştır ($p>0,05$). Başka bir deyişle farklı kıdemlere sahip özel güvenlik görevlilerinin söz konusu maddelerine yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği belirlenmiştir. Bununla birlikte özel güvenlik görevlilerinin kıdemlerine göre

- Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler

olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramış olmalarına ($t_{(198)}=-3,471$; $p<0,05$),

- Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine ($t_{(198)}=-3,563$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine ($t_{(198)}=-2,602$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına ($t_{(198)}=-2,508$; $p<0,05$),
- Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine ($t_{(198)}=-3,668$; $p<0,05$),

yönelik görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların ($\bar{X}=3,45\pm 1,24$) 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre ($\bar{X}=2,83\pm 1,25$) özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramış olmalarına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir. Benzer şekilde, güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine, özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine, özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına ve görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine 5 yıldan fazla kıdeme sahip özel güvenlik görevlilerinin 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

4.10.3. Hizmet Sektörüne Göre

Araştırmaya kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkileri hakkındaki bilgilerinin çalışanların hizmet verdikleri sektörlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amacıyla ilişkisiz ölçümlerde t testi hesaplanmış ve sonuçlar Tablo 43'te gösterilmiştir.

Tablo 43. Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkilerine ilişkin bilgilerinin hizmet sektörlerine göre ilişkisiz ölçümlerde t testi sonuçları

Maddeler	Hizmet sektörü	N	\bar{X}	SS	df	t	p
M23	Devlet kuruluşu	85	3,29	1,31	198	1,313	0,260
	Özel-şahıs	115	3,09	1,26			
M24	Devlet kuruluşu	85	4,39	0,95			

	Özel-şahıs	115	3,87	1,25	198	3,206	0,002
M25	Devlet kuruluşu	85	3,24	1,39			
	Özel-şahıs	115	3,23	1,31	198	0,003	0,998
M26	Devlet kuruluşu	85	4,52	0,96			
	Özel-şahıs	115	3,98	1,30	198	3,208	0,002
M27	Devlet kuruluşu	85	4,53	0,75			
	Özel-şahıs	115	3,99	1,14	198	3,779	0,000
M28	Devlet kuruluşu	85	1,72	1,09			
	Özel-şahıs	115	2,07	1,30	198	-2,031	0,044
M29	Devlet kuruluşu	85	1,75	1,08			
	Özel-şahıs	115	1,83	1,13	198	-0,460	0,646
M30	Devlet kuruluşu	85	4,53	0,85			
	Özel-şahıs	115	3,90	1,34	198	3,762	0,000

Tablo 43'te yer alan bilgiler incelendiğinde, araştırma kapsamında görüşleri alınan özel güvenlik görevlilerinin;

- Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramış olmalarına ($t_{(198)}=1,313$; $p>0,05$),
- Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemelerine ($t_{(198)}=0,003$; $p>0,05$),
- Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına ($t_{(198)}=-0,460$; $p>0,05$),

ilişkin görüşlerinin hizmet verdikleri sektöre göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile devlet kuruluşunda görev yapan özel sektör görevlileri ile özel-şahısta hizmet veren görevlilerin söz konusu maddelere yönelik görüşlerinin benzerlik gösterdiği saptanmıştır. Bununla beraber özel güvenlik görevlilerinin hizmet verdikleri sektöre göre

- Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine ($t_{(198)}=3,206$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine ($t_{(198)}=3,208$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına ($t_{(198)}=3,779$; $p<0,05$),
- Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine ($t_{(198)}=-2,031$; $p<0,05$),
- Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında

genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine ($t_{(198)}=3,762$; $p<0,05$), yönelik görüşlerinin anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir ($p<0,05$). Devlet sektöründe çalışan görevlilerin ($\bar{X}=4,39\pm 0,95$) özel sektörde-şahısta görev yapan çalışanlara göre ($\bar{X}=3,87\pm 1,25$) özel güvenlik hizmetlerinde çalışanların yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmalarına daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır. Benzer şekilde devlet sektöründe çalışan özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine, özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına, görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine özel sektörde-şahısta çalışan özel güvenlik görevlilerinden daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

Bununla birlikte özel sektörde-şahısta görev yapan çalışanların ($\bar{X}=2,07\pm 1,30$) devlet sektöründe görev yapan çalışanlara ($\bar{X}=1,72\pm 1,09$) göre özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

Tablo 44- Anket konularının yaşa, kıdeme ve hizmet sektörüne göre sonuçlarını gösterir özet tablo

Konular	Maddeler	\bar{X}	Yaşa göre	Kıdeme göre	Hizmet sektörüne göre
Mesleki eğitime ilişkin görüşler	1. Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahiptirler.	2,81	Fark yok	Fark yok	Devlet>özel-şahıs
	2. Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumları yetersizdir.	2,97	31-40>20-30	Fark yok	Fark yok
	3. Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli değildir.	2,98	Fark yok	Fark yok	Fark yok
	4. Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitim yeterlidir.	2,96	31-40>20-30	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	5. Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmuştur.	3,44	Fark yok	Fark yok	Fark yok
	6. Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim verin Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmak gerekir.	2,15	41 ve üzeri>diğerleri	Fark yok	Fark yok
Özel güvenlik hizmetlerine ilişkin görüşler	7. Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranları azalacaktır.	3,68	Fark yok	Fark yok	Devlet>özel-şahıs
	8. Özel güvenlik hizmetlerinin	2,66	Fark yok	Fark yok	Fark yok

	Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünüyorum.				
	9. Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamaktadırlar.	2,81	Fark yok	5 yıldan az>5 yıldan fazla	Fark yok
Çalışma şartlarına ilişkin görüşler	10. Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli değildir.	3,95	31-40>diğerleri	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	11. Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalıdır.	4,06	31-40>40 ve üzeri	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	12. Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonu sağlanmıştır.	2,77	Fark yok	Fark yok	Fark yok
	13. Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemler yeterli değildir.	3,24	Fark yok	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Fark yok
	14. Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli değildir.	3,99	Fark yok	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	15. Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli değildir.	4,09	31-40>21-30	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	16. Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerekmektedir.	4,27	20-30<diğerleri	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	17. Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılması da istenmektedir.	3,60	Fark yok	Fark yok	Devlet>özel-şahıs
	18. Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli değildir.	3,64	Fark yok	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
Genel kolluk ile özel güvenlik görevlileri arasındaki ilişkilere yönelik görüşler	19. Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesini yükseltici değildir.	3,32	Fark yok	Fark yok	Fark yok
	20. Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmıştır.	3,44	Fark yok	Fark yok	Devlet>özel-şahıs
	21. Özel güvenlik, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısıdır.	3,67	41 ve üzeri>diğerleri	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Fark yok
	22. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkileri yeterli seviyededir.	2,96	21-30<diğerleri	Fark yok	Devlet>özel-şahıs
Görev ve yetkilerine	23. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma	3,18	Fark yok	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Fark yok

ilişkin bilgiler	şartlarını kavramışlardır.				
	24. Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerekir.	4,09	20-30<diğerleri	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	25. Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemektedirler.	3,24	Fark yok	Fark yok	Fark yok
	26. Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerekir.	4,21	Fark yok	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	27. Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumludur.	4,22	20-30<diğerleri	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs
	28. Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilirler.	1,92	20-30>diğerleri	Fark yok	Özel-şahıs>devlet
	29. Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahiptir.	1,80	20-30>diğerleri	Fark yok	Fark yok
30. Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilir.	4,17	20-30<diğerleri	5 yıldan fazla>5 yıldan az	Devlet>özel-şahıs	

9.4- TARTIŞMA

Bu kısımda anket verilerinden alınan sonuçlar değerlendirilmiştir. Ankette sınanacak hususlar beş boyutta ele alınmıştır. Konular kapsamına göre bu boyutlar içinde sıralanmıştır. Anket çalışmamızın kapsamını bir kez daha hatırlayacak olursak;

Ankara ilinde kamu ve özel güvenlik şirketlerinde çalışan 200 özel güvenlik görevlisine yönelik alan araştırması yapılmıştır. Bu alan araştırmasında; özel güvenlik görevlilerinin sosyal durumlarını, mesleki eğitim düzeylerini, çalışma şartlarını, genel kolluk ile arasındaki ilişkilerini, görev ve yetkileri hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik çözümler yapılmıştır.

Ankete katılan 200 özel güvenlik görevlisinin %88'inin 21-40 yaş aralığında olduğu, %79'unun lise mezunu olduğu, %80'inin evli olduğu, %88'inin özel güvenlik görevlisi olarak görev yaptığı, %71'inin 2-10 yıl arasında görev yaptığı, %93'ünün 500-1500 tl arasında aylık gelirden olduğu, % 55'inin özel sektörde %42'sinin ise devlet kuruluşunda görev yaptığı, %82'sinin özel güvenlik birimlerinde çalışmadan önce başka bir sektörde çalıştığı, bu sektörlerin %13'ünü emniyet teşkilatı ve silahlı kuvvetlerin oluşturduğu anlaşılmıştır.

Bu araştırmanın bulgularına dayalı olarak yapılan değerlendirmeleri aşağıdaki şekilde ifade edebiliriz:

9.4.1- Özel Güvenlik Personeline verilen mesleki eğitimle ilgili değerlendirmeler:

Özel güvenlik görevlilerinin güvenlik sektöründe faaliyet gösterebilmeleri için aldıkları eğitimin ne düzeyde kendilerine fayda sağladığı ve özel güvenlik hizmetini daha verimli ve kaliteli sunmak için verilen eğitimin kalitesinin nasıl olması gerektiği hususu tespit edilmeye çalışılmış ve belirtilen eksikliklere sebep olan faktörler analiz edilmiştir.

1) Yapılan anket çalışmasında özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmasına genel olarak katılım göstermedikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Katılımcıların görüşlerinin hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Devlet sektöründe çalışan görevlilerin özel sektörde-şahısta görev yapan çalışanlara göre özel güvenlik hizmetlerinde çalışanların yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahip olmalarına daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

“Özarslan'ın 2010 yılındaki çalışmasında da “Özel güvenlik hizmetlerinin sunumunda, özel güvenlik görevlilerinin eğitimi yetersizdir” kanısına katılanların oranı katılmayanların oranından daha fazladır.” (63)

“Çalışkan'ın 2010 yılındaki çalışmasında ise; “Özel güvenlik görevlilerine verilen eğitim yeterli mi?” sorusuna katılanların büyük çoğunluğunun verilen eğitimin yeterli olduğu şeklinde katılım gösterdikleri görülmüştür.” (107)

2) Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumlarının yetersiz olmasına genel olarak katılım göstermedikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin çalışanların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 31-40 yaş grubundaki özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan özel eğitim kurumlarının

yetersiz olmasına 20-30 yaş grubundaki çalışanlardan daha fazla katıldığı belirlenmiştir. Katılımcıların görüşlerinin çalışanların kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

“Özarslan’ın 2010 yılındaki çalışmasında da “Eğitim kurumunun eğitim araç ve gereçleri yetersizdir” kanısına katılanların oranı katılmayanların oranından oldukça fazladır.” (63)

3) Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli olmamasına genel olarak katılım göstermedikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir

“Çetin’in 2007 yılındaki çalışmasında ise; “Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli midir?” şeklindeki soruya mülakat yapılan yetkililerin tamamı su an itibariyle bu alanda bir uzmanlaşma olmadığı şeklinde cevap vermişlerdir. Bunun önümüzdeki dönemde yapılacak mevzuat değişiklikleriyle alan eğitimlerinin hayata geçirilmesi sonucu olabileceği ifade edilmiştir.” (108)

4) Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin çalışanların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. 31-40 yaş grubundaki özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitimin yeterli olmasına 20-30 yaş grubundaki çalışanlardan daha fazla katıldığı belirlenmiştir. Katılımcıların görüşlerinin kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre genel olarak 120 saatlik temel eğitimi yeterli olduğuna katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Soylu’nun 2006 yılındaki çalışmasında; “Temel eğitim etkinliği için ayrılan süre yeterli olmuştur.” ifadesine araştırmaya katılan özel güvenlik personelinin temel eğitim için ayrılan süreyi yeterli bulmadıkları anlaşılmıştır.” (102)

“Özdemir’in 2010 yılındaki çalışmasında da; “Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik (20 saati silah ve atış eğitimi olmak üzere) temel eğitiminin yeterli düzeyde olup olmadığı sorusuna katılımcılar tarafından yeterli düzeyde olmadığı yönünde görüş bildirilmiştir.” (109)

5) Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

“Soylu’nun 2006 yılındaki çalışmasında; “Temel eğitim etkinliklerinde öğrendiklerimin mesleki gelişime katkısı olmuştur” ifadesine araştırmaya katılan özel güvenlik personelinin, temel eğitim etkinliklerinde öğrendiklerinin mesleki gelişimine katkısının olduğunu düşündükleri anlaşılmıştır. ” (102)

“Özarslan’ın 2010 yılındaki çalışmasında ise “Teorik temel eğitim bilgilerinin, mesleki gelişime katkısı yetersizdir” kanısına katılanların oranı katılmayanların oranından daha fazladır. Aynı çalışmadaki “Uygulamalı temel eğitim bilgilerinin, mesleki gelişime katkısı yetersizdir” kanısına katılmayanların oranı katılanların oranına yakındır.” (63)

6) Özel güvenlik görevlisi olmak için 2 yıl eğitim veren Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmasına genel olarak katılım göstermedikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin çalışanların yaşlarına göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılan 41 yaş ve üzerindeki çalışanların 20-30 yaş ile 31-40 yaş grubundaki çalışanlara göre özel güvenlik görevlisi olmak için iki yıl eğitim verilerek özel güvenlik ve koruma mezunu olmasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Katılımcıların görüşlerinin kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre ise anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

“Özarslan’ın 2010 yılındaki çalışmasında ise; katılımcılara, çalışmanın denenceleri olan “Özel güvenlik eğitiminin MYO.ları vasıtasıyla verilmesi özel güvenlik hizmetinin verimlilik ve etkinliğini artırmaktadır.” ve “MYO.larının yaygınlaşması Türkiye ve sektör açısından iyi bir gelişmedir.” kanılarına katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Söz konusu kaniya katılanların oranının katılmayanların oranından fazlalığı dikkat çekmektedir.” (63)

“Ülkemizde güvenlik hizmetleri konusunda personele verilen eğitim, kısa, teorik ve yetersizdir. Bu nedenle görev konusunda sorunlar doğmaktadır. Görev ve yetkisinin ne olduğunu bilmeyen bir güvenlik görevlisi, hizmet alanında ya çekimser kalmakta ya da saldırgan bir tutum içerisine girerek, kişi hak ve özgürlüklerini kısıtlama yolunu seçmektedir. Bu da güvenlik güçlerinin saygınlığına gölge düşürmektedir. Başka bir deyişle güvenlik personelinin büyük bir eksikliği olan eğitim sorununun çözümlenebilmesi için sistemli bir eğitim programı uygulanamamakta, işin dış görüntü ve merasim boyutu ile ilgilenilmektedir.” (32)

Özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğu aldıkları eğitimi, özel güvenlik eğitimi veren kurumlarını, meslekte uzmanlaşmalarını ve verilen 120 saatlik temel eğitimi yeterli olarak görmüş, iki yıllık meslek yüksek okulu düzeyindeki özel güvenlik ve koruma programına gerek olmadığını söylemişlerdir. Ancak özel güvenlik hizmetlerinin daha etkin ve verimli verilebilmesi için şu an verilen eğitimin üzerine çıkılması gerekmektedir.

Genel kolluğa verilen eğitim en az 2 yıllık meslek yüksekokulu düzeyindedir. Genel kolluk yöneticileri ise 4 yıllık üniversite düzeyinde eğitim almaktadır. Özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğunun lise mezunu olması ve özel güvenlik görevlisi olmak için 120 saatlik temel eğitim alması göz önünde bulundurulduğunda bu eğitimin çok yetersiz olduğu anlaşılmaktadır. Ülkemizde şu an toplam 24 üniversitede 2 yıllık meslek yüksek okulları bünyesinde özel güvenlik ve koruma programları bulunmaktadır. Özel güvenlik görevlisi olarak çalışacak kişilerin bu programlardan mezun edilerek görev yaptırılması verilen özel güvenlik hizmetinin kalitesini arttıracaktır.

Ancak şu anda özel güvenlik ve koruma programlarından mezun olanlar ile 120 saatlik temel eğitimi alarak özel güvenlik kimlik kartı almaya hak kazananlar eşit tutulmaktadır. 2 yıllık özel güvenlik ve koruma programlarından mezun olan kişilerin özel güvenlik kuruluşlarınca çeşitli kademelerde çalıştırılmaları için tercih sebebi olmasının sağlanması gerekmektedir.

9.4.2- Özel güvenlik görevlilerinin özel güvenlik hizmetlerine ilişkin değerlendirmeler:

1) Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranlarının azaltılmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve kıdemlerine anlamlı bir farklılık göstermediği hizmet sektörüne göre ise anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Devlet sektöründe çalışan görevlilerin özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç

işleme oranlarının azalmasına daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

“Efe'nin 2009 yılındaki çalışmasında katılımcılara, çalışmanın denencelerinden olan “Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranları azalacaktır” kanısına katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Söz konusu kaniya katılanların oranının katılmayanların oranından fazlalığı dikkat çekmektedir.” (110)

“Özdemir'in 2010 yılındaki çalışmasında “Özel Güvenlik Hizmetleri çağdaş güvenlik anlayışının bir unsurudur. (Çağdaş Güvenlik anlayışında Güvenlik Birimlerinin başarısı suç işleyenlerin yakalanmasıyla değil suç işlenmesinin önlenmesi ile ölçülür.)” Bu çalışmada da yine söz konusu kaniya katılanların oranının katılmayanların oranından fazlalığı dikkat çekmektedir.” (109)

2) Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünmesine genel olarak katılım göstermedikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

“Özdemir'in 2010 yılındaki çalışmasında; “Özel Güvenlik şirketlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması Türkiye açısından iyi bir gelişmedir.” ifadesinde ortaokul mezunları, lise mezunları ve yüksekokul mezunları, “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirirken, fakülte mezunları “ ne katılıyorum ne katılmıyorum” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Yapılan analizde anlamlı bir farklılığın ortaya çıktığı görülmektedir. Anlamlı farklılık lise mezunları ile fakülte mezunları arasında daha yüksektir. Bunun nedeni özel güvenlik sektörü ve özellikle de özel güvenlik şirketlerinin fakülte mezunlarının maddi ve manevi beklentilerini mevcut imkanları ile karşılayacak nitelikte olmamasından olabilir.” (109)

“Filiz'in 2006 yılındaki çalışmasında “Özel güvenlik şirketlerinin kurulması ve yaygınlaştırılması Türkiye açısından iyi bir gelişmedir.” kanısına katılma oranı bütün öbeklerde katılmayanlara ve görüş belirtmeyenlere göre yüksektir. Sonuç olarak böyle bir gelişmeye olumlu bakıldığı görülmektedir.” (2)

3) Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamasına genel olarak katılım göstermedikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve hizmet sektörüne anlamlı bir farklılık göstermediği kıdemlerine göre ise anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

“Efe'nin 2009 yılındaki çalışmasında da; “Özel güvenlik görevlileri, görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözlem yapamamaktadırlar.” maddesine genel olarak katılım göstermemişlerdir.” (110)

9.4.3- Özel güvenlik görevlilerinin çalışma şartlarına ilişkin değerlendirmeler:

1) Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemine ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. 31-40 yaş aralığındaki özel güvenlik

görevlilerinin iş güvencelerinin yeterli olmamasına katılımının 20-30 yaş grubundaki çalışanlar ile 41 yaş ve üzerindeki çalışanlardan daha yüksek olduğu, 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin iş güvencelerinin yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri, ayrıca devlet sektöründe çalışan görevlilerin özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin iş güvencelerinin yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri tespit edilmiştir.

“Özdemir’in 2010 yılındaki çalışmasında; “Özel Güvenlik Görevlilerinin iş güvenceleri yeterli değildir.” Sorusuna yüksek oranda katılım gösterilmiştir.” (109)

“Çetin’in 2007 yılındaki çalışmasında ise yine; “Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli midir?” şeklindeki soruya mülakat yapılan tüm yetkililer olumsuz yanıt vermiştir. Kamu görevlisi olarak çalışan özel güvenlik görevlileri için iş güvencelerinin var olduğu ancak piyasa koşullarında çalışanlar için böyle bir güvencenin olmadığı ortaya çıkmıştır.” (108)

2) Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemine ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. 31-40 yaş grubundaki çalışanların 20-30 yaş aralığındaki ve 41 yaş ve üzerindeki çalışanlardan, 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlardan ve devlet sektöründe çalışan görevlilerin özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik hizmetlerinin iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Ulaş’ın 2008 yılındaki çalışmasında; “Özel güvenlik sektörünü, kendilerini güvende hissedecek bir meslek dalı olarak görüyor musunuz?” Sorusuna katılımcıların büyük bir kısmının katılım gösterdikleri görülmüştür.” (111)

3) Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonun sağlanmasına genel olarak katılım göstermedikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

“Efe’nin 2009 yılındaki çalışmasında; “Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat yönünden modernizasyon sağlanmıştır ” maddesine genel olarak katılım göstermişlerdir.” (110)

“Çetin’in 2007 yılındaki çalışmasında ise; yapılan mülakatlarda özel güvenlik hizmetlerinde kullanılan teknolojinin yeterli olmadığı ifade edilmiştir.

Bunun yanında yasada teknoloji konusunda herhangi bir zorunluluk olmadığı, hizmet satın alan kişi ve kurumların talebine bağlı olarak her türlü teknolojinin kullanılabileceği, dolayısıyla bu konuda önemli bir eksiklik olmadığı da vurgulanmıştır.

Özel güvenlik hizmetlerinde kullanılan teknoloji konusunda gerçek durumun özel güvenlik hizmetini talep eden kişi ya da kurumun yapısına, maddi imkânına ve yaptığı işe bağlı olarak ortaya çıkacağı, ilgili kurumların imkânları ölçüsünde teknoloji konusundaki ihtiyaçların karşılanabileceği değerlendirilmiştir.” (108)

4) Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemlerin yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak kıdeme göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. 5 yıldan daha fazla kıdeme sahip çalışanların özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olmasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Filiz’in 2006 yılındaki çalışmasında da yine; “Özel Güvenlik hizmetlerinin sunulmasında alınan fiziki önlemler yeterli değildir” denencesi ile sınınmıştır. Bununla ilgili olarak bütün öbeklerdeki çoğunluğun bu kaniya katıldıkları görülmüştür.”(2)

5) Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri ancak kıdeme ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri anlaşılmıştır. 31-40 yaş grubundaki çalışanların 20-30 yaş aralığındaki ve 41 yaş ve üzerindeki çalışanlara göre, 5 yıldan daha fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre, devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çetin’in 2007 yılındaki çalışmasında da; yapılan mülakatlarda özel güvenlik görevlilerinin ücretleri ele alındığında, özel güvenlik görevlilerine verilen ücretlerin çok düşük olduğu ortaya çıkmıştır.” (108)

“Filiz’in 2006 yılındaki çalışmasında da; özel güvenlik görevlilerinin almış oldukları ücretlerdeki farklılık, çalıştıkları kurum ve kuruluşların kadro ve ücretler konusundaki düzenlemelere bağlı olarak ücretlendirilmelerinden dolayı bu durum “özel güvenlik görevlilerinin ücretleri, yürüttükleri hizmetin güçlükleriyle orantılı değildir” denencesi ile sınınmıştır. Bununla ilgili olarak bütün öbeklerin çoğunlukla bu kaniya katıldıkları görülmüştür.” (2)

6) Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemine ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. 31-40 yaş grubundaki çalışanların 20-30 yaş aralığındaki çalışanlara göre, 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre, devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Maaşlarınız yeterli mi?” sorusuna genel olarak olumsuz yanıt verdikleri görülmektedir.” (107)

7) Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemine ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. 20-30 yaş grubundaki çalışanların 31-40 yaş grubundaki ve 41 yaş ve üzerindeki çalışanlara göre, 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre, devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir

düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır

“Özdemir’in 2010 yılındaki çalışmasında ise; ücretlerin alt sınırının yasal düzenleme ile belirlenmesi gerektiğine oldukça yüksek seviyede katılım göstermişlerdir.” (109)

8) Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılmasının da istenmesine genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve kıdemlerine göre anlamlı farklılıklar göstermedikleri ancak hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri belirlenmiştir. 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılmasının da istenmesine daha fazla katılım gösterdikleri saptanmıştır.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında ise; “Asli görevinizin dışında çalıştırılıyor musunuz?” sorusuna büyük çoğunluğun katılmadığı görülmektedir.” (107)

“Özdemir’in 2010 yılındaki çalışmasında ise; özel güvenlik görevlilerinden genellikle güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılması da istenildiği anlaşılmaktadır.” (109)

9) Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli olmamasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri ancak kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri anlaşılmıştır. 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre, devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli olmamasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çetin’in 2007 yılındaki çalışmasında; özel güvenlik görevlilerinin isten hoşnutluk düzeyi ile ilgili olarak yapılan mülakatta; genelde çalışanların mecburiyetten çalıştığı, gerek maaşının düşük oluşundan gerekse görevi sırasında karşılaştığı olumsuzluklardan ötürü görevinden hoşnut olanların çok az olduğu, ancak büyük firmalarda ve profesyonelleşmiş olarak çalışanların işlerinden hoşnut olduğu ortaya çıkmıştır.” (108)

Özel güvenlik görevlilerinin çoğunun işlerini değiştirmek istediği, başka işlere geçmek için çabaları bulunduğu, iş doyumlarının oldukça düşük olduğu, bu durumun hem parasal hem de toplumsal bakış açısından kaynaklandığı gözlemlenmiştir.” Sayfa 77 tez 7

“Filiz’in 2006 yılındaki çalışmasında da; “özel güvenlik hizmetlerinde çalışanların başka görevlere geçmeye çalıştığı görüldüğünden dolayı bu durum “özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi düşüktür” denencesi ile sınıanmıştır. Bununla ilgili olarak özel güvenlik görevlileri çoğunlukla bu kanıya katıldığı görülmüştür. Özel güvenlik görevlilerinin çoğunun işlerini değiştirmek istediği, başka işlere ve işyerlerine doğru geçmek için çaba harcadıkları ve özel güvenliğin bir meslek olarak algılanmadığı gözlemlenmiştir. Bu durumun hem parasal hem de toplumsal bakış açısından kaynaklanan iş doyumunun düşük olmasından kaynaklandığı gözlemlenmiştir.” denmektedir.” (2)

Günümüzde özel güvenlik görevlilerinin çoğunluğunun iş güvencelerinin, karşı karşıya oldukları iş riski karşısında aldıkları ücretin görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli olmadığı, özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerektiği, özel güvenlik görevlilerinden güvenlikle ilgili hizmetler

dışındaki işlerin yapılmasının da istendiği, özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyinin yeterli olmadığı görülmektedir. Özel güvenlik hizmetlerinde verimliliği arttırmak için bu saydığımız unsurların kanunlar çerçevesinde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalı olduğundan araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonunun sağlanması gerekmektedir.

Özel güvenlik sektöründe çalışanların çoğunun lise mezunu, 21-40 yaşlarında ve evli olduğu, özel güvenlik şirketlerinde çalışarak 500 ile 1500 tl arasındaki maaşla evlerini geçindirmeye çalıştıkları görülmektedir. Aldıkları maaşın düşük olmasının yaptıkları göreve olumsuz yansımalarının olması kaçınılmazdır. Ülkemizin günümüzdeki şartları göz önünde bulundurulduğunda aldıkları maaşın ailelerini rahatlıkla geçindirebilecek seviyede olması özel güvenlik hizmetlerinin daha kaliteli yapılmasına katkı sağlayacağı görülecektir.

9.4.4- Özel güvenlik görevlileri ile genel kolluk arasındaki ilişkilere yönelik değerlendirmeler:

1) Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesinin yükseltici olmamasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

“Çetin’in 2007 yılındaki çalışmasında; özel güvenlik örgütlerinin iç ve dış denetimlerinin hizmet kalitesini yükseltici nitelikte olup olmadığı ile ilgili olarak yapılan mülakatta; denetimin faydasının kesinlikle olduğu, ayrıca rehberlik edici yönünün de olduğu vurgulanmakla birlikte, yapılan denetimlerin hizmetin kalitesini artırıcı bir niteliğinin olmadığı ortaya çıkmıştır.” (108)

“Özdemir’in 2010 yılındaki çalışmasında ise yine; özel güvenlik hizmet sektörünün iç denetimi tam olarak hizmet kalitesini yükseltici nitelikte olmadığı belirtilmiştir.” (109)

2) Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve kıdemlerine göre anlamlı farklılıklar göstermedikleri ancak hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri belirlenmiştir. Devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmış olmasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

3) Özel güvenliğin, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısı olmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve kıdemlerine göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri ancak hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri belirlenmiştir. 41 ve üzeri yaş grubunun 31-40 yaş grubundaki çalışanlara ve 21-30 yaş aralığındaki çalışanlara göre, 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre özel güvenliğin, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısı olmasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Polis-jandarma size göre nedir?” sorusuna katılımcılar “benim görevim daha önemli”, “benim gibi güvenlik görevlisi” cevaplarının yanı sıra çoğunlukla “bizi denetler olay yerine geldiğinde biz onun yardımcısı oluruz.” şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir.” (107)

4) Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkilerinin yeterli seviyede olmasına katılım

gösteren (%37), kararsız olan (%25) ve katılmayan (%39) çalışanların bulunduğu görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri ancak kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri belirlenmiştir. 20-30 yaş grubunun 31-40 yaş grubundaki ve 41 yaş ve üzeri yaş grubundaki çalışanlara göre ve devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkilerinin yeterli seviyede olmasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Özdemir’in 2010 yılındaki çalışmasında ise; katılımcıların çoğu özel güvenlik görevlilerinin diğer güvenlik kuvvetleri ile ilişkileri(koordinasyonu) nin yeterli düzeyde olmadığı yönünde fikir beyan etmişlerdir.” (109)

“Özel güvenlik ve genel kolluk görevlerinden dolayı ilişki içinde olmaları kaçınılmazdır. Bu ilişki kimi zaman beraber çalışma veya yardımlaşma ama bazen de çatışma şeklinde çıkmaktadır. Çatışmaların 3 nedenden meydana geldiği söylenebilir: (50)

1) Bilgi Eksikliği: Genel kolluğun, özel güvenliğe ait yetkileri ve sorumluluklarını bilmemesinden, bazen de özel güvenlik görevlilerinin genel kolluğa ait yetki ve sorumlulukları bilmemesinden kaynaklanmaktadır. Her iki öge de diğeri ile karşılaştığında kendine ait otorite ve yetkiyi üstünlük aracı olarak kullanmak istemektedir. Burada sorunun çözümü herkesin yetki, hak ve sorumluluklarının mümkün olan en açık ve net bir şekilde sınırlarının çizilmesi olacaktır.

2) İletişim Eksikliği: Genel kolluk ve özel güvenlik sektörü arasında var olan ve iyi niyetli çabalarla mevcut hale getirilen diyalog seviyesi henüz mevcut sorunların çözümü için yeterli olmamaktadır. Bu da diyalogların artırılması ile aşılanacaktır.

3) Yapısal Eksiklikler: Birbiri ile ortaklaşa, tamamlayıcı ve destekleyici çalışması gereken iki sektör arasındaki diyalog ve iletişim yapılanmalarında eksiklikler vardır. Kurumlar arası diyalog neredeyse kişisel ilişkiler düzeyinde bulunmaktadır. Bu ilişkilerin profesyonel ve kurumsal ilişkiler seviyesine yükseltilmesi gerekmektedir.”

“Kamu ve Özel Güvenlik işbirliği uygulamalarına ilişkin Avrupa Birliği ülkelerinde örnekler vermemiz gerekirse;

Fransa’da havaalanlarında Özel Güvenlik ve Kamu güvenlik personeli arasında yakın işbirliği ve dayanışma vardır. Alanlardaki Özel Güvenlik hizmetleri bütüncü bir modele dayanmaktadır. Kamu ve Özel Güvenlik personelinin çalışma bölgeleri ayrı ayrı belirlenmiş ve iç içe geçen bu faaliyetler etkin bir şekilde koordine edilmektedir.

İspanya’da işbirliği ilkeleri yasa ile tanımlanmıştır. Kamu ve Özel Güvenlik güçleri arasında işbirliği protokolleri imzalanmaktadır. Her iki taraf serbest bilgi akışını ve bilgi paylaşımını karşılıklı olarak sağlamaktadır. Ulusal polisin Özel Güvenlik şirketlerinden zaman zaman işlevsel güvenlik yönetiminde destek aldığını görüyoruz. Örneğin terörizm tehdidinde Özel Güvenlik şirketleri derhal kamu güvenlik güçlerinin emrine girebilmektedirler.

İngiltere’de Kamu ve Özel Güvenlik sektörü işbirliğinde ortaklığın suç önleme stratejisi üzerine kurulduğunu ve Özel Güvenlik görevlilerinin zaman zaman polis üniforması giydirilerek kullanıldıklarını görmekteyiz. İşbirliği alanları spor organizasyonları, kriz zamanları ve tek seferlik

organizasyonlar şeklindedir. Eğitimli Özel Güvenlik personeli caddelerde ve trafik görevlerinde de istihdam edilmektedir.

Romanya ve İspanya'daki işbirliği küçük suçların üstesinden gelmeye yönelik olarak etkin bir şekilde işletilmektedir. Özellikle Romanya'da hırsızlık suçlarının önlenmesinde Kamu/Özel Güvenlik sektör işbirliğini görmekteyiz.

Slovakya'da suçla mücadelede yasalar Özel Güvenlik şirketlerine inceleme, sorgulama ve cezai takibatin başlatılabilmesi için suçluların kolluk güçlerine sevkine imkan tanımaktadır.

Almanya'da Özel Güvenlik şirketlerinin kar amaçlı şirketler olduğu yaklaşımı ağır basmaktadır. Özel Güvenlik görevlilerinin yetkileri kısıtlıdır.

Yine Romanya'da Özel Güvenlik şirketlerinin araçlarından istifade için kiralama yolu seçilerek kolluk güçlerinin Özel Güvenlik şirketleri ile işbirliği yaptığını söyleyebiliriz.” (112)

Genel kolluk ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmıştır. Özel güvenlik genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısıdır. Özel güvenlik görevlileri ile genel kolluk ilişkilerinin yeterli seviyede olması için iki kesime de hizmet içi eğitimlerin verilmesi faydalı olacaktır.

Ancak bu sayede toplumumuzda suç işleme oranı azalacak ve genel kolluk ve özel güvenlik hizmetleri Türkiye'de ihtiyaçlara cevap verecek seviyeye gelecektir.

“Eğer polis ve özel güvenlik tamamlayıcı bir şekilde çalışır, özel özel sektör suçtan korunma olayına daha etkin bir biçimde girerse bu polisi daha ağır suçların önlenmesine ya da aydınlatılmasına yöneltecektir.” (44)

9.4.5- Özel güvenlik görevlilerinin görev ve yetkileri hakkındaki bilgilerinin ne düzeyde olduğuna ilişkin değerlendirmeler:

1) Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramış olmalarına katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar göstermedikleri ancak kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri belirlenmiştir. 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramış olmalarına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

2) Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemine ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. 20-30 yaş grubunun 31-40 yaş grubundaki ve 41 yaş ve üzeri yaş grubundaki çalışanlara göre ve devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre ve 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Üst aramasında kanunsuz bir şeye rastlarsanız ne yaparsınız?” sorusuna “Kolluğu çağırırım.”, “İlgilenmem.” Cevaplarının yanı sıra çoğunlukla “Amirime haber veririm.” şeklinde cevap verdikleri belirlenmiştir.” (107)

3) Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemelerine genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

“Özarslan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri, hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemektedirler.” kanısına katılıp katılmadıkları sorulmuştur Söz konusu kaniya katılanların oranının katılmayanların oranından fazladır.” (63)

Bu tespitlerden de anlaşılacağı üzere özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanabileceklerini bilmedikleri anlaşılmaktadır. Bunun sebebi verilen eğitimin yeterli düzeyde olmaması gösterilebilir.

Özel güvenlik hizmetlerine dair kanunun ve bu kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmelikte, silah ve zor kullanmaya yönelik yetki sınırları ve yasal esaslar açıkça belirtilmiştir.ÖGHDK.m.8, ÖGHDKUIY m.24)

4) Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri ancak kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri anlaşılmıştır. devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahista çalışanlara göre ve 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerektiğine daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Şüpheli bir paketle karşılaşırsanız ne yaparsınız? sorusuna “Amirime haber veririm.” cevabının yanı sıra çoğunlukla “Çevre güvenliğini alır kolluğa haber veririm.” cevabının verildiği görülmüştür.” (107)

5) Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemine ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. 20-30 yaş grubunun 31-40 yaş grubundaki ve 41 yaş ve üzeri yaş grubundaki çalışanlara göre ve devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahista çalışanlara göre ve 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumlu olmasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Ne zaman ve nerede yetkili ve sorumlusunuz?” sorusuna “Genel kolluğun olmadığı yerde”, “Çalıştığı kurumun bulunduğu semtin her yerinde” ve “Bilmiyorum” cevaplarının yanı sıra çoğunlukla “Görev alanı ve görev süresi içinde” şeklinde cevaplar verildiği belirtilmiştir.” (107)

6) Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri ancak kıdemlerine göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri belirlenmiştir. 20-30 yaş grubunun 31-40 yaş grubundaki ve 41 yaş ve üzeri yaş grubundaki çalışanlara göre ve devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik görevlilerinin görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilmesine daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Nerelerde silah taşıyabilirsiniz?” sorusuna “Polisin olmadığı her yerde” ve “Çalıştığım kurumun bulunduğu semtte” cevaplarının yanı sıra çoğunlukla “Görev alanında” cevabının verildiği belirtilmiştir. Yine aynı çalışmada “Görev alanı dışında resmi üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilir misiniz?” sorusuna büyük çoğunluğun “Hayır” cevabı verdiği saptanmıştır.” (107)

7) Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına göre anlamlı bir farklılık göstermedikleri ancak kıdemlerine ve hizmet sektörüne göre anlamlı bir farklılık gösterdikleri anlaşılmıştır. 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre, devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre özel güvenlik görevlisinin her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahip olmasına daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Her yerde kimlik sorma yetkiniz var mı?” sorusuna büyük çoğunluğun “Hayır” cevabı verdiği belirlenmiştir.” (107)

8) Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine genel olarak katılım gösterdikleri görülmüştür. Katılımcıların görüşlerinin yaşlarına, kıdemine ve hizmet sektörüne göre anlamlı farklılıklar gösterdikleri belirlenmiştir. 20-30 yaş grubunun 31-40 yaş grubundaki ve 41 yaş ve üzeri yaş grubundaki çalışanlara göre ve devlet sektöründe çalışan görevlilerin ise özel sektörde-şahısta çalışanlara göre ve 5 yıldan fazla kıdeme sahip çalışanların 5 yıldan az kıdeme sahip çalışanlara göre Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilmesine daha fazla katılım gösterdikleri belirlenmiştir.

“Çalışkan’ın 2010 yılındaki çalışmasında; “Herhangi bir suçtan dolayı yakaladığımız şüpheliye ilk olarak ne yaparsınız?” sorusuna “Nasihat eder serbest bırakırım.” ve “İşverene haber veririm.” Cevaplarının yanı sıra çoğunlukla “Üst araması yaparım genel kolluğa haber veririm” cevabı verildiği belirlenmiştir.” (107)

Verilen cevaplardan anlaşılacağı üzere özel güvenlik görevlilerinin genel olarak yetkilerini bildikleri ancak yetki ve sorumluluğunu bilmeyenlerin de azımsanmayacak derecede olduğu görülmektedir.

5188 sayılı kanunun 7. maddesinde özel güvenlik görevlilerinin yetkileri maddeler halinde belirtilmiştir.

Ayrıca 5188 sayılı kanunun 9. maddesinin 1. fıkrasında; “Bu görevliler 7 nci maddede sayılan yetkileri sadece görevli oldukları süre içinde ve görev alanlarında kullanabilirler.” denmektedir. Yani görev alanı dışında özel güvenlik görevlilerine tanınan yetkilerin kullanılmayacağı belirtilmiştir. Ayrıca aynı kanunun 12. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında; “Özel güvenlik görevlilerine valilikçe kimlik kartı verilir. Kimlik kartında görevlinin adı ve soyadı ile silahlı ya da silahsız olduğu belirtilir. Kimlik kartı görev alanı ve süresi içerisinde herkes tarafından görülebilecek şekilde yakaya takılır. Üzerinde kimlik kartı olmayan özel güvenlik görevlileri Kanunun 7 nci maddesinde sayılan yetkileri kullanamazlar.” denmektedir. Bu da özel güvenlik görevlilerinin kendilerine verilen yetkileri kullanabilmeleri için kendilerine verilen özel güvenlik kimlik kartlarını yakalarına takmaları gerektiğini göstermektedir.

9.5- SONUÇ

Kamu düzeninin korunması işi devletlerin en önemli görevlerindedir. Bu görev yerine getirilirken kamu kaynaklarının daha verimli kullanılması açısından çözüm olarak özel güvenlik teşkilatları ortaya çıkmıştır.

Özel güvenlik sektörü diğer bütün gelişmiş ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de her geçen büyüyerek aktif olarak çalışan özel güvenlik görevlisi sayısı emniyet teşkilatını da geride bırakmış ve sayıları 300 bini bulmuştur.

Hızla büyüyen özel güvenlik teşkilatında verilen hizmetlerin adli bilimler bakımından değerlendirilmesi amacıyla bu çalışmaya başlanmıştır.

Bu araştırma ile Türkiye'deki kamu güvenliğinin kimler tarafından nasıl sağlandığının anlatılmasının yanı sıra özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye'deki yapılanma ve uygulamaları üzerinde durulmuş, sorunlar ve çözüm önerilerine değinilerek bilimsel katkı sağlanmıştır.

Özel güvenlik görevlilerinin görev ve sorumluluklarının ne olduğu anlatılmaya çalışılmış, yetkilerinin ne olduğu ve hangi hallerde yetkilerini kullanabilecekleri konularının anlaşılmasında katkıda bulunulmuştur.

Özel güvenlik hizmetlerinin iç, dış ve yargı denetiminin usul ve esasları 5188 sayılı kanun ve uygulamasına ilişkin yönetmelikte belirtilmiştir. Özellikle büyük şehirlerde her geçen gün daha fazla büyüyen özel güvenlik teşkilatında verilen hizmetlerin amaca uygun olabilmesi için denetim mekanizmasının iyi işleme gerektirmektedir. Özel güvenliğin denetlenmesinin verilen hizmetin kalitesini arttıracığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özel güvenlik hizmetlerinin başarılı bir şekilde verilebilmesi için bedensel güce dayalı olmayan çağın teknolojik ve demokratik gelişmelerine uygun olarak düzenlenen bir özel güvenlik eğitiminin verilmesi şarttır. Bu bakımdan yaptığımız çalışmamızda özel güvenlik görevlilerine verilen eğitim şekli anlatılmış, eğitimin kişilere sağladığı katkılar ile eğitimin eksiklikleri anlatılmaya çalışılmış, daha iyi bir eğitimini nasıl verilebileceği üzerinde durulmuştur.

Özel güvenlik görevlisi olmak için verilen 120 saatlik eğitimin yapılan görevin mahiyetine göre çok az olduğu ortaya konmaya çalışılmıştır. Bu sebeple özel güvenlik görevlilerinin üniversitelerin özel güvenlik ve koruma programlarından mezun olarak göreve başlamaları verilen özel güvenlik hizmetlerinin kalitesini arttıracığı sonucu ortaya çıkmıştır.

Gelişmiş birçok ülkede olduğu gibi ülkemizde de güvenlik genel kolluk ve özel güvenlik aracılığıyla sağlanmaktadır. Her ne kadar ikisinin görev, sorumluluk ve yetkileri farklı olsa da birbiriyle etkileşim ve iletişim halinde olmaları kaçınılmazdır. Genel kolluk ve özel güvenliğin birbiriyle iyi iletişim halinde bulunmasının, birbirini tanımasının güvenliğin en iyi şekilde sağlanabilmesi için bir gereklilik olduğu anlaşılmıştır.

ÖZET

Bu çalışmamızda 5188 sayılı kanuna göre verilen özel güvenlik hizmetlerinin adli bilimler bakımından değerlendirilmesi anlatılmaya çalışılmıştır.

Birinci bölümde; güvenlik ve kolluk kavramları üzerinde durularak kolluğun işlevi ve sınıflandırılmasından bahsedilmiştir.

İkinci bölümde; Türkiye'deki iç güvenliği sağlayan genel ve özel kolluk çeşitleri açıklanmış, polisin yetkileri ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Üçüncü bölümde; özel güvenlik kavramına açıklık getirilmiş, özel güvenliğin dünyada ve ülkemizdeki tarihsel gelişimine yönelik bilgiler verilerek özel güvenlik kuruluşları ayrıntılı bir şekilde anlatılmıştır. Ayrıca özel güvenlik görevlilerinin hizmetleri, yetkileri, denetlenmesi ve eğitiminden detaylı bir şekilde bahsedilmiştir.

Dördüncü bölümde; genel kolluk özel güvenlik ilişkisi, faaliyetlerinin kıyaslanması, aralarındaki yetki, görev ve sorumluluk alanı paylaşımı üzerinde durularak aralarındaki ilişkilerin geliştirilmesi için genel kolluğa ve özel güvenliğe düşen görevlere değinilmiştir.

Beşinci ve son bölümde ise; Ankara ilinde kamu ve özel güvenlik şirketlerinde çalışan 200 özel güvenlik görevlisine yönelik alan araştırması yapılmıştır. Bu alan araştırmasında; özel güvenlik görevlilerinin sosyal durumlarını, mesleki eğitim düzeylerini, çalışma şartlarını, genel kolluk ile arasındaki ilişkilerini, görev ve yetkileri hakkındaki bilgi düzeylerini ölçmeye yönelik çözümlenmeler yapılmıştır.

SUMMARY

In this study; we tried to explain providing private security services in respect to forensic sciences assessment operating under the law number 5188.

In the first chapter; the concepts of security and law enforcement are emphasized and function and classification of law enforcement is discussed.

In the second chapter; the types of law enforcement and private security providing internal security in Turkey is described and the authorities of the police are outlined in detail.

In the third chapter; the concept private security is clarified, information concerning the historical development of private security in our country and the world is given and private security organizations are described in detail. In addition, services, authorities, the supervision and training of private security guards are mentioned in detail.

In fourth chapter; association between law enforcement and private security, comparison of their activities, sharing of their authorities, duties and responsibilities are emphasized and duties of law enforcement and private security for the development of relations between them is addressed.

In the fifth and final chapter; a field research towards 200 private security guards working in the public and private security companies in Ankara is conducted. In this field research; analyses to measure the social status, training levels and working conditions of private security guards, as well as their relations between the law enforcement and their level of knowledge about their duties and authorities are made.

KAYNAKLAR

- 1) ZEYTİNCİ, Hüseyin, (2005), Türkiye’de Özel Güvenlik Hizmetlerinin Dünü, Bugünü ve Yarını, II. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu, Kocaeli, s. XI
- 2) FİLİZ, Orhan (2006), Türkiye’de Özel Güvenlik Yönetimi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Malatya, s. 44-64
- 3) ERYILMAZ, Mesut Bedri, (2005), Özel Güvenlik, Ümit Cizre (Ed.), Almanak Türkiye 2005 Güvenlik Sektörü ve Demokratik Gözetim, DCAF-TESEV Güvenlik Sektörü Çalışmaları Dizisi Özel Yayın, İstanbul, s. 124
- 4) ERDOĞAN, Mustafa, (2004), Anayasal Demokrasi, Siyasal Yayınevi, Ankara,
- 5) Türk Dil Kurumu, Sözlük, <http://www.tdk.gov.tr/index.arama> erişim tarihi: 04.12.2014
- 6) Büyük Larousse Sözlük ve Ansiklopedisi (10. Cilt), (1992), Milliyet Gazetecilik A.Ş. İstanbul, s. 4876
- 7) ÜNSAL, Faruk, (2005), Özel Güvenlik Tedbirleri, Roma Yayınları, Ankara, s. 3
- 8) ŞENEKEN, Murat, (2001), Türkiye’de Özel Güvenlik Teşkilatı, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s. 37
- 9) ÇINAR, Bekir, (1997), Devlet Güvenliği İstihbarat ve Terör, Sam Yayınları, Ankara, s. 57
- 10) Devlet Planlama Teşkilatı, (2001), Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Güvenlik Hizmetlerinde Etkinlik Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Ankara, s. 5
- 11) AKINCI, Müslüm, (2005), Özel Güvenlik Kolluğuna İlişkin Denetim ve Yaptırım Düzeni. Polis Dergisi, Ankara, Sayı:43, s. 303
- 12) ŞAFAK, Ali, (1989), Ceza Muhakemeleri Usulü ve Polis, Ankara, s. 72
- 13) GİRİTLİ, İsmet, BİLGİN, Pertev ve AKGÜNER, Tayfun, (2008), İdare Hukuku, Der Yayınları, İstanbul, s. 919
- 14) YAŞAR, Yılmaz, (2003), Polis Meslek Hukuku, Başkent Klişe Matbaacılık, Ankara, s. 18
- 15) KOÇ, Cihan, (2002), Kolluğun Adli Görevleri, Kartal Yayınevi, Ankara, s. 7
- 16) GÜNDAY, Metin, (1998), İdare Hukuku, İmaj Yayıncılık, Ankara, s. 262
- 17) ŞAFAK, Ali ve BIÇAK, Vahit, (2005), Ceza Muhakemesi Hukuku ve Polis, Ankara, s. 43
- 18) PELİT, Kemal, (1998), Özel Güvenlik Teşkilatları, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul
- 19) DALDA, Yusuf Vehbi ve KARAGÖZ, Ahmet, (1998), Özel Güvenlik Teşkilatı Eğitim Rehberi, Ankara Ofset, Ankara
- 20) GÖZLER, Kemal, (2006), İdare Hukuku Dersleri, Ekin Yayınları, Bursa, s. 558

- 21) DÜNDAR, Ahmet Nihat, (1988), Emniyet Teşkilatı ve Hizmetleri, Yiğit Ofset, Ankara, s.
- 22) AYDIN, Ahmet Hamdi, (1996), Polis Meslek Hukuku, Doğu Matbaacılık, Ankara s.15
- 23) ŞAFAK, Ali, (1991), Ceza Muhakemeleri Usulü Hukuku ve Polis, Ankara, s. 99-107
- 24) GİRİTLİ, İsmet, BİLGİN, Pertev, (1973), İdare Hukuku, İstanbul, s. 108
- 25) BOWDEN, Tom, (1978), Beyond the Limits of the Law, Penguin Books, Harmondworth,
- 26) ERKUL, Hüseyin, (2003), Türkiye Cumhuriyeti 1982 Anayasasına Göre Polisin Görevleri Polis Dergisi, Sayı:37, s. 86-87
- 27) <http://www.egm.gov.tr/sayfalar> Erişim Tarihi: 04/12/2014
- 28) YENİSEY, Feridun, (1992), Polis Meslek Mevzuatı, Ankara, s. 24-238
- 29) YENİSEY, Feridun, (1993), Hazırlık Soruşturması ve Polis, İstanbul, s. 81
- 30) Hata! Köprü başvurusu geçerli değil.
- 31) GÜNEY, Alpaslan, (2006), Türkiye’de Özel Güvenlik Teşkilatlarının Yetkilerinin Analizi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 11-82
- 32) YAŞAR, Yılmaz, (2001), Açıklamalı Polis Meslek Hukuku, Ankara, s. 113-242
- 33) CİHAN, Erol ve YENİSEY, Feridun, (1996), Ceza Muhakemesi Hukuku, İstanbul, s. 249
- 34) GÜNDOĞDU, Abdullah, (1987), Polisin Zor Kullanma Ve Silah Kullanma Yetkisi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 54
- 35) CENTEL, Nur, (1992), Ceza Muhakemesi Hukukunda Tutuklama ve Yakalama, Beta Yayınları, İstanbul, s. 194
- 36) KARAGÖZ, A. Hüsrev, (1988), Polisin Adli Görevleri İle İlgili El Kitabı, Ankara, s. 44
- 37) KÖPRÜLÜ, Onur Murat, (2002), Özel Güvenlik Hizmetlerinin Örgütlenmesi ve Güvenlik Sistemleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 28-81
- 38) <http://www.jandarma.gov.tr> Erişim Tarihi: 22/10/2014
- 39) YALABIK, Murat, (2006), Türkiye’de Özel Güvenlik Teşkilatının Eğitimi Ve Verilen Hizmetler İçindeki Rolü, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 11-12
- 40) <http://www.sgk.tsk.tr> Erişim Tarihi: 16/11/2014
- 41) AYDIN, Ahmet Hamdi, (2002), Özel Güvenlik Teşkilatı: Kuruluşu, Görevleri, Yetkileri, Polis Bilimleri Dergisi, Cilt.4, (1-2), s. 131

- 42) DERDİMAN, Ramazan Cengiz, (2007), Polis Yönetimi ve Hukuku, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, s. 41-43
- 43) ŞAFAK, Ali ve Vahit Bıçak, (1999), Ceza Muhakemesi Hukuku ve Polis, 3.Baskı, Liberte, Ankara, s. 81
- 44) YILMAZ Ali, (1994), Güvenlik Hizmetlerinin Etkinliği Açısından Özel Güvenlik Sistemi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir, s. 56
- 45) <http://www.denizce.com> Erişim Tarihi:16/12/2014
- 46) BAŞOĞUL, Ali, (2007), Türkiye’de Özel Güvenlik Hizmetleri ve 5188 Sayılı Kanun, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla, s. 19-41
- 47) CLOCKARS, Carl B., (1985), The Idea Of Police, Sage Publications, California, s. 33
- 48) ŞAFAK, Ali, (2000), Özel Koruma Görevlilerinin Yetki-Görev ve Eğitim Sorunu Türkiye Gerçeği, Ankara: 21. Yüzyılda Polisin Eğitimi Sempozyumu, Polis Akademisi Başkanlığı ve Eğitim Daire Başkanlığı, Ankara, s. 491
- 49) TORTOP, Nuri, İSPİR, Eyüp G., AYKAÇ, Burhan, (1993), Yönetim Bilimi, Yargı Yayınları, Ankara, s. 190
- 50) AKTAŞ, Nuri Ahmet ve POLAT, Mevlüt, (2009), Genel Kolluk Özel Güvenlik İlişkisi, Divan Kitap, Ankara, s. 63-110
- 51) DÖNMEZ, Ö. Nihat, (2007), Kamu Güvenliğinin Etkinliği Açısından Türkiye’de Özel Güvenlik ve Özel Dedektiflik, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli, s. 101-143
- 52) <http://www.uzayguvenlik.com.tr/ozelguvenliknedir.php> Erişim Tarihi: 04/12/2014
- 53) YILMAZ, Ali, (1996), Güvenlik Hizmetlerinin Etkinliği Açısından Özel Güvenlik Sistemi, Okyanus Dağıtım, Malatya, s. 75-78
- 54) BOZKURT, A. Vahab, (1999), Yönetim Fonksiyonları Açısından Özel Güvenlik Hizmetlerinin Örgütlenmesi ve Türkiye’de Uygulama Örnekleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi SBE, İstanbul, s. 36-38
- 55) WROBLESKI, M. Henry, HESS M. Karen, (1988), Introduction To Private Security, West PUBLISHING Company , St. Paul, s. 13-21
- 56) MERGEN, Emin, (2003), Türkiye’de Özel Güvenlik Teşkilatlarının Yapılanması ve Güvenlik Hizmetleri İçindeki Rolü”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale, s. 60-65
- 57) DAĞDEVİREN, Deniz, (2004), Güvenlik Sistem ve Cihazları, Sark Expres A.Sti., İstanbul, s. 24-33
- 58) LOYO, Harry, (2004), Özel Güvenlik Kuruluşları Polisin Bir Alternatifimidir? , Çev. Kenan ÇIKAR, Polis Dergisi, Sayı:38, Ankara, s. 499

59) DAĞDEVİREN, Deniz, (2003), Özel Güvenlik Sistemi Kapsamında Güvenlik Mühendisliği Kavramının İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kocaeli, s. 19-47

60) GÜLCÜ, Mustafa, (2004), Özel Güvenlik Hukuku, Kardeşler Matbaacılık, İstanbul, s.132

61) GÜLCÜ, Mustafa, (2004a), Türkiye’de Modern Özel Güvenliğin Tarihçesi, Polis Dergisi, Sayı:37, s. 3

62) BAL, Mehmet Ali, (2004), Özel Güvenlik Alanında Yeni Gelişmeler ve Yeni Vizyonlar, I. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu, Kocaeli, s. 148

63) ÖZARSLAN, Yahya Cem, (2010), Özel Güvenlik Eğitiminin Değerlendirilmesi (Elazığ İli Örneği), Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s. 23-24

64) GENÇ, Yusuf Mutlu, (2005), Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Güvenliğin Özelleştirilmesi ve Özel Askerî Şirketler, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s. 138

65) <http://www.ozelguvenlikdenetleme.pol.tr> Erişim Tarihi: 29/11/2014

66) AKINCI, Mehmet, (2002), Özel Güvenlik Kolluğuna İlişkin Denetim Ve Yaptırım Düzeni, Polis Dergisi, Sayı 43, Ankara, s. 74

67) UÇKAN, Gazi, (2008), Özel Güvenlikte Temel Kavramlar ve Özel Güvenlik Hukuku, Kocaeli Üniversitesi Yayınları, İzmit, s. 25

68) ÖZDEMİR, Cumhuriyet Sinan, (2008), Özel Güvenlik Personeli Özel Güvenlik İşverenleri İş Kanunu ve Özel Güvenlik Kanunundan Doğan Yükümlülükleri Soru Cevaplı Uygulama Rehberi, Adalet Yayınevi, Ankara, s. 125-126

69) ÇORA, Ali Nazmi, (2006), 5188 Sayılı Yasa Ve Yönetmeliğinde Özel Güvenlik Görevlisinin Yetkileri, Private Security Dergisi, İyi İşler Yayıncılık, Sayı 1

70) <http://www.ozelguvenlik.pol.tr/oggistatistikleri> Erişim Tarihi: 05/05/2015

71) AKTAŞ, Nuri Ahmet, (2004), VIP Yakın Koruma Taktikleri, İmaj ve Dış Ticaret A.Ş., Ankara, s. 126

72) DOMAÇ, Çetin, (2006), Özel Güvenlik Hukuku, Umut Matbaacılık, İstanbul, s. 49-80

73) <http://www.liderguvenlik.net> Erişim Tarihi: 07/12/2014

74) BALKIR, Z.Gönül ve ÇOLAK, Kerem, (2005), Özel Güvenlik Çalışanlarında Mesleki Eğitim ve İş Güvenliği Eğitim Hakkı, II. Özel Güvenlik Sempozyumu, Kocaeli, s. 258

75) KAYGISIZ, Mustafa, (2005), Özel Güvenlik Mevzuatı ve Hizmetleri, Adalet Yayınevi, Ankara, s. 3

76) KARAGÖZ, A., (2002), Suç Önleme Hizmetleri, Ankara, s.79

- 77) GELERİ, Aytekin ve AYGÜN, Ali, (2005), “Kişi Koruma”, Özel Güvenlik Temel Eğitim Kitabı II, Ankara, s. 277-314
- 78) KISMET, Okan ve AKTAS, N.Ahmet, (2004), VIP Yakın Koruma Taktikleri, Ankara, s. 25
- 79) <http://www.memurlar.net/haber/445959/> Erişim Tarihi: 23/11/2014
- 80) GELERİ, Aytekin, (2003), Önleyici Polislik, Seçkin Yayınları, Ankara, s. 211
- 81) KISMET, Okan, (2004), VIP Yakın Koruma Taktikleri, İmaj ve Dış Ticaret A.Ş., Ankara,
- 82) ÇELİK, Faik, DÖNMEZ Ö.Nihat ve KARACA, Yusuf, (2005), Özel Güvenlik Temel Eğitim Kitabı, Kocaeli Üniversitesi Yayınları, Kocaeli, s. 27-29
- 83) GELERİ, Aytekin, (2005), Devriye Hizmetleri, Özel Güvenlik Temel Eğitim Kitabı II, Ankara, s. 114-185
- 84) KAVGACI, H. İbrahim, (1979), Demokratik Polislik Temel Yaklaşımlar, Maset Matbaacılık, Ankara, s. 88
- 85) BAL, Mehmet Ali, (2003), Modern Devlet ve Güvenlik, IQ Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, s. 215
- 86) GÜLCÜ, Tarık Ziyad, (2004), Özel Güvenlikte Bir Avrupa Modeline Doğru-COESS ve UNI Europa tarafından hazırlanmış bildiri, Polis Dergisi, Sayı:42, Ankara, s. 279
- 87) GRANT, J., (1992), Principal Of The Institute Of Professional Investipator, Report On The Discussion Paper On The Private Security Industry, England, s. 3
- 88) <http://www.dedektiflik.com.tr/ozel-dedektiflik-yasa-tasarisi.html>, Erişim Tarihi: 13/12/2014
- 89) MERİÇLİ, Ahmet, (2004), A’dan Z’ye Özel Güvenlik, Rengin Basımevi, İstanbul-Pro-NAM Grup Özel Güvenlik Eğitim ve Koruma Hizmetleri, (2007) Hizmetiçi Tekamül Eğitimi Notları, Kocaeli, s. 164
- 90) HESS, Karen M, (2009), Introduction to Private Security, Belmont, Wadsworth Publ, s. 51
- 91) MADDEN, K, (1992), Guard Control System of Austrian, England, Ted Book Guarding Software, s. 77
- 92) TEZSEVER, Serhat, (1991), Polisin Yetkileri, İstanbul Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 6
- 93) Anayasa Mahkemesi’nin 26.11.1986 tarih ve E.1985/8; K.1986/27 sayılı kararı (AYMKD, 1987, Sayı:22, Ankara), s. 379
- 94) KUNTER, Nurullah ve YENİSEY Feridun, (2000), Yakalama ve İfade Alma, Beta Yayınları, İstanbul, s. 5
- 95) ERYILMAZ, Mesut Bedri, (2001), Özel Güvenlik Hukuku ve Kişi Hakları, AGE yayınları, İstanbul, s. 67-105

96) <http://www.erolhukuk.net/adli-yakalama/> Erişim Tarihi: 04/12/2014

97) YENAL, Oktay, (1999), Ulusların Zenginliği ve Uygarlığı: Eğitim Boyutu, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Ankara, s. 102

98) ERTÜRK, Selahattin, (1975), Eğitimde Program Geliştirme, Yelken tepe Yayınları, Ankara, s. 12

99) BAŞOĞLU, Umut Davut, (2006), Hizmet içi Eğitimin Önemi, Amaçları, Eğitimi ve Planlanması, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, s. 8

100) KARAMAN, Özcan, (2004), Türkiye’de Özel Güvenlik Hizmetlerinin Dünü, bugünü ve Yarını, I. Ulusal Özel Güvenlik Sempozyumu, Kocaeli, s. 129

101) ÇEVİK, Elif, (2006), Konaklama İşletmelerinde Dış Kaynak Kullanımı Olarak Özel Güvenlik, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Adapazarı, s. 38

102) SOYLU, Murat, (2006), Özel Güvenlik Personeline Yönelik Düzenlenen Temel Eğitim Etkinliklerine İlişkin Personel Algıları, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, s. 15

103) <http://www.ozelguvenlikdunyasi.com/turkiye'de-ozel-guvenlik-okullari-hakkinda.html> Erişim Tarihi: 29/11/2014

104) <http://dokuman.osym.gov.tr/pdfdokuman/2014/OSYS/yerlestirme/2014-ÖSYS-TABLO3B-EnKucukEnBuyukPuanlar23072014.pdf> Erişim Tarihi: 29/11/2014

105) http://espiyemyo.giresun.edu.tr/fileadmin/user_upload/prog_bilgi_formlar/Program_Bilgi_Formu.pdf Erişim Tarihi: 29/11/2014

106) HERDEM, Şafak, (2004), “Kolluk Gücü ile Özel Güvenliğin Benzer ve Farklı Yönleri, Birbirleriyle İlişkisi ve Kanuni Yetki”, Polis Dergisi, Sayı 41, Ankara, s. 449–460

107) ÇALIŞKAN, Mustafa, (2010), Türk Kamu Ve Özel Sektöründe Özel Güvenlik Görevlileri Ve Yetkilerinin İncelenmesi, İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

108) ÇETİN, A. İbrahim, (2007), Türkiye’de Özel Güvenlik Hizmetlerinin Yapısı Ve Sorunları, Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara

109) ÖZDEMİR, Hayri, (2010), Güvenlik Hizmetlerinin Uygulanması Çerçevesinde Türkiye’de Özel Güvenlik Hizmetleri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara

110) EFE, Mehmet Naci, (2009), Türkiye’de Yönetim Fonksiyonları Açısından Özel Güvenlik Hizmetlerinin Örgütlenmesi Ve Bir Uygulama, Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

111) ULAŞ, Hüseyin, (2008), Özel Güvenlik Hizmeti Uygulamalarında Kalite Güvencesi Ve Toplam Kalite Yönetimi Standardizasyonu, İstanbul Üniversitesi, Adli Tıp Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul

112) <http://www.ogf.org.tr/haberdetay.asp?haberid=55> Erişim Tarihi: 25/05/2015

EKİ: ANKET FORMU

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

ADLİ TIP ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLİMLER ANA BİLİM DALI

ÖZEL GÜVENLİK VE GENEL KOLLUKLA İLİŞKİLERİNİN ADLİ BİLİMLER AÇISINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ KONULU TEZ ÇALIŞMASINDA ÖZEL GÜVENLİK GÖREVLİLERİNE YÖNELİK ANKET FORMU

Sayın İlgili;

Bu anket çalışması İstanbul Üniversitesi Adli Tıp Enstitüsü Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans Programı kapsamında akademik bir araştırma yapmak amacıyla hazırlanmıştır. Anket çalışmasına katılan kişilerin vermiş olduğu bilgiler sadece bu çalışma için kullanılacaktır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgiler yer almaktadır. Burada sizin için uygun olan seçeneği (X) koyarak işaretleyiniz. İkinci bölümde ise sorulan sorulara katılma düzeyinizin öğrenilmesi amaçlanmaktadır. Sorulan sorulara katılım düzeyinizi

- (1) Hiç Katılmıyorum
- (2) Katılmıyorum
- (3) Kararsızım
- (4) Katılıyorum
- (5) Tamamen Katılıyorum seçeneklerini kullanarak ve seçenek üzerine (X) koyarak belirtiniz.

Yapmış olduğum araştırmaya katkıda bulunduğunuz ve zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Salih TOPAL

BİRİNCİ BÖLÜM

1) Yaşınız:

- 18-20 Yaş 21-30 Yaş 31-40 Yaş 41 Yaş ve üzeri

2) Cinsiyetiniz:

- Kadın Erkek

3) Öğrenim Durumunuz:

- İlköğretim Lise Önlisans Lisans Lisansüstü

4) Medeni Durumunuz:

- Evli Bekar

5) Görev Ünvanınız:

- Özel Güvenlik Görevlisi Özel Güvenlik Şefi Özel Güvenlik Amiri
 Özel Güvenlik Müdürü Özel Güvenlik Yöneticisi Diğer

6) Özel güvenlik sektöründe ne kadar süredir hizmet vermektedir:

- 0-2 Yıl 2-5 Yıl 5-10 Yıl 11 Yıl ve üzeri

7) Aylık geliriniz ne kadardır:

- 500-1000 TL arası 1000-1500 TL arası 1500-2000 TL arası
 2001 TL ve üzeri

8) Halen çalışmakta olduğunuz kurumun hizmet verdiği alan hangisidir:

- Devlet Kuruluşu (Banka, üniversite, hastane vb.)
 Özel Sektör (Alışveriş merkezi, işyeri, otel vb.)
 Kişi (Korunması gereken özel kişi)

9) Özel Güvenlik birimlerinde çalışmadan önce başka bir sektörde çalışıyor muydunuz:

- Evet Hayır

10) Cevabınız evet ise hangi sektörde çalışmaktaydınız:

- Emniyet Teşkilatı Silahlı Kuvvetler Diğer

İKİNCİ BÖLÜM

Maddeler	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum
1. Özel güvenlik hizmetlerinde çalışanlar, yeterli eğitim ve teknik bilgiye sahiptirler.					
2. Özel güvenlik görevlilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılayan Özel Güvenlik Eğitim Kurumları yetersizdir.					
3. Özel güvenlik görevlilerinin meslekte uzmanlaşmaları yeterli değildir.					

4. Özel güvenlik görevlisi olmak isteyenlere verilen 120 saatlik temel eğitim yeterlidir.					
5. Özel güvenlik görevlilerinin temel eğitimde öğretilenlerin mesleki gelişime katkısı olmuştur.					
6. Özel güvenlik görevlisi olmak için başvuranların 2 yıl eğitim veren Özel Güvenlik ve Koruma Programı mezunu olmaları gerekir.					
7. Özel güvenlik hizmetlerinin etkin çalışması sonucunda toplumlarda suç işleme oranları azalacaktır.					
8. Özel güvenlik hizmetlerinin Türkiye’de ihtiyaçlara cevap vermekten uzak olduğunu düşünüyorum.					
9. Özel güvenlik görevlileri görev süresince suçu engellemeye yönelik dikkatli gözetim yapamamaktadırlar.					
10. Özel güvenlik görevlilerinin iş güvenceleri yeterli değildir.					
11. Özel güvenlik hizmetleri iş riski yüksek olan bir meslek dalıdır.					
12. Özel güvenlik hizmetlerinin araç-gereç ve teçhizat donanımları yönünden modernizasyonu sağlanmıştır.					
13. Özel güvenlik hizmetlerini sunumunda alınan fiziki önlemler yeterli değildir.					
14. Özel güvenlik görevlilerinin iş riski karşısında aldıkları ücret görev yapmayı motive ve teşvik etme açısından yeterli değildir.					
15. Özel güvenlik mesleğinin geliri maddi ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli değildir.					
16. Özel güvenlik görevlilerinin ücretlerinin iyileştirilmesi için ücretlerinin alt sınırının yasal bir düzenleme ile belirlenmesi gerekmektedir.					
17. Özel güvenlik görevlilerinin güvenlikle ilgili hizmetler dışındaki işlerin yapılması da istenmektedir.					

18. Özel güvenlik görevlilerinin işten hoşnutluk düzeyi yeterli değildir.					
19. Özel güvenlik sektörünün iç ve dış denetimi hizmet kalitesini yükseltici değildir.					
20. Genel ve özel güvenlik hizmetlerinin görev alanları kesin olarak birbirinden ayrılmıştır.					
21. Özel güvenlik, genel kolluğun önemli bir destekçisi, yardımcısı ve tamamlayıcısıdır.					
22. Özel güvenlik görevlilerinin genel kolluk ile ilişkileri yeterli seviyededir.					
23. Özel güvenlik görevlileri 5188 sayılı yasanın 7. Maddesinde sayılan yetkilerinin neler olduğunu, nasıl davranılacağını ve kullanma şartlarını kavramışlardır.					
24. Güvenlik kontrolü sırasında kanunsuz bir şeye rastlandığında genel kolluğa haber verilmesi gerekir.					
25. Silahlı görev yapan özel güvenlik görevlileri hangi şartlarda silah kullanmaları gerektiğini tam olarak bilmemektedirler.					
26. Özel güvenlik olarak görev sırasında şüpheli bir paketle karşılaşıldığında çevre güvenliğinin alınıp genel kolluğa haber verilmesi gerekir.					
27. Özel güvenlik görevlileri görev alanı ve görev saati içerisinde yetkili ve sorumludur.					
28. Özel güvenlik görevlileri görev alanı dışında üniformalı ve silahlı olarak dolaşabilirler.					
29. Özel güvenlik görevlisi her yerde ve her zaman kimlik sorma yetkisine sahiptir.					
30. Görev esnasında meydana gelen hırsızlık olayı ile ilgili olarak yakalanan şahıs hakkında genel kolluğa bilgi verilip tutanak karşılığında teslim edilir.					

ÖZGEÇMİŞ

29 Ocak 1983 tarihinde Ardahan'ın Göle ilçesinde doğdum. İlkokulu Kırşehir'in Mucur İlçesinde okuduktan sonra ortaokul ve liseyi Kırşehir Hacı Fatma Erdemir Anadolu Lisesinde okudum. 2001 yılında Polis Akademisi'ni kazanarak 2005 yılında mezun oldum. Halen Ankara'da görev yapmaktayım. Evli ve 1 çocuk babasıyım.